

﴿ جلد اول ﴾

لُحَجَّةُ تَانَارِي

یعنی تانار تلندہ موجود بولغان الفاظ علی ترتیب الحروف هر
قایسی اوز مقامندہ ذکر قیلنوب مرادفاری بلان تفسیر قیلندی •

﴿ عبد الفیوم عبد النصیر اوغلی ننگ تالیفاتند ان در ﴾

سنل ۱۸۹۰ ۱۸۹۰ ۱۸۹۰ •

قزان

اونیویر بستی ننگ طبع خادہ سندہ باصمه اولنمشدر

ل ۱۸۹۰ نجی یلدہ •

КАЗАНЬ.

Типо-литографія Императорскаго Университета

1895.

لُجْمَةُ تَانَارِ

یعنی تانار تلندہ موجود بولغان الفاظ علی ترتیب الحروف هر
قایسی اوز مقامندہ ذکر قیلنوب مرادفلری بلان تفسیر ایتولدی .

﴿ عبد القیوم عبدالناصر اوغلی ننگ تالیفانندان در . ﴾

۱۸۹۲ سنه ده .

ل . ص

بو کتاب ننگ باصمه سنه رخصت بیرلدی سانکت پیطر بورخده

۴ نجی فبرالده ل ۱۸۹۱ نجی یلده .

Дозволено цензурою. С.-Петербургъ, 4 февраля 1895 г.

بو کتاب قزان اونیوبریستی ننگ طبع خانه سنده باصمه اولنمشدر

ل ۱۸۹۱ نجی یلده .

КАЗАНЬ.

Типо-литографія Императорскаго Университета.

1895.

(لهجه تاتاری)

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

الحمد لله رب العالمین والصلوة والسلام علی خیر خلقه محمد وآله وصحبه اجمعین .

﴿ اما بعد ﴾

روسیه مسلمانلارندان معروف و مشهور خادم لسان تاتار عبدالقیوم الناصری اینددرکه لهجه تاتار - یعنی تاتار تلمزده بولغوجی الفاظ و کلمات ننگ ترجمه سی درکه اول الفاظ و کلمات ایکی تورلو بولوب برسی اصل تاتار لفظلاری در - وایکنچی سی عرب و فارسی نلندن آلمش کلمه لدر مثلا دیانت و اخلاقه متعلق فن لرننگ اصطلاحلاری و علوم رباضیه کا متعلق فن لرننگ اصطلاح کلمه لری درکه آلا ری تلمزده یورننگ ضروردر بس اییدی تاتار تلی ننگ مبدائی و منشائی حقنده برنیچه بیان قیلایق: اینک اوّل بو تل نوح علیه السلام ننگ یافث اسلی اوغلندان صادر بولمشدرکه یافث ننگ تورک اسلی اوغلی بار اییدی تورک بالالارندان دخی تاتار اسلی بر اوغل و جودکا کیلوب تاتار نسلی آندان صدور اینمشدر . شویله که تورک نسلندن اوغوز خان دیکان بر کمنسه بار اییدی اوّلا بو تل آنکا نسبت قیلنوب اوغوز خان تلی دیب سویلاشرلر اییدی جمیع تورک طائفه لری ننگ تاریخلری اوغوز خان دان باشلاندرینه او یغور دیکان بر مشهور کمنسه بولوب اوغوز طائفه سینه تابع اییدی که تورک اولوسلارندان بر مشهور اولوس اییدی . اوشبو او یغور هند طرفندان حروف هجا و کتابت اخذ قیلوب تورک اولوسلارینه او قورغه یازارغه او کراتوب تل لری مشرق تورکیلری آراسنده معتبر بولمش اییدی . و او یغور ننگ نسلی جغتای خان وقتنده تاتارستاندان تا خراسان غه چه یایلمش اییدی . حالا بر کتابت بار لکن باصلغانی یوق بوغای نهج الفردیس دیرلر قدیم او یغور تلی اوزه یازولوب صوتکنندان جغتای تلینه ترجمه قیلنمشدر .

بس اوغوز تلی بلان کتابت و یازولار یازلا باشلاغاچ تورک قومی عرب لرکا اتباعا حرکت

مقصودنی اضمارا بازارلار ایدی - یعنی حرکت هر فلرین خنق قیلوب مثلا: اولوغ دیکان کلمه نی الغ - قاراماتی دیکان کلمه نی قرامق دیب بازارلار ایدی - زمانه مزده کندک کلمه ننگ اصلین بلماکان افندیلر کلدی کندی کرک نیچه بازارلار اوغوز قاعده سی در . ۷۰۰ تاریخلرنده ساجوقیلر منقرض بولوب عثمان غازی مستقل قالغاندان صونک عثمانلی خلقی ننگ تریبه سی بلان ترقی تابقان نلنی عثمانلی نلی آتالمشدر - اول زمانه تلکا خدمت قیلغوچیلاردان معروف و مشهورلری: مخلص پاشازاده عاشق پاشا علوان چلبی شیخی واحمد بیجان وهم سلیمان چلبی لردر .

اویغورلار خط و کتابنده رواج تابوب تاتار ومغول ننگ ترکستانغه غلبه سنندن صونک جغتای خان ننگ ممالکنده جمیع ممررات کلا اویغورچه متداول ایدی یدی یوز تاریخلرده جغتای نلی شایع بولا باشلامشدر جغتای چنکزخان ننگ اوچونچی اوغلیدر .

یعنی چنکزخان ننگ دورت اوغلی بولوب برسی اوکدای خان ایکچی سی باتوخان اوچونچی سی جغتای خان دورتچی سی هلاکوخان ایدی - اوز زماننده مملکتین دورت اوغلینه تقسیم قیلوب تانارستاننی وقطایینی اوکدای خانغه - قجاقنی و روسیه نی باتوخانغه - ایراننی و عراقنی وارمنیه نی هلاکوخانغه - ترکستاننی و خراساننی و حواریمنی جغتای خانغه بیروب اول طرفلارده سویلنوب یازلغان نلنی جغتای نلی آتالمشدر که قدیم اویغور تلمذین منشعب بولمشدر آلتی یوزدن توقز یوز تاریخینه قدر مشهور ایدی - بس جغتای تلمینه خدمت ایتوچی لردن: لطفی - عبیدالله - نوابی - حسین بیقرا - حیدر میرزا - سلطان بابیر کبک . مشهور مصنفلاردر که جغتای نلی آلاز ننگ مصنفاتی بلان معبور بولمشدر - بس معلومدر که هر آدم اوزی ننگ تلمین اصلاح قیلماغه مأموردر چونکه حضرت عمر دیشمشدر که (سمعت رسول الله یقول الله امرأه اصالح من لسانه) .

تاتار ومغول قدیم زمانده ایکسی ایکسی قوم وتل لری دخی ایکسی تورلو تل ایدی اوزاق زمانلاردان بیرلی بربرینه قاتوشا قاتوشا حالا مشهورراکی تاتار نلی دیب قالمشدر - لکن مذکور تاریخدان تا بو زمانه مزغه قدر تاتار تلمزکا خدمتچیلر بولا کیلماکانلک سببلی تاتار تلمز آرته غایت بعید یوقلاب قالمشدر - اما تاتار تلمزکا خدمتی من

بولایم دیب اوتوز بیل اوزدردم لکن کوب معنا چیقمادی تون کون

نی قدر اجتهاد قیلسام شول قدر جفا چیکدم ملتیز خلقین تاتار

تسمیه قیلسام یارانمادیلار تاتار نلی دیسام یارانمادیلار -

وینه اوشبولهجه کتابینه تلمزده بولغوچی نباتات

طبیه اسلری وهم امراض واوجاع

اسلری ادخال قیلنه در .

(حرف الالف مع الالف)

- آ - نلمزده بو حرف نعبب در: آ بيك كوب -
 آ مونا هيبت ديكان كيك مقابلرده
 مستعملدر - بيكراك نعبب مقامنده
 آ آ آ ديب هم تكرار قيلنور .
 آباد - فارسی دان ماخوذدر نوزوك و معبور
 معناسنده: آباد شهر ديرلر .
 آباد اينتك - آباد قيليق: نوزوك اينتك -
 ابا قيليق - تعبير اينتك معنالرنده در -
 فارسی لغتی در .
 آباد انلق - آباد انليغ - معبوريت جفناي
 لغتی در .
 آبا - آباء اب ننگ جمعی در عرب چه آنالار
 معناسنده - مثلا: قاتل آبا واجد انك
 معانی اينمز سنی - نلمزده هم مستعمل .
 آبا - بالالار اصطلاحيدر: آبي ديب طوغان
 آغاسينه خطاب قيلورلار آيزي ننگ
 مخفی در .
 آباغا - اورمانده اوسار بر مشهور نباندر -
 عرب چه سرخس - فارسچه كيلدارو .
 آباغی - شایباق - ایام سز - بد صورت .
 آباغی ده جاباغی - اتباع الفاظ داندر که بد
 صورت - ایسکی ویرتوق کیوملی - شاخشی
 و تریه سز معناسنده در - نناکه عوام ننگ:
 یوقاری اوچ ننگ قزلاری * آباغی ده
 جاباغی * توبان اوچ ننگ قزلاری *
 آلتون کموش ناباغی .
 آبالانلق - لازم فعلدر: سورتونمک -
 آبونلق آننگ مراد فلری در که آباغی
 بر نرسه کا نورتولوب یقيلورغه قریب
 بولمق (تکرار واقع بولونی افاده قیلا)
- مفعول له بلان مستعمل: ناشلارغه آبالاندى .
 آبالانا نيمه لنه - تاكيد قيليندن .
 آبالاندرمق - متعدی فعل در: براونی معندل
 بارودان منع قيلوب ياكه بر نرسه كا
 سورتوندرمك - ياكه آباغی آستينه
 يورودن منع قيلنورداي نرسه ناشلامق .
 آبالانوشمق - ايكي بالا ياكه ايكي آدم بر كا
 آشوغوب بارغانده ايکسی ده دفعة
 آبونسالار آبالانوشدی ديرلر .
 آباو - دفعة بر ير آورنسه: آباو - الله
 ديب النجا قيلالار - ياكه غيری كشی ده
 بر جراحت و آورو كورسه آباو بی چاره
 ديب قزغانالار: آباو باشم آورتا - وعموما
 طبع ونفس كا ناملايم خصوصه: آباو
 بيك صوت - آباو بيك قارانغی -
 آباو بيك ياملن .
 آباو خدايم - آباو الله - بر ناملايم اش دن
 رنجوب شكایت .
 آب - صو - ماء .
 آب حیات - عرب چه در: نركلك صوی
 معناسنده در - وبعض وقتده خمر اراده
 قيلنور - دخی عاشقلا قاشنده محبوبار ننگ
 آوزی و ایزرلری مراد بولور - دخی
 اسکندر خضر بلان بارغان معروف
 چيشمه در - واهل تصوف قاشنده عشق
 حقیقی مراد .
 آبدرامق - قورقمق - خوف اينتك - عاجز
 بولمق - گاها آشوقمق و عجله معناسينه
 هم کيله در .
 آبدرامق - كذلك محتاج بولمق معناسنده

هم مستعملدر - آنچهغه آبدردام .
 آبدردامق - عاجز ایتمک - قاوشامق -
 آشوقدردمق .
 آبدراشتمق - برکا ومعا آبدردامق .
 آبدراو - حاجت - احتیاج .
 آبدست - طهارت آلمق - آبدست آلمق
 فارسی لغتی در لکن لغتمزده مدسز الف دره
 آبدستخانه - طهارت آلا تورغان اورون -
 مدرسه اصطلاحی ابرستخانه - ابرکای
 آندان محرفدره .
 آبروی - فارسی در یوز صوی معناسنده:
 توفیقی وانصافی وخلق ایچنده قدر
 وحرمتی بارکشینی آبرویلی کشی دیرلره .
 آبرویسز - انصافسز - وفسق بولنده .
 آبرویلی - معتبره .
 آب زلال - صافی صو معناسنده - خمر
 روحیهکا هم اطلاق باره .
 آبزار یا که تبدیل بلان آبزار هم ایتولور -
 حیوان مقامی در مثلا: آط آبزاری -
 صفر آبزاری - صارق آبزاری -
 وغیرلره . و شطرنج اوپوننده: آبزارغه
 کرتدم - آبزارغه یابدم . آباو ایونکز
 آبزار کبک دیرلر اشقسز وصالقون
 دیکان سوزدن عبارتدره . آبزار فارسچه
 خوابزار دیکان کلمه دن مخفف بولسه
 احتمالدر یوقو مقامی معناسنده بولوره .
 آبز - عوام آراسنده اصل عالم معناسنده
 مستعملدر اول بیگ آبز کشی دیرلرکه
 عالم کشی معناسنده در اما اصلده حافظ
 دیکان سوزدن محرف بولسه کبراک -
 مخاطبانده کویا که پای متکلم آرتدروب
 اوزندن اولوغ کمنهکا: عبدالرحمن
 آبزی - عبدالله آبزی دیب ایتولور

وهربر اولوغ کمنهکا عزتلو اسمدره .
 آبزی - دخی بر توغبه اولوغ قرنداشکا
 ایتولور اخ کبیر معناسنده: آبزی
 فایتدی بر توغبه آغام فایتدی معناسنده .
 آبز آتا - آتاسی ننگ آتاسی یا که آتاسی ننگ
 آتاسی در - بابای دیاسی اورونده
 مستعملدره .
 آبز آنا - کذلک آتاسی ننگ آتاسی یا که
 آتاسی ننگ آتاسی در - بو ایکسنده ده
 بابای یا که اپی دیب خطاب قیلودان
 مونی اولی کوره لره .
 آبز آغای - بعض اول خلقی اوزلری ننگ
 اماملارین آبز آغای دیرلره .
 آبز - اوشبو آبز لفظی خاتون قزطافه سینه ده
 احترام مقامنده اطلاق قیلنده در مثلا:
 آبز چینگای - آبز کیلون .
 آبزطای - آبز طوطای ننگ مخففیدر -
 بعض لر آبصطای یازسه لارده آبزطای
 یازمق اولی در - آبز لفظی کیم اسپینه
 قوشوب ایتولسه ده تعظیم وتوقیرنی
 مشعر بر کلمه دره .
 آبز ن - فارسی دان مأخوذدر حمام لارده
 اچینه صو تونوروب کروب یانورغه بر
 اوزونجه صاوندر عربچه حوض نسبه
 قیلیم ممکن .
 آبشار - مرکب سوزدر: آب فارسی در صو
 معناسنده - شار شارلدامق - شارلدامق
 صو تاوشندان عبارتدره: آبشار دیرلر
 اولوغ جلقه لار وصولار - بیوک بردن
 دینکزکا نوشه تورغان بزدره .
 آبقر - کهرچله - داری ننگ بر ماده سی در
 باروت نوزی هم آتالوره .
 آبنوس - مشهور بر آغاچدر هندستانده

آبوندرف - سورتوندرمک - تورتولدرمک.
 آبونوشیق - برکا آبونوق - برکا بارغانده
 بر بولی آبونوق.
 آبونغالامق - همیشه آبونوق - آبالانوق ننگ
 مرادفیدر.

آتا - فارسی ده پدر - عرب ده اب دیرلر:
 والد وتودرغوچی معناسنده اولادینه
 نسبته. قاین آتا - خانوننگ ننگ آتاسی
 سنکا قاین آتا بولادر - سننگ آتانگ
 دخی خانوننگ غه قاین آتا بولادر. اوکی
 آتا - خانوننگ ننگ اوکی ایرندن توغان
 اوغل غه سن اوکی آتا بولاسن - آتانگ
 سنی ابارتوب ایکچی ایرکا بارغان بولسه
 اول کشی سنکا اوکی آتادر. قدیم
 تورکستانده وزیرنی آتا دیررار ایدی -
 پادشاه سلجوقی لر ننگ وزیرلری آتا بک
 آنالور ایدی.

آتا حق - آتادان قالغان میراث.
 آتا حق - حقوق الوالدین.
 آتالف - یعنی آتا غه منسوب نرسه مثلا:
 آتالف هرمتی - آتالف شفقتی.
 آتالانوق - قوت حاصل ایتمک - لازم فعلدر.
 آتا - جمیع حیوانات وحشیه ننگ مذکر جنسی
 آتا نسیمیه قیلنور:

آتا آیو - آیو دیکان حیوان ننگ مذکری در.
 آتا قویان - قویان دیکان حیوان ننگ
 مذکری در. وطیور وحشیه ننگ مذکری
 كذلك: آتا کورکارچن - آتا صاندوغاچ
 دیرلر. وبعض طیور اهلیه ننگ مذکری:
 آتا اورداک - آتا قاز - آتا کورکا -
 اما طاق ننگ مذکری انج نسیمیه
 قیلنسه ده آتاچ دیکان سوزدن مخفف
 بولسه کیراک.

بولور غایت قارا آغاچدر یاندرغاچ
 خوش ایسی چیتار - اووب صوغه
 ایزوب کوزکا سورمه قیلنسه طاق کوز
 دیکان آوروغه شفادر.

آبی - آبا لفظندان در خطاب حالنده.
 آبا - بر توغمه طوطاغه اطلاق قیلنور جغتای
 لغتنده هم بو معناده مستعمل ایدی.

آپاق - آب بلان آف دان مرکب اسم
 صفت در.

آپاق - آباغم - جانم - جاناشم - نازنینم
 معناسنده.

آپ - ادات مبالغه در - الف بلان ابتدا
 قیلنغوچی هر بر اسم صفت ننگ اولینه
 الحاق قیلنور.

آپ آق - اسم تفضیل معامنده غایت آق
 معناسنده - جغتای تلنده هم بو معناده
 مستعملدر نناکه حکمت یسوی ده:

باشم توپراق اوزم توپراق جسم توپراق
 حق وصلیغه یتامن دیب روم مشتاق
 کوبدم یاندم بولا آلامدم هر کیز آپ آق
 شبنم بولوب یر آستیغه کیردیم منا.
 آپ آز - بیک آز - غایت آز.

آپ آچی - بیک آچی.

آپ آرق - بیک آرق.

آپارا - قدیمراک چوپره اورنینه مستعمل
 نرسه ایدی باش یاکه قامور باشی نسیمیه
 قیلنور ایدی - صور قورصاقلنی آپارا
 قورصاق دیرلر ایدی.

آپارمق - آفارمق - اصلده آلوب بارمق دان
 مخفدر - بتورمک - جغتایده هم بارددر.
 آبوشقه - جغتای لغتنده ایر و زوج - وکاه
 قارت و شبح معناسنده در.

آبونوق - آبالانوق - سورتونمک - تورتولمک.

آتامق - عهد و وعده اینتمک معناسنده ده
مستعملدر - و وصیت قیلیمق معناسنده
هم ایشتوله در - نناکه فلان کبسنه
نوغری آطبین کچی اوغلینه آنادی .
آتالمق - مجهول فعلدر تسبیه قیلنمش
بولمق معناسنده .

آتانمق - جغتای لغتده آتالمق بلان برمعناده در .
آتاقلی کشی - مشهور و معروف کشی معناسنده .
آتسز - اسم سز واسی بوق معناسنده -
یافت بالالارندان تانارخان ننگ اولوغ
اوغلی ننگ اسی در .

آتسز بارماق - کچکنه بارماق یاننداغی
بارماق ننگ اسپدر .

آتسز - دیرلر طباو یا که بیزکاک مراد
بولور؛ آتسز نوشکان یعنی طباو نوشدی .
آتش - اوط - عرب چه سی ناردرکه مبداء
عناصر اربعه در تلمزده مستعملدر -
خصوصا اهل عشق فاشنده: آتش هجران -
پورا کم لحظه لحظه آتش هجران کبابیدر .

آتش پرست - اوطقه نابنچی .
آتشکده - اوطقه نابنچی لار ننگ اورنیدر .
آتش هجران - عشق اوقی .

آتل یا که اتیل - ایدل ننگ قدیمیکی اسپدر .
آتمق - واسطه سز قولدان مطلقا بر یاقفه
قاطی وقوت بلان تاشلامق خواه بر یاقفه
خواه یاقن غه بولسون: تاشلامق -
ارغونمق آتنگ مراد فلی در - اتکا
ناش آتدم . براونی تاغانغه اونورتوب
آتمق یعنی بر یاقدان بر یاقفه
تحریرک قیلیمق .

ملتوق آتمق یعنی ملتوقدان جدره نی
اوط واسطه سی بلان بیگ قاطی چقاروب
بیارمک .

آناچ - آناسی خلقی بلان خلغلانغان کشی .
آنالی - یعنی آناسی بار کشی .

آنالی آنالی - وصف ترکیبی قیلنندن: آنالی
آنالی کوکارچن دیکان ننگ معناسی
آناسی ده آناسی ده بار معناسنده - مثلا
آنالی اوغلی برکا کیلدیلر دیساک
اوغلی ده آناسی بلان برکا کیلدی
معناسنده بولور - اما موننگ شیکلی
خصوصلارده باشقه بر نزاکت باردرکه
فهملاتو چیتون .

آنالی اوغلی - وصف ترکیبی قیلنندن در
یعنی آناسی بلان اوغلی یا که اوغلی
بلان آناسی .

آت - اسم و تسبیه معناسنده - فرسی آط
یازارغه تیوش ط بلان - اما توروک
کنابلارنده آد دیب دال بلان کورنسه ده
بلکه تلفظ لاری شولایدیر چونکه دال حرفی
قلقله حرفلری جمله سندن بولغانغه کورد
بلکه آد دیب قلقله قیلا تورغانلاردر .
یامان آت کونارمک بدنام بولمق معناسنده -
اول قز ننگ آتی چقدی دیرلر بدنام
بولدی معناسنده . بو زمانده شریعت
دیکانمز ننگ آتی غنه قالدی یعنی حکم
شرع بلان عمل قیلیمق تمام مفقود بولدی .
سن نی آنالی یعنی سنی نیچوک دیب
تسبیه قیلالار . قوشام آت لقب معناسنده .
آتلانمق - آتقه منمک - آتلانمق
ماده سین قارا .

آتامق - تسبیه قیلیمق - اسم بیارمک -
آت قوشمق - اسم قوشمق معنالرنده در
منعدی در مفعول به وهم دیب لفظی
بلان مستعمل مونی نیمور دیب آنالادر
جغتای لغتده دخی بومعناده در .

اوق آتئق كذلك شول قيبلىندىر -
 دخى طوب آتئق كذلك اوط واسطه سى
 بلان طوب ايچىندن جدره نى چقاروب
 يبارمك .
 نانك آندى - ايرنه كى شفق جايولوب
 ياقنى لى پيدا بولدى معناسنده .
 چچك آندى يعنى چچك ننگ غنچه لرى
 آچولوب يافراقلارى جايولدى .
 قايتورغه جان آتوب نورامن دبرلر
 يعنى آشوغوب نورامن معناسنده -
 شعرده هم اوشبو معنى ملحوظ :
 صارى آط جيكدم يارانوب
 قابقالارغه نابا قارانوب
 ايرنه كونامن كىچ كونامن
 بر كورور اوچون سنى جان آتوب
 برانكى آندى شرطه قيبلىدى معناسنده در -
 كوب بورچاق آناسن دبرلر يعنى كوب
 يالغان سويلامسن معناسنده در - آتئق
 متعدى فعللر : ناشنى ات كا آندم -
 اتنى ناش بلان آندى هر ايكسى
 ممكن در متعدى فعللر .
 آندرمق - بر نرسه نى آتارغه براوكا امر
 قىلىق - ياكه ياللامق - ياكه التماس
 قىلىق - ياكه آتارغه رخصت بيرمك -
 ياكه غيرجهنندن آتارغه سبچى بولمق :
 پيطراودان مقدم اورداكنى آندرمايلاز
 يعنى آتارغه رخصت بيرمايلر - اوط
 سالغان كشىنى آندرديلار يعنى حكم
 بلان سالدانلارغه امر قىلدىلارده
 سالدانلار ملتوق بلان آتوب اوترديلر -
 بسنودن جققاچ سويلاشوب نورا نورا
 نانك آندردق يعنى نانك آتقونچى
 سويلاشوب نوردق - ايكنچى مرتبه

اوجونچى مرتبه تعديه ده هر قاچان
 قاعده اوشبودر .
 آتوشىق - مالايلاز قار آتوشالار مثلا : احمد
 كريم كا قار آنا - كريم احمد كا قار آنا -
 اكر مالاي غه قار آتوشتم ديساك : قار
 آتارغه بولوشتم وياردملاشتم . بس
 مفاعله بابندان بولغان فعل بولوشو ياكه
 ياردملاشو و بر برينه اثر ايتوشو
 معناسين افاده قىلادر .
 آتولمق - مجهول فعللر آتولمىش بولمق
 واوزين اوزى آتئق معناسنده : بر
 سوداكار آتولوب اولدى يعنى اوزين
 اوزى آتوب اوتردى - كيوم سالغانده
 ساعت كسه دن آتولوب توشدى يعنى
 بلا قصد كسه مدن چغوب توشدى - بو
 كىچ بولدوز آتولدى يعنى بولدوز ننگ
 شعله سى براوروندان براورونغه كوچدى .
 آتونمق - تاغان آتونمق : اعضاننگ بر
 مخصوص هر كى بلان اوزين اوزى آتئق -
 بالالار تاغان آتونالار - لازم فعللر .
 آتوندرمق - اوغلىن تاغان آتوندىرا يعنى
 اوغلىن تاغانغه اوتورتوب آتوندىرا -
 بوتاناغانده آتوندىريلار يعنى بوتاناغانده
 آتونورغه رخصت بيرمايلر .
 آتوندىرئق - مثلا بر تاغانده براونى
 آتوندىرغه رخصت بيرمك .
 آتونوشمق - بر يولى بر نىچه كشى دفعة
 تاغان آتونمق - اما برگنه تاغان بولغانده
 آتونوشمق توغرى كيلماى مكر كوب تاغان
 بار همه سنده آتونوچيلار دخى بار بر
 آنده همه سى آتونادر حالا آتونوشالار
 ديمز - تانار تلمز ننگ حكمتلرى بيك
 كوب افنم .

باشلامق: كيلون قاين آناسينه تل
آچدى دبرلر.

فال آچيق يعنى قرآنى ياكه بر كئابنى
آچوب خبركا دلالت قيلغوجى سوز
چقارمق.

سر آچيق يعنى ياشرون سر نكنى فاش
واظهار قيلمق.

اشتهانى آچيق - صارمصاق اشتهانى
آچادر يعنى آشاسى كينورا در و طعام كا
اورون حاضر ليدير.

صوار آچيق يعنى كدورنلرين
كيناروب يالترانمق.

خاطر آچيق يعنى تسلى قيلمق و كينى
نوزانمك و كونكل كا شادلف پيدا ايتمك
كونكل آچمق.

كيبت آچمق يعنى كيبت كا مال قويوب
صانو اينه باشلامق.

كوز آچيق يعنى تيقظ و تبصر ايتمك
وغفلت ايتماك - كوز آچار حال يوق
بوران يعنى جيل و بوران ننگ قوتندن
كوز آچوب بولماي.

آچدرمق - ايكنچى قات متعدى فعل در:

آچماغه امر ايتمك - ياكه آچماغه
رخصت بيرمك - ياكه آچماغه ياللامق -
ياكه غير جهندن بر نرسهنى آچماغه
سبچى بولمق معنا سنده دركه آچمق
لفظى ننگ آستينه كرگان معنا هر قايسى
مونده باردر.

اوز آچدرمق اماملارنى ومله قويمين
جيوب افطار قيلدرمق.

فال آچدرمق يعنى تكهن و كاهن كا بارمق
وآننگ عملنه اعتقاد قيلمق.

آچوشمق - ايشك و قابقه كبك نرسه لرنى

آتولدرمق - بيك شب آتمق.

آنغلامق - نكرار آتمق - كوب مرتبه آتمق:

سن ملتوق آتا بلام سن - آنغلام بار

ياكه آتاتورغان ايدم يعنى كوب آندم.

آتولدرمق - مونده قورغان ملتوق بار ايدى

بالالار اويناپ آتولدرديلار بخشى الده

اوزلرينه ضرر ايتماي يعنى ملتوقنى

توتغلاب اويناى تورغاچ ملتوق اوزندن

اوزى آتولوب كيندى.

آنولغلامق - بويل هميشه بولدوز آنولغلامى.

آنولمالى - آنولورغه صلاحيتلى.

آنوم - بر آنوملق يعنى بر آتارغه ينارلك

نرسه - براوق آنومى قدر ير - شول

بر مسافه بر دركه اوق آتوب يتكروركا

ممكن بولور - كوز كورمى قدر ير

عرب چه مد البصر معنا سنده.

آچمق - متعدى فعلدر - شى ضدى بلان

بلنور - آچمق لفظى ننگ اضدادى:

بيكلامك - يابمق - قابلامق - بوركامك -

اورتمك - ايشكنى آچمق يعنى ايشكنى

يوزاق بلان بيكلامان بولسه آچمق بلان

يوزاقنى آچمق - ياكه ايشكنى ارغاق

بلان بيكلامش بولسه ارغاقنى اچقندر مق -

ايشكنى آچمق يعنى ايشك ننگ ناقتاسين

آچوب كروركا صلاحيتلى ايتمك - بس

آچمق ننگ اصل معنالى اوشبودر كه

ذكر قيلندى.

ايمدى مجازا دخى آچمق ننگ كوب

معنالى باردر:

اوز آچمق يعنى روزهنى آچمق و افطار

قيلمق.

تل آچمق يعنى براو بلان اصلا

سويلاشكانى يوق ايكان سويلاشه

آچماغه ياردم بيرمك و بولوشمق - مفاعله
 و معاونه فعلدر .
 آچولمق - مجهول فعلدر و كاها انفعال معناسين
 افاده قيلور: نرزه آچولدى .
 بو يوزاقنى اوّل آچوب بولماغان ايدى
 آچولدى آخر يعنى من آچدم اول
 يوزاق آچولمقنى قبول ايندى .
 هوا آچولدى يعنى بولونلار نارقالبوب
 هوا صاف بولدى - خاطر م آچولدى
 يعنى كونكلم ننگ كدورتى كيتوب نوع
 شادلق پيدا بولدى - صو قوبونغاچ
 روزه آچولادر يعنى روزه حالنده صو
 قوبونغاچ روزه ننگ ثوابى جوبالادر -
 ۱۱ ساعتىز كيبت آچولماي يعنى صانو
 اينمايلر - مدرسه ده تورسه كشى
 اوقوماسه ده آچولا يعنى نوع علم
 حاصل اينه .
 آچولمق - معرفت حاصل ايتمك: اوّل بو
 آدم غيبي ايدى سفر يوروب بخشى
 آچولمش در - مدرسه ده كشى كوندن
 كون آچولادر - بو زمانه ده خلق بيك
 آچولدى يعنى معرفتلى آدملر كوبايدي .
 آچقچى - عرب چه مفتاح - فارسى چه كليد -
 آچا نورغان قورالدر جغتاي لغتنده
 آچار آنالور - كلات آچقچى يعنى كلات
 بيكلاكان يوزاق ننگ آچقچى - ساعت
 آچقچى يعنى ساعتنى بورا نورغان آلت -
 الله تل آچقچى بيرسون يعنى اوقورغه
 ياكه سويلاشزكا الله تعالى سهولت
 بيرسون - آشوقمق اوكنوچننگ
 آچقچيدر يعنى عجله اوكنوچننگ
 سبب لرين مؤدى بولور .
 آچق - آچيق ياكه آچوق - مكشوف -

مفتوح - بيكلى توكل يعنى يوزاق بلان
 بيكلاماكان ياكه ايشك ننگ وغير نرسه
 قابقاچين يابماغان وقابلماغان - قابقا
 آچق تورا - يعنى بلا مشقت كروب
 كيناركا ممكن .
 آچق يازمق - يعنى اوقورغه آسان
 طريقچه يازلمش .
 آچق سويلاشه - يعنى تمام منطقى ونحوى
 بلان فهملارلك ايتوب سويلاشه .
 آچق كشى صبيح الوجه .
 آچق باشل - يعنى بيك نفيس صاف باشل .
 آچق خط - يعنى مهرسز خط .
 آچق قوللى - يعنى جومارد كشى .
 آچق آوز - يعنى غافل زيرك توكل غيبي .
 آچق ير - يعنى اورمانسز اولسز
 اوزاق مسافت .
 بولوت آچيقى يعنى بولونلى كون هوا ده
 اويدق اويدق بولوتسز ير .
 آچيقلى - آرائق معناسنده ايكي نرسه ننگ
 آراسنداغى مسافت - يوز آچقلى
 يعنى آبروى - حيا - انصاف .
 آچيق نيشوك - اتباع الفاظل اندر يعنى نورلو
 يرلرنده نيشوكلى كوب مثلا ايتوبه سى .
 آچالاق جومالاق - اتباع الفاظل اندر بوقوسى
 تويار تويماس حاضر نورغان كشى
 حقنده ايتولور .
 آچوقلى جوموقلى - اتباع الفاظل اندر -
 يغمورلى آيارلى هوا حقنده ايتولور .
 آچولمالى يابولمالى - اتباع الفاظل اندر -
 يعنى آچارغه ده ممكن جابارغه ده ممكن
 بولغان نرسه .
 آچار آچماس - اتباع الفاظل اندر - كامل
 آچماس سزلق .

آچیتیمف - آچیتیمف دان متعدی فعلدر - معلومدر که بعض نرسه ننگ آچی بولمقی مقصود و بعض خصوصه نرسه آچیه ضرری بولادر - مثلاً کوماچ قامورین چوپرا واسطه سی بلان آچی اینالر یعنی قامورنی آچیتالار - تاکه کوماچ کا صلاحیتلی بولسون - نوتونده کوز آچیتا یعنی کوزنی رنجته آورندرا - آشی - بس نوتون آچیتندرا .

آچیتندرف - آچیتندان اینکچی مرتبه متعدی در - مثلاً نوتون کوزنی آچیتندرا موندک بیانی اوشبودر :

آچی - جفتای لغتنده آچیع یازولور توچی و طاطلی دیکان سوزلرننگ ضدی در عرب چه مروحامض فارسی چه تلخ دیرلر . آچی ایکی نورلودر : صوغان آچی - کران آچی - صارمصاب آچی - ینه دخی آلیا آچی - قارلغان آچی - لیمون آچی - اما بار موآبورما ; البته آبورماسی بار : کران آچیسسی بلان آلیا آچیسسی بر توکلدر ایمدی بولارننگ آبورماسین حواس حمسه سی سلامت اوزی آبروب بلور - بس قرقو آچی بار کران آچیسسی کبک - تملی آچی بار قارلغان آچیسسی کبک .

آچی آلیا - یعنی قر آلیاسی دیرلر نریه سز بولغان آلیا .

آچی قیار - یعنی توزلی قیار . آچی کابسته - توزلی کابسه .

آچی بال - یعنی بالنی صو بلان ایزوب آچیتقان شراب .

آچی قوزغالاتی - عرب چه حماض بر مشهور نباتدر .

آچولور آچولماس - اتباع الفاظد اندر مثلاً بولوتلی هوا آیزسه ده احتمالی بار جاووب کینسه ده احتمال .

آچو - جغتایده آچیع یازولور ایدی - غیظ - غضب - سخط - کینه - آچو یوراک قانی ننگ قایناما قندان عبارتدر . آچو کیلمک - آچولانمق .

آچولی - کونکلنده غضب و آچو کیزلب تورغوچی - و خغیه دوشمانلق قیلغوچی . آچولانمق - جغتایده آچیغلانمق لازم فعلدر - غضب اینمک - کونکلنده کینه توتیمف معناسنده اوروشمق - و کونکلنده بولغان غضب و آچونی اظهار قیلیمق مثلاً سوکمک و قباحت لفظلار بلان اوروشمق و آچولی بولمق معناسنده .

آچولاندرمق - متعدی فعلدر - براوننگ آچو اوطن قایارتمق - فونورتیمق - آچوبن کیتورمک - اغضاب اینمک .

آچولانوشمق - اغضاب اینمک - بر برینه آچولانمق مفاعله - یا که اینکچی بر کشی کابراو بلان برکا بریولی آچولانمق . آچوچان - یعنی یوققده بارغه ده آچولانا نورغان کشی .

آچیغ - آچی - و آچو لفظلاری ننگ قدیمکی صیغه سی در .

آچیمق - لازم فعلدر ضدی توچومک و طاطلی بولمق در : سوت . آچیدی یعنی سوت ننگ طعی اوزکاردی و هموضه پیدا بولدی - قامور آچیدی یعنی چوپره قوتی غلبه قیلوب اول قامور کوماچ پشورر کاصلاحیتلی بولدی - بال آچیدی یعنی حلوحامض بولدی - آنکار بیگ جانم آچیدی یعنی الم نارندم ورنجدم .

آچی سوز دبرلر - عتاب و شلته و سوکو کبک
کونکل کا ناملایم سوزلر.

آچی ناوش - یا که آچی آواز.

آچی جیل - اونگون جیل - بیگ صالفون
جیل.

آچی بوران - طاقت نوتاسلف قوتلی.

آچی ناش - یا که آچو تاش بر معروف
معدندر.

آچی - یعنی زهر و آغو معناسنده: آچی
بیروب اونردی زهر و آغو بیردی
معناسنده.

آچی - عربچه خامض مثلا کوکرت آچبسی
عربچه خامض کبریت تانارچه کوفاراض
مابی - جان آچبسی یعنی مرض موند
بر حالندر.

آچبلیق - حموضه معناسنده.

آچبتقی - قولماق سز بر نوع اچملکدر.

آچی کبکریک - یعنی کبکریک آچی نرسه
کیلو - بر علندر.

آچی نرسه کبکریک - عربچه جشاء خامض.
آچی - کوپونج وقایغو وحسرت معناسینه هم

مستعملدر - فقیرلک آچبسی یا مانددر.
آج - آج ایکی تورلودر: آشارغه وقتلی

کیلماینچه قورصاغی بوش قالغان کیشی
یا که هیوان - یا که بالکلیه آشارینه بوقلق

سبیلی قورصاغی بوش قالغان کیشینی
دخی آج کیشی دبرلر - آج کیشی ننگ

آچوی یا مان یعنی قارنی آچقان کیشی
بیگ آچوچان بولادر.

آج بوغدا - یعنی یل قورولف سبیلی
دانه لری نیچکه وتویماغان بوغدا بدر -

هر بر آشلقده بولور.

آج یل - یا که آچلق یل - قحط و قحطالیق

دبرلر - آشلق بولماغان بیلدر.
آچلق - یعنی آج بولمقلق - آشاسی
کیلوچیلک.

آچلق - نی بیدرماس بایلق نی دیدرماس.
آج کوزلی - یعنی غایت حر یص کیشی.

آچبقمق - آچوقمق لازم فعلدر - اوزنده
جوع و آچلق حس ایتمک - وطعام تلامک -
آشاسی کیلمک.

آچبقدمق - متعدی فعلدر - طعام بیرماینچه
براونی آج نوتوق - براونی آج نوتوب
جزا بیرمک.

آچبقوشمق - برکا آج بولمق: بالالار
آچبقوشد بیلار یعنی آنالاری ایوده یوق
ایمش آلازغه آشارغه قالدرماغان.

آحال - اصل فارسی سوز بیدر اش کایارامای
تورغان چوب چار و طاشلانق نرسه -
اما لغتمزده مشقت سز حاصل بولغان
نرسه: آنکار آحالدان کیله دبرلر.

آحمق - ناقص العقل معناسنده در - دخی
نادان و فکر صائیبی یوق کیشی - ونفس
آرزوسینه ایارکان کیشی.

آحمقلق یعنی عقل ننگ ناقص بولمقی وهم
انباع هوا.

آحمقلانق - لازم فعلدر - اول عقللی ایکان
ندر بجا آحمقلق علیه قیلمق.

آحمقلاندرمق یعنی بر آحمق کیشی ننگ
بر طریقیجه آحمقلقین آرندرمق.

آخرت - دنیاننگ مقابلی و اولی ننگ ضدی
یعنی دنیا ده مقدرچه عمر ایتمق و فوات
صونکننده بار اچق منزلدر - عقبا -

دار بقاء دخی بولاردان باشقه کوب
اسلری بار - آخرت کا کیتمک -
اولمک - وفات بولمق.

آخرت

آخرت سفری - موت بعدنده تا قیامت
قوبقونچه کوب مو آزمو قبرده، یاناچق
مدندر - بووقنده بر زخ بلان مرادف
بولور.

آخرت کولماکی - اوّلکی قات کفن در .
آخرت دوستی - محب فی الله یعنی بر
دوست درکه دنیا جهنندن هیچ بر
بوزولوشمق بووقدر .

آخرت آرزوغی یعنی ایندکو عمل .
آخرت کشی سی یعنی متورع و متشرع کمنه
آخر - اوّل ننگ مقابلی در: عاقبت -
صونک - اوج .

آخرغی - صونکغی - آفتوقداغی معنالارنده -
اول اش بولمادی آخر: یعنی بر اش ننگ
وقوغین منظر بولوب تورغانده بولمادی
قالسه اول اش بولمادی - اول کیلمادی
آخر - یغمور نوقتامادی آخر دیکان
کبک سوزلر .

آخر زمان - قیامت .
آخشام - کیچ معناسنده - قویاش بایوغان
وقت .

آخشام نمازی - صلوٰة المغرب معناسنده -
قویاش بایوغاچ او قولاقچ نماز .

آخ - ادا ت جمله سندان در نفع و ندامت
معناسین افاده قیلور - کاهها آفرین
و تحسین مقامنده هم استعمالی باردر - آخ
بیک نفیس هوا - آخ بیک نفیس طعام -
آخما ماده سین قارا .

آخ اینمک - آخلدامق .
آخلدامق - آور اش اشلاکاج قانی قانی
صولامق .

آخور - آط آجزاری - آط صارایی .
آخوند - جغناق لغتنده افندی - باش مدرس .

آخما - اصواتندن در ندامت و اوکنو مقامنده
ایتولور: آخما اول کیتوب بارغان ایگان .
آدارنمق - نذر اینمک - عهد اینمک -
آتامق .

آدارنمش - آدارنغان نرسه یعنی براوکا
بیروورکا منفور بولغان نرسه .

آد - اسم و آت - اما اسم دال حرفی بلان
بازلمق عثمانی عباره سی در .

آداش - آنداش دان محفقدر - اسمداش
براسمه بولغان کشنی آداش دیرلر
آنالاری براسمه بولسه ده آداش دیرلر
ادبا ناکه آنالارین اسی بلان
آناماس قه .

آداشمق - لازم فعلدر یعنی یولدان بازمق -
اورمانده یا که بورانده یولنی جویمق
یولدان بر طرفه کروپ کیتمک -
آداشمق آزمق و کمره بولمق معناسنده
هم مستعملدر - حق یولدان چقمق .

آداشدرمق - یولدان بازدرمق - و آزدرمق
معناسنده - اورمانغه ایلتوب آداشدردی .
آدم - انسان - کشی .

آدم او علنلاری - عموما بنی آدم معناسنده -
آدم شیطانی مفسد و مضل و مغوی آدمنی
ایتورلر .

آدملک یا که آدمی لک - یا که آدمچیلک
انسانیه و مروّت شرطی .
آدمیه - انسانیه - آدملک .

آدم بولمق - اوسوب کمالت کا ایرشیک
معناسنده .

آدوم - عرب چه سی خطوه - و آطلام معناسنده .
آدوملامق - یعنی آدوم بلان اولچامک
لازم و متعدی بولور .

آدوملی - واق آدوملی کشنی جورغادیرلر .

آذان الدب - آيوقولاغی دیرلر بر نبات
اسیدر .

آذان الجدی - برن قولاغی

آذان الارنب - قویان قولاغی

آذان الفیل - فیل قولاغی

آذربایجان - آذربایکان قدیم بر بیوک

توبه ننگ اسمی ایدی حالا بر ولایت کا

اسم بولشدرکه قاعده سی تبریز

شهری در آذربایجان نلی یا که آدر

بایجان تورکی سی دیرلر تورک نلی ننگ

بر شعبه سی درکه ناتار نلمزکا بیگ

قریب در .

آراف تاراق - اتباع الفاظ اندر - تورلو

یرده تاراقو معناسینه: بزلر دورت آغای

انی قایسمز آرافده قایسمز نارافده -

یعنی قایسمز قایا تاراقو

آرافی - روحدان معمول اشریه - خمر

روحی - باده - می - هر بر فسکر .

آرا - عرب چه بین - فارسی چه میان - اورنا

ایکی نرسه آراسی یعنی نرسه آراسنداغی

مسافت - کتاب آراسده یعنی کتاب ننگ

کاعزلی آراسنده - دخی فرصت و وقت

معناسنده مستعملدر: بو آراده نی

اشلا سی دیرلر یعنی بو وقتده و بو

کونلرده .

آراف - ایکی عمارت آراسنداغی مسافت .

آرا تیره - اتباع الفاظ اندر گاه گاه - کاها

معناسنده - بعض وقتده - غبا - وقت

وقت .

آرا - فرصت: بوش آراده بارورمن یعنی

فرصت آراده و شغل سز وقتده - ایکی

آی آراسنده هوا اوزکارا .

آرا بوزولدی یعنی آراده دوشمانلق پیدا

بولدی اول بزنگ آراغه کرمای

یعنی اول بزکا قاتوشمای اول بزنگ

آرادان چقدی یعنی اعتزال قبلدی .

آراغه توشمک - یاقلامق - محافظه قبلدی

براونی حمایه قبلدی .

آرالاش - کون آرالاش = غبا یعنی بر

کون آرقلی - مثلا بیزکاک کون آرالاش

کیله یعنی بر کون قالا بر کون کیله .

آرالامق یا که آرالاشدرمق - مثلا طهارت

آلغانده بارمقلارین آرالامق یعنی

بارماقلارین بر برس آراسینه کرتیمک

وشبکه لندرمک بارماق آراسین برام برام

جومق - باقچه غه صیر چیتاننی

آرالاشدروب کرکان یعنی موکزی بلان

چیتان کا باشی صیارلق اورون یا صاب

اوزیده کرکان .

آرالانمق - آرالاماقه امر اینمک .

آرالاشمق .

آرالانمق .

آرالاشمق - قاتوشمق معناسنده: من آننگ

بلان آرالاشقانم یوق یعنی قاتوشقانم

یوق .

آرالاشدرومق - تخیل قبلدی بر نرسه ننگ

آراسینه آراسینه قویمق .

آرالامق - آراغه توشمک براونی حمایه قبلدی .

آرابا - آرابا - دورت کوپچاکلی نرسه تویاب

آطفه جیکوب یورورلر - بوش قنه

اونوروب یورورکا ایکی کوپچاکلی سی

هم بولا - بر آرابا پچان - یا که بر آرابا

اونون یعنی آراباغه تویا کلن و بر آط

نارنورلق مقدارده پچان یا که اونون -

اوط آراباسی یعنی اوط بلان یوری نورغان

آرابا - آرابا یا که آرابه عرب چه کذلک

آرتنده پادشاهانی ده سوکالر - ابو آرتنده
 باقمه سی بار - (ایوننگ آرتی بولور
 اورامغه نابا طرفی).

آرت - وراء معناسنده قویما آرتنده قاچوب
 تورا: قویاش طاو آرتینه بایودی -
 آرتینه آلدینه قارامای یوکوره یعنی هیچ
 ملاحظه سز و مطلقا یوکوره - آرت بیرمک
 یعنی قاقمق و فرار اینمک - آرتینه
 توشمک یعنی آرتندان قووب کیتمک -
 آرت - وراء - آرقا - جیلکا - غیوبه .
 آرتندان - آشوقمه آرتندان قومایلار یعنی
 نیزراک بار دیب آرتنگدان قاقجیلامایلار .
 آرتندان جیل ایسه یعنی آرقا طرفندان .
 آرتندان کیلوب بندتی .
 آرتندان ایارمک یعنی اتباع اینمک کشی ننگ
 آرتندان بارمق .

آرتنده - منم ساعت آرتنده یعنی حقیقی
 وقتندان کیچوکمش - اول آرتنده قالدی
 یعنی کشی بلان برکا کیلورکا اولکوره
 آلمادی .

آرتداغی لاری بیگ فقیر یعنی خانون
 طرفلاری و دین قرنداشلاری . آلدلی
 آرتلی - اتباع الفاظداندر - مثلا آلدلی
 آرتلی کیله لر یعنی برسی آرتندان
 برسی نزولوب کیله و برسی ازینه
 ایکنچی سی باصوب کیله .

آرتقمق - لازم فعلدر مطلقا - زیاده لنمک -
 کوبایمک معناسنده - مثلابوی غه آرتقمق
 اوسمک بلان مرادنی - جوانلغی آرتقمق
 قالنایمق بلان مرادنی بولور - زیاده
 صو آرتا یعنی عادتق مقدارندان
 کوبایه - یعنی اصل ماده سی بولوب
 آننگ اوستینه زیاده لنمک .

عربه آنالور فارسی تلنده آرابه یازلور .
 آربالاب - اونوننی آربالاب آلامز یعنی
 آرباغه نویکان قدری .

آرباچی - آربا باصاچی
 آربا کورپا - اتباع الفاظداندر یعنی هر
 بر فایده سز آشلقدر یعنی کورپه صارپا
 کذلک بومعناده در .

آرپا - عرب چه شعیر حبوبانندان معروف
 بر اولوقدر - کوزکا آرپاچقدی کوزده
 برنوع آورودر .

آرپا صوی - یرمزده صرا یا که پیراش
 تعبیر قیلنور - اما صرا چواش لغنی در -
 آرپا کورپه اتباع الفاظداندر .

آرانا - یا که اولوک بعض لغنده مانچا
 آرقلی صالوب اوستینه ناقنا یعنی ایدان
 یا که توشام نزارلر بورانه در - کوپر
 آراناسی .

آرانالیق - کوپر آرانالیق .
 آرتش اینه لی - بر معروف آغاچدر
 جیلکی بولور .

آرتش جیلکی - مذکور آغاچ ننگ
 جیلکیدر - عرب چه ابهل .
 آرتش مای - شول آغاچننگ جیلکندن
 چقارورلر بر مایدر .

آرت - آلدننگ ضدی: خلف عرب چه -
 پشت فارسی چه - آرقا طرفی - آرت
 آخر معناسنده: آرتی خیرلی بولسون
 یعنی آخری خیرلی بولسون - آرت
 دیر معناسنده: ایچی بارغان آرتی باور
 (بر مقالدر) .

آرت - غایب بولو چیلق کشنی آرتنده:
 سویلامه یعنی اوزی بوغنده اوزی غایب
 وقتده سویلامه یعنی غیبت ایتمه -

بومورقه آرچیمق آلهآ آرچیمق وغیرلر
یعنی قابوغین آلوب پاك وصافی ایتوب
قالدرمق .

نش آرچیمق یعنی نشنی شربی بلان
یا که مسواک بلان پاکلامک .

باقچه آرچیمق یعنی نیکاناک و قچتقان کبک
اشکی اولن لرنی اوزوب ناشلامق .

دوگونی آرچیمق یعنی دوگنی آراسندان
چوب چار وکولماکلی دوکیلرنی آلوب
ناشلامق - متعدی فعلدره .

بوکون فلان کشی ننگ یورطن آرچیمقلار
یعنی اوغریلار کروب تالاب چققلار .

آرچیمق یعنی آرچورغه بیرمک یا که التماس
قیلمق یا که یاللامق .

آرچیشمق - برنرسه نی آرچورغه بولوشمق
ویاردم قیلمق .

آرچولمق - باش برانکی ننگ قابوغی سهل
آرچولا - بویل صو کوب کیلوب فاللا

تیکراسی جمیع شاغشی دان آرچولدی .
آرچیشدرمق - یا که آرچیشدرغلامق -
کوب مرتبلی فعلدره .

آرزان - فارسی در: اوچسز - وکیم بهالی
نرسه - قیمت نوکل - قیمت سز - کیم
بها - کیم هرج .

آرزانلق - آرزانچیلق یعنی فراوان وهر
برنرسه اوچسز - محصولات کوب .

آرزانلامق - بهاسی توشمک و اوچسز بولمق .
آرسلان - قونلی مشهور هیواندر عرب چه
اسد فارسی چه شیر آنالور دخی حضرت
علی ننگ لقبی دره .

آرسلان تشی - برنبات ننگ اسپدره .
آرسلان آوزی - انف العجل برنبات دره .
آرسلان قوبروغی - برنبات ننگ اسپدره .

آرتمق - دخی آرتوب قالمق معناسنده باری
بر ننگه آچم آردنی یعنی فلان نرسه
آلغاج بر ننگه آچم آرتوب قالدی -
کوندن کون علم آرتا یعنی کون صایون
آرتوق علم حاصل بولا .

آرتدرتمق - متعدی فعلدر - زیاده قیلمق
وکو بایتمک معناسنده وظیفه نی آرتدردیلار

یعنی ایلکارکی مقدارندان دخی بر آز
زیاده قیلدیلار - من بر طونمنی

آرتدرامن یعنی اوزیمه آرتوق دیب
حساب قیلوب صانماقچی بولامن .

آرتدرلمق - مجهول متعدی یعنی زیاده
قیلمش بولمق .

آرتدرتمق - متعدی المتعدی یعنی براوکا
آرتدرغه قوشمق یا که التماس قیلمق
یا که رخصت بیرمک .

آرتوق - زیاده - اون تین دن آرتوق آچم
یوق یعنی نقد اون تین زیاده نوکل
کیم نوکل .

آرتوق - فضله یعنی آرتوب فالغان نرسه .
آرتوق - اعلا وبخشیراق معناسنده:
بلماکانندن بلکان آرتوق یعنی بخشیراق .

آرتوقراق یعنی بخشیراق .
آرتوق پورتوق - اتباع الفاظ اندر - هر
بز استعمالسز یانا تورغان واق نوپاک
نرسه ; آرتوق پورتوق نرسه سین همه سین
صانوب بتوردی .

آرتوقلق یعنی آرتوق بولمقلق .
آرتوق - آرتوق - یوک نوپامک - آطقه
یا که آرباغه یوک صالمق .

آرتوقلانمق - آرتوقلنی کسب ایتمک .
آرچیمق متعدی در - قابوقلی نرسه ننگ
قابوغین قوبنارمق : برانکی آرچیمق -

آرسلا نلتیق - غیر نلتیق .

آرشون - آرشین فارسی سوزی در آصله
ارش دیرلر فارسی چه قولاچ
معناسنده در بزنگ آرشون دیکانمز
ارش کامنسوب معناسنده در یعنی قولاچ قه
منسوب نرسه دیکدر بو تقد برده آرشین
یازمق اولی در - یعنی قولاچ ننگ نلتی
مقداری - قولاچ ماده سن قارا جعتابیده
هم بو معناده مستعمل - فقه کتابلارنده
بوزچیلر آرشونی دیرلر که ۱۶ حصه دان
عبارتدر حالا مستعمل آرشوندر - اصل
ارش دیرلر قولاچ معناسنده
لکن لغتمزده دورت قارش مقدار دان
عبارتدر .

آرشونلی یعنی آرشون بلان اولجانه تورغان
نرسه .

آرشونلی مال یا که قزل مال .

آرشونلامق - یعنی آرشون بلان اولجامک
متعدی فعلدر .

آرشونلانتیق - آرشون بلان اولجاما کابیورمق .
آروش - معروف غله در یعنی معلوم ایگون
آشلیغی در - روسیه ده کنه بولور باشقه
ملکت لرده بارین اینتایلر .

آروش ایگماکی - آروش اونوندان پشمه ش
ایگماک - آروش لعلی عرب چه دن
بولسه احتمال - ارزدن محرف در .

آرغان یا که آرگان معروف اویوندر - فارسی
لغتی در - فارسی چه آرغن یا که آرغنون
یازلور - افلاطون حکیم ننگ احتراغیدر .
آرغاماق - بر نوع آطدر غایت بخشی -
جعتابیده قوتلی آط معناسنده .

آرقان - بیک جوان باودر که - بیجان - کلته -
وصالام کبک نرسه لر نی تو یا کاج باصتروف

بلان باصوب بیلارلر - ایگون برلرین
آرقان بلان اولجارلر جفتای لغتی در .
آرقانلامق - یا که آرقان نارتیق برلر نی
یا که بچایلیغی آرقان بلان اولجامک -
آط آرقانلامق یعنی بولون غه قازوق
قاغوب آطنی آنکار آرقان بلان بیلایمک
ناکه اونلاسون .

آرقا - عرب چه ظهر - گلوده ننگ آرت
طرفی - صرت هم آنالور .

آرقا تاپانچیم = بشت پناهم یعنی معینم
وباردیم معناسنده - سننگ آرقانکده
بزده صبلانتیق یعنی سننگ اوچون
حاضر لشمش نعمت کا بزهم قوناق بولدی -
بر آط آرقاسنده منگ آط صوایچکان -
دیکان مقال ننگ مصداقی اوشبودر -
آرقامنی بت آشی اشلکانمنی ات
آشی یعنی هر بر مشقت چیکانم
اورونسزغه کبته دیمک .

آرقا آرووی بر علندر که - عرب چه وجع
ظهر دهرلر .

آرقاداش یعنی بولداش ورفیق .
آرقان یوزمک یعنی صوده آرقا اوزرینه
یانتوب یوزمک - کیلکانده جیل آرقان
ایدی یعنی آرتدان ایدی .

آرقالانتیق - براوننگ معاونتینه وباردیجی لکبته
اشانتیق وکوز توتیق - لازم فعلدر .

آرقالاندرمق یعنی براونی اوزی ننگ
حمایه سینه آلمق .

آرقالانوشمق - آلاز بر برینه آرقالانوشالار
یعنی بریری ننگ یاردیمینه اشانوشالار .
آرقالق - آط اوستنده انکقرچاق آرقلی
ترنه دن ترنه کا بیلی تورغان قاپوشدر
یا که غیر .

آرقلامق - ناچارلانمق - ايندن توشمك -
 سيمزلكى كيتمك - لازم فعلدره .
 آرقلانمق يعنى كون نون جيكوب يوردى
 آشانمادى آطبى آرقلادى .
 آرقلانمق - آرقلامق - آرق بولمق .
 آرمق - لازم فعلدر - كوب اشدين ياكه
 كوب بورودن حال بتمك - حالدن
 طابمق - قوت جويمق - طالمقمق
 معنالارنده - يورى يورى آردم .
 آردرمق - متعدى - كوب اشلانوب براونى
 حالدن طايدرمق .
 آرولمق - مجهول فعلدر: بوكون كوب يوردم
 بيك آردى ديرلر منكم مقامنده
 استعمالى باردر: بوكون كوب يوروب
 بيك آردم دياسى اورونده - كوب
 مجهول فعلدرده بوقاعده ملحوظدره .
 آرينمق - آرونمق - فعل منفعل يعنى
 پاكلانمك - آرولانمق معناسنده صو
 بلان نجاستدن آرينمق - توبه بلان
 گناهان آرينمق - آرينمق طهارت
 آلمق .
 آروندرمق - پاكلانمك - آرولامق - جومق .
 آرو - قديم آريغ يازلور ايدى - پاك -
 صاف - خالص - آرو صو يعنى پاك
 صو - صاف صو - آرو آشلق آرشدان
 غيرسى صابان آشلق آتالور همىسى
 آرو آشلقدر - آرو صحت - سلامت
 معناسنده: آرو نورام سز .
 آرولق - پاكلانمك - طهارت - نظافت .
 آرولامق - پاكلانمك - صاف ايتمك - آط
 آرولامق يعنى آطنى پچدرمك .
 آرولانمق - پاكل ايتدرمك - آيغر آرولامق
 يعنى پچدرمك .

آرولاشمق

آرقا سوياكى يعنى جيلكادان قوبرق
 سوياكينه قدر فقره لردر كه ۱۲ داندره .
 آرقلى - صليب - صليبى - قطر - قطر
 دائره يعنى تكارمچ ننگ آرقلى سى - قطر
 شمس قوباش ننگ آرقلى سى -
 آرقلى نسين مويينه كيكان - آرقلى
 اورام - اورام دان آرقلى چقدى -
 ايدل ننگ آرقلى سى بر چاقرم يعنى
 ايدل ننگ بر چيتندن بر چيتينه - ابو
 آرقلى آرقان آندم - بر جماق در: يعنى
 ايوننگ بر يافتدان ايكنچى ياقينه آرقان
 ناشلام - صلوات كوپرى - پيالا آرقلى
 كورنه يعنى آرى يافتاغى نرسه
 كورنما كينى پيالا مانع توكل .
 آرقلى نورقلى - اتباع الفاظ داندر: هر قايسى
 آرقلى و ترتيب سز يانغان نرسه لر حقنده -
 كشى ننگ سوزينه آرقلى كيلمه يعنى
 كشى ننگ خلافتنه سويلامه - واوز سوزننگ
 بلان كشى ننگ سوزين قطع كيلمه .
 آرقاو - بوى ننگ مقابلى در يعنى منسوجانده
 آرقلى آتولغان جب در - ادرس ننگ
 بوي جفاك آرقاوى مامقدر - جفتاى
 لغتمده آرقاچ يازولور .
 آرقاولامق - آرقاو صالمق = صومقمق .
 آرقاولى - مامق آرقاولى كيندر = آرقاوينه
 مامق آتغان كيندر .
 آرق - اولاق - كاناو - باقچه غه وايكون لك كا
 ياكه نكرمان كا صو كينورما كا بولدر .
 آريغ - اولاق - نكرمان آروغى
 آرق - فارسى چه لاغر يعنى ميسز وسيمز
 توكل - آرق كشى - آرق صير -
 آرق بر يعنى آش سز ومنبتلك خاصيتى
 يوق وتير سلا ماكان يره .

- آرولاشفق .
 آرولانمق - پاكلانمك - صاف بولمق .
 آرولاندرمق - آرولامق معناسنده .
 آروسزلامق - نجسلا مك - نجس اينمك .
 آروسز يعني پاك توكل - نجس
 آرواشلغى - صابان آشفق .
 آرمون فارسيدر - عرب چه عربون - نورك
 پيشين دير؛ خدمتدن مقدم بيرلكان
 اجره - كورشمز چه زادانكه .
 آروب طالوب - تاكيد جمله سندن در ابكى
 مرادف لفظه .
 آرى - زنبور - بال قورطى .
 آرى - اداث تثبيت دندر؛ بلى - نعم -
 بيك خوب - آرى درست اينه سن .
 آرى - نكنده - يراق - آرى نابا كبتدى
 يعني نكنده نابا يراقراق .
 آرى بيرى - اتباع الفاظداندر - آرى
 بيرى چايقالوب يورنى (ايسرك حقنك) .
 آرى بيرلى - اصلده آرىلى بيرىلى - بو
 هم اتباع الفاظداندر ياكه وصف تركيبى -
 آرىلى بيرلى يورى يعني بير باشندان
 بر باشقه يورى = ايشكلى تورلى يورى .
 آرغى - آرغى اورامده تورا يعني يراقداغى
 اورامده - اورام ننگ آرغى ياغنده -
 آرى ياقده كم تورا يعني بوله ننگ
 آرغى ياغنداغى بوله دهه .
 آريغ - آرو - پاك .
 آز - كوب ننگ ضدى - عرب چه قايل -
 فارسى چه اندك معناسنده . بر آز -
 بوف منزلنده وبيك آز معناسنده -
 آز - عددچه يعني باش ايسابى كوب
 توكل - مقدارچه كچكنه يعني داو توكل
 بر آز مدت - مده قليله .
- آز آز - كيم كيم - آز آز صانو بار يعني
 آزرارق صانو بار (هر بر اسم صفت تكرر
 قيلنسه غايت معناسين افاده قيلور) .
 آزلق - قله ندره - يتارلك ننگ ضدى .
 آزلق قيلمق - يعني يتماى - حاجت نى ادا
 قيلورلق نوكل .
 آزايمق - يعني آز بولمق - آز قالمق -
 كيمومك معنا لرنده لازم فعلدر .
 آزايتمق - قليل اينمك - كيمومتك - آز
 قالدرمق .
 آرسونمق - آرزانمق - آز كورمك -
 قناعت قيلمامق - آزه حسابلامق .
 آزاد - فارسيدر هر معناسنده - قل توكل .
 آزاد اينمك - قوتقارمق - اعتناق قيلمق -
 ايرك يبارمك - چيتلك ده كى قوشنى
 آزاد اينمك يعني چتاروب يبارمك -
 تونفونداغى كشيلى چقارمق .
 آزارلامق - متعدى فعلدر؛ اوروشمق -
 رنجوتك - شلته لامك - يوزينه قچقروب
 سوكمك - ملامت قيلمق معنا لرنده -
 فارسى چه آزاردن دن مأخوذه .
 آزغون - ضال - ضالنده بولغان كشى -
 توفيق سز - طريق مستقيمىدن خارج .
 آزغونلى - ضاللت - توفيق سزلك - كمر اهلق
 جغتاي چه آزغونليغ .
 آزمق - لازم فعلدر؛ ضالنده بولمق -
 طريق مستقيمىدن چقمق - توفيق سز
 بولمق - شقاونده قالمق - بوزولمق -
 قوتورمق - جراحت آزدي يعني جراحت
 بوزلدى يامان جراحت - بول آزمق -
 بول يازمق معناسنده - ويول آداشمق -
 زمانه خلقى بيك آزدي طريق مستقيمىدن
 چغوب بارالار .

آزدرمق - متعدی فعلدر: اضلال قیلوق -
 آزرغونلق قه دلالت قیلوق - قونورنوق -
 اغوا قیلوق - یامان یولغه اوندامك .
 آزوشتی - برنیچه کشی برکا آزمق .
 آزونوق - شاشوق - غایت کوب شایارمق -
 غایت ضلالت کاتوشمك - طیار ونصیحت
 قیلور کشی سی بولماغاچ ایرکونلاب آزمق .
 آزو - ضلالت .
 آزوتش - عربچه ناب - آرنداغی تشرلر -
 آزمان تش هم تعبیر قیلنور .
 آزوق - آرق - هر بر آشاو نرسه سی -
 قوت - غذا - ذخیره - طعام - فارسبچه
 زاد - جغتای لغتی در .
 آزوق تولوك - اتباع الفاظ اندر - عامه
 تن تربیه سینه ضروری بولغان نرسه لر .
 آزوقلی - آزوقی بار کشی - یا که نوق
 کشی - آزوقلی آط یعنی آط اوچون
 یولغه آزوق آلوق چغولسه اول آط
 آرا باشلاسه حاضر نوقتاب قابدراسن -
 یا که آزوقلی دیکان سوزدن مراد سبمز
 وتریه لنمش .
 آزوقلانوق - رزقلانوق یعنی آچلق زحمتین
 چیکمایچه راحت تورمق .
 آژدها - مشهور قناتلی جلان .
 آس - برکچکنه آق حیواندر فارسیده قاقم
 دیرلر - بعض لر آق طچقان دیرلر .
 آسان - سهل - جینکل - مشقت سز -
 اونکغای - فارسی سوزیدر بر آرتخریف
 قیلوب آصات دیرلر .
 آستار - عامه هر کیوم ننگ ایچکی یاغینه صالحان
 نرسه ایچلک بلان مراد قدر مثلا: کاوش
 آستاری - چاپان وجیلان آستاری اصلی
 فارسیدر: آستر دیرلر - وعربچه بطانه در .

آسنارلق - آستارغه قویوق اوچون
 حاضر لنمش نرسه .
 آستارلامق - ایچلامك ننگ مراد فیدر -
 کولهاك كا آستار صالوق یعنی کولهاك ننگ
 سبزرکان برینه آستان .
 آستارلانوق - براوکا امر ایتوب بر نرسه کا
 آستار صالدرمق .
 آستارلاشوق - آستارلاو عملنده براوکا
 بولوشوق و یاردم قیلوشوق .
 آستارلانوق - مجهول یا که انفعال معناسی .
 آستارلی قز ناستارلی - مقال: یعنی خسترلی
 واجتهادلی قز کیندرلی کوبانلی بولا
 (خستر کیندر کویان) .
 آست - توبان معنا سنده یوقاری غه نسبه .
 آسنده - قرآن آسنده کتاب اوستده یانا
 آلی یارامی .
 آستان - بر نرسه ننگ آستقی طرفندان .
 آسنداغی - آسنده بولغان نرسه .
 آستقی - آستقی ناش کیراک .
 آستلی اوستلی - اتباع الفاظ اندر یعنی
 برسی آسنده برسی اوستده معنا سنده;
 آستلی اوستلی یورط یعنی ایکی طبقه لی
 یورط - آستلی اوستلی یانا .
 آستانه - دیوار - قورا - روسچه استینا
 اوشبو سوزدن مأخوذدر .
 آستورتون - خفیه - سکوت اوزره -
 حیله کار - یاشرتون: شانالاق آط کونارور
 آستورتون بوط کونارور .
 آستورتون یوری .
 آس - مرسین آغاچی ننگ اسپدر .
 آسمان - فارسی در کوك معنا سنده آس مان
 نکرمان اوخشا شلی دیمکدر کوك متصل دور
 قیلوب تورغان اوچون نسیمه قیلندی .

آش - طعام - غذا - یعنی فردکاملی ترکباندان
 قازانده یا که غیر نرسهده قایناتوب .
 آش صو - اتباع الفاظداند در انواع طعام
 یعنی ضیافت اوچون ماحضر حاضرلنمش
 طعامدر - شوننگ اوچون خلق آراسنده
 آش اچدم آش اچارکا کیل دیب
 سویلاشهر . بالالار آشی: فارسی
 چندبیدسترکه قوندوز یومورقهسی تعبیر
 قیلنور - آش خلیل دیرلر یاصمق در
 (قازان آصمقنی قارا) . بیرام آشی:
 بیرامکا مخصوص قورو آشدرکه جوقا
 جاولی ایکما کدبن عبارتدر مجموعین بر
 اولوغ ناباقه صالحوب یورنورلر - بو
 سوزلرنی اوز مادهسند قارالور .
 قربان آشی: قربان ایتی بهانهسی بلان
 حاضرلنمش بر ضیافتدر . اولوک آشی
 یعنی میتنی دفن قیلغاندان صوننگ
 معین کونلرده بولور بر ضیافتدر .
 آش صو اتباع الفاظداند هر بر
 جنس آش .
 آشخانه - فارسی در: آش پشره تورغان یر -
 آش ابوی - عربی مطبخ .
 آشاق - عموما هر بر ایگون آشاقی مثلا:
 آروش - بوغدای - آرپا - بورای -
 صولی - تاری - قارا بوغدای .
 آشلی - آشلی سینتسه یعنی آش بلان
 قانورغان سینتسه .
 آشلق تارو یا که ایگون تارو - اتباع
 الفاظداند هر بر نوع آشلق .
 آشلامق - یالغامق معناسنده بر مصداق
 مثلا: چانا تابانی یوقارسه آستینه آغاچ
 یابوشدرالار - چانا تابانین آشلادیلار -
 آلماغاج آشلامق .

آشلامق یا که آشفه مانق - بر مصداق
 مثلا: آروش اونون صوبلان قایناتوب
 شورپا یاصاب آنکار جب مانالار تاکه
 کیندر صوقغانده جب اوزولماسون .
 آشولق - آش یاولق مخفیدر سفره
 ودسترخان معناسنده .
 آشاو - آشاملق (اسم مصدرلر در) .
 آشامق - آشامق ننگ تعریفنده چیناو جز
 بولوق کبراک: یعنی آشامق دیکانیز
 ما کولاندان بولغان نرسنی آوزغه آلوب
 چیناب یوتوق معناسنده در - موننگ
 فارسجهسندان معلومدرکه خورد آشادی
 معناسنده بولسهده فی الاصل واقلادی
 وایزدی معناسنده در - حیوانات حقندهده
 اوشبو قاعده اوزه در .
 آشامق - دخی نشلامک - ایچینه جیمق
 معناسنده نناکه هوام حقنده ایتورمز:
 چین آشادی - بت آشی - بورچا آشی -
 قاندالا آشی دیرلر آلارننگ آشامقلاری
 بدن ننگ تیریسین تیشوب قان
 صوورمقدان عبارتدر .
 آشامق - ینه وانق وجیبرمک معناسنده بار:
 ایدل جارین یازغی صو آشادی یعنی
 قازیدی وجیبردی - قارباشین قار آشی .
 سن کشنی آشاما یعنی غیبتینه توشمه -
 بوق آشاما کذلک غیبت قیلما معناسنده -
 نی آشیمده نی اچیم: بایلقدان عبارتدر .
 آشامساق - یعنی کوب آشارغه مایل کسنه .
 آشار آشاماس اینوب اوتورا - یعنی آشی
 دیسانک نعمتی کیبومی آشامی دیسانک
 نیک تورمی .
 آشاب توبیدی - یعنی نفسی یقلفوچمه
 قورصاغی تولغوچمه آشادی .

بر کوندن صونك - بيزكاك بر کون آش
کيله - اول آش يوريلر - حددين آش
يعنى حددين تجاوز .

آشمق - يوقارى منيك - طاوغه آشمق
يعنى طاوغه منيك - كوككا آشمق -
معراج قيليق - معناسى توباندىن يوقارى
تابا حرکت قيليق: خواه باصقچدان -
خواه آيائى بلان - كونارليك - حددين
آشمق يعنى مقدارندان آرتيق يعنى
نى خصوصده بولسده نهايتندن تجاوز
اينمك - لازم فعلدر .

آشدرمق - يعنى يوقارى كونارلدرمك -
يوقارى يبارمك هم آرقلدرمق معناسنده
استعمال قيليق مكن مثلا: آشدرمق
يعنى ناشنى ياكه غيرى نرسهنى آتوب
ايو آرقلى آرقلدرمق .

آشولمق - منليك - يوقارى ايوكا يوققه
منلدى (متكلم سوزى): يعنى من
يوققه مندم .

آشونمق - غيرتلانمك .
آشمه - نردبان وباصقچ معناسنده: آشمه
باصقچ يعنى نردبان منقوله .

آشقونمق - عشقونمق - عشقونمق - شوخلانمق -
شايارمق - حددن تجاوز اينمك .
آشقوندرمق - دنياغه كيلاسى بالا آشقوندر
(سمع) .

آشقونچان - يعنى بيك شوخ وشايان .
آشقنو - بر نرسهكا غايت رغبت ايتو كوبا
عاشق بولور .

آشوقمق - لازم فعلدر: تعجيل وعجله قيليق -
شىنى وقوعندن مقدم طلب قيليق .
آشوقدرمق - عجله ايتدرمك - تيز بول
ديب قصتاب نورمق .

آش وآشامق ماده لرى اصلده فارسى
تلندن آلونمى سوزدر آشام فارسىده
قوت لا يموت معناسنده .

آشين آشان ياشين ياشكان - عمرى
نهايتينه ايرشدى عمرى ننگ لذتين
كوردى ايمدى اولسهده فايغو يوق
ديهسى اورونده ايتولور .
آشاغاننى سنكدر كوجى دولار عربچه
هاضيات .

آشاغان ناباغينه طچقان - ايكمك تونز قدرين
بلماييچه وفاسزلق ايتوب حقوقنى رعايه
قيلماغان كشى حقنده ايتولور .

آشارلق - اشاره مكن - بر آشارلق ايكمك
يعنى بر مرتبه اشاره كفايه قيلورلق .
آشانمق - تريبه قيليق - تويدرمق:
فقيرلرنى بويل بوتون قش آشاند بيلار
وتويدرد بيلار .

آشاشمق - بركا آشامق - بر برينى
آشانمق - بر برينى قوناق اينمك -
قربان آشاشالار ديمك عجب طويولا .

آشالمق - مجهول فعلدر: آشالمش بولمق -
وما كول بولمق - هاى هاى كوب
آشالدى يعنى متكلم اوزندن حكايه
قيلادر كوب آشادم معناسنده .

آشاندرمق - قاراماييچه بوروكنى كويهكا
آشاندر دنك .

آشاشدرمق - مثلا: من قاون آشاشدرامن
يعنى گاها آشى من گاها تورامن .
آشاشدرغلامق - من بويل جيلاكنى

آشاشدرغلام يعنى بر كنه مرتبه آشامادم .
آشانقالامق - سن آنى فايغاغنده آشانقالا .
آشا - ادا تجميله سندندر - آشا - آرقلى -
صونك معناسينه مثلا: بر كون آش يعنى

آصراوقز - یورط ایچنده خدمت قیلا
تورغان کچکنه قز .

آصراو خانون - خدمتی .

آصیق - متعدی فعلدر: صلب ایتمک یعنی

دارغه آصوب اوترمک - صالوندرمق -

قازان آصیق یعنی آش پشورکا

حاضرلامک - آنکا آش آصیق مرادفدر .

آصدرمق - یعنی آصوب اوترتمک - صلب

قیلدرمق .

آصوشمق - آصاغه معاونت قیلیمق -

وبولوشمق .

آصولمق - آصولوب اولدی یعنی اوزین

اوزی آصوب اوتردی .

آصولدرمق .

آصولوشمق - برکا آصولمق .

آصولونمق - صالونوب تورمق - ایوده

اورما کوچ اویالاری آصولونوب تورا

صالونوب تورا دیسانکده یاری .

آصولوندرمق - صالوندرمق بلان

مرادفدر .

آصولمش - آصوب قویغان نرسه - مصلوب .

آصمه - آصولوب تورغان نرسه - آصمه

کوپر - آصمه یوزاق .

آطاو - جزیزه - صوابچنده برمقدار قورو

یر - آطاو کذلک فارسی سوزندن

مأخوذدر فارسی چه آداک دیرلر اطرافی

صو ودریا ایچنده بر قورویردر جغتای

لغتنده کذلک آدا نسمیه قیلنور .

آطاولق - آناو کوب یر .

آطامق یا که آتامق - نسمیه قیلیمق -

اسم بیرمک .

آطالمق - نسمیه قیلیمق - مسیی بولیمق .

آطانمق هم شول معناده .

آشوغلدی - یعنی آشوقدم .

آشوق پوشوق - غایت تعجیل اوزه - انباع

الفاظداندر: غایت آشوغچلق بلان -

عجاله .

آشغ - عجله - وعجالا معناسنده .

آشغچلق - عجاله - آشغچلق بلان خط

یازلدی .

آشنا - دوست - مونس - بلش و نانش

معناسینه باط و بیگانه مقابلی در لکن

لغتمزده دوست کشی کا اطلاق قیلنور .

آشنا بولیمق - دوست بولیمق .

آشنالمق - دوستالمق - مونسلمک .

آشفته - فارسی در مضطرب معناسنده .

آص - بر کچکنه آق حیواندر فارسی

قافم دیر .

آصات - آسان دن محرفدر سهل و چیتون

توکل معناسنده .

آصاتلق - سهل .

آصالتاو - اصلزاده وطوغوشلو معناسنده درکه

الغاب معتبراند اندر .

آصل - جفاک ذات: آصل کولمک - جفاک

کولمک .

آصل - آساس ونیکز و نامور معناسنده .

آصلسز - یعنی توبسز و بوش - آصلسز

خبر یعنی اشانچلی خبر توکل .

آصللی - یعنی اشانچلی و دلیللی .

آصراق - صاقلامق - وصاقلاب توتیمق -

وتریبه قیلیمق معناسنده: آغای آچمه سین

جاننده آصرای یعنی هر زمان اوزی

بلان توتا - سن آط آصرای موسن یعنی

سننک آطنک بارمو - آط توناموسن .

آصرانمق - براو کا بیروب صافلانمق .

آصراشمق - برنرسه آصرا ماغه یاردم بیرشمک .

ایری تکمک معناسنده هم مستعمل .
 آطلام - آدوم مراد فلری درکه عربچه خطوه .
 آطلاملاق - آطلام بلان اولچامک .
 آطلامای یا که آچلامای - قایماقدان حاصل
 بولغان مای - مای آطلامق یعنی چی
 قایماقنی گوبی کا صالوب پشکاک بلان
 آطلامق .

آطلاس - جغرافیه خریطه لری ننگ مجموعه سی .
 آطلاس - جفا کدن منسوج بر ذاندر سندس
 ودیبا بو جمله دندر .

آطنه - هفته - جمعه - بر آطنه یعنی
 جیدی کون .

آطنه کون - جمعه کون - کچی آطنه -
 پنجشنبه کون .

آطنه لقی - بر آطنه مقابلی یعنی آطنه لقی
 آرق که بر معین نفر کا بر آطنه غه یتارلک .
 آطنه لامق - آطنه لارغه تقسیم قیلیمق .

آعضا - جزء بدن - عضو . یا شرون
 اعضا - ذکر - فرج .

آغارمق - آق ماده سین قارا .

آغا - بر توغنه اولوغ قرن داش - آغا هر
 کم کا ایتولور بر لقتدر خواه اولوغ باشده
 خواه کچی خواه برابر . و کذلک غم
 و خال آغا نسیمه قیلنور .

آغالق مرمتی - یعنی آغانی عزت و توقیر
 قیلو چیلق

آغالی انیلی - وصف ترکیبی قیلیندندر:
 آغالی انیلی کیلدیلر .

آغالی سنکلی - یعنی آغاسی سنکلیسی
 بلان برکا .

آغاچ - عرب چه شجر - فارسی چه درخت
 دیرلر نباتات جمله سندندر - چی آغاچ
 حاضر اوسوب اوتورغانی - اوتون

آب - فرس - خیل - بر حیواندرکه حمل
 انتقال اوچون آرباغه و چاناغه جیکارلر -
 اما آت ننگ توستینه قاراب اسلری
 باردرد: طوری آب فارسچه ترغ آنالور -
 چابنار آب - کوك آب - تیمور کوك
 آب - جیران آب - بورلی آب - قارا
 آب - آلا آب . ودخی آت ننگ اوصاف
 و خلتلاری و هنرلری: چابقون آب -
 یوورنای آب - کوچلی آب .

آطلی - آطلی بارکشی یا که آطفه آطلانغان
 کشی - جیاولی کشی ننگ مقابلی دره
 آطلی عسکر - یعنی شویله بر عسکر درکه آب
 اوستوندن توروب جنگ قیلورلار .

آب قوزغالاغی - معروف بر نبات دره .
 آب قوبروغی - عرب چه ذنب الخیل دیرلر
 بر نبات ننگ اسپدر .

آطریلال - رومیدرکه قوزغون آباغی دیرلر
 بر دوائی نباتدر عربیسی حشیشه البرص
 آلا تنلی لرکا دوادر .

آطلانیق - آب اوستینه اوتورمق - آطلانیق
 آطلانوب اوتورمق دیرلر آب آرقاسینه
 اوتورمق ایکی آباغنی ایکی یاغنه
 سالوندروب - بورانه اوستینه بوکیفینت
 اوتورسه ده آطلانوب اوتوردی دیب
 ایتولور .

آطلاندرمق - آب اوستینه اوتورتمق .
 آطلانوشمق - اوکوزکا آبدراغاچ صیرلار
 بربری اوستینه آطلانوشالار .

آطلامق - آدوملامق - خطوه قیلیمق -
 آباقلارنی با نوبت آلفه نابا تحریک
 قیلیمق - مشی قیلیمق .

آطلاتیق - آطلانوب بارمق - یعنی
 چاباینچه سرعت اوزه بارمق - بیگ

نورغان نرسه: آدم آوزی سوز آوزدان -
توکروک آوزدان آغا - قاروره آوزی
یعنی قاروره ایچنداکی نرسه آغا -
چولماک آوزی - خلق آوزی سوز
مکالمه تواتره خلق آوزی قابقا یعنی
خلق نلاسه نی سویلاشه توفقانور حال
یوق - اورمان آوزی یعنی مدخلی -
ملتوق آوزی - طوب آوزی - آوز
آچمق آچمق ماده سین قارا - آچمق آوز
یعنی غافل .

آغزلانمق - آوزلانمق - ایسک اوّل مرتبه
آوزغه آلمق - بر آوزلانسه کشی آراقی
ایچودن توفقای آلبای - بالانی
آوزلاندرمق یعنی بالا توغایده دنیا
طعامندان بال مای قابدرمق - آوز
صوی توکروک - لعاب .

آغو - زهر - سلیمان - زهر قائل - سم .
آغولی - زهرلی - زهر قائل .
آغولامق - نسیم قیلدق - آغو بیرمک .
آغولمق (آقمقدان) بر طرفه نابا نورکوم
نورکوم کینتمک: بازارغه خلق آغولا -
هواده بولوت آغولادر - ناودین ناوغه
قاغولادر .

آغولدرمق - نورکوم نورکوم بیارمک .
آغولوشمق - بیک کوب خلق بر طرفه
نورکوم نورکوم بارمق .
آغلامق - یغلامق و جلامق ویلامق
معناسنده یغلامق ماده سنده تفصیل
قیلنور (عثمانلی) .

آغمق - آشمق معناسنده - جفتای لغتی در .
آغلامق - اعزاز واکرام اینمک .
آغرق - آغری - آورو - الم .
آغریمق - آورمق .

آغاچی حطب - هیزم - اینک نچکه
مقداردان نا اونار قولاج ایلنسه سی بولادر
طشند قابوغی بولوب نامورلاری برده در
اما نهایت سز نوعسی کوبدر: ایمن
آغاچی - ناراط آغاچی - طال آغاچی -
جوکا آغاچی بولکمه لر اسم ننگ مسی غه
اضافه سی قیلندن در قدیمیکی لغنده
یغاج هم یازلور .

آغاج اوتورتیق - یعنی بر آغاچی
اورنوندان کوجروب ایکنچی اوروننی
قازوب یرکا اوتورتیق .

آغاج بورط - یعنی فقط آغاجدان بنا قیلنمش .

آغاج طاموری .

آغاج قابوغی .

آغاج مایی .

آغاج یافراغی .

آغاج قورطی - عرب چه ارضه .

آغاج باقاسی .

آغاج کومبیه سی .

آغاج یالغامق .

آغاج! یعنی هر آغاج: طوپاس - نادان -

جاهل - ترتیب سز وتریبه سز .

آغاچلق - آغاج کوب اوسکان یر .

آغاچسپیمان - یعنی آغاج روشلی - آغاج

صفتلی .

آغاچلانمق - یعنی ندر یجا آغاچقه اورلمک .

آغاج بوغاج - اتباع الفاظ اندر یعنی هر

جنس آغاج - آغاج قورطی - عرب چه

ارضه .

آغر - آور - ثقیل - گران - آور

ماده سنده قارا .

آغز - آوز - فم - فوه - دهان .

آغز - آقمقدان مشتق بولسه ممکن آغوزا

- آغو او طی - بالدران - شوکران - برنبات
اسپیدر .
- آغو آغاچی - زقوم .
- آغوز - اصلده فارسی سوزیدر که فارسی ده
آغوز دیرلر یانکا برنلاکان قوی ننگ
اوّل صاوغان سوتندن حاضرلنمش
طعامدر - اوغوز ماده سین قارا .
- آفتاب - فارسیدر قویاش معناسنده
کتابلارمزده مستعملدر .
- آفتاب پرست - فارسیدر کون باغش دیکان
نبات در نیلوفر چمکنده آفتاب پرست
دیرلر .
- آفرین - افعال مدح قبیلدن تحسین و مدح
کلمه سی در وغیر دعا مقامنده مستعملدر
اصلده فارسی لغتی در .
- آقا - آکا - آکه - جغتای نلنده بر توغان .
- آقاییقی - ایسراک کوزی ناشوب چقار .
- آقاییقی - کوزنی طوطروب قارامق .
- آق - فاراننگ ضدی: بیاض - سفید -
ایبض .
- آق کولماک (اشطان کیدی یعنی جوغان
وپاک .
- آق کاعز - آق بوز .
- آق اؤن یعنی ایلاکان صافی بوغدا ای اونی -
کوز آغی بیاض العین معناسنده -
یومورقه آغی - آق یوزلی .
- آق لاله .
- آق شالی .
- آق طونغیلی .
- آق خشخاش - خشخاش ایبض .
- آق ایکمک .
- آق صفاللی یعنی قارت کشی .
- آق قلی - آق بولقی - بیاضلق - فارننگ
- آق قلی - کاعز ننگ آق قلی بلان برابر .
- آق بابا - نسر دیکان قوش - گرکس هم آنالور .
- آق بالف - بر نورلو قیمنلی بالقدر .
- آق جکر - اوپکا - آننگ مقابلنده قارا
جکر - باور دیکانمز .
- آق دینکز - بحر سفید - بعض نلده دنیا
اورتاسی دینگز .
- آق سکود آغاچی - آق طال - ایسلای طال -
روسجه طوپول .
- آق طال - کذلک .
- آق ارم - افسننبن - پلین فارسجه .
- آق یول - ایندکو یول - بختلی یول -
ایمین یول - الله آق یول بیرسون .
- آق قوش - مائی قوشدر یعنی صوقوش در
مامقی بیگ نفیس بعض برین طوناب
کیوم نکالر .
- آق بوروج - انکلیه بوروجی هم نسیمه
قنلنور دواغه مستعملدر .
- آق خردل .
- آق چارلاق - آقچارلاق صودان بالف آلور
بر نورلو آق قوشدر .
- آق جار - آقشار - آقشارلامق - آقارتمق .
- آقشارلامق - آق جار بلان آقارتمق .
- آق مای - آطلا مای - قایمق مای .
- آقسرائ - آقساق نیمورننگ شهر سبزده
ینا قیلدرمش برسرای اسپیدر .
- آق سرغاق - خریق - خریق ایبض .
- آق باش - الف اوراق ننگ چمکی .
- آق کونلک - لبان هم آنالور بر نباندر .
- آق قلی - آق بلان قاتوش وصف ترکیبی
قیلندن .
- آق قلی قارالی - آلا - چوار - بریری قارا
بریری آق .

ایسکروب نوس بته - آغاردی دبیز -
آرش آغاردی یعنی بولدی اورورغه
وقت بتدی .

آقارتمق - آغارتمق - آق اینمک -
آق بویاو بلان بویامق - جووب پاک
ایتمک - کیندر آغارتمق یعنی کیندرنی
صوغه مانا مانا اولن اوستینه جاپوب
آغارتمق - صموار آغارتمق یعنی آچمق
وبالترتمق لکن فی آغارتمق یعنی اچین
قورغاشنلامق .

آغارندرمق - آغارنورغه باللامق - ایوننک
ایچین آغارندردی .

آقبور - یا که بور - کرچ
آق چرشی - برنوع چرشی آچاچیدر .
آق ایدل - قاما صوی .
آق آلتون - برنورلوقیمتلی آق معدندر .
آق قورغاشین .

آقارتمق - جغتایده آخارتمق اینولور -
ترتیب سزایتمک - چوالتیق - ساچوب
ناشلامق - صاندوق آقارتمق یعنی
صاندوقداغی نرسنی آستون اوستینه
کینروب چوالتیق - کتاب آقارتمق
یعنی کاعزلرین برام برام آچوب مسئله
ازلامک .

آقارتمق - آقارماغه امر اینمک - یا که
التماس اینمک .

آقارشتمق - برکا آقارتمق - آقارماغه
بولوشتمق .

آقارتمق - ترتیب ده بولوب تورغان نرسه نمنک
ترتیب سز بولمقلقی .

آقارتمق - اوزینه اوزی آقاروب پورمک .
آقرون - وقاروسکینه - آقرون بارا -
آقرون ایلانه - آقرون اوقی .

آقلی چوارلی .

آقلی قزلی - قزلی چوار

آقلی یاشلی - شوندای برنرسه درکه آغی
هم بار - یاشلی هم بار .

آقلی صاریلی - صاری بلان آق .

آقلی کوکلی - چوار

آقلی زنگارلی - چوار .

آقچه - نمن - بدل - کموش آقچه - باقر آقچه -
واق آقچه - جغتایده آخچه یازلور .

آقچلی - آقچسی بار کشی .

آقچلی آدم - مالدار - صاحب دولت .

آقچلانمق - بابومق - بای بولمق .

آقچلاندرمق - بابونمق .

آقچسز - نیکون - بوش - بلا عوض -
آقچسز کشی فقیر مسکین .

آق بول - ایندکو سفر - خیرلی سفر -
مبارک سز .

آقن - ایوالدی - دهلیز (قدیم لغت در) .
آقلف - بیاض .

آقلامق - آق اینمک - آق بلان بویامق -
وعلامت قویمق .

آقسول - آقسیمان یعنی آقغه مایل .

آقسول یاشل - صیوق یاشل .

آقسول صاری - صالام صاری دیرلر یعنی
صالام نوسلی - مقابلی قوی صاری

لیبون صاری آنالور .

آقسول زنگار - آقغه مایل .

آقسول قزل - آقغه مایل - اما آچمق
قزل باشقه در .

آقسول قارا - چم قارا نوکل .

آقارتمق - آغارتمق - باندربج آق بولمق
مثلا: صقال - ساچ - یا که کرنی جووب

آغارا یعنی پاککنه صافلانا - مثلا: کیوم

- آفر و نلق - آشوقماس سزلق - وقارلى بولوق .
 آقر نلامق - وقار اوزه بولوق .
 آقصاق - آخساق - طوپال - لنك - اعرج .
 آقصابلامق - بر ياغينه كوبراك نمايل قيلمق .
 يعنى بر آياغى قصه راق بولوب بر ياغينه
 كوبراك صلنتلامق .
 آقصاق تيمور - بر مشهور آدم در -
 نيمر لنك و آقصاق تيمور دير لر بابر
 سلطان ننگ اخفاندان .
 آقصابق - آقصابلق عارض بولوق .
 آقصابمق - آياغن ايمكانمك - كمالت اوزه
 يورى آلماسلق اينمك .
 آقمق - جريان اينمك - سيلان اينمك -
 صو اوستونده يوزكن كبك بارمق -
 كوزدن ياش آقمق يعنى كوزدن بلا
 سبب ياش كېلمك .
 آقوزمق - آغوزمق - آقدرمق مقامنده -
 جريان ايندرمك - ياش آقوزمق
 يعنى بعلامق .
 آقار صو - آغوم صو - ماء جارى - آغا
 نورغان صو يعنى جلفه صوى .
 آقولمق - مذكور بولدى - آغولمقنى قارا .
 آل - آچق قزل - آل نوسلى - آل معروف
 نوسدر فارسى تلىنده هم مستعمل .
 آللى كلىلى - مخصوص بر نفيس نوسدر .
 آلا - چوار: بربرى قارا - بربرى آق -
 وغبرلرى هم انواع نوسدن - ابلق .
 آلاما - ايام سز .
 آلاما شالاما - جرتوق پرتوق شېكلى اتباع
 الفاظداندر بيك ايسكى پرتوق كېوم .
 آلا بالف - برنوع بالف .
 آلاچا - بوى بوى كيندر - اشطانلق -
 بخارا آلاچاسى .
- آلارمق - آلابولمق - چوارلانمق - كوزلرى
 آلاردى .
 آلارنمق - آفاتيمق معناسنده .
 آلالاتمق - بولوت آلالاتدى يعنى اويدق
 اويدق بولوت اويدق اويدق آچق كه
 آيازمق علامتى در .
 آلا قولما يعنى مرتب بر نوس كنه نوكل كه بر
 ىرى باشقه نوس - اتباع الفاظداندر .
 آلانلى - ابرص
 آلا قارغه - غراب ايقع .
 آلالى قولالى - اتباع الفاظداندر - بويماوى
 معندل تيكر بولماغان نرسه .
 آلآب - غايت اولوغ ارجه قابوقدان معمول .
 آلآشا - آط - پچتركان آيفر - بيه نوكل .
 آلآچمه - آلآجه - آلآجا - ترك بن يافت ننگ
 اوعلى ننگ اسپدر كه نانار ننگ
 باباسى در - نانار خان ومغول آلآجه
 خان ننگ اوغللارى در .
 آلآن - اورمان ايچنده آچق ىر .
 آلآنلق - كوب آلآنلار بار ىر .
 آلآى - شول روشلى - بلى - نعم - شولآى .
 آلآى بولآى - اتباع الفاظ قيبلىنداندر - نيچوك
 كبراك آلآى - يعنى چنلاب واحلاصا
 نوكل .
 آلآبوطه - بر معروف نباندر .
 آلآبوطه ايكمكى .
 آلآبوطه لى - آلآبوطه بلان قانوش .
 آلا قار يعنى ياز كوز - چونكه كوز كونى
 ىريوزى بعض ىرى آق بعض ىرى
 قارا بولادر - ياز كونى كذلك .
 آلآب - بهادر - شجاع - عوج بن غنق ننگ
 اسى - غايت اولوغ كشى .
 آلآباصنى - يوقولى اويماوى حالنكده بر

آلتیلاب - لا علی التعیین آلتی چاماسندہ .
آلتچی - سادس - ششم - آلتی درجہ دہ
واقع . هر اسم عددده شول قدر تفصیل
کیرا که هم بوده آز .

آلتون - ذهب - فارسی چه زر . صاف
آلتون زرخالص - آلتون تنکه -
آلتون بالداق . آلتون عزیزالوجود -
آلتونم کبوشم یعنی عزیزم - آلتون
اولاق میزاب .

آلتونچی - آلتون اوستاسی یعنی آلتون
ذاتلاری اشلاوچی .
آلتونلامق - آلتون بلان یابلق - نذهیب
ایتمک .

آلتونلی - مذهب - مرصع - مطلا .
آلتاچ - بر کچکنه چرخدرکه اولوغ چرخ
آنی ایلاندر
آلتی بارماق - قولنده یا که آیاغنده بارماق
بولور .

آلتی دان بری - سدس .
آلتی ده آلتی ۱۲ .
آلتی برده آلتی ۳۶ .
آلچاق - توبان - وضع - آلچاق کشی -
متواضع کمسنه .

آلچاقلق - تواضعلق - (تکبرننگ ضدی) .
آلچاقلامق - متواضع بولمق - هواسز بولمق
تربیلکه تونمق .

آلچی - حبس - گپس - آق بالچق توعندن -
تورلو صورتلر یاصارلار .
آلد - امام - یوز - آلدنده - فاشنده -
عنده - الله آلدنده عندالله .

آلدہ - امامده آرندہ توکل - سننگ ساعت
آلدہ .
آلدان - ایدہ سن آلدان بار .

آورلق پیدا بولادرکه آلباصنی باصدی
دیرلر - عربچه کابوس در .

آلبان تیلپان - اتباع الفاظداندر ایسرکننگ
یورکانده چایقالماقی و آندہ موندہ
نورتولوب یورماکی آنکفی تینکی .
آلت - قورال - هراش قورالی - ذکر -
آلت تناسل - لا یقال .

آلت - آلت تناسل ایرلر آلتی یعنی ذکر .
آلتمش - آلتی اون ۴ ستین - شصت .
آلتمش بوتاق - یا که آلتمش تارماق -
عربچه قنطریون - بر نبات در .
آلتی - آلتی دانه - ست - شش .
آلتی آچاق - آلتاچاق .

آلتیشار - بو لفظ تقسیم قیلغانده نیچه شار
دیب صوراساق آلتیشار تیدی یعنی
هر بر آحادمرغه آلتمش دانه تیدی
دیب اینورسن بو قاعده هر بر اسم
عددده باردر - آلتیشارلق - آلتیشارلی -
آلتیشارلامق .

آلتیشلق - قیمتی آلتمش تین یا که صوم
بولغان نرسه : آلتیشلق تنکه .

آلتیشلی - آلتمش دانلی - آلتیش پوتلی .
آلتیشلامق - آلتمش عددینه ایرشدرمک .
آلتیشلاب - لا علی التعیین آلتمش چاماسنده -
آلتیشلاب کشی اشلاقی .

آلتیشچی - ستون - شصتم - اسم عدد
ترتیبی در .

آلتیش منک - یعنی ۶۰ مرتبه منک .
آلتیشار - اسم عددتقسیمی در - آلتیشار آلما .
آلتیشلق - قیمتی آلتی تین لک نرسه .
آلتیلی - بر معین مقدارغه ۶ دانه کرکان
نرسه : آلتیلی شم .

آلتیلامق - آلتی عدد ایتمک .

بولوب نرسه سین اوغرلانیق - آلمنی
آلدرم یعنی منم آلمنی اوغرلادیلار
غافل قالدم .

آلدورور کون یازدورور بوبر مقالدر یعنی
غافل بولوب نرسه نکنی اوغرلانسانک
یازارسن یعنی صانا شورسن وعقلدان
چقارسن چونکه نرسه سین جو یغان کشی
اؤل دفعه دیوانه صفت بولادره منی
قوناقفه آلدردی یعنی منی آلماغه آط
یبارکان ایدی .

آلوشیق - برکا آلمق - مبادلہ قیلیمق - بر
نرسه بلان ایلکنچی نرسه نی آلوشیق -
معاوضه قیلیمق .

آلونیمق - آلونیمش بولیمق .

آلونمالی - یعنی آلورغه ممکن بولغان نرسه .
آلدرتمق - آلورغه بیورمق - آلماغه امر
ایتمک .

آلوشدرمق - تبدیل قیلیمق - تغییر ایتمک .
آلباشیق - شول معناده .
آلباشدرمق شول معناده .

آلوشونیمق - متغیر بولیمق - تبدیل قیلیمق .
آلباشنیمق شول معناده .

آلغور - آلقر - چاپک - اونکون .
آلغورانی .

آلغورلانیق - هر اشده آلدہ بولیمق .
آلغاش - خیر دعا .

آلغاشلامق - آلفیشلامق - خیر دعا ایتمک .
آلغا - بوجورا - حلقه - قولاق آلقاسی -
دوغا آلقاسی - قرشاوہ .

آلغالی - آلقاسی بار نرسه .

آلماس - جمیع ناشلاردان ده قاطیراق بر
مشهور ناش در .

آلماسنی آلماس بلان کیسه لر .

آلداغی - آلداغی کونده - آلداغی یلده .
آلداغی کشی - یعنی آلدان بارانورغان
کشی - آلداغی صفده او قودم نمازنی .

آلدامق - حیلہ ومکر بلان براوننگ نرسه سین
چلمک - وآلوش بیرشده اغفال ایتمک -
سوز بلان آلدامق یعنی یالغان سوبلامک .
آلدامق براونی آلداماغه ایکنچی کشی کا
سیبچی بولمق - یا که اوزین اوزی
آلدامق یعنی غافل بولوب .

آلداشیق - برین بری آلدامق یا که غیر
براونی براو بلان برکالاشوب آلدامق .

آلدامق - مغرور بولمق - مغبون بولمق .
آلداب جولداب - اتباع الفاظ اندر تورلو
کیفینده براونی آلدامق .

آلداغوج آلداوج - حیلہ کار - خداع .
آلماغاچ - آلمآ آغاچی - آلماجیمشی اوسه
نورغان آغاچ در نوعی کوبدر .

آلمآ - معروف جیمشدر - اینچ آلمآ - اورانکار
آلمآ - خاراشافکه آلمآ - بودووشه آلمآ -
بیت آلماسی عرب چه وجنه - آلماق
نورکچه .

آلمق - اخذ ایتمک - گرفتن فارسی چه -
نوتیمق - قبول ایتمک - صانوب آلمق -

ذهن کا آلمق - اعتبارغه آلمق - خط آلمق
پولوقمق - قرانی قویاش آلمق -
چیکنی قراو آلمق - خمر عقلنی آلمق .

آلمق - آلامز - آلاس - آلا - فعل معاون
قیبلندن بر فعل کا قوشولوب امکانیه
معناسین افاده اوچون مستعملدر : یازا
آلامن یعنی یازارغه امکانم بار یا که
یازسام قولومدان کیله معناسنه .

آلدرمق - آلماغه امر ایتمک یا که آلماغه
رخصت ایتمک - اوغرلانیق یعنی غافل

ابو جماعتی وصحابه لری .	آلماس قاش - آلماس قاشلی یوزوک (وصف ترکیبی)
آلو - بر معروف میشد .	آلمق - اخذ اینمک - چرناب آلمق یعنی
آلینه واصحابینه ابوجماعتینه وصحابه لرینه .	احاطه قبلیق - بر اشنی اوستینه آلمق .
آمرود - آرمود - بر معروف میشد .	التزام قبلیق - عسرت آلمق - جواب
آمین - قبول ایت یارب .	آلمق یعنی سؤال قبلیق وجواب
آنا - مادر - والده - آنا - اصل - اساس -	صورامق - وعده آلمق - صووق آلمق
نسخه - سوت آناهی یعنی رضاعی آنا -	یعنی اوشونمک - صولو آلمق یعنی
اوئی آنا یعنی آناننک ایکنچی خانونی -	تنفس اینمک - صورت آلمق یعنی
اوشو آنا لفظمز زند لغتندن مأخوذ	قوباش نوری واسطه سی بلان صورت
بولسه کیراک : ان دیرلر الف ننگ	توشومک - فان آلمق فصد اینمک -
فتحه سی بلان زند نلنده آنا ووالده	قز آلمق یعنی تزوج اینمک - مسخره کا
معناسنده . قورت آناسی - اومارطا	آلمق یعنی استهزا قبلیق ومسقل
قورطی ننگ پادشاهی - آروش آناسی -	اینمک - کونکل آلمق یعنی راضی قبلیق -
آروش آراسنده قارا آروش .	دعا آلمق یعنی دعا اهلئدن مطلب
آناکا - اناکیه - جغتای لغتنده اوئی آنا	خیرکا وصل اوچون خیر دعا طلب
معناسنده .	اینمک - بد دعا آلمق - یول آلمق
آنالق - رحم یعنی بالا یانقیلغی - آنالق	یازغی صو یول آلدی .
شفتتی .	آلمق بیرمک - اتباع الفاظداندر - آلمق
آنالی قزلی - وصف ترکیبی در یعنی آناسی	بیرمک اسپایلی دیرلر معناسی ۲ نچی دره .
قزی بلان .	آلاچق نرسه یعنی آلورغه تیوشلی نرسه .
آنا - اسماء اشارتنددر - ها - هذا .	آلدم بیردم - اتباع الفاظداندر - ایجاب
آنالی اوغلی .	قبول مقامنده اینلور .
آنالی آنالی .	آلوش - آلورغه تیوش .
آنبار - آمبار - مخزن - بر اولوع قارالتی	آلوش بیروش یا که آلو بیرو - اتباع
مال قویالار - اشلق آمباری . اصلده	الفاظداندر یعنی معاملات تجارات .
فارسی سوزیدر .	آلو صائو - اتباع الفاظداندر - بیع و شرا .
آنچاق - فقط - محض - باری .	آلومساق - آخذ - رشوت خور .
آنچالاین - آندالاین - شوند این نرسه اسم	آلوم - بر آلوم بر - آلوم بر مقدار
موصول لردر - عرب نلنده الذی دیکان	نرسه درکه بر مرتبه آلورغه ممکن .
اسم موصول مقامنده .	آل عربی در - جماعت - اهل - آلینه
آنت اینمک .	واصحابینه - آل عثمان - آل داود .
آنت ایچمک .	آل واصحاب - یعنی پیغمبر علیه السلام ننگ
آند - آنت - آنت - آنت - یمین .	

بریل لف اونون آنوقلاندى . آنده - شول يرده .	آند ايتىك - آند ايچىك - بيمين ايتىك - آند ايتدرىك - عهد ايتىك .
آندان - شوندان - شول يردن . آنداغى - آنده بولغوچى نرسه .	آندوز - جاسم برنباندر - دواغه استعمال قىلنور .
آنى موى - اتباع الفاظ قىيلندن - تورلو نرسه لى لا على التبعين .	آنكفرا - آنكرا - غبى - ناقص العقل - آنكفرالى - غباوة .
آواره - پريشان وپرا كنده - ويورطندان پرزندن آيرولمىش كىسنه - فارسى سوزيدر لىكن لغتمزده واونىك تشدىدى بلان در: آواره .	آنك - فهم - حس . آنكار مونكار - اتباع الفاظلاندن - تورلو نرسه كا - تورلو كىسنه كا - لا على التبعين . آنكقىمىق - قوتلى ايس چقىمىق .
آودارمىق - آودرمىق - بر ياقفه يقمىق - بر ياقفه جانتايتىمىق - چولماك بلان سوتنى آوداردى - صوماردى آوداردى - آرباداغى پچاننى آوداردى - باغانانى آوداردى .	آنقىتىمىق - خواه قباحت - خواه خوش ايس چقارمىق . آنكى تىنكى - اتباع الفاظلاندن يعنى ايسرىك كىشى آيقالاچايغالا يورى . آنكفرالانىق - آنكفر ايتىق - فهم سز بولمىق . آنكلامىق - فهملامىق معنا سنده - توشونىك - فهم ايتىك .
آومىق - يقلمىق مرادىق - بر ياقفه ميل قىيلدىق: آر با آودى - باغانا آودى .	آنكلاتىق - فهم ايتدرىك - توشوندرىك . آنكلاشمىق - بربرى نىك سوزىن آنكلامىق . آنكلانىق - فهم لىك - منمهم بولمىق - فهم اينولىك .
آوا تونه - تاكىد قىيلندن - بر نىچمه مرتبه آومقدان عبارتدر قوياش آودى يعنى مغرب كا ميل قىيلدى .	آنكسزدان - آنكسزىن - بغته - كىسا كتون - قىيلندن .
آوشمىق - بر ياقفه ميل قىيلدىق - قوياش آوشدى - جيل قبله غه آوشدى معنا سنده - تون آوشدى يعنى تون اورناسى اوزدى - يغمور آوشدى ايكنچى طرفقه كىندى - قش آوشدى يعنى قش اورناسى اوزدى .	آنكسز فهمسز - آنكى يوق - زيرلك توكل - آنكىق - جفتايدى آنكلامىق - فهم ايتىك . آنوق - حاضر - حاضر لىمىش - مهيا - طيار - بايوق .
آوشدرمىق يعنى بر يردن برير كا بوشاتمىق: بو چاينى آوشدر يعنى چنبايقدان چاينىك كا سال چاينىك كىن چنبايقفه يانكادان ياصا - چنبايقداغى چاينى آوشدرمىق - ياكه صاوتدان صاوتقه آوشدرمىق: بال كىسما كىنه ماى سالاسم كىله بالنى ايكنچى كىسماك كا آوشدروب آننىك اورنىنه ماى سالامن .	آنوقلامىق - حاضرلامىك - حاضر ايتىك - مهيا قىيلدىق . آنوقلانمىق - حاضرلار كا بيورمىق - مهيا ايتدرىك . آنوقلاشمىق - بر برىنكا آنوقلامىق - ياردم لىشوب حاضرلامىك . آنوقلانمىق - مهيا بولمىق - طيار بولمىق -

آواز - صوت - صدا - آدم آوازی - بوری
 آوازی - بارابان آوازی - صبرغی
 آوازی - خوش آواز - آچی، آواز -
 قباحت آواز - فارسیدان مأخوذدر.
 آواز بیرمک - نجفرفی - ناوش بیرمک -
 آواز چقارمق .

آوازه - ناوش - سوز - قاوغا - شوغن -
 ودخی شهرت ومشهور بولمق معناسنده
 ودخی فاش وشایع معناسنده فارسی دان
 مأخوذدر .

آوز - آغز - فم - فوه - آغز ماده سبن قارا .
 آوزدان نوکروک آغو - بر علتدر - عرب چه
 سیلان لعاب .

آوز ایسی - عرب چه نکهه دیرلر - بو بر
 علتدر اما دواسی بارددر .

آوز آورولاری عرب چه امراض الفم .
 آوزنکا بالده جاو - بخش خبر کیتورکان
 کشی کا ایتولور .

آوزلق - آط آوزینه فابدورولادر جوکلن
 اجزاسندان بر تیمورددر .

آو - یاکه آوف - عرب چه صید -
 فارسجه شکار یعنی آولاغان نرسه - قر
 حیوانی - بالقی .

آو - کذلک بر صید آلتنه اسم در .

آوف - صید - صید قیلنمش حیوان .
 آوف آولامق - حیوان نوتیق - صید قیلیمق
 شکارغه چقیمق .

آوقورمق یعنی خواه صوحیوانینه آودیکان
 نرسه نی که جب دن بیلاکان جتمه در -
 قورمق .

آوقوشی - صید قوشی: لاجن - قارچغه -
 آوانی - زغار - نازی .

آولامق - شکار وصید ایتمک یعنی آوبلان

آوش ناوش ایتمک - انماع الفاظداندر:
 آوش ناوش ایتمک مثلا: براو کا بوروچم
 بار اما تولار کا آنچه بوق ایکنچی براودن
 شول مقدرده آنچه آلامن ده باباغی
 کشی کا بوروچمنی تولیمن: آوش ناوش
 ایندم دیمن .

آور - جفتایده آغر - ثقیل و گران معناسینه -
 مجلسی آور کشی یعنی ثقیل - آور زمانه -
 مشقتلی زمانه دیمک .

آورلق - ثقلت - گران - آورلق بلان
 اوزدرادر دنیاسن .

آورایمق - آورو بولمق - آشاغاج آورایوب
 کیندم - نرسه صو سنککاج آورایادر .

آورایتمق - آورایتمک - مایلی آش
 آورایتادر .

آورمق - آغرمق - سرخاو بولمق - مریض
 بولمق - کيفسز بولمق .

آورتمق متعدی فعلدر - آوردرمق منزلنده:

باشم آورتا یعنی باشم آوردرا یا که باشم
 آوری باشم منی آوردرا - بس باشم
 مبتدا بولور آورتا فعل متعدی خبر
 بولوب توشکاندر مفعول به سی محذوف
 منی لفظی در .

آورشمق - برکا آورمق .

آورندرمق - بالطه صابی قولنی آورندرا -
 (بس بوسوزننک ترکیبی نیچوک) .

آورو - الم - زحمت - مرض - چیر -
 سرخاو - مریض - آورو - صفت هم
 بولور .

آورو سرخاو برده بوق دیرلرکه - هر جنس
 آورو دیکدر .

آورولی - آوروی بار - سلامت توکل -
 صاو توکل .

حیوان نونمق - آوق اولامق یا که
 بالق نونمق - لکن اولامق حیوانات
 ارضیه حقننده کوبراک.
 آوچی - صیاد - قویان تووچی - تولکی
 نونوچی.
 آولانمق - آولانمش بولمق.
 آولاشمق - آولارغه بولوشمق - یاردم
 ایتمک.
 آولانمق یعنی آوغدلاکمک - آوغدنوشمق.
 آول - قریه - قصبه - اول آوز یعنی
 اولده سوز کوب.
 آولنبقی - قریهوی - اولده تورغوچی -
 اولغه منسوب نرسه.
 آولانی - یالغوز - خلوت - کشی یوق بیر.
 آولانمق - آولاق قیلیمق - آولانمق
 چای اچایمک.
 آونامق - بر یاقدان بر یاقفه نکارامک -
 ایلانمک - یا که فقط بر یاقفه نکارامک
 یراق - اط آونادی - ات آونادی
 آونامق - نکارانمک - ایلاندرمک -
 اولوغ بوراننی مثلا: کتابلاری آیاق
 آستونده آوناب یانا.
 آهرمن - یامان بول کورساتوچی - مصل -
 فارسی در.
 آه - ادات نفعج - آه نیدایم - آه نیدایم -
 آه آه - آه اچینده اونکارامن سال ماه.
 آه ایتمک - قایغورمق - حسرتلانمک -
 حسرت چیکمک - الم نارتیمق.
 آهو - عربچه غزال دبرلر بر معروف
 حیواندر - دخی مجوبلرنمک کوزینه هم
 اطلاق قیلنور.
 آی - قمر - ماه - آی کبک - کوزال -
 ونقیس - مېپاره - آی نمک ۱۴ نچی

کبچه سی - بدر کامل - بانکا آی هلال.
 قربانغه ۲ آی فالدی بر آی ۲۹
 کون یا که ۳۰ کون.
 آی بالطه - جغتای نلنده هم باردر آی بالطه
 دبرلر قدیمدا کی ضبطیه منصب لاری
 اهراملارده آلاچتلارنده قول لارینه توتوب
 یورورلار ایدی.
 آی - توتولمق حسوف بولمق.
 آیلق - بر آی غه کفایدنر - آیلق وظیفه -
 آیلق آرزق - ۲ آیلق قورصاغی بار.
 آیان - صافی هوا بولوتسز - وآچق هوا -
 آیان بولسه صوتور بولوت بولسه جلتور
 قش - جای بالعکس - چالط آیان یعنی
 هوا یورنده اصلا بولوت اثری یوق.
 آیاراق - آیان کونلر - اصلا یغور یوق
 وقت - قورولق.
 آیارمق - بولونلار نارقالوب هوا آیان بولوب
 تورمق - آیان بولمق یعنی مطلقا آیان
 بولوب تورمق - وگاها بتمک ومعوم
 بولمق معناسنده کنایه قیلنور.
 آیارلانمق - آیارمق بر معناده
 آیارلانمق - آیارمق قه مرادفدر.
 آیاردرمق - آیارلاندرمق - آیان ایتمک.
 آی یعنی بر آی ۳۰ کوندن عبارت - آی
 باش یعنی آی ننگ اول کونی - هلال -
 رمضان روزه سی نقد بر آی - مدة حمل
 ۹ آی اون کون.
 آی - آی های - ادات تعجب و تحسر -
 آی های باقسنا مونی.
 آیامق - جغتایدان مأخوذ - دریغ ایتمک -
 قرغانمق - محافظه ایتمک.
 آیاو - هیادیگان سوزدن محرف بولسه کبرک.
 آیاسز - دیاسز - اوباسز - چرکن - لایبالی.

آبَاو سَرَقِي •
 آبَاو سَرَلَانَقِي •
 آبَايِي قَوْل - ياكه قول آبَايِي علم حيوانات
 اصطلاحنچه اطرائ •
 آبَايِي - عرب - رجل - قدم - فارسي پاي
 دبر - آدم ننگ و جميع حيوانات ننگ بر
 اعضاسي در - بوط توبندن بارمافلارغه
 قدر - آبَايِي طاباني - آبَايِي بارماغي -
 آبَايِي بيتي - اونك آبَايِي - صونك
 آبَايِي - دورت آبَايِي - آلد آبَايِي -
 آرت آبَايِي - اوستال آباغي - اسكاميه
 آباغي - چانا آباغي • آبَايِي بارمافلاري
 آه رتو - عرب چه نفرس القدم •
 آبَايِي - قدح - صاوت - جام آبَايِي - آعاج
 كاسه - چين آبَايِي - آبَايِي جالي - باشندان
 آبَايِي - قرق آبَايِي يعني جوش ناراقان -
 فاز آباغي اوج يافراقلي بر نبات -
 يول آباغي بير يعني بر نرسه كابوموش قه
 يوركان اوچون يول آباغي ديب جعل
 بيرور لر جغتايده پاداش - فارس ده
 مزدپا دبر لر •
 آبَايِي جالي - براوكا بر نرسه كيتورسه دراو
 ياكه ايلتسه بر نرسه جعل بيروار آباي
 جالي •
 آبايِي صدقه سي - بر مستحق آدم ننگ نغذ متينه
 بلا عوض يورولسه آبايِي صدقه سي
 بولور دبر لر - يول آباغي دبر لر -
 براو بر سفر كا كيتكانده دوستينه ايشينه
 بپرلور بر انعامدر •
 آبايِي صورمق يعني وفات بولمق •
 آبايِي چالمق - كوراشكانده آبايِي چالوب
 يقمق •
 آبايِي كيومي يعني جميع آبايِي قه نورغان

كيوم: چاباطا - اويوق - ايتوك -
 كاوش - اويوق باش - قاطا - چيتوك -
 باشماي •
 آبايِي - آبايِي بار نرسه - دورت آبايِي
 حيوان - چارپا - آبايِي قضا •
 آبايِي باصق - آلامق - قدم قويومق •
 آبايِي تيبمك - كاها بيومك اراده قبلنور -
 آبايِي تيبوب قونورونمق •
 آبايِي سورنونمك - آبونمق •
 آبايِي اوره نورمق - قايم بولمق •
 آبايِي قلاقمق - آبايِي بولمق - دورت
 آبايِي قلاقمق - دورت آبايِي حيوان صفتنده
 بولمق •
 آبايِي اندرمق - آبايِي تورغوزمق - آبايِي
 باصدمق •
 آبايِي جايمانده ننگ مقابلي يعني موركوچي -
 آبايِي كتب خانه يعني اصلا كتابه
 محتاج بولماغان عالم كامل - من اوزم
 كتاب ديكانم ننگ مرادفي در •
 آبايِي كرمك - نايباغي كرسه آبايِي
 كرتما كچي بولا يعني براو بر يردن بر
 مرتبه احسان كورسه همان شوني كوته در •
 آبايِي قايي يعني تولكي ياكه غير نرسه
 آبايِي جيفان طون اچلك •
 آبايِي بركا تيمك - كمال شاد لغندان آبايِي
 بركا تيميدر دبر لر كوياكه اوچوب
 يوركان كنگ - مجاراغه بارسه آني آبايِي
 بركا تيرماسلر ابدي يعني آصارلار ابدي
 آبايِي چرناوچ - آبايِي چرناوچي •
 آبايِي - آط - بواشلاندرمغان آط - آلاشا
 نوكل - بچدرماكان •
 آبايِي قلاقمق - حيوانچه جماعه - جماعه - صير
 حقتنده بوكوردى - بيه حقتنده چاباتوردى •

آیو کوبشه سی کذلک سازده اوسار بر معروف
کوبشه در بالالار صو ملتی یاصارلار .
آیوق - ایسروک نوکل - متیظ -
زیرا کلک .

آینومق - افاقت اینمک - وخمر زحمتی
چقوب بتمک - ایس نیو سبیلی یا که
غیر بر آورو سبیلی هوشی کیتوب
هوشینه کیلمک - سرکا آینومق یعنی
طبعی تمن جویمق .

آینوتوق - ایسرکلکنی بتورمک چقارمق -
افاقت اینمک .

آیوا - سفر جل - آیوا آغاجی - آیوا
مریاسی - آیوا چچکی .

آیورمق - فرق اینمک - بولمک - تقسیم
اینمک - تفرقه یاصامق - خانون آیورمق:
طلاق اینمک - اوغلین آیورمق: باشقه
چقارمق - یا که آیروب چقارمق - قورت
آیورمق: یاش آناسین آیروب
چقارمق - سنک ننک جبن آیورمق
قلم ننک بوطنی آبرولدی .

آیورتمق - فلان کشی اوزی آلمق نیتی
بلان فلان ننک خانونین آیورتدی .

آیوروشمق - اوز آرالارنده آیروشدیلار
یعنی ایکسینه برتاباق کاغز بار ایدی
آیوروشدیلار .

آیورولمق - مفارقت قیلمق - باشقه چقمق -
مطلقه بولمق - براو مرند بولسه خانونی
آبرولا .

آیروم - آیروم - باشقه چه - اوز آلدینه -
منفردا - منفردا .

آیروم بخش - غایت بخش - آیروم آچق .
آیورولوشمق - مفارقت قیلوشمق - وداع
قیلوشمق .

آیقامق - بولغانمق - سلکومک - قول
آیقامق یا که قول ایزامک: بر اقداغی
کشی کا قول بلان آیقامق یا که یاولق
سلوکمک . اغوا قیلیمق - اضطراب
قیلمق - باش آیقامق .

آیقانمق - آیقارغه بیورمق .
آیقاشمق - برکا آیقامق یا که بر برینه
یاولق آیقامق .

آیقالمق - بر طرفدان بر طرفقه متحرک
بولمق - قاینامق - بولغانمق - بازارده
خلق آیقالا (کوبلکدن عبارت) .

آیغوا چایغوا - اتباع الفاظداندر - قماچاو -
اغی زغی مرادف لری در .

آیقالدرمق - بر نرسه ننک آیقالمق
سبجی بولمق .

آیقاشدیرمق - آز آز گاه گاه آیقامق -
آیقاشدرغالمق باش آیقامق - تعجب
علامتی - باش سلوکمک - تثبیت
علامتی - باش چایقامق منع یعنی لا
ولیس علامتی - قول نارتوق یا که قول
ایزامک - چاقرو علامتی - سناء مکی
ایچمنی آیقادی - فرسقه تونکا کین
آیقادم .

آیقی چایقی - اتباع الفاظداندر: آیقی
چایقی کرلر یوسانک طالماس میکان
بلاکنک یعنی کرنی صوغه صالوب
قولکنکی آری بیرى حرکتلیدروب
یوسانک قولنک نیک آرماسون البته
آرور .

آیو - یرمزده معروف بر دو بلاک حیواندر -
عرب چه دب .

آیو قولاغی - بر اولن اسمیدر - عرب چه
اذان الدب .

آيورولو - هجران - مفارقت - الوداع .
 آي های - آی های .
 آيو قولاغی - عربچه اذان الدب - بر
 نبات اسپندر .

(حرف الف)

آباییل - قارغاچ نوعندن بر قوشدر .
 ابجد - عرب حروفی هجاسی ننگ قدیمده کچه
 ترتیبی که حالا حساب جمله مستعملدرکه
 ابجد حسابی دیب معروفدر .
 ابد - منکو - اصلا - هیچ قاچان .
 ابدالاباد - منکو - منکو .
 ابلیس - شیطان .
 ابو جهل قاربوزی - خنظل - آچی قاباق -
 طاش قاباق .
 ابله - آرتش جیلاکی .
 ابرچبر یا که ابرلی چبرلی - اتباع الفاظ
 قیبلندندر - یازو خصوصنده کوربراک
 ایتولور: ابرچبر یازغان دبر لر ضابطه سز
 تیمور قلم یا که قرتداش بلان بعض
 حرفلری اوزون بعضیلری قسقه -
 کرای چقالی یازغاندر .
 ابدستخانه - طهارت خانه - یعنی طهارت آلا
 تورغان یر .
 ابرکای - بدرفت - حاجخانه .
 ابر - ابه - مولده - بالانابدروچی قارچق -
 قابله - جده آناننگ آناسی یا که
 آناننگ آناسی .
 ایلیک - مولده - ایلیک خدمتی .
 ابه کوماچی - ماچی بورچاغی .

اب اینمک - اوپمک بالالار اصلاهی در .
 اپی یا که ایپی - ایکمک - قارا ایکمک .
 اپن توپن - اتباع الفاظدندر آشوق پوشوق
 معناسنده - وبلا تردد و دفعه وبلا امهال
 معناسنده .
 ات - کلب - سک - هاوهاو - الفاظ
 سیاب دانددر: هی ات دونگوز .
 ات بورنی گل آغچی . ات ایچاکیسی بر
 اولن . ات ایچاکی قولتوق آستینه
 چغار بر آورو . ات نشی .
 ات بوغان - خانق الکلب - ات شمرطی یا که
 ات جیلاکی .
 ات جیلاکی - ات شمرطی - ات ایچاکی .
 ات نیکاناکی - بر اولن اسپندر .
 ات لک - ات طبیعتلی بولمقلق - اوصاللق -
 چبرکانماس سز لک - لایبالی .
 اتلانمک - ات کبک بولمق - تارتقالاشمق .
 اتلی ماچیلی - اتباع الفاظدندر یعنی زحمت
 چمکوب - عذابلانوب .
 اتناق - موافقت - طاطولق - مصالحه -
 اتفاق .
 اتناق - بلاقصد .
 اتخ - طاولق لارننگ مذکری - خروس .
 اتخ لانمک - اتچلانمک .

فارسی دان مأخوذ در لکن فارسی ده اجماع
ایکی جیم بلان یازالار .

اجمن - بولوتلی کون یاشن کبک یالتراودر
اما کوك کوکراما نیچه طهور ایثار مونی
اجمن اوینای تعبیر اینار لر .

اجتهاد - جهد - طر شلق - بخنه لك
اجتهاد قیامق - طر شقی - دایما اشد
بولوق - جهد ایتمك .

اجزا خانه - دوا مخازینی - اپتیكه روس چه .
اجزای - عطار .

اجل - اولوم - فوت - وفات - موت .
اجر - جال - خدمت حق .

اجره - مخاریج - جعل .
اچقونوق - اچقنوق - جغنا بیچه ایچقینوق .

اچمك - شراب یوتوق - نوش ایتمك - جرعة
جرعة ایتمك یعنی یوتوب یوتوب بیبارمك
یوتوم یوتوم - آنط ایچمك - قرآننی
صو کبک ایچمك - اولوم شربتین ایچمك
یعنی وفات بولوق .

اچدرمك - تخفیف ایچرمك اینولور یعنی
غیری کا اچارکا بیرمك - یا که اچله
نورغان نرسه بلان صیلامق - یا که اچماکا
رخصت ایتمك - شراب وخیر بلان
صیلامق .

اچشمك - برکا اچوب یورمك - برسی ننگ
خمرین ایکنچی سی ایچمك - مفاعلة
صیلا شوق .

اچرشمك - براو بوکون من سنکا اچرایم
ایرتقه کا سن منکا ایچرورسن دیب
اچرشدیلر .

اچلمك - بوکون اوچ مرتبه چای اچلدی
یعنی من اچدم (جهول فعل ننگ بیانی
بربرده کچدی) .

انباع - ایارو - وایارتو معناسنده . انباع

الفاظ دیکان سوز اوشبو لوجه کتابنده
کوب ذکر قیلنور مثلا بر لفظ ننگ عدد

حروفده ووزنده برابر بولغان ایکنچی
بر کلمه نی او لکی لفظ غه تبعا ذکر قیلنور

کیراک اول تابع لفظ معنالی لفظ بولسون
کیراک مهمل لفظ بولسون اما انباع کاها

فعلده بولور کاها اسمده هم بولور .
انمك - اشرمك - قوزغانق - نورتمك -

بربالا چانا تارنا ایکنچی باللا آرتدان اته .
اندرمك - براونی قوشوب آلفه تابا

اندرمك .
انشمك - بربرین انمك - یا که بر نرسه نی

انکانده ایکنچی سی بولوشوق .
انولمك - اوزندن اوزی اورنندان

قوزغالمق .
انونمك - اوزین اوزی انمك - مثلا معلوم

اشده .
اترج - ایمون نوعندن بر معروف جیه شدر .

اتیل - ایدل ننگ قدیمی اسمی واؤلد
برکشی اسیدر .

اثر - علامت بر نرسه ننگ بقیه سی . تأثیر
دخی از معناسنده اثر القدم یعنی آیاق

ازی . اثر بیرمك - اثر ایتمك : آط
آوناغان برده نوك قالا یعنی آط

آوناغان ننگ اثری .
اثبات - حجت - دلیل .

اثبات ایتمك - یعنی بر نرسه نی دلیل و حجت
بلان بلدیرمك .

اثرلنمك - متأثر بولوق .
اثرلی - مؤثر - اثر بیرکوچی - سوزی

اثرلی - وعظی اثرلی .
اجماح یا که اوجماح - جنث معناسنده

اچکلامک - کوب اچمک یعنی تورلو وقتده
 اما دفعة توکل .
 اچکوچی - مسرف - شارب الخمر - ايسرنکچ
 اچکوچی .
 اچکی - جغتایده اچکی - هر بر ايسرنه
 تورغان نرسه: اچمک - شارب - خمر -
 آراق - صرا .
 اچکی مجلسی - شارب مجلسی - فسق فساد
 مجلسی .
 اچمک - شارب - خمر - کل مسکر .
 اچی - آچی ماده سین قارا .
 اچ - قورصاق - بطن - بطانه - طون اچچی -
 بوروک اچچی - ايو اچچی - چیلان
 اچچی - کامزول اچچی - بیلای اچچی -
 اچ بیالای - آوز اچچی - قولاق اچچی -
 بورون اچچی .
 اچلک - بر نرسه اچینه حاضر ائمنش نرسه:
 طون اچلکی - بوروک اچلکی .
 اچلی - اچلی بیالای - اچلی بوروک - تیون
 اچلی طون - اچلی طشلی بیالای .
 اچلی طشلی - انباع الفاظ اندر مثلا: اچلی
 طشلی یوری یعنی اخلاص بلان توکل .
 اچده - اچنده - یورط اچنده .
 اچلی طشلی .
 اچدن - بر نرسه ننگ اچندن .
 اچسز یعنی اچی یوق جلی اچلی توکل اچسز
 بوروک - اچسز بیالای یعنی کون بیالای .
 اچلامک - کبوم کا اچ یا صاف - طون
 اچلامک .
 اچلاتمک - طوننی نکوچی کا بیروب
 یانکادان اچلاندم .
 اچ آرووی - قولنج .
 اچاکی - اعا .

احسان - اید کولک - اید کو معامله - نعمت -
 صدقه خیر - احسان ایتمک - احسان
 قیلمق - اید کولک ایتمک - بذل نعمت
 قیلمق .
 انعام واحسان ایتمک - صدقه - عشر - زکوة .
 احتباس الدول - سیدک توتولو - سیه آلماس
 بولو .
 احتلاج - تن تارتو - تن ننگ بریری سیکرو .
 احلام ردیه - یامان نوشلر کورو - طبیعت
 اورولار نندان بر اورودر .
 اختلاف - تورلوچه - خلافاک - مخالف
 بولمقلق - اختلاف ایدیان - اختلاف اقوال .
 اختیار - ابرکک - ابرکلی بولمقلق .
 اختیار - ابرکلی - مختار - مستقل - صایلاو .
 اخلاص - اچ طس برابر بولوچیلق -
 ریاسزاق - درست کونکلی لک .
 اخلاط - قاتوش رقانو شمش .
 اخلاصلی - چن کونکلی - درست کونکلی -
 ریاسز .
 ادا - انعام - اختتام - اوتاو - تولاو - بترو -
 ادا قیلمق: اونا مک - تولا مک - وقتنده
 اشلامک - بیرینه ابرشدرمک - بوروچنی
 ادا قیلمق: بوروچنی تولا مک - نمازنی
 ادا قیلمق .
 ادات - آلت معناسنده نخوده بر معنایی
 افاده اوچون کلمه کا الحاق قیلنور بر
 کلمه در یا که حرفدر .
 ادب - حیا - انصاف - تواضع - علم - علم
 ادبیات .
 ادبسر - حیا - اوبانسر - لا یبالی -
 عارسز - قاطی یوزلو .
 ادبسر لک - ادبسر بولمقلق .
 ادبلی - انصافی - عالم - صاحب حیا - متواضع .

- ادبلا تمك - ادب صافلامق - متواضع بولمق -
اصلاح نفس ایتمك .
- ادرس - جفاكدن منسوج برنوع قماشدرکه
بوبي جفاك آرقاوی مامق بولور - ادرس
چاپان - ادرس کامزول دیرلر - پاشایی
هم آنالور .
ادیب عالم .
- اذان - ندا - اذان ایتمك - منارهده
وغیر برلرده معلوم اذان کلمه لرین جهرا
و قچقروب ایتمك - ایکی اذان ایتیلر
یعنی بروقت اوچون: ایکی اذان ایتیلر
یعنی برسوزنی اورونسز ایکی مرتبه
تکرار قیلیلار .
- اذن الحمار - یا که آذان الحمار - ایشاک
قولاغی دیرلر بر اولندر .
ارغای - کا کراشکه - لا کترکچ - فارماتی -
ایشک ارغای .
- ارغاقلی - کا کروی باشلی .
ارغاقلامق - ارغاق بلان لا کترمک .
- اردرج - آرطش - آرطش جیلاکی اهل
عرب چه - ثمره العرعر هم ایتولور -
صوصام مایی بلان تیمور ساونده قاینانوب
قولاغه طامزسه صمینی کینارور .
- ارجمند - عزتلو - ودولتلو - ومکرمتلو
معناسینه .
- ارباب - ایا معناسینه ارباب علم یعنی علم
ایالری .
- ارغونمق - قوت بلان بر یاغه ناشلامق -
آنمق بلا واسطه یعنی قورالسز وقول
بلان آتوب برمک - جغتایده ابرغاماق
بازلور سیکرمک و آنلامق معناسینه .
- ارغوندرمق - ارغونورغه امر ایتمک .
ارغوشمق - بر برینه ارغونمق - فار
- ارغوتوشالار .
ارغولمق - قایتورغه ارغولوب تورامن یعنی
غایت آشوغوب نورامن .
ارغونولمق - ارغولمش بولمق .
ارغنون - معروف سازدرکه آرغان یا که
آرگان دیب معروفدر - افلاطون مکیم
مختر عاتند اندر .
- ارزیمک - قدر وقیمتی بولمق - بهاسی
نورورلوق بولمق نناکه عوام تلنده .
ارزانی - فارسیدر اوچسزلق معناسنده
اصطلاحمزده آرزان دیرلر .
ارزانلق - فراوان اوچسزلق .
ارزانلانمق - اوچسز بولمق بهاسی کیسومک .
ارزانلاندرمق - اوچسز لاندرمق - بهاسن
نوشرمک .
- ارمان - آرزو - مقصود - چاره معناسینه
جغتای لغتی در .
- ارمغان - هدیه - بولاک - تذکره - یادگار .
ارکین یا که رحمن یافراغی - بیگ معروف
بر نباتدر - استرخان چیکلاوکی قدر
تیکاناکي بولا در .
- ارم - معروف آچی اولندر - فارسی
پلین دیر - عرب افسنتین دیر .
ارم مایی .
- ارم - حرامدان مخفقدر: تلف و اسراف
معناسنده .
- ارم ایتمک - تلف ایتمک - اسراف ایتمک -
یوققه چقارمق .
- ارم شرم - یا که ارم جرم اتباع الفاظ اندر -
ارق شرق شیکلی لکن بو عمل بر اش
حقدده ایتولور: منم کیومنی یخشی
ایتوب تک ارم جرم تکمه .
- ارق شرق - اتباع الفاظ اندر - ترتیب سز -

عبرت سز - ارق نیتی ارقه شرق نیتی
 دیرلر یعنی مال حرامدان کیلکان بولسه
 حرامغه - حلالدن کیلکان بولسه حلالغه
 دیمکدن کنایه در .
 ارم جرم - کرای جغالی - تیکزلی تیکزسز -
 مضمونی یردر ترتیب سز .
 ارملامک - اویون وقتنده اوز فایدا سینه بر
 بر حیلله قورمق .
 ارچان - یا که ارملاوچان .
 اریمک - قاطی نرسه صیوق هالینه اورلمک:
 قار اریمک - بوز اریمک - مای اریمک -
 چیز وعیر معدنلر اریمک - توز اریمک -
 شکر اریمک - دخی چروننگ نهایتینه
 یتمک - پیالا اریمک - آچی قایماق
 چایده اری .
 اریتمک - زایب وارینکوچی بولغان ذائنی
 صیوق ویومشاق هالینه کینتورمک: مای
 اریتمک - چیز اریتمک - باقر اریتمک -
 قورغاشین اریتمک - چویون اریتمک -
 آلتون کموش آنده اون صوم
 آنچه ماریدی یعنی جان بوندی - بخش
 سوز جاننی اریته - بخش سوزکا کونکل
 اری یعنی کونکل کا رقت کیله و کونکل
 یومشای .
 ارلن - بر معروف حیواندر .
 ارله مک - عارله مک دن مخفدر: سوکمک -
 تحقیر ایتمک - اوروشمق - حقارت
 قیلتی .
 ارله تمک - براوننگ براونی حقارت قیلماقینه
 معین و سبجی بولمق .
 ارله شمک - بر برینی ارله مک - غیر براونی
 ارله کانه آنکار بولوشمق ارله شمک .
 ارله نمک - عارلنمک - مسخره بولمق -

خورلانمق .
 ارله ندرمک - ارله مک بلان بر معناه د .
 ارچان یعنی هر کمنی ارلارکا بیگ مایل
 بولغوچی کسینه - یامان وقباهت سوزلی
 کسینه .
 ارلنوچان - خورلانوچان .
 ارلامق - ایرلامق - ارلدامق - لقردامق -
 معناسز سوزلر سویلامک .
 ارلداما - ارلاما - ات ارلدی .
 ارلانمق - ارلدانمق - اوچوکللامک -
 اوچوکلرمک - اتنی تاییق بلان
 ارلدانمق - اوچوکلرمک .
 ارلاشمق - ارلداشمق - بر بری بلان
 اینوشمک - سوکوشمک .
 ارلامک - جرلامک - جب صوزمق - سوسدن
 ومامقدان وغیردن جب باصامق -
 ارلاو کارخانه سی یعنی جب ارلی تورغان
 کارخانه .
 ارمک - قالون کیندردن بر معروف کیومدر .
 ارمکچان - ارمک کیکان آدم .
 اریش کپوم - اریش کولماک یعنی بیراملرده
 کبه تورغان بخش کیومدر - کشی لک کا
 کبه تورغان .
 ارمق - ارماو باصامق - باغانا ارمق یعنی
 قویما آغاچلاری نزارکا باغاناغه چوقور
 باصامق .
 ارماو - ایشک ارماوی - ترزه ارماوی .
 ارناو کذلک شول معناه در .
 ارن - جراحتده وچوانده بولغان چرک ماده
 وصاری صو معناسنده فارسیده رم یا که
 ریم ایتولور .
 ازبر - فارسیدر نوروکه هم مستعمل حفظ
 معناسنده .

- ازبیر قیلیمق یعنی حفظ قیلیمق - ازبیردن
 بلمک یعنی کونکلان بلمک .
 ازبیردن یعنی کونکلدن وحفظ دان معناسنده .
 ازبیرلامک - حفظ قیلیمق - کونکل کایبیکلامک .
 ازبیرلانمک - حفظ ایبدرمک .
 از - اثر - علامت - آدم ازی - آط ازی -
 کو پچاک ازی - بالطه ازی - پچاق ازی -
 از دیکانمز یولده وغیر یرده بر نرسه دن
 حاصل بولغان بر علامتدر یعنی اول برکا
 توشکان اثر دن مثلا: یولده اوزوب
 کینکان - حیوان مو - آدم مو - معلوم
 بولادر عقاید کتابلارنده ذکر ایبولکاننچه
 دنیاده نی در کم نرسه بار همه سی خالق
 بولغان ذات ننگ ازبیرکه اثری
 دیمک .
 ازلنمک - از پیدا بولمق - از توشمک -
 ازلك توشمک یعنی پلچراقدان صونک
 اورام کیشونوب یورورکا ممکن بولمق .
 ازلامک - طلب ایتمک - استامک - قارامق -
 تیکشرمک - تفتیش قیلیمق .
 ازلانمک - ازلاما کایمرا ایتمک - تیکشرنمک .
 ازلاشمک - بر نرسه ازلاکانده براوکا یاردم
 ایتمک - برکا ازلامک .
 ازلانمک - کونکلدن ازلامک - الهنی یوق
 شبکالی طویولمق بر عزیز نرسه ننگ
 یوغالسه شول کیفیتده بولاسن .
 ازلانمک - از قالمق یعنی بر نرسه ننگ
 ازی وائثری قالمق .
 ازلیکلماک یعنی خفیة وکش کا فاش
 ایتماینچه ازلامک .
 از - کم - یوق منزلنده (آزدان مخفقدن) .
 ازغشوق - فچقرشوق - طاوشلانمق -
 نزاغلاشوق - بر نچه کشی طاوشلانمق .
- ازغش - فچقرش - طاوش قاوغا .
 ازدها - مشهور قتانلی جلان .
 اسارون - بر معروف دوابی اولندر .
 اسپای - کوزال - ماتور .
 اسپایلامق - ماتورلامق .
 اسپغول - بذر قطونا دیرلر بر اورلو قدر -
 قارنی یارق دیب آنالور یافراغینه باقا
 یافراغی دیرلر .
 استامک - طب ایتمک - ازلامک - صورامق -
 صورانمق - جغتاید - ایستامک - غلم
 استامک - طلب علم ایتمک - عالم
 بولورغه اجتهاد ایتمک - علم اوقومق -
 مال استامک - صانو ایتمک - قازغانمق .
 استامک - استارکا قوشمق بیورمق .
 استاتمک - براو بلان برکا استامک .
 استانمک - صدقه صورامق - تلاتچیلک
 ایتمک .
 استاکوچی - علم استاکوچی - طالب العلم -
 متعلم .
 استرخان چیکلاوکی .
 استرخان قنسه سی .
 اسفناج - دوابی بر اولندر .
 استعمال - عمل قیلو - اش کانتوتو - استعمال
 قیلیمق - عمل کانتوتیمق - اش کایورتیمک .
 اسفیداج - فارسی در بزیم چه کرشن دیرلر
 خاتونلار بیتر لیرین آغارتورلار .
 استاکان - اصل فارسی سوزیدر: استخوان
 دیکان سوزدن مخرفدر .
 استسقا - بر معروف آورودر - بیران زحمتی
 دیرلر .
 استسقا نمازی - یغور یوق وقتده جماعت
 قرغه چغوب اوقورلار بر نماز درود هادر .
 اسقنقور - یا که سقنقور بر حیواندر که صوده

اشانمق - انابت قيلمق - اميد ايتمك -
 اينانمق - ايمان كيتورمك .
 اشاندرمق - بر اودان بربر خصوصده وعده
 آلمق: ايرتهكا قرغه بارورغه آط
 اشاندردم يعنى ايرتهكا فلان كشي قرغه
 بارورغه آط بېرما كيجي بولدى - سن
 ايرتهكا ككيل آلايسه من اشانوب تورورمن .
 اشانوشمق - بربرينه اشانمق .
 اشتها - آشاسي كيلو - اشتها كيتور كوچي
 دوالر - عربچه مشهيات آنالور .
 اشطان - بيلدن توبان كيه تورغان معروف
 كيو مدر عربچه سراويل .
 اشطان باوي - اشطان بالاغي - اشطان توبي .
 اشطانلى - اشطان كيكان كشي - اشطانلى
 طاوق - توكلى آياق طاوق .
 اشطن پشطن - اتاع الفاظ قېلندندر .
 اشطانسز - افراط اورونسز جومارد كشي كاده
 اشطانسز ديرلر .
 اشقاقل - شقاقل ماده سپن قارا .
 اشقى - نجارلارنىك بر معروف قوراليدر .
 اشقىلامق - اشقى بلان شمارتى .
 اشقومق - اشقىمق - بر نرسه نى بر نرسه
 اوستونده تحريك قيلمق ويورتىك -
 قول بلان اشقومق - چوپراك بلان -
 مامق بلان اشقومق - آغاچنى اشقوسانك
 قزوب او ط پيدا بولا .
 اشقوتىمق - اشقورغه امر ايتىك .
 اشقوشمق - بر برينى اشقومق - كاها
 اشقوشمق آلوشمق - معناسنده .
 اشقولمق - بر نرسه كا تيوب هركت لنىك -
 ساعتنىك تلى اشقولوب يورى -
 آرباننىك كو پچاكي اورهچه كا اشقولوب
 ايلانه .

هم قوروده بولور غايت مقوى دوالغى
 مشهوردر .
 اسطقات - اسطفس اصل روم لغتنده اصل
 ماده معناسنده بولوب عناصر اربعه نىك
 جميعسيه و اجرام سماويه كا ودفى طبابع
 اربعه كا اطلاق قىلنور .
 اسم - ات - اد - كشي اسمى - آلماسمى -
 جيلاك اسمى .
 اسملى - آتلى - مسى - تسميه قىلنمش -
 نى اسملى - نى آتلى .
 اسملانمك - آتالمق - مسى بولمق .
 اسم ذات - نحو اصلاحچه اسم صفت قه مقابل
 كلمه در مثلا: آعاج - ناش وغير .
 اسم سز - آت سز - تسميه سز - اسم سز بarmق .
 اسم صفت - نحو اصلاحچه بر ذات قه صفت
 بولوب نوشكوچي كلمه در مثلا: آق -
 قزل - اوزون - قسقه - معنالارنده .
 اسى - جفتايدى اسيف - ايسىغ - حار -
 حرارتلى - قزو - قاينار - اسى صو -
 اسى كون - اسى مونجه .
 اسيلك - حرارت - قزولق - قاينارلى -
 اسيلكدن باش آورتو - عربچه صداع هار
 ديرلر .
 اسيلامك - اسى ايتىك - قزدرمق -
 قاينارلامق - چاونمق - تيرلامك .
 اسيلانمك - اسى ايتىك - قزدرمق -
 قاينارلانمق .
 اسى توتىمق - قزوتوتىمق يعنى قاطى برلمك -
 رحيم سز - وشفقت سز - معامله قيلمق -
 اوروشمق - سوكمك .
 اشانچ - اميد - اعتبار .
 اشانچلى - اميدلى - انصافلى - حلال زاده -
 اعتبارلى .

اشقونمق - اوزى ننگ بر اعضاسين غير بر نرسه كا اشقونمق: آط قويماغه اشقوندى - صير اشقونا.

اشكانى .

اش - عمل - شغل .

اش كوش يا كه اش كوچ - اتباع الفاظ اندر هر بر شغل مراددر .

اشچان - طرش - اجتهادلى - يعنى هر اش كا كياهو كونكل بيروب اشلاوچى .

اشلى - اشى بار كشى - مشغول .

اشلك سز - اوجات - يالقاو - هنر سز - اش سز - يعنى اشلكرا اشى يوق .

اشلامك - شغل لئمك - عمل قيلمق - مشغول بولمق - ياصامق - قيلمق - نيك تورمامق .

اشلانمك - ياللاب يا كه التماس بلان - يا كه امر قياوب - يا كه كوچلاب بر عملنى براوكا قيلمدمق - اشلانمك .

اشلاشمك - براوكا بر اش كا بولوشمق - وياردم لشمك .

اشلانمك - معمول بولمق: بو كارخانه ده فى نرسه اشلانه ? صابون اشلانه .

اشچى - اش اشلاوچى - كونلو كچى .

اشكى - ناچار - يامان - اشكى كشى - اشكى هوا - اشكى يول - اشكى .

اشكىلك - ناچارلق - ياوزلق .

اشكىلانمك - اول فلان ننگ خلقى بيك اشكىلانكان - بوزولغان .

اشكال - شكل لر - اشكال هندسه .

اشچى - عرب چه سخلب ديرلر بر اولندر هوش ايسلى .

اشيا - شى ننگ جمعسى هر بر يورط اسبابى . اشيا، كيميوپه - كيمياوى نرسه لر - كيمياغه

منسوب نرسه لر .

اصحاب - صحابه ننگ جمعسى يولد اشلار - مخصوص بيغمبر عليه السلام ننگ صحابه لرى .

اصل - توب - نيكز - طامر .

اصل سز - يعنى اصلى يوق - دليل سز - قوروسوز معنا سينه .

اصل سز آدم - يعنى جورى جبرى ونسبى يوق - پس وزبون وبدنسب عرب ده حضراء الهمن ديرلر تيرس باشنده وتبكاناك آراسنده اوسكان چچك ديمكدر .

اصطلاح - بر مخصوص امر كا مخصوص آدم ننگ اتعاقددر .

اصناف - خلق ننگ صنغلارى: اصناف صنايع - هنر اهلى واهل حرفت - عالم لر صنفى - سوداكارلر صنفى - دهقانلار صنفى - اصناف صنفى ننگ جمعيدر .

اطراف دخى جمع طرفى: ناهيه - ياقى - ير - مملكت - بلاد - اطراف عالم - بلاد ارض:

بو طرفلار الحمد لله صحت يعنى قوند اش وقوم قبيله همه سى سلامت .

اعضا يوقلاو - اعضا اويوشو - عرب چه حسه آتالور .

اغلال - غل ننگ جمعسى - چلبى لار معنا سينه (وجعلنا فى اعناقهم اغلالا) .

اغى زغى - اتباع الفاظ اندر - كر چه بو كلمه لر ننگ برام برام معنا لرى مهمل اما كاها قماچاو - وخلق كوبلو كندن پرا كنده وقت معنا سينه مثلا: نيمور يول لارده خلق قايسى كرا قايسى چقا آنا اوغلنى بلدى آنا قزنى بلدى ديرلر .

افسنتين - عرب چه اسمدر - ارم اولنى .

افندى - هر كم كا ياراشور بر عنواندر:

الله نی قدر .
 الا - ندا کلمه سی در آگاه بول معناسنده .
 الی - حالا دیکان سوزدن مخفدر .
 الی کُنه - الی حاضر - حالا - الان - الی کُنه
 قایتتم - الی کُنه کیتندی .
 الدن الی - همیشه - توقتاوسز - الدن الی
 باشم آورتا .
 الیک - جغتایده ایلمک آصق - بوروکنی
 چوی کالمک . الیک - آلق معناسنده
 هم مستعمل .
 الو - اسم فعل در الیک لک - الو دخی
 اصطلاحمزه کیلون اول مرتبه قاین آنا
 یورطینه کرکانده الو بلان کرادر یعنی
 قاین آنا یورطینه بر ذات آلوب بارادر .
 البخر - آوزایسی - نکته معناسینه .
 التهاب - پشکو وششو معناسینه .
 التهاب معدہ - معدہ پشکو - معدہ ششو .
 التهاب لثه .
 التهاب امعا .
 التهاب عین .
 التهاب رثه .
 الرمل والحصى - بول بولند اغی قوم وتاش .
 الوئکی صالونقی - وصف ترکیبی قبیلندندر
 جیناقسز وشاشاق - دیوانه صفت .
 الدرمتک - الدرمتک - آصق معناسنده
 بولغوجی الیک دن مأخوذ متعدی فعل لردر:
 غایت - زیاده - بیک اعلا - بیک یخشی
 دیکان مقاملرده مستعملدر مثلا: الدروب
 تورا دیرلر بیک اعلا ترکک قیلا
 معناسنده - آطی الدرئوب چابا دیرلر
 بیک یخشی چابا معناسنده - دخی فلان
 کشی الدردی دیرلر آشی آلفه بارا
 واشی اقبالده معناسنده .

خواجه - صاحب - سید - ملاچلبی دیکان
 کبک سوزدر - دخی بزمزده: حضرت -
 ادیب - حمیتلی .
 افیون - وضع ورفیع آراسنده بیک معروف
 مهکندر .
 افتمون - دیرلر بر نبات ننگ چچکیدر
 عربده سبع الشعرا - ونورکیده کیلون
 ساچی آنالور صرع زحمتینه فایدالی
 دارودر .
 افق - تیکرا - اطراف - کوک قرایی .
 افق مرئی - یعنی کورئوب تورغوجی افق که
 هیچ طاوسز اورمانسز اولسز تیکزیرکا
 چغوب قاراغانده کورنه تورغان یور
 وکوک ایلانسی .
 افقی - افق کامنسوب - حرکت افقیه تکرمان
 ناشی ننگ حرکتی کبک .
 اتخوان - معروف بر چچکدر بابونه یا که پاپادیه
 چچکی دیرلر .
 اقلیما - آدم علیه السلام ننگ قزی ننگ
 اسپدر .
 اقنوم - اصلک هر نرسه ننگ اصلینه وماده سینه
 اینتولور - لکن بیان قیلساق بیک
 اوزاقته کیتار .
 اکر - لسانمزه حرف شرط مقامنده مستعمل:
 فعل شرط وجزای شرطه محتاجدر .
 اکر چه - کر چه - اکر چندی .
 اکسیر - بوسوز حقتک کوب حکایتلر وروایتلر
 بار لکن موندیم یازمادق - کیبیاناوشی .
 اکلیل الیک - بر اولن اسپدر .
 اکلیل الیک - كذلك .
 اکلیل الجبل - كذلك .
 الله - اله - تردید مقامند مستعمل بر ادات:
 الله کم - الله قاچان - الله نی چاقلی -

ایاسینہ تابشروچی - امانت صافلامق -
امانت تابشروقی: اللہ غہ شکر امانتنی
تابشردق یعنی قزمز بار ابدی کیاوکا
بیردک •

امارہ - بیورغوچی - بویلاغوچی - نفس
امارہ - بویلاغوچی نفس - عربی در •

امر - بیورق - اش - فرمان •
امرایتمک - امر قبلق - بیورمق - قوشمق •
امرود - امروت - ارمود - معروف جیمش
اسملری در •

املا - اصلاح - صحت - براو ایتوب توروب
براو یازو - تصنیف - تالیف •
املا ایتمک - املا قبلق - یازمق - تحریر
ایتمک - اصلده براو ایتوب توروب
براو یازمق معنا سنده •

املج - بردوائی یمشدر هندستانده بولور •
امید - اشانج - انتظار حصول - کاها نیت
معناسنده •

امید ایتمک - اشانمق - انتظار بولمق -
بر نرسه ننک حصولینہ کوز تونمق •
امیدلنمک - امید دار بولمق - امیدلی
بولمق: سفرکا امیدلنک یعنی سفرکا
چقارغہ نیت ایتمک •

انجرہ عرب چہدر - قچتقان دیکان اولن •
انار یا کہ نار - معروف بر یمشدر مملکت
اصطلاحنچہ گرانانا آتالور - عربی ده
رمان دیرلر •

انجو - پنجو - در - ذر بیتیم •
انجیبار - بر طامردر کہ دواغہ استعمال قیلنور •
انج - انیس - انیسون - معروف خوش
ایسلی جہدر •

انج مای - انج اورلوقی - انج کوبشہ سی -
باش وقتندہ آشالور •

الف - حروف ہجاء عربی ننگ اولکی حرفی •
الفا - الف بی - اجد حرفلری - طاقتا
حرفلری •

الف اوراقی - منک یافراق بر معروف اولندر •
الکام چولکام - اتباع الفاظ اندر - زبروزبر
قبیلندندر •

الله تعالی - خدای تعالی - ننکری تعالی •
آلہ - اللہم - اللهم انک عفو •
ام صبیان - معروف آورودر 'بالالارغہ
عارض بولور •

امراض الراس - باش آورولاری - مطلقا
صداع آتالور - شقیقہ یارطی باش آورتو •
امراض الفم - آوز آورولاری •

امراض الاذن - قولاق آورولاری •
امراض الانف - بورون آورولاری •
امراض العین - کوز آورولاری •

امل - عمل - اش - هنر •

املجان - هنرلی - هنرمند - صنعت ایاسی •
امللامک - عمل ایتمک - اشلامک - کاها
جماع قبلق دان کنایہ بولور •

امام - بر محلہده وبر مسجدده نماز قبلد رماغہ
ومحلہ اشینہ تعیین قیلنغان آدم در •
امامت - اماملق لوازمی •

اماملق یا کہ مطلقا امام تسبیحده هر بر ۳۳
آراسندہ تزلمش مخصوص بر تویمہدر کہ
وبعض لر امامہ دیرلر •

اما - ادات استنادر - اما - لکن - آلی
بولسده •

امانت - صانارغہ یا کہ حفظ قیابوب آصرارغہ
بر او قولینہ بیرلکان نرسہ - براوکا تابشروقی
اوچون براوکا بیروب بیبارلکان نرسہ:

خواہ ذات - خواہ سوز - خواہ خطہ •
امانت دار - بخش آدم - امانت کا خیانتسنز

هیبت و اعلا معناسنده .
 انکار - النی ننگ کسره سی - اقرار ننگ
 ضدی در تانو معناسنده .
 انکار قیامق - تانمق مدعی کا کواه - انکار
 قیباغوچی غه آنط .
 اوباش فارسیدر - متمرّد - ومعاند - ویمخشی
 سوزکا منکر آدمدر .
 اوبکا - اوفکا - آق جکر - دخی اوبکا :
 آچو - حقد - کینه - اوبکا آوری -
 اوبکا چرو - اوبکا کیبو .
 اوبکا جان - آزماز اشرکاده اوبکا لاوچان
 کشی .
 اوبکا لامک - کونکلا کینه نونمق - آچولانمق -
 اعراض قیلیمق - بیزمک .
 اوبکا لانمک - براوننگ اوبکالاب اعراض
 قیلیمقینه سبچی بولمق .
 اوبکا لاشمک - بیزشمک - آچولانوشمق .
 اوبکا صابغه - اتباع الفاظ اندر - هربر اوبکا
 و آچو وغیرلری .
 اوبقون - کرداب - اوبولمق - خسفی -
 متخسفی .
 اوبمق - بر اوبمق - یعنی بر آستقه
 اوبولوب نوشمک و چوقور پیدا بولمق -
 غایت کوب آشامق - یوتمق .
 اوبولمق - نوبان نوشمک - آستقه کیتیمک -
 بر اوبولدی متخسفی بولدی قیامت
 علامتندندرکه اوچ یرده بر اوبولور
 و متخسفی بولور .
 اوبور - خلق ننگ اعتقادنچه بر جسم لطیفدرکه
 بین النوم والیقظه آدمنی باصا : اوبور
 باصدی .
 اوبورلی
 اوبمک - آوزغه آوزقوبوب چوبولدا تمق -

انجیر - فارسبچه در - غربچه تین دبرلر -
 لستمزده سالما همیشه تسمیه قیلنور .
 انس - انسیمت - مونسلک - انیس - انیسیم
 مونسم - یارم نکارم - همنشینمدر .
 اندام - بدن و تن و جسم معنالارنده تلمزده
 هم مستعملدر .
 انف العجل - آرسلان آوزی دیکان اولن در .
 اواره - آواره ماده سین قارا .
 انشا - انشا قیامق - شعر ایتمک .
 انشاء الله .
 اندر - ایکون آشلق صوغانورغان بردر -
 اندر تاباغی .
 انی .. آناسینه خطابا کویا که یای متکلم
 بلان : انی
 اوله لامک - نوکارا ک نرسه نی قولدان قولغه
 نکاراتمک : ایکماک اوله لامک - کوماچ
 اوله لامک یعنی بر مقدار فامورنی آلوب
 قنا اوستونده اوله لامک - کوماچ پاکه
 ایکمک کیفیتینه کیتورمک .
 اوله لامک - بر اونی قوشوب ایکماک پاکه
 کوماچ اوله لامک .
 اوله لامک - براوکا یاردم ایتوشوب ایکماک
 پاکه کوماچ اوله لامک .
 اوله لامک - اوله نمش بولمق .
 اولا - عدد ترتیبی ده مستعمل : اولا -
 ثانی - ثالثا .
 اول - ابتدا - بر - برنجی - اول باشد .
 اولنجی - برنجی - ابتدائی .
 اولکی - برنجی - ابتدائی - اولکی تابانی -
 اولکی کون - اولکی زمانه - اولکی .
 انکامه - هنگامه ننگ مخفیدر فارسبچه - مدح کا
 مستحق نرسه حقنده و مدح مقامنده
 اهورلور - هنگامه ایکان دبرلر - بیک

تقبیل قیلیق - آوزدان اوبیك - بیت دن
 اوبیك - اوستادلارنىك و آنا آنانىك
 قولون اوبىك .
 اوبدرمك - اوباركارىمىك - اذن بىرمك -
 منع قیلماق .
 اوبوشىك - برىن برى اوبىك .
 اوبوش - برى برىنى اوبىكلك - اوبو -
 قبله - تقبیل .
 اوبوش قوشوش - قوچاقلاشوب اوبوشىك .
 اوبوش قوشوش - چوبولدانب اوبوش -
 اتباع الفاظداندر .
 اوتامك - ادا قیلیق - تولاىك - بوروج
 تولاىك - نماز اوتامك .
 اوتالىك - اوتالىش بولمق - ادا قیللمش
 بولمق .
 اوتانىك - اوتانىق ماده سىن قارا .
 اوتىج - اوتوچ - قرض - حاجت ياكه اجت .
 اوتوچكا آلمق .
 اوتوچكا بىرمك .
 اوت - حیوانات - وآدمبلر ایچنده صیوق
 صارى وآچى نرسه در .
 اوتلامك - نخمه بولمق - یعنی كوب آشاپ
 هضم قیلنمايچه برحالت حاصل بولادركه
 آنكا اوتلامك دىرلر: بدن آوربولور -
 كىكرتور - قباحت ایس چقار اوتلاودن
 كاها ذخیر حاصل بولور .
 اوتلانمك - نخمه پیدا قیلیق - بىك مایلی
 آش اوتلاندر .
 اوتنه - آرى ياقى - اوتنه طرفى .
 اوتلاوك - ممر - یعنی اوتنه تورغان ير -
 آچق ير .
 اوتنه كورنه .
 اوتنه - اداى تفضیلدن هم مستعملدر اوتنه

چققان اوصال ياكه اوتنه چققان يخشى
 دىرلر غایت اوصال ياكه غایت يخشى .
 اوتىك - برنرسه ننىك بر باغندان ایكنچى
 باغینه سیر قیلیق - وسرايت قیلیق -
 مرور ایتىك - اورمان آرقلى اوتىك -
 ایدل آرقلى اوتىك - اوزمق - كىچىك:
 كاوش كا صو اوتنه - ايوكا يغمور اوتنه -
 بازارده ايكىك بىك اوتنه یعنی بىك
 صانولا - قانوق بلان ايكىك بىك اوتنه
 یعنی كوب آشالا - اچ اوتنه یعنی كیمته -
 بارا - پچاقى بىك اوتنه .
 اوتىك - اوتكون بولمق - بر ياقدان
 ایكنچى ياققه اوتىك: بو پكى بىك
 اوتنه - بوچاقى كتاب اوتنى یعنی صانولماي-
 بو كاغزكا قارا اوتنه - ايوكا يغمور اوتنه -
 آیاققه صو اوتنه كاوش تيشوك - سوز
 اوتىك قوم آراسنده نافذ القول
 بولمق .
 اوتكارمك - اوتكارمك - اوتندرمك: اینه
 كوزینه جب اوتكارمك یعنی اینه
 صابلامق - پچاقنى قايراب اوتكون
 ایتىك .
 اوتكارمك - اوتكون ایتىك - قايرامق -
 اوتكارمك اوتكارمك مرادفلردر .
 اوتكون - اوتكور - قاطع - كىسكچ - صارم -
 چاپك - زىراك - سربع الفهم .
 اوتكونلامك - اوتكون ایتىك - اوتكارمك -
 قايرامق .
 اوتكونلامك - اوتكون ایتىك - قايراقچى غه
 بیروب قايرانمق .
 اوتكونلامك - اوتكون بولمق - اوتكون
 بولمقنى قبول ایتىك .
 اوتكونلامك - اوتكون ایتىك .

قرداشى نىڭ يۈرتىنە باروب اوتوروب
اشلامك - اوللار دە خىسسا قىزلار
اوتورماغى بارالار دە اوتورتوب دە قاينالار .
اوتورش - اوترو - جاسە - جلوس .
اونورو - اونرو - بىكراك - غاپت -
زىادە مەنالىرىنە .
اونوز - اوج اون دان عبارت بر عدددر -
ثلاثون - سى .
اونوزلق - بهاسى اونوز تىن لك ياكە
صوملق .
اوتوزلى - اوتوز عددلى نرسە - نىچە ياشىدە
دىكاندە اوتوزلى قىزلى دىسانك يعنى
اونوز ياش بلان قىز آراسىدە .
اوتوزلاب - اوتوزچاماسىدە لاعلى التعمين .
اوتوزلامق - اوتوز نىھايىتىنە ايرىشدرمك -
ياكە اوتوز حصە ايتىمك .
اوتوزار - يعنى هر حصەغە اوتوز دانە .
اوتوزىچى - اوتوز درجەدە واقع نرسە .
اونون - حطب - آغاچدر كە بر آرشوت
مقدار نانا تورالمشدر : اونون توقماغى -
اونون بالطەسى - اونون چاناسى -
اونون آرباسى .
اوتونلىق يعنى اونون ايتوب تورالاقچ
آغاچدر : اوتونلىق سال - اوتونلىق بورانە .
اوتونلىق يعنى اوتون قويا تورغان اورو -
بعضىلر اوتون تويى دىرلر - چونكە
قىدىم اوتوننى اورماندان كىتور كاج
سوياب قويالار ايدى مېچكا ياغارق
قىصقە ايتوب كىسىملر ايدى مېچ كاياقغان
صايون كىسوب آلوب كرالر ايدى .
اوتونچى - اوتون كىتروچى ياكە كىسوچى .
اوتىق - اويناپ اوتوب آلماق - اونوش
اويوندان نرسە حاصل ايتىمك - كونكلكا

اوتكون - زىراكك - عقللى - چاپك -
اوتكون پىچاق - اوتكون پىكى - اوتكون
چالغى .
اوتكونىك - زىراكلك - چاپكلك
اوتكان - اوزغان - بولغان - اوتكان كىچ -
اوتكان كون - اوتكان عمر - اوتكان
زمان - اوتكان يىل : اوتكان اش دن توش
يخشى - بو اورامدان بر او دە اوتمادى .
اوتكانداكى - اوزغانداغى .
اوتورمق - جىغناى لغىتىدە اولتورمق يازلور -
جلوس ايتىمك - قعود ايتىمك : اوتوروب
نورمق يعنى اوتوروب بر مقدار وقت
اوزدرمق - اوى اوتوردى يعنى باصلىدى -
بال اوتوردى يعنى قاطى بولوب قوبوردى -
كاوش اوتوردى يعنى كىبوب كچرايدى
آياققە كىرمى - اوتورغان قىز يعنى
كىاو كا كىتەنەنچە اوزاق تورغان قىز -
بالا كوتىنە اوتورا باشلادى .
اوتورتمق - جىغناى لغىتىدە اولتورغوزمق -
اجلاس ايتىمك - جلوس ايتىمك -
اوتورورغە رخصت ايتىمك : باشىنە
يودروق بلان اوتورتىدى يعنى باشىنە
صوقىدى - كوتكا اوتورتىدى يعنى
آلدادى - آغاچ اوتورتىق - برانكى
اوتورتىق - باغانا اوتورتىق .
اوتوروشمق - بركا اوتورمق - مجالسە قىلمق .
اوتورلمق - مېبول فعلدر فاعلى يوق -
ضميرى قائلينە قايتا - آندە بىك اوزاق
اوتورولدى دىب اىنسام من آندە
اوزاق اوتوردم دىمك بولادر .
اوتورغىچ - اوروندق - اسكامىە - تونكلك .
اوتورما - اوتورو : اوتورماغە بارمق
يعنى اشىن آلوب بر دوستى نىڭ يا

اينه اوچى - جب اوچى - بر اوچى قصب
يعنى بردانه ۹ آرشوندان عبارندر -
آغاچ اوچى - اورام ننگ آرغى اوچونده -
توبان اوچ - يوقارى اوچ .
اوچلى - اوچى اوتكون نرسه: اوچلى پچاق .
اوچلامق - اوچلى ايتمك - اوچون اوتكون
ايتمك . بتورمك - نولامك - كيمت نى
اوچلادى ديرلر يعنى مالن تلف ايتوب
بتوردى - توبلامك - كذلك اوشبو
معنادهر .
اوج - انتقام - دوشمانلق - دوشمان -
آدم كا آدم اوچ - آدم چقان نيشوكنه
اوج - اوج آلمق: انتقام آلمق .
اوچلى - دوشمان كه - انتقام آلمقنى
كوزانتوب يورور .
اوچلانمك - اوچوكمك - كيريلانمك -
قاروشمق .
اوچلاندرمك - اوچلان ديب قونورتمق .
اوچوكمك وقاروشمق - كيريلانمك .
اوچوكدرمك - كيريلاندرمك - قونورتمق -
اتنى اوچوكدرمك يعنى ات اوركان
صايون تاياق آيقاب اوچوكدرمك .
اوچوكوچان - اوچوك نورغان عادنى بار .
اوچمك - بتمك - نابود بولمق - (تناسل
ونماس بولغان نرسه لر حقنده ايتولور) -
قورت اوچدى - صارق اوچدى - مال
اوچدى - مقابلى اورچومك .
اوچدرمك - ياكه اوچورمك - بتورمك -
توكاتمك - تمام ايتمك - تلف ايتمك -
موننك مقابلى اورچونمك - قورت
اورچى - شهرده خلق اورچى .
اوج ظلمت يعنى اوج قارانغولق: آتاسلى -
آنارحمى - دنيا آلردان ده قارانغور اقدر .

بيكلامك - علم قبول ايتمك - منم شعرمنى
اوتوب آلدى يعنى درحال حفظ قيلدى .
اوندرمق - اوتمق ننگ ضرى در: اويناب
قولدان آقچه ياكه غير نرسه نى
اچقندر مق .
اوتوشمق - بربرندن اوتوب آلمق - بر
برينى اوتمق .
اوتولمق - اوتولمىش بولمق .
اوتوش - اوينالمىش نرسه - اوتوب آلمان
نرسه .
اوتوش اويون يعنى اوست كا چقان غه نرسه
تعين قيلوب اوينامق - قماز بازلق
قيلمق .
اوتو - اونوك - نكوچبار ننگ بر آلتلرى در .
اوجاسو باكلرى آورتو - عرب چه و جمع الورك .
اوجماخ - جنت - بهشت - بعد الموت
جاي راحت - باقچه - اوجماخ قزلارى -
اوجماخ نعمتى - فارسده اجماع تعبير
قيلنور - اصلى بردر
اوجماخلق يعنى اوجماخه مستحق .
اوجماخ يوزاغى - شركدن كناية در .
اوج - جغنايده اوج بازولور ايكنى واوبلان -
قول - كف - توتام - قوش اوچ - اوج
طابانى .
اوچلامق - جغناى چه اوشلامق ايتولور -
اوچلاب تونمق - تونمق - اوج ننگ
طابانى بلان تونمق .
اوچلانمق - براوننك اوچينه صالحمق -
اوچينه توندرمق .
اوچلاشمق - بربرى اعضاسين اوچلامق .
اوچلانمق يعنى اوچلامق ممكن بولغان نرسه:
اوچمه كرمك .
اوج - باش - اخر - نهايت - پچاق اوچى -

اوج عظم دیرلر: علم آلهی درکه ذات وصفات
 آلهیه کا متعلق علمدر - علم طبیعی که
 طبایع اشیا دان بحث قیلور بر علمدر
 علم منطق هم مونکار داخلدر علم
 ریاضی درکه هیئت وهندسه در .
 اوج جوهرکه - موالید ثلثه مراددر یعنی:
 نباتات - حیوانات - معادن .
 اوج - نوبت دیرلرکه - هر کمسنه ننگ
 عمری اوج نرسه نی متضمندر: که اوج
 زماندان عبارتندر: بری طفولیه زمانی -
 بری یکت لک و طراوت زمانی -
 اوجونچی سی شیخوخیه زمانی در .
 اوج - ثلث - سه - اوج عدد - اوج کشی -
 اوج صوم .
 اوچلک - اوج عدد نورورلی - اوج تین لک -
 اوج صوملی - اوج لک کاعز بیردم .
 اوچلی - مثلث - اوج عدد دن عبارت نرسه -
 بز اوچلی یعنی بز اوج ایمانا .
 اوچلامک - اوج ایتمک - تثلیث ایتمک -
 اوج عدد باصامق .
 اوچلانمک - اوج بولمق - اوچلاندرمک .
 اوچونچی - اوچونچی درجه ده واقع نرسه .
 اوچار - هر اهدکا - اوج دانه - اوچار
 صوم - اوچار آلهما .
 اوچلب - ایکی - اوج - اوج چاماسنده
 لا علی التعیین .
 اوچارلمک - اوچار ایتمک - اوچار اوچار
 ایتوب بولمک .
 اوچارلب - اوچار ایتوب .
 اوج یوز - سه صد - ثلثاناه
 اوج یافراق - معروف بر یافراقدر عرب چه
 ذولثک اوراق یا که ثلاثی الاوراق .
 اوچاقی - چغنایده اوچاغ - اوط بری -

آنش دان - کچکنه میچ - قازان اوچاغی -
 تیمورچی اوچاغی - صومار اوچاغی -
 اون اوچاغی .
 اوچاقلق - اوچاق قه یتارلک مقدار: بر
 اوچاقلق اونون .
 اوچورما - توپراقسه - اوی اوستی -
 اوچورما نرزه سی - اوچورما باصغچی .
 اوچمق - پرواز ایتمک - طیران ایتمک -
 یوقاری کوتارلمک - قانات سلکوب
 هواده یوزمک - صاندوغاچ اوچدی -
 یوقارودان اوچوب توشمک - بیگ
 چابلق - قوط اوچدی یعنی غایت
 قورقدی - یاولق ننگ توش اوچدی -
 توزان اوچا - قار اوچقالی - کولی کوک کا
 اوچدی یعنی جانوب بندی .
 اوچورمق (اوحدرمق منزله نه) هواغه بیارمک
 یعنی اوچوقچی نرسه نی اچقندر و ب
 بیارمک - کاعز اوچورمق یعنی هواغه
 کاعز بیارمک - قارلقاچ بالا اوچوردی -
 توزاننی قارنی جیل اوچورا .
 اوچوشمق - برکا اوچمق - دفعه اوچمق .
 اوچونمق - بیکروب یورمک - قزولانوب
 آچولانوب یورمک - آچوبلان آنیسین
 آنده مونیسین مونده آتمق - جیلکونمک .
 اوچورتمق - قوش اوچورتمق یعنی صانوب
 آلوب آزاد ایتمک .
 اوچوندرمق - جیلکوندرمک .
 اوچار قوش - اوچوقچی قوش - طائر -
 اوچار قوشنی آتمق یعنی اوچار قوشنی
 هواده چاغنده آتوب توشورمک - قوش
 صید قیلوننگ مشکل طریقه در .
 اوچقون - شراره - اوط جانفانده اوچوب
 چاچراکان اوط دانه لریدر: مورجادان

مقامندہ ایتولور: آہ دیمہ کہ دوشماننگ
 اوخ دیباسون .
 اوخشامق - مائل بولمق - یارامق -
 یارارلق بولمق .
 اوخشانق - مائل اینمک - تشبیه اینمک -
 یاراتمق - خوب کورمک - معقول کورمک .
 اوخشاش - مثل - نظیر - مشابہ .
 اوخشاشلی - مثالی - مثالندہ .
 اور - خندق - چوقور .
 اوراق - آشلق اورور اوچون برآلتدر -
 عرب چہ محصاد - اوراق وقتی یا کہ اوراق
 اوستی - قراشی وقتی یعنی اوراق
 اورا تورغان پچان چابا تورغان وقت -
 وقت حصاد - اوراق چیکرتکہ سی -
 عرب چہ جراد صرصر .
 اوراقچی - اوراق اورغوچی - حصاد .
 اورمق - ایکوننی اوراق بلان کیسمک .
 اوردرمق - اورماغہ امر اینمک - یا کہ
 یاللامق - یا کہ التماس - یا کہ رخصت
 اینمک .
 اوروشیق - اوراققہ بولوشیق - ویارد ملاشوب
 اورمق .
 اورولمق - اورولمش بولمق .
 اورام - محلہ آراالارندہ طفرقلار - اورام
 خلقی - اورام خبری .
 اوراملی .
 اوراملامق .
 اورمان - میشہ - غابہ - آغاچلق - ایمن
 اورمانی - ناراط اورمانی - قایون اورمانی -
 اوصاق اورمانی - وغیرہ - اورمان -
 بسنان مقابلی: اورمان جیلاکی - بانچہ
 جیلاکی .
 اورمانلق طرف - یعنی اورمان کوب برلر .

اوجقون چقدی - نیمورچی اشلاکاندہ
 اوجقونلاری ساچرای .
 اوجوق - کوشول صورغاندہ اوجوب کینکان
 باشاق واق لاری در کینگ آتالور .
 اوجقور - سریع السیر - طیار .
 اوجوم - طیران - اوجو: قوش اوجومی
 قدر یردن .
 اوچرامق - دوچار بولمق - یولوقمق -
 ملاقات بولمق - نوغری کیلمک -
 تاریمق - نوشوقمق .
 اوچرانتق - یولوقدرمق - یولوقمق -
 ملاقات اینمک .
 اوچراشیق - قارشى دان کیلہ تورغان کشیلر
 بربرده بربرینہ بولوقوشیق: تصادق
 قیلوشیق - ملاقات بولوشیق .
 اوچراشدرمق - کاہا اوچرامق .
 اوچراشدرغلامق - کوب مرتبہ اوچرامق .
 اوچون - ہو کلمہ حرف جر جملہ سندندر:
 منم اوچون - آچمہ اوچون (ایچون
 یازلسدہ جایز) .
 اوجماق - اوجماخ - جنت - بہشت -
 (جفتایدان مأخوذدر)
 اوچسز - یا کہ اوچوز - قیمت ننگ ضعی:
 ارزان - کم بہا
 اوچوزلق - آرزانچیلقی - فراوانچیلقی -
 بیگ ارزان .
 اوچوزلانق - بہا نوشمک - آرزانلانق -
 بہا نوبان بولمق .
 اوچوزلاندرمق - بہانی نوشورمک - نوبان
 بہاغہ صانمق .
 اوچقور - سریع الطیران - بیگ تیز
 اوچار .
 اوخ - ایہا - ایجا - تحسین مقامندہ و سرور

اورانگی - بر معروف آغاچدرکه مملکت مزده
 اینک قاطی آغاچدر . اورانگی طامری -
 اورانگی یافراغی - اورانگی قاشق .
 اورانگیلک - اورانگی کوب اوسکان پر .
 اورانمک - اوکرانمک - ماده سین قارا .
 اورتا - میان - وسط - آرا - مرکز - منتصف -
 کون اورتاسی : نصف نهار - تون اورتاسی -
 قش اورتاسی - جای اورتاسی - شهر
 اورتاسی - بویل آشقی اورتا - صانو
 اورتا - اورتا بارماق - اورتا بویلی -
 اورتا حاللی کمسنه - اورتاغه بولمک -
 ایکى برابر حصه غه بولمک .
 اورتاچه - متوسط - اوسط - بخشى ده توکل
 یامان ده توکل .
 اورتا قرلی - اتباع الفاظ اندر متوسط
 بخشى ده توکل یامان ده توکل .
 اورتالی - میانه - درمیان - اورتا آرا -
 نیزنی قازان بلان مسکاو آراسند اورتالغنه .
 اورتانچی - اورتاده بولغوچی یعنی بر اولوع
 برکچی آراسند اغی : احمد آغای ننگ
 اورتانچی اوغلی .
 اورتاق - مشترک - شریک - بزنگ بلان
 اورتاق یعنی شریک لرمز - بونرسه آننگ
 بلان اورتاق یعنی ایکمز آرا ده مشترک -
 اورتاق مالنی ات یماس .
 اورتاقلق - مشارکه - شرکت - اسم سز
 شرکت - شرکت عاده - شرکت مفاوضه -
 شرکت مضاربه .
 اورتاقلامق - اورتاق ایتمک - مشترک
 ایتمک - ایکى کا بولمک .
 اورتاقلانمق - اورتاق ایتمدمک - اورتاغه
 بولدمک .
 اورتاقلاشمق - اورتاغه بولوشمک - اورتاقلق

ایتمک - بر حصه آنکار بر حصه مونکار
 بولمق .
 اورتالامق - ایکى نصف ایتمک .
 اورتالاشمق - اورتاق ایتمک .
 اورتالانمق - فلان ننگ حالی اورتالاندى :
 اورتاچه بولمق - بلکه ناچار بولمق .
 اورتالای کیس یعنی ایکى حصه ایتموب کیس .
 اورب - لئه - تش اورطی .
 اورتامک - شایارتمق - براوننگ فعلن ایتموب
 تقلید قیلمق - مسقل ایتمک -
 آچولاندرمق .
 اورتامک - براوگا الفاقیلوب براودن
 مسقل ایتمدمک .
 اورتاشمک - بر برینی مسخره قیلوشمق -
 بر بردن مسقل ایتموشمک .
 اورتامک - قایغورمق - اوکونمک .
 اورتلامک - اونمک - حیوان باشین اوپ
 بلان اورتلامک یعنی جونون اونمک .
 اورتون - اورطن - اورنتون - جفتایده
 اوغریتچه یازولور - حقیه ویاشرتون
 معناسینه .
 اورچوق - جب اورچوغی یعنی اوستینه
 جب ارله کانه جب چرنالور - نکرملن
 اورچوغی - اورچوق باشی - ارله کانه
 آورلق اوچون اورچوقنه کورتورلر .
 اورچوقلق - اورچوقلق آغاج .
 اورچوقلی - اورچوغی بار .
 اورچیمک - آرتمق - باندریج کوبایمک -
 متناسل بولمق - برکنلی بولمق - ایرته
 بلان اش بیک اورچیدر .
 اورچیتمک - آرتدمق - نسل قوشدمق -
 باچه اورچوتمک - قورت اورچوتمک -
 صارق اورچوتمک یعنی امیا قیلمق .

اورلامق - اوغلامق ماده سن قارا .
 اورداك - معروف قوشدر - اورداك بوكمه سی -
 قر اورداكى - چوره كای اورداك .
 اورداكجی - اورداك آنوچی .
 اورچوملی یعنی بیک آرتا تورغان واورچی
 تورغان نرسه - قارا بوغداى بیک
 اورچوملی .
 اورلوق - دانه - حبه - اورلوق ساچمك -
 لیمون اورلوقی - قاربوز اورلوقی -
 خردل اورلوقی - اورلوق آشلیغی یعنی
 ساچاركا دیب تعین قیلنمش حبوبات -
 آدم اورلوقی - منی .
 اورلوقلانق - اورلوق حاصل بولمق -
 اورلوق صورنینه كرمك - توبصاغه
 اونورمق (آروش حقتده) .
 اورماكوج - اوردانكج - عنكبوت - اورماكوج
 اویاسی - اورماكوج بومورقه سی -
 اورماكوج آوی پراوز - اور اوردانكج
 آياز بولسه كوككا اوچ - بولوت بولسه
 بركا اوچ .
 اورمهلامك - دورت آياقلانوب اورمهلب
 یورمك - اورمه كل چتی قه اورمهلی .
 اور - طاو - بیوك - یوقاری .
 اوركامنك - یوقاری منمك - طاوغه منمك -
 سال اوردن نوشه - لیمون اوردن کیله
 یعنی پیطر بور طرفندان .
 اورمك - اورمهلامك - معناسنده .
 اورمك - بورنامق - بورنامك - اورلوق
 بر آزجوشده تورسه اوره در - اوركان
 آروش دان صالات یاصیلار .
 اوردرمك - آروشنی اوردروب صالات
 یاصامق - شبهلی آشلیغی اوردروب
 قاریلار یعنی جودوش چوپراك آراسینه

قوبالار اكرنبشولورلك بورتابچار .
 اورمك - اورمك - ایشمك - آرفالق
 اورمك - اشلبه اورمك - نوقطه اورمك -
 (ایشمك بلان آبورماسی باردر) - ساچ
 اورمك .
 اورم - اوركان نرسه - بر اورم صوغان -
 چچ اورومی .
 اورمه كل - چتی قه اورمهلب اوسار بر گل در -
 صرامشق اولن .
 اوركوج اوره تورغان نرسه - چچ اوركوج .
 اورلامك - كومور اورلادی یعنی كومور
 اوطننك اثری بلان اوطنلندی .
 اورمك - ایسمك - نفس بیرمك - اف ایتمك .
 اوردرمك - تیمورچی اوطانی اوركوج بلان
 اوردرا .
 اوروشمك بركا اورمك .
 اوركوج - اوط اوردرا تورغان بر آلتدر .
 اورغومق - اورغوب چقمق یعنی ناشیمق -
 ناشوب ناشوب چقمق .
 اورق - اورغ .
 اورق صورق - اتباع الفاظدان در : اورق
 صورق - برام سرام - بازارغه خلق
 اورق صورق کیله - كتودن حیوانلار
 اورق صورق قایتا .
 اورمان - انواع آغاج ونباتاتنك جمعی یعنی
 هر تورلو آغاج ونباتات اوسه تورغان بیر -
 عرب چه غابات .
 اورمانلق - اورمان كوب بیر .
 اورمان قولاق یعنی اورمانده طلوش بیک
 ایشتوله دیمك .
 اورمان چاپی - برنوع نباتدر .
 اورمان آوزی - اورمانغه کرا تورغان بیر .
 اورمان کیك سز بولماس .

اوروكمك - قورقوب كينتك: (آطا اوروكدنى)
قورقمق - حوفلانمك .

اوروكدرمك - ياكه اوركتمك - قورقمق -
اخافه ايتمك .

اوركاك - اوركوچان - قورقات - قورقاج .
اوركانمك - جغتايك اوكرانمك - تعلم ايتمك -
علم او قومق برهنر اوكرانمك .
اورناك - نمونه .

اوروس - روس - روسيه خلقتدان معروف
طائفه در .

اوروس اولاق - اتباع الفاظ قيبلىندى يعنى
روس طائفه سى ننگ هر بر جنس خلقيدر .
يعنى خريستيان طائفه سى ديمك .

اوروش - توقوش .

اوروش - قچقرش .

اوروش - قروش .

اورلى قرلى - وصف تركيبى قيبلىندى -
صوققان صابون اورلى قرلى سيكره .

اورون - مقام - مكان - مسكن - لوازم -
خدمت .

اورونلى - لوازمداغى كشى - جايلى -
اورونلى سويلاشه يعنى جايى بلان
سويلاشه .

اورونسز - اورنى يوق - لوازم سز . نرسه نى
اورونسز قويسانك تابوب بولماي .

اورونلى اورونسز - اتباع الفاظداندر:
اورونلى اورونسز سوز ايتمه - يعنى
اورنينه وجاينه قاراب سوز ايت .

اورناشمق - اورونلاشمق ننگ مخفى - اورون
تابمق - اورون حاصل ايتمك - بر
اورونده قرار تابمق .

اورناشدرمق - اورنينه قويمق - مستحقته
صرف ايتمك - نرسه لرنى اورناشدرم .

اورمك - نباح الكلب - هاو هاو ايتمك -
ات اوره .

اوروشمك - انلر بيك اوروشدبلر اولغه
بورى كيلكان ايكان .

اوروب صوغوب - ناكيد قيبلىندى .

اورمق - صوقمق - برمك - لاكترمك -

آلمق - اشلاب آلمان - اوروب آلمان .

اورمق افراط كوب قيلمق معناسنده -

اما اوردى ديرلر - افراط كوب آشادى

معناسنده - اوردى بورى نى قويرق قه -

هيچ بر نرسه قيبلا آلمادى ديكاندن كنايه در .

اوردرمق .

اوروشمق - بركا اورمق - بركا صوقمق -

صوغارغه ياردم ايتمك .

اورونمق - لاكك - نور تولمك - برلمك -

باشم يانكاقه اوروندى - كوچار قابقا

باغاناسينه اوروندى .

اوروشمق - آچولانمق - سوكمك .

اورشوب قروب - ناكيد فعلندى -

آچولانوب وآچوى بلان باشمايچيه آنى

چيمروب موى چيمروب بورسه

اورشوب قروب بتوردى ديرلر .

اوروشدرمق - براونى براوننگ اوروشماقينه

سبچى بولمق .

اوروك - اريك - اجاص - معروف چيمش .

اوراك - جان معناسنده تانار لغتى در: تورك

قديم لغتنك جان زوندرك ديب مسموعدر -

كذا فى البرهان القاطع - بزنگ دخى

اوراك ديكانمز زوندركدن مهر قدر -

چونكه اوراك اورمك ديكان فعلدن مشتق

بولوب آدم عليه السلام تنينه جاني

الله تعالى اوروب كرتدى عمارتى ننگ

مناسبتى بلان جان معناسنده مستعملدر .

اوروندق - جغتایدان مأخوذدر - اوتورغغ •
 اوره - اوبره - جارمالی شورپا - دوکی
 اورهسی - بورای اورهسی - آرپا
 اورهسی - طاری اورهسی •
 اورهلك - اوره اوچون حاضرلنمش جارما ،
 اورهلی - اوره پشکان بورط - اورهلی ده بر
 کیچ بوتقهلی ده ایکی کیچ یوری شونده
 یعنی کون تون کشی ایشکنده یوری -
 اوزاویونده اوره پشرمکان کشی اویونده
 بوتقه پشورور •
 اورهلی بوتقهلی •
 اوزاك - اورتا - مرکز - قلب - ایچ - آغاج
 اوزاکی یعنی آغاج ننگ اورتاسنده
 قاراسیمان یومشاق نرسه در - اوزاك -
 یا که قلب آتالور - عموما هر بر
 نبات ننگ ایچی واورتاسی در: آلما
 اوزاکی وغیر - کشینبکی کشتا کده -
 اوزنکنیکی اورا کده - اوزاکم اوزلدی -
 اوزاکیمه تیدی •
 اوزاکی - قارا اوزاکی آلماغاج ضعیف در •
 اوزاکلانمک - اوزاک پیدا بولمق - ایدل
 اوزاکلاندی یعنی ایدل قاتجاج اورتاسی
 قانمای قالسه اوزاکلاندی دیرلر •
 اوزانکی - ابارننگ آیاق باصاچاق یری -
 اوزانکی باوی •
 اوزلق - بعید - طویل - اوزون وقت -
 اوزاق بول یعنی یراق بول - اوزاق
 وقت یعنی بعید زمان - اوزاق اوتورمق -
 اوزاق سویلاشمک - اوزاق یاشامک -
 اوزاق یوقلامق - اوزاق بارمق -
 اوزاق کونمک - اوزاقه قالمق •
 اوزاقلق - کوب وقتلق - اوزاقلق قه توکل •
 اوزاقلامق - کوب نورمق - کیچوکمک -

وقت اوزدرمق •
 اوزاقلامق - اوزاق تونمق - کوب
 کوندرمک - آتچینی اوزاقلامدی یعنی
 تیز کیتورمادی •
 اوزاقلاشمق - برکا اوزاقلامق •
 اوزامق - اوزاقلامق - اوزاق بولمق -
 اوزایمق بلان مرادف هم بولور •
 اوزانمق - قوزاقنی اوزانمق یعنی آرتندان
 ایشک کا قدر - یا که قابغاغه قدر •
 ایلتوب قویمق - اورلانغان نرسه نی
 اوزاقق یعنی قولدان قولغه براق طرفلارغه
 یبارمک - جب اوزانمق یعنی صوغاسی
 کیندرننگ بوی جبن صوزمق - آغایینی
 اوزانمق یعنی تکفین تجهیر قیلوب
 دفن قیلدق •
 اوزاندرمق - آط بلان اوزاندرمق یعنی
 ایلندروب قویمق •
 اوزانوشمق - برکا اوزانمق - براونی
 اوزانقاندی یاردم ایتمک •
 اوزاتمه - اوزاتقان نرسه یعنی صوغارغه
 حاضرلنمش بوی جپی •
 اوزرلک تخمی - دواپی برنباوندور - اصابت
 عین اوچون بخور اینارلر •
 اوزکا - غیر - باشقه •
 اوزکاچه - باشقهچه - غیرچه - باشقه
 تورلوچه - باشقه طریغچه •
 اوزکالک - باشقهلی - غیرلک - مغایره •
 اوزکارمک - متغیر بولمق - باشقهچه بولمق -
 مغایر بولمق •
 اوزکارنمک - تغییر قیلمق - غیر طریغچه
 اینمک •
 اوزکارشمک - برکا اوزکارمک •
 اوزکارندرکم - باشقهچه قیلدرمق •

- اوزگارنلمك - بو حكم اوزگارنولكان حاضر .
 اوزكالامك - باشته حسابلامق - متغير
 كورمك: بوكون بوقلاب بولمادی اورون
 اوزكالادم بوغای .
 اوزكالانمك - اوزكا نورلو ايندرمك .
 اوزكالاشمك - بركا اوزكالاشمك .
 اوزكالانمك - متغير بولمق - يعنى كیفی
 متغير بولمق .
 اوزكالاولچان - كشی ایونده من اورون
 اوزكالاولچان .
 اوزمق - مضی عربچه - كشدن فارسچه -
 اوزمق: برنرسه ننگ برنرسه یانندان
 اوتماكلكى - وقت اوزدی دیساك يعنى
 وقت منم یانندان اوتوب كیتدی من
 قالا قالدیم . اویله اوزدی - ایكندی
 اوزدی - قابقانوبندن برا اوزدی اول
 كم ؟ - اول خاتون بالاغه اوزدی يعنى
 رحمنده بالا حاصل بولغانلغی معلوم بولدی
 (خاتونلار اصطلاحی) . نهایتینه ایرشمك:
 نى اشار - اوزا كیتسه بر قینار . بوكون
 كم آطی اوزدی ؟ - قول اوزدی
 (كیندر صوغوچیلار اصطلاحی در) .
 اوزدرمق - اوزارغه بول بیرمك - معیارندان
 آرتوق اش قیلمق .
 اوزوشمق - بر برندن اوزمق - اوزوشدان
 یو كوروشدیلر - ایده یو كوروشا یك
 كم اوزار .
 اوزونمق - اوزمق - اوزین اوزی اوزدرمق -
 بر خصوصده عادتدن طش اش قیلمق .
 اوزدرتمق - اوزارغه بول بیردرمك .
 اوزدرشمق - اوزدرورغه یاردم بیرمك -
 بولوشمق .
 اوزوندرمق - افراط اش قیلورغه براوكا
- معین بولمق .
 اوزغان بارغان - اتباع الفاظ اندر: آینده
 رونده - مسافرلر .
 اوزوچی - اوزغونچی - مسافر .
 اوزونقی - اوزوبراق تورا .
 اوزونقیرامق .
 اوزایمق - طویل بولمق - بویغه آرتمق -
 اوزون بولمق - دراز بولمق: يعنى
 ابتدا قصه بولوب باندربج اوزون
 بولمق - كون اوزایا - آغاچ اوسكان
 صایون اوزایا - صدقه بلان عمر اوزایا .
 اوزایتمق - اوزون ایتمك - بویغه
 آرتدرمق - نیمورنی صوغوب اوزایتمق -
 باونی ایشوب اوزایتمق .
 اوزایندرمق - کیساونی نیمورچی كا
 اوزایندردم .
 اوزون - اصل فارسى سوزیدر لکن اوزون
 موزون وزنده الف ننگ قتحه سی واوننگ
 سكونی - طویل - دراز - اوزون آغاچ -
 اوزون آرقان - اوزون كشی - اوزون
 حكایت - كون اوزون تون قصه .
 اوزونلی قصه لی - اتباع الفاظ اندر: ایلكاری
 اوزونلی قصه لی کیوم کبالر ایدی .
 اوزونلق - طول - درازی .
 اوز - نفس - عین - اوزكشی يعنى نسبا
 یا که سببا بیك یا قن كشی .
 اوزاك - ایچ مغز - اورتا - قلب: آغاچ
 اوزاکی - اوزا كم اوزولدی .
 اوزا کلی .
 اوزا كلانمك - ایدل اوزا كلانندی .
 اوزلك - اوز بولوچیلیق - اورلك نیچوك بولا .
 اوزسونمك - اوز صائمه دان مخفدر يعنى
 اوز كشی دیب حسابلامق .

اوزسوندرمك - يعنى اوزم زنيكى ديب ايتوركا
بول قويوق حاصللى اوزكشى توكل ايكان
همان اوزلك درجه سينه ايندرمك .
اوزسوزلى - معاند - منمرد - كشى سوزينه
قولاتى صالحى نورغان كشى .
اوزلى - صوطلى - يابوشقاي: بالچق اوزلى -
قامور اوزلى .
اوزليلانمك - يعنى اوزلى وصوطلى بولمق:
قامور باصا باصا اوزليلانمدر .
اوزلندرمك - اوزليلاندرمك: قوملى بالچقنى
اوزلندروب بولماي .
اوزره - اوزه - اوزرينه - فوق واوست
معناسينه - عربچه على معناسين افاده
قيلا: اوستال اوزرينه - منم اوزريمه
على - سننك اوزرينكا عليك - آننك
اوزرينه عليه - يعنى اوچ شخص قهده
على ذمه معناسنده .
اوزلك اوپلى - بردوايى نباندر .
اوزلك تخمى - صدى تخمى .
اوزمك - يرتقى - قطع قيلمق - اوزمك
جب كبك باو كبك وغير اوزون نرسه لر
كبك شى لرنى قطع قيلمق - اما يرتقى
يرمق بوي غه تابا ياكه كينك نرسه نى
آرقلى غه قطع قيلمق - جفا ايتمك
جانمى اوزمه يعنى جفا قيلمه - كونكل
اوزمك - اميد اوزمك - جب اوزمك -
آرقان اوزمك - چچاك اوزمك - آلما
اوزمك - بوكون اوزدى يغمور يادوب
يعنى غايت قوتلى يغمور ياددى .
اوزدرمك - اوزاركا سبجى بولمق - ياكه
امر قيلول اوزدرمك .
اوزوشمك - بركا اوزمك - ياكه بر نرسه نى
اوزاركا بولوشمق .

اوزولمك - تيلمرمك - غايت مشتاق بولوب
يغلامق: اوزولوب اوزولوب قالدى
جان كوزال .
اوزولمك - آرقلى غه قطع قيلمق - بوى غه
برتولمق - جب اوزولمك - ناسبا
اوزولمك - آرقان اوزولمك: فلان
كمنسه اوزولدى يعنى اولدى وفات
بولدى جان نسليم قيلدى - منى كوركاج
اوزولوب كيتدى يعنى غايت شاد بولدى .
اوزولوشمك - بركالاشوب اوزولمك يعنى
غايت سوشمك - بر برى اوچون
اوزولوشوب تورالار: اوزوله چچك
چيل لر ايسكانده * اوزوله بوراك ايسكا
توشكانده . بوراك بيلك اوزولدى آشارغه
كبراك يعنى غايت قارن آچدى .
اوزلنمك - اوزلنوب يغلاي - زياده بر
آور حالكا ياكه غايت آچى زهمت كا
ميتلا بولسه آدم اوزلننه يعنى كوپاكه
اورتاغه اوزوب تاشلاغان شيكللى .
اوزلندرمك - غايت آچى حالكا دوچار
ايتمك .
اوزلنوشمك - بركالاشوب اوزلنمك .
اوزلوكمك - آورمق - سرخاولامق - بر
آوروب تريكاج شول آورو بلان
يانكادان آورى باشلامق - كوبراك بو
تير سرخاونده بولادر .
اوزلوكدرمك - تير سرخاوندى ان تريكاج چغوب
يورولر مونجه كورلر اوزلوكدرمدر .
اوزلوكسز - يعنى متصل - هميشه - هچ
اوزولماي نجه: اوزلوكسز بازارغه خلق
كيلوب تورا .
اوست - فوق - سطح - يوقارى - باله - ير
اوستى: وجه ارض - وسطح اوض .

اوستا اوستی: قایماق . اوست باش
 یعنی کیوم سالوم . اوشبو اوست کلمه سی
 لسانمزه دایما اضافه بلان: اوستال
 اوستنده کتاب - اوستال اوستینه قوی
 کتابنی - اادات جمع هم آادر: اوستال
 اوستلرنده یعنی اوستال لر اوستنده
 دیاسی اورونده . آستلی اوستلی اتباع
 الفاظداندر: آستلی اوستلی یورط یعنی
 ایکی طبقه لی - آستلی اوستلی طون
 کیدم یعنی ایکی قات طون کیدم -
 اوستیمه آلامن یعنی التزام قیلامن -
 اوست کا کیمک یعنی کیوم کیمک -
 کیونمک - اوستکا چقمق یعنی تاییق
 تونوشوب اوستکا چقمق - اوستکا چقمق
 یا که اوستون بولمق یعنی ظفر نایبق -
 غالب بولمق .
 اوستندن یغور آستدان بلچراق .
 اوستون بولمق - یعنی غالب بولمق .
 اوستونلک یا که قول اوستونلک - ظفر -
 تغلب .
 اوستینه قویباش چقارمی - یعنی قویباش
 چقورنچه نورا .
 اوستامک - آرتدرمق - زیاده قیلمق -
 یعنی کیراک نی نرسه بولسون بارایکان
 آننک اوستینه بینه آرتدرمق: چای
 اوستامک - میچ کا اوتون اوستامک .
 اما اوستامک باشقه اوستامک باشقه:
 قزانده آشنی اوستامک - صمورده صونی
 اوستامک - کیمت ده مالنی اوستامک .
 اوستاننک - چای خانه ده چای اچکانده بئماسه
 چای اوستاننک .
 اوستاشمک - برکا قوشولوب اوستامک .
 اوستالمک - کیمت کا منک یارم صوماسینه

اوستالیدی یعنی اوستادم .
 اوستال - معلوم نرسه در فارسی چه ستون
 دیکان سوزدن بوزولغاندر .
 اوستالچی - یرمزه صراف .
 اوستا - اوستاد - معلم - ماهر - هنرمند -
 هنرلی عالم - ساعت اوستاسی - بالطه
 اوستاسی - اینوک اوستاسی - آلتون
 اوستاسی .
 اوستالغ - مهارت - صناعت .
 اوستارمق - اوکرانوب اوستا بولمق -
 هنرلی بولمق .
 اوستارنمق - تمام اوستاد بولغونچه اوکرانمک -
 تمام ماهر بولغونچه هنرکا اوکراننک .
 اوستالغ .
 اوستاد - خلفه - معلم - ناصح .
 اوستادلق - معلم لک - معلم بولوچیلغ -
 اوستادلق هرمنی .
 اوسمک - جئنه ده آرتنمق - ضورایمق - قالنایمق -
 اوزایمق - جوانایمق: آدم ننگ اوزی
 اوسکان صایون عقلی هم اوسه .
 اوسدرمک - اوسدروننک سبیلرین قیلیمق:
 صو سیبوب اوسدردی . قوشوب
 تعمیر قیلیمق: مسجدن اوسدردی لر -
 ایوی جانغاچ فلان کشی بر طبقه بینه
 اوسدردی .
 اوسمه - نبات - اولن - پچان - آغاچ -
 قاموش - آشلق - گومبه .
 اوسوملی - بویلی - اوزون .
 اوشان - یوه مشاق - سست - کسل - کوشکو .
 اوشانلانمک - سست بولمق - کسل بولمق .
 اوشومک - طونکمق - قاتمق: بارماق
 اوشودی - قولاغی اوشودی - اوشوکان
 طورما - باقچه ده برانکی اوشودی .

اوشونمک - طونکدرمق - قاتورمق .
 اوشوکان - قانتان - جامد - قولندان اش
 کیلماکان آدم حقنده ایتولور هی اوشوکان
 دیرلر یعنی کویا که قوی نا قابل .
 اوشکی - نوع بوراو آغاچنی تیشه تورغان
 نرسه .
 اوشانمک - آرمق - کسلنمک - فتور
 کیلمک - مشقت نارنق .
 اوشانچ - مشقت - زحمت - اکر اوشانچ
 بولماسه قلم یاصاب بیر .
 اوشاندرمک - مشقت لندرمک - زحمت
 چیکدرمک .
 اوشانچه - اول قدر (جفتای لغتی در) .
 اوشانده - اوشبویرده - اوشبو اورونده -
 کیفیتچه .
 اوشاندان - کذلک - اوشبوروشلی - اوشبو .
 اوشبو - هذا - هده - بو - شول - اوشو
 روشچه - اوشبوروشلی .
 اوشانمق - پاره پاره ایتمک - وانمق .
 اوشاندرمق .
 اوشال - اوشبو .
 اوشاق - اوغلان اوشاق - بالا چاغا .
 اوصاق - برنوع آغاچدر: اوصاق آغاچی -
 اوصاق قایبریسی - اوصاق بوروسی -
 اوصاق اونون - اوصاق آلماسی -
 برنوع آلمادر -
 اوصاقلق - یا که اوصاقسار - اوصاق اورمانی -
 اوصاق کوب بیر .
 اوصراق - کوب جیل یباروچی - ضراط .
 اوصرق - عین جیل - ضرطه .
 یعنی دیردن چققان جیل .
 اوصرمق - ضرطه قیلماق - جیل یبارمک .
 اوصرتیق - شالقان اوصرتادر یعنی آشاغاج

اچده جیل پیدا قیلادر .
 اوصرشمق - برکا اوصرمق .
 اوصال - جفتای ده اوصال یازلور - یامان
 یاوز . اوصال یول - یامان یول - اما
 یاوز یول دیماسلر .
 اوصال لق - اوصال خلقلی بولمقلق - کشی کا
 ضرر تیکورما کلک .
 اوصاللانمق - یاوز بولمق - باشده یخشی
 بولوب صونکندان بوزولمق .
 اوصال اونطاق - اتباع الفاظ اندر - هر
 نوع یامان بولده بوروچیلر .
 اوط - آتش - نار: اوطننگ اشی قاورمق
 یعنی کوبیدرمک - اوط چقدی یعنی
 یانا باشلادی - بوکون ابکی یرده اوط
 بولدی .
 اوطلی - اوطلی کومور - اوطلی یاشللی -
 اتباع الفاظ اندر - مخصوص برنوس
 اراده قیلنور .
 اوطلانمق - اوط پیدا بولمق - صموار
 اوطلانمق .
 اوطلی - اوطلی کومور - یعنی حاصر جانوب
 کومور بولغان اوطلی کومور - جبره .
 اوط - اولن - نبات - بجان .
 اوظلق - آطفه بجان صالوب آشانورلار
 برشی در .
 اوظامق - آشلق آراسندان وباغچه جیمشلیری
 آراسندان فایداسز اولنلرنی بولقوب
 ناشلامق - باغچه دان قیار شالقان وغیر
 باغچه جیمشلیرین اوغراسلار اوتادیلار
 دیب ایتولور .
 اوظاتمق - باغچه داغی یا که قرداغی چوبنی
 باللاب اوظاتمق .
 اوظاشمق - چوب اوظارغه بولوشمق .

اوغوز - قدیم زمانده تاتار خانلارندان بر
 خان اسی ایدی - جغتایده آغوز
 یازلور - آغوز سوتی یا که اوغوز سوتی
 یعنی صغربوز اولاغاج بر نیچه کون قزغلت
 سوت کیلور که اوغوز سوتی دیرلر -
 اوغوز دخی توروک طائفه سندن بر
 قبیله اسمیدر .
 اوفکا - اوبکا ماده سین قارا .
 اوف - آوزدان اوفوروب جیل چقارغاده
 مسموع بولغان تاوشدر .
 اوفورمک - اورمک - نفس بیرمک .
 اوقا - آلتون ناصبا - آلتون اوقا -
 کموش اوقا .
 اوقالی - اوقا بلان اشلاکان - اوقالی
 کله پوش - اوقالی کامزول .
 اوقلامق - اوقا تونمق .
 اوقلاو - جغتای لغتنده اخلاو - اوقلاغو -
 مهلاج - قامورجیه تورغان نایاق - تکارانکچ .
 اوقلاو لاق - اوقلاو بلان تکارانک - قامور
 جایمک - جوغان کرنی اوقلاو غه چرناب
 تکارانک .
 اوق - سهم - تیر .
 اوق جلان - بر نوع جلاندر فارسی چه تیرمار
 دیرلر .
 اوقلامق - اوق آنتق - یعنی اوقلامق
 اوقنی متصل جاودروب تورمق .
 اوقچی - اوق آتوچی - اوق آتارغه ماهر
 آدم - یا که اوق یا صاوچی .
 اوقلاشمق - بر برینه اوق آتوشمق .
 اوق یا که اوق - ادات جمله سندن بر
 کلمه در که بر فعل کامقارن بولسه علی الغور
 معناسین افاده قیلور: آشاغاچوق
 (آشاغاچ اوق کیندی) شولوق توروق .

اوط کوز - اتباع الفاظ اندر یعنی یانوق -
 منکت چه پوزار: آولده اوط کوز یوقمو
 یعنی اطراف نکرده یانغان آوللار یوقمو .
 اوط کوزنی بخش قارا .
 اوط شریب س - اوط قابوزا تورغان شریب .
 اوطلامق - حیوان اولن آشاب یوری
 دیرلر یا که حیوان اوطلامی .
 اوغلان یا که اوغون - جغتای لغتنده اله -
 و واجب الوجود معناسینه در .
 اوغل - بالا - آتاسینه نسبة - اوغل ننگ
 اوغلی - اوغل اوطی - بادر نجبویه .
 اوغلان - مطلقا ایر بالا - اوغلان آشی -
 قوبدوز یومورقه سی - چند بادستر -
 ایر اوغلان تاب ایر کونلاب یاط .
 اوغلی - اوغلی بار کشی - آتالی اوغلی
 اتباع الفاظ اندر یعنی آتا بلان اوغل
 ایکسی برکا .
 اوغل لاقه بالالاقه آلدی .
 اوغری - قارات - سارق - دزد - خرسز .
 اوغریلق - قاراقلق - سرقة - اوغریلق
 هنری - خرسزلق .
 اوغرلامق - خفیه اخذ قیلیمق - سرقه لیمک .
 اوغرلانمق - براوننگ نرسه سین براوکا
 قوشوب اوغرلانمق - یا که اوزی غافل
 نوروب نرسه سین اوغری آلوب کینتمک .
 اوغرلاشمق - بر اوغری براوننگ نرسه سین
 اوغرلاغانده آنکار یاردم اینمک - یا که
 بربری ننگ نرسه سین اوغرلاشمق .
 اوغرلانمق - اوغرلانمشی بولدی -
 اوغرلاغوچی معلوم بولمادی .
 اوغلاق - جغتای لغتی کجه برنی .
 اوغولدت - اولدتی - بالقی اولدتی -
 بایلق یومورقه سی .

اوقشو - قوصاسی کیلو بر علت در غنیاں
 عربچهسی .
 اوقرا - آرق حیوانده بولور بر اندرکه
 ایت بلان تیری آراسنده بر فورنر .
 اوقرالی صغر .
 اوقرالامق - اوقراسی بولمق .
 اوقومق - فرائت قیلیمق - قرآن اوقومق -
 کتاب اوقومق - بیت اوقومق - علم
 اوکرانمک - اورصیچه اوقومق .
 اوقونمق - تعلیم بیرمک - علم اوقونمق -
 قرآن اوقونمق یعنی ضیافت قیلوب
 میت لر روحینه قرآن اوقوب ثوابین
 باغشلامق .
 اوقوشمق - برکا اوقومق تفصیلی بودرکه
 بش آلتی کشی برکا قرآن ختم قیلغانده
 براوی آرتقه فالسه آنکار اوقوشمق -
 وبولوشمق .
 اوقولمق - بومدرسه ده نیند این فن لر اوقولا -
 بو کتاب ننگ اولکی جلدی اوقولدی .
 اوقونمق - اوقولمق بلان بر معناده دخی ده
 نی اوقوناسن - نی اوقونوب یوری سن
 دیرلر یعنی اوز آلدینه کونکلداکی
 بلکان ایباندان وغیریدن اوقوب یورور .
 اوقوشدرمق - گاها اوقومق .
 اوقوشدرغلامق - کوب اوقومق - کوب
 وقت اوقوچی بولمق .
 اوقوغان - عالم .
 اوقوچی - متعلم - شاگرد .
 اوقتوچی - معلم - اوستاد - خلفه .
 اوقوندرمق - براونی اوقتورغه قوشمق -
 سبق اوقتورغه باللامق .
 اوقوماقلق - اوقو - علم .
 اوقوماغان - نادان - جاهل: اوقومچه ملا

بولغان اوقومچه قارغا بولغان .
 اوقماشتمق - اویوشتمق - قوشولمق .
 اوقماشدرمق - اویوشدرمق - قوشتمق .
 اوقیه - عربی دریدی درهم مقدارنده بر
 اولچاودر .
 اوکچه - آرت - آباق اوکچهسی - چینوک
 اوکچهسی - کاوش اوکچهسی .
 اوکچیلی - اوکچهسی بارنرسه: صاغر اوکچیلی
 چینوک - بیوک اوکچیلی کاوش .
 اوکچه لامک - اوکچه یاصامق .
 اوکچه کونار - بار کیت .
 اوکرمک - اولامق - فانی آواز بلان یغلامق .
 اوکرتمک - اوکرتوب تورا .
 اوکرشمک - برکا اوکرمک: قویاش نوتولغانده
 عالم کا عجایب بر قورقو توشدی حتی
 کتوده کی حیوانلار اوکرشدی .
 اوکرانمک - اوقومق - علم آلمق - تعلم
 اینتمک .
 اوکرانمک - تعلیم بیرمک - اوقونمق .
 اوکراندرمک - اوکرانمک - اوقونمق -
 تعلیم بیرمک - علم کا کوندرمک .
 اوکراچمک - اوراچمک - یانکا اوکرانه
 باشلاغان بالا یا که اوکرانه باشلاغانده
 اشلاکان نرسه .
 اوکسروک اوطی - اوکی آنا یافراغی -
 خشبته السعال .
 اوکونمک - ندامت قیلیمق - قایغورمق -
 اوقتانمق - پشیمان بولمق .
 اوکوندرمک - ندامت قیلدرمق .
 اوکونوشمک - برکا ندامت قیلوشمق:
 ایمدی صونکنندان اوکونوشمانکز .
 اوکونچ - اوکونوج - ندامت .
 اوکونوچلی - اوکونوچلی اش - اوکونوچلی تقدیر .

اولوش آلمق .
 اولاو - فارسجه الاغ ديگان سوزدن ماخوذدر -
 الاغ فارسی نلنده شهردن شهرکا مکتوب
 یا که خبر یورتوچی معناسنده - اما
 اصطلاحمزده مطلقا یاچی ویمشیک دیگان
 مقامده مستعمل .
 اولات - اولت - خستهلق - اولوم -
 موت عام .
 اوّل - ابتدا - بر - باش .
 اوّلکی - برنجی - ابتدا - مقدمه کی .
 اوّلچی - برنجی .
 اوّللامک - ابتدا قیلیمق - باشلامق - اوّل
 مرتبه قیلیمق .
 اوّلبات - اینک اوّل بولغان نرسه لر .
 اولیا - ولی الله - الله دوستی - جمع سی
 اولیالار .
 اولیالار - اولیاننک جمعسی - عرب چه اولیا
 ولی جمعسی در .
 اولیالق - دوستلق - لسانمزده ایشانلق
 قیلندن .
 او - هو - اصواندان درکه آور نرسه نی
 کونارکانده بالاتفاق نارتمق اوچون
 آواز بیرورلر .
 اولامق - هولامق - اوزون تاوش بیرمک:
 ات اولای - بوری اولای .
 اولاشیق - اولوغ آواز بلان بالاتفاق
 قیقرشیق .
 اولانمق .
 اول - ضمیر غایب - هو - آن .
 اولچاو - میزان - مقیاس - وزن - کیل -
 مساحه .
 اولچامک - نارتمق - نارندرمق - میزان غه
 صالمق - مساحه قیلیمق: آرشون بلان

اوکور - بقر - اوکوزتلی - لسان الثور -
 معروف بر اولندر .
 اوکوزتلی - بر طبله معروف نباندر عرب چه
 لسان الثور دیرلر .
 اوکوت - نصیحت - وعظ - پند .
 اوکوتلامک - وعظلامک - نصیحت بیرمک -
 بخشى سوزلر بلان بخشى لقی وه اوند امک -
 اخلاق حسنه کا کوندرمک .
 اوکوتلانمک - بر اونی اوکوتلر کا بیورمق .
 اوکوتلامک - بر برینی اوکوتلامک -
 بر برینی ایندگولک کا دلالت قیلوشمق .
 اوکوتلانمک - اوکوت و نصیحتنی قبول ایتمک -
 متعظ بولمق - نصیحت نی تنکلامق .
 اوکوتچان - بخشى لقی غه دلالت قیلغوچی .
 اوکوتلاوچان - اوکوتچان معناسنده .
 اوکرمک - اوکروب یغلامق - غایت اولوغ
 نارش بلان قیقرمق .
 اوکرنمک .
 اوکرتمک .
 اوکئی - صلیبی توکل: اوکئی آنا - اوکئی آنا -
 ادکئی اوغل - اوکئی قز - اوکئی بالالار -
 ادکئی آنا یا فراغی .
 اوکئی لک - اوکئی بولمق لقی .
 اوکوز - ثور - کاو .
 اوکوزکوزی - بر نبات اسپدر .
 اوکوش - جغتایده بیک کوب معناسنده .
 اولاشمک - اقسام قیلیمق - بولمک -
 بولوشمک - توزیع قیلیمق - تقسیم قیلیمق .
 اولاشدرمک - زکوة اولاشمک - صدقه
 اولاشمک - افطارده جیمش اولاشمک .
 اولوش - حق - قسمت - پای - حصه .
 اولوشلی - حصه دار - اولوشلی ایتمک -
 اولوش بیرمک - اولوشلی بولمق -

اوترنك - براونى ياكه برحيواننى براوكا قوشوب ياكه ياللاب اوترنك .
 اوترشمك - بر برينى اوترمك - ياكه براونى اوتركانده براوكا ياردم قيلمق .
 اولاقىق - كيتمك - بددعاماننده ايتورلر - تناكه جاني جهنم كا اولاقسون يعنى جهنم كا كيتسون؛ منى تاشلاب ياتنى سوسنك جانتك جهنم كا اولاقسون .
 اولاقدرمق - يبارمك - اوزانمق - قايتماس يركا يبارمك .
 اولوك - ميت - جنازه - اولكان كشى - مرحوم - متوفى - اولوك ارنه عناسنك ده مستعمل .
 اولوم - خانمه - موت - اجل - سبب موت - اولوم حالتى - اولوم سرخاوى؛ مرض موت .
 اولوع - اولوع - داو - كبير - جسيم - عظيم - اولكان .
 اولكان يوراك - موكلنى يوراك - دردسز - وناقابل كمنه كا ايتولور .
 اولوغلاف - عظمه - كبريا .
 اولوغلامق - اولوغ ايتنك - تعظيم قيلمق .
 اولوغلانمق - تكبرلنك - هولانمق؛ اولوغلانمه يوزنكننك آيلقينه .
 اولوغلار - كرام الناس - افنديلر - وكلا - شرفا - اركلن دولت - واعيان سلطنت .
 اولوغلى كچيلى - وصف تركيبي در - اولوغسى ده كچيسى ده بار .
 اولوغ قارا - اولو قارا - اكا برلر .
 اولوغايتمق - اولوغ ايتمك ياكه اولوغ بولمق ديكان سوزدن مخفف در - اوسمك .
 اولوغايتمق - كذلك اولوغ ايتمك مخفف كلمه در - اوسدرمك - ضورايتمق بلان مرادف در .

آرقان بلان قولاج بلان اولجاب برننك حدود اربعه سمن بلمك .
 اولچانمك - بر نرسنى براوننك اولچاونده التماس قيلوب اولچانمك - بر مهندس كا جبرنكنى مساحه قيلدرمىق .
 اولچاشمك - اولچاكانده ياردملاشمك - جعلاشمك .
 اولچانمك - اوزين ميزانغه قوبوب تارندرمىق - اولچانمش بولمق .
 اولكه - فارسيدى الكا يارلور الف ننك ضمه سى بلان مملكت وولايت معناسنده مثلا؛ روسيه اولكه سى - بخارا اولكه سى - بدخشان اولكه سى .
 اولكور اشلامك يعنى اشنى تيز وهم فايدالى اشلامك .
 اولكور - تيزگر - اشنى تيز قبلا نورغان كشى .
 اولكورمك - حاضر بولمق - طيار بولمق - جيبلاك اولكوردى - آروش اولكوردى .
 اولكورنمك - كيومنى نكوب فلان وقت قه اولكورنمك يعنى مذكور وقت قه طيار قيلمق - تاكه شول وقت كياركا .
 اولكان - جغتايدين ماخوذدر - اولوع وكبير و عظمتلو معناسينه .
 اولكانلنك .
 اولكان لنىمك - اولكان بولمق .
 اولت - ويا - طاعون .
 اولمك - فوت بولمق - وفات بولمق - انتقال قيلمق - كوچمك - رحلت قيلمق - ارنخال قيلمق - آدم اولدى - آط اولدى - بت اولدى - چين اولدى .
 اولدريمك - اوترمك - قتل ايتمك - اعدام ايتمك .

اولن - اولنك جغتايده - نبات - چيرام -
 پچان - چمن .
 اولنلك - چيراملك - بولوناق - باشلاوك -
 باشل چمگان - چمنزار .
 اولوكلامك - چوانده - وجراحنده - ارن
 پيدا بولمق .
 اولپه - آپه - جيلم - صرش - يابوشدرمه .
 اولپهلامك - يابوشدرمق - اما اوشبو اولپه
 لفظي فغفور صاوتلارنى يابوشدرا تورغان
 ماده كا اسم بولسه كيراك فقط .
 اولطراق - جغتايده پتك آتالور - كاوش -
 ايتوك - قاطا - وغير آياتى كيوملرينه
 جلى لق ويومشاقلى اوچون سالورلار -
 كيزدن ياكه غير ذاندن .
 اولطراقلى - كيز اولطراقلى كاوش - كون
 اولطراقلى - پوصتاو اولطراقلى .
 اوماچ - اوندان پشورلر برنوع طعامدر
 اصل فارسجه سوزدر - اماچ يلزلور -
 الف ننگ ضمهسى بلان اوشبو معناده در
 لكن احتمالدر كه صافى تاتارچه بولوب
 اومق دان مأخوذ بولسه .
 اومارطا - بيت الزنبور - بال قورطى اوياسى -
 قورت آنبارى .
 اومانچ - اميد - انتظار - توقع - جغتايان
 مأخوذ سوزدر .
 اومق - دلگ ايتمك - فرك ايتمك -
 اشقومق - سفوق يا صامق (صابون بلان) .
 اومانمك - اميد ايتمك - طمع قيلمق -
 اومك - هم بوي معناده در: وفا اومه بو
 فاني دنيا دان كم (ابوالمنبج) .
 اومق - اووب حومق - تماكى اومق -
 چبكيان كا تيكان باليقنى اومق - مونچده
 آرقانى اومق - بوتنوك اومق - واقلامق -

كران اومق - طورما اومق - بويوا
 اومق .
 اودرمق - من سنكا مونچده آرقامنى
 اودورورمن .
 اوشمق - مونچده آرقالاره زنى اووشورمز
 يعنى سن منم آرقامنى اووارسن من
 سننگ آرقانكى اووارمن .
 اولمق - قانى بويوا ايكان بو اولماي
 يعنى اووب بولماي .
 اوونمق - جيونمق - توزصوى بلان اوونمق
 كيراك . اوونمق - اوكونمك معنا سنده
 هم مستعمل: آطن ارزان صانتان ايكان
 صوتكندان بيك اووندى اش اوندى .
 اوغچ - گران وطورما اوغوجى .
 اوغلامق - كوب اومق - متصل اومق -
 تكرار تكرار اومق - كوزنكنى اوغلاما .
 اون - آواز - ناوش - صدا .
 اون - ناوش .
 اون - اويا - بورى اوى - آيو اوى يعنى
 بورى اوياسى .
 اون - تبرى ده جون توبى - كورنى - قويان
 تيرسى ننگ اوى بيك بوفا .
 اوندامك - چاقرمق - دعوت قيلمق -
 ضيافت كا اوندامك - هدايت كا
 اوندامك .
 اونداجى - منادى - ضيافت كا - وطوى غه
 اونداجى .
 اونامق - ياكه اونامك - بر اش كا راضى
 بولمق - يارانمق - ترجيح ايتمك .
 اونامك - اصلده اون بيرمك يعنى رضالف
 اظهار قيلوب ناوش بيرمك معنا سينه
 جغتايان مأخوذ .
 اونكمق - يخشى بولمق - آشلف اونكىدى

یعنی بخشی و برکتلی بولدی - یاوای ننگ
 بویاوی اونکدی یعنی توسی کیتدی -
 یول اونکدی .

اونکماغان نرسه یعنی احمق و منفعت سز .
 اونکدرمق - قوملی بر آشلقنی اونکدرمای .
 اونکالمق - توزالمک - صحت لیمک -
 التیام تابیق .

اونکالماس یارا یعنی هیچ توزالمای تورغان
 جراحت .

اونکغای - اونکای - موافق - مناسب -
 جایلی - آسان - سهل .

اونکغایسز - موافق توکل - جایسز .
 اونکغایلامق - جایغه کیتورمک - موافق
 اینمک .

اونکور - یا که ایزو - مقدمه خانونلار
 کولماک لرینه اوقادان جفاک ناصیادان
 و کموش آنچه دان ترکیب توشلرینه
 قبلورلار ایدی حالاً منسوخر - فارسیده
 آنکول دیرلر کیوم یاقاسینه نکارلر -
 اونکور ننگ اصلی اول بولمق کیراک .
 اون - عشره - اون عدد - ده فارسی چه .
 اونار - هر بر آحادقه اون دانه .
 اونارلامق - اونار دانه ایتوب تقسیم قیلیمق .
 اونارلاب یعنی هر بر احدکا اون دانه - اون
 دانه ایتیمک .

اونچی یعنی ۹ درجه بعدنده .
 اونلی - اون دانلی
 اونلق - اون تین - یا که اون صوم تورورلق .
 اونلامق - اون ایتیمک .

اون - دقیق - آروش اونی - بوغدای
 اونی - آرپا اونی - اون کبک واق -
 اونلامق - اون غه بویامق - اونلانمق -
 اون غه بویالمق .

اونچی - اون صاتوچی .
 اون چیچ - اتباع الفاظ قبیلندندر - اون -
 جارما - وغیرلر .

اونک - بیین - اونک قول - اونک آباتق -
 اونک قولاق - اونک کوز - اونک یاق -
 اونک بیت - اونک یانکاق .

اونک یاق - مثلاً : یاوای ننگ اونک یاغی که -
 بویاوی صبع قیلنمش یوزی در - موننگ
 مقابلی صونک یاق

اونکلی صونکلی تککان - وصف ترکیبی در
 یعنی کیوم ننگ بر چابووین اونک یاغی
 بلان و بر چابووین صونک یاغی بلان .
 اونکلی صونکلی چاباقلاقی .

اونکلامق یعنی هر نرسه نی اونکدان باشلامق -
 هر خصوصده اونک طرفنی توتیمق .
 اونوتیمق

اون - دقیق - آرش اونی - بوغدای اونی .
 اونلامق - اون غه مانمق - اون غه بویامق -
 اون سیمک .

اونلانمق - اون غه بویالمق .
 اونوتیمق - خاطر دن چقمق - ایسدن چقمق -
 نسیان قیلیمق .

اونوتدیرمق .
 اونوتولمق .
 اونونچاق - خاطر سز .

اونونچاقلق - عرب چه نسیان - بر علتدر .
 اویغانمق - براوننگ یوقوسین اوزمک -
 تنبیه قیامق .

اویغانمق - یوقودان تورمق - منبه بولمق .
 اویغانوچی - اویغانوچی منبه - تنبیه
 قیلغوچی .

اویغانوچی ساعتله - منبه ساعت .
 اویغانوچی دارولار - عرب چه منبهات یا که

اوقظات آتالور - قاننى اويغاي تئوقچى دوا -
 باهى اويغانئوقچى دولر يعنى جماع كا
 اشنها كينور كوچى .
 اويكامك - اويكالاك - بويامق - باچرانئق -
 بويابومالاسى بلان اويكالادى .
 اويبا - حيوان اورنى - آيو اوياسى -
 اورمانده بركا قازوب كرور - قويان
 اوياسى - ارلس اوياسى - طچقان اوياسى -
 قوش اوياسى كو براك آغاچ باشنده .
 اويالامق - اويبا ياصاق - كوكارچن
 اويالادى - بورى اويالادى - ير اوستينه
 ارلن اويالادى - ترزه اوستينه توكلى
 تورا اويالادى - چچق اويالادى .
 اويات - حيا - وقامت - انصاف - ادب -
 اويات ير - آله تناسل - اويات فعل -
 جماع .
 اويات سوز - الفاظ قبيحه .
 اويانسز - حياسز - انصاف سز - بي ادب -
 فضول - كستاخ .
 اويانلى - اويانلىغ - ادبلى - انصافلى -
 حياىلى .
 اويالمق - تارئونمق - قوروقمق - قاچمق .
 اويابو - جغتايچه اويغاق - يقظان يعنى يوقوده
 توكل - يوقلاماغان - غافل توكل - بيدار .
 اويابو تورمق يعنى كيجنى يوقوسز اوتكارمك .
 اويانئق - جغتايده اويغانئق - اوياولق
 حالينه كيلىك - يوقودان تورمق - منتبه
 بولمق - انتباه تايىق - يوقودان تورمق -
 بيدار بولمق - نيقظا اينمك .
 اويانئق اوياندرمق - براونى يقظه حالينه
 كينورمك - انتباه قيلمق - ارشاد اينمك .
 اوياولق - يقظه - بصيرت - انتباه .
 اوياولانئق - متبصر بولمق - غفلتنن چقمق .

اويقور - يوقور - نوم - خواب - وهم كاها
 غفلت معنا سنه مستعمل - غفلت اويقوسى .
 اويرانمك - اوكرانمك ماده سين قارا .
 اويغانئق - نئبيه قيلمق - يوقومالندن اويابو
 حالينه كينورمك .
 اوى - فكر - صاغش .
 اويلامق - فكرلامك - فكر اينمك - ظن
 قيلمق - كمان اينمك - بلمك .
 اويلائمق - شيطان تورلىنى اويلاتا .
 اويلاشئق - بركا جيولوب برمصاحت بلان
 اويلاشئق .
 اويلانئق - تفكر قيلمق - تأمل قيلمق -
 ملاحظه اينمك .
 اوى - ايو - يورط - بيت - مقام - مسكن .
 اويله - جغتاي سوزيدر - يارطى كون -
 وقت طهر - نصف نهار .
 اويلى - يورطلى يرلى - جماعتلى - صاحب خانه .
 اويله نمازى - صلوة طهر .
 اويلانمك - تزوج اينمك - تااهل اينمك -
 خانون آلمق - يورط ير بلان تركلك
 قىلا باشلامق .
 اويلاندرمك - براوكا خانون آلوب بيرمك -
 يورط ير احبا قيلمق .
 اويلىك - اويلىك بورانه . اويلىك - قديم
 لسانيزده خانون معنا سنه ايدى .
 اويماق - عربچه اصبعى - تكو تئكانده
 بارماق قه كييارلر بر آلت در - اويماق
 اوطى - يوكسك اوطى - اوكسوك اوطى .
 اويماق آوز - محبوب لرننك آوزين
 اويماق قه تشبيهه .
 اويون - لهو - لغب - مزاح - موسيقه .
 اويون كولكو - سرور فرح - وشادلىق
 وقتى ديمك .

کوب نرسنی بربری اوستینه قویوب
بیولامک .

اویوتیق - اویوماغه امر اینمک - قاتوق
اویوتیق یعنی قایناغان سوت کا اویوتقی
صالوب قویورتیق .

اویوشوق - براوکا اوتون اویوغانده یاردم
ایتوشمک . بربرینه یابوشوق - کبسکان
توقماچ - یاصاغان پیلمن - اویوشدی
یعنی بربرینه یابوشدی .

اویومق - صیوق نرسه قویی حالنه ایرشمک -
قاتوق اویودی - قان اویودی - سوت
اویودی که سوت آچیسه اوی در - آیاق
اویودی - یا که آیاق اویوشدی دیرلر -
آیاق بوقلادی هم تعبیر قیلنور .
اویوغومق - جغتای چه تلفظ .

اویوتقی - سوتنی جلتوب آنکار اویوتقی
صالالار اویوب قاتوق بولادر .
اوی - اویصو - اویصو یر یعنی طاوتوکل
آزراق باطنقی راق وایپونکی راکیر -
وبولون معناسنده .

اویلی چوقورلی - وصف ترکیسی قییلندن .
اویصو - اوی - بولون .
اویدی اویدی - تآکیدند - اویدی
اویدی آچق یرلر - اورمان آراسنده
آلان تعبیر قیلنور .
ایا - جغتایده اوج ایچی - وآیاق طابابی
معناسنده .

ایار - زین - ایار مندری .
ایارلامک - آط اوستینه ایار قویومق .
ایارلاتمک - ایار قویدمق .
ایارلامک بربرینه ایار قویوشوق .
ایارلانمک - ایارلنمش بولمق .
ایاک - جغتایده اویاک یازولور - الحاحیه .

اویونچق - بالالارغه اوینامق اوچون
وبالالاری جوانمق اوچون هر نوع
اویزای تورغان نرسه .

اویونچی - موسیقی - اسکر بیکهچی -
گارمونچی - ارگانچی .

اوینامق - لعب اینمک - موسیقه اوینامق -
شطرنج اوینامق - نرد اوینامق - آغچه
اوینامق - شایارمق - مزاح اینمک -
کونکل اوینامق - یا که یوراک اوینامق
یعنی قوصاصی کیلمک .

اوینامق - جوانور اوچون بالالارغه اویون
بیرمک - اوینارغه سبیلرین کورساتمک -
اسکر بیکه اوینامق - گارمون اوینامق -
اوینا دیب التماس قیلمق - یا که آغچه
بلان .

اوینالماق - اوزاق اوینالدی - آردق یعنی
اویون بلان وقت اونکانون بلهای قالدق .
اویناش - اویونچی - اویناشچی یعنی خفیه
معشوق یا که معشوقه .

اویناش اینمک - معشوقلانمق - عوام
اصطلاحچه یورمک یعنی زنا .

اویناقلامق - آطتنک طابی - صبرننک
بوزاوی چغوب یوری باشلاغاچ ایشک
آلدنده اویناقلاب چابوب یوری .

اویوق - جوندان یاصارلار نوع آیاق
کیومی در: بیلاکان اویوق - مامق
اویوق - طولا اویوق - اویوق باشی .
اویوقچی - اویوق صانوچی - یا که اویوق
بیلوچی .

اویوم - دهقانلار اصطلاحی آلارده اویوم
دیکانی بش دانهدن عبارتدر: بر اویوم
کولته یعنی بش کولته دیمکدر .
اویوتق - اوتون اویومق - اردنده اویومق -

- ایا - ایکا - خواجه - صاحب - مرّوت ایاسی -
 جمال ایاسی - توفیق ایاسی .
 ایالانمک - خواجه بولمق - عادتلانمک -
 مونسلانمک - اوکرانمک .
 ایالاندرمک - اوکرانمک - عادتلاندرمک -
 مونسلاندرمک - بوری نی قولغه ایالاندرمک
 بولمای - مونسلاندرمک بولمای .
 ایالانوشمک - بر برینه مونسلانمک - بر
 بری ننگ خلقینه و عادتینه - نوشونمک .
 ایام - یم - ایلام - مانورلق - کورکاملک -
 حسن .
 ایاملی - چیبیار - مانور - کوزال - اسپای .
 ایاملی - ملایم الطبع - و موافق العقل
 بولغان اش .
 ایاملامک - مانورلامق - کوزال اینمک -
 اسپایلامق - کورکاملامک .
 ایاملانمک - کورکام ایندرمک .
 ایاملاشمک - مانورلاشمق .
 ایاملانمک - کوزال بولمق - کورکاملانمک -
 اسپایلاممق .
 ایامسز - کریه المنظر - کیلوش سز -
 اشکی - ایامسز خانون .
 ایامسز انمک - قبیح المنظر بولمق -
 کوزال لکن چقمق - بد صورت بولمق .
 ایا - ایکا - جغتای ده مالک - وصاحب - و خواجه
 معناسینه لغتمزده کذلک اوشبو معناده .
 ایالانمک - خواجه بولمق - عادتلانمک .
 ایالاندرمک .
 ایالانوشمک .
 ایاک - ذقن - صفال آسنی - جغتایده
 ایاک یازلور .
 ایاکلی - ایاکلی بار - نوکاراک ایاکلی -
 اوزونجه ایاکلی .
- ایبداش - مصاحب - مونس - رفیق -
 یولداش - آرقاداش .
 ایب - بخش - معقول - اونکغای - هیب .
 ایبلی - بخش - اونکغای - جاییلی .
 ایبلامک - موافق و معقول ایتوب اشلامک -
 مطلقا اشلامک .
 ایبلانمک - بخش ایتوب قیلدرمق .
 ایبلاشمک - برکا قیلمق .
 ایبلانمک - موافق بولمق - جای غه کیلمک -
 عقل غه نوشونمک .
 ایپانک - یپاک - جفاک - ایرشیم - هریر .
 ایپتمک - جغتای لغتی در تلمزده جستمک
 ویبتمک - اتولور - صوبلان چلانمق
 معناسینه .
 ایپانک - ذیل - دامن - کولماک ایناکی -
 طون ایناکی - چیکمان ایناکی - آرت
 ایناک - آلد ایناک - ایناک آستوندان
 صانا یعنی اوغرلاب صانا .
 ایناکلی - قدیم ایکی فات ایناکلی کولماک
 کیهلر اییدی .
 ایناکسز - حالا ایناکسز کولماک کیهلر .
 ایت - لحم - عضل - شحم - صارق اینی -
 قوش اینی - بالق اینی - قاباق اینی -
 قاون اینی .
 ایت آش یعنی ایت بلان پشیرکان آش .
 ایتلاج - سیمز - قالون ایتلی .
 ایت میت - اتباع الفاظ اندر هر نوع
 ایت مراد .
 ایتلی - ایتی بار نرسه - ایتلی آش -
 قورو آش .
 ایتلامک - آشنی ایتلاب پشیرمک یعنی
 ایت قاتوشدروب حاضرلامک - چیتوک
 طابانین ایتلاب نک یعنی ایتندن

- چانچوب نك - چونكه جويي بيك قالون بولوب آياقنى آورندرماسون .
 اينمك - قيلمق - كردن - ياپمق .
 ايندرمك - قيلدرمىق - ابو صالدرمق :
 نرزه لر ين كچيراك ايندرمك - توبه سېن
 ناقنا ايندرمك .
 اينمك - كفتن - سوزلامك - نى ايندى -
 من ايندم انكار - سن انكار نى ايندنك .
 ايندرمك - براوكا بر يوموشنى يباروب
 ايندرمك - اقرار قيلدرمىق .
 ايتوشمك - بديه ايتوشمك يعنى براوبراوكا
 اوزى ننگ عرض بيت بلان ايتوب
 آنكا دخى جواب ده بيت بيلان كيتورمك .
 ايتوشمك - اورشوشمق .
 ايتولمك - انكار بر مرتبه ايتولكان ايدى
 يعنى من اينكان ايدم .
 ايتوش - تلفظ - سننك ايتوشنكچه بوشولاي
 بولمق كيراك .
 ايتوك - جغتايده اينك يازلور آياق كيومى
 بالداغى اوزون نابانى قاطى بس
 چيتوك كا باشقه در .
 ايتوك قونوچى - ايتوك بالطرى - ياكه
 ايتوك بالداغى .
 ايتوك او كچه سى - ايتوك باشى - ايتوك قالى .
 ايتوكچى - ايتوك نكوچى .
 اينوكلى - آياغينه ايتوك كيكان كشى .
 ارلدامق - غريدامق - يرتقچ حيوان
 صداس و ناوشى .
 ارلامق - كذلك .
 ارلانمق - ارلداممق - اتنى اوچكدرمك .
 ايچ - اچ - قورصاق - بطن - بطانه -
 درون .
 ايچاڭى - امعا .
- ايچاڭى جراحت لرى - قروح امعا .
 ايچاڭيلر پشگو - التهاب امعا .
 ايچ كيتو - عرب چه اسهال - زخير .
 ايچ توتقانقوچى دارولار - عرب چه مقبضات .
 ايچ كينارگوچى دوالر - عرب چه مسهلات .
 ايچ يوشانقوچى دارولار - ملينات .
 ايچ آوروى - قولنج .
 ايچدن فان كيلو - نفت دم .
 ايچلى - بطانه سى بار - قارصاق ايچلى طون -
 جفاك ايچلى بوروك .
 ايچسز - ايچسز بوروك يعنى جون ايچلى
 نوكل .
 ايچلامك - ايچ قويمق - بوروك كا ايچ قويدوم .
 ايچلى طشلى - اتباع الفاظ اندر - ريبالى
 رياء - چن اخلاص بلان نوكل بيك
 سويوشه لر اما سو يوشولرى ايچلى طشلى .
 ايچ آورتا - ايچ كينه - ايچ قاندى - كوله
 كوله ايچم قاندى - ايچ - قورصاق .
 ايچون - اوچون - حرف جر جمله سندندر
 سببيه معناسين افاده قيلور .
 ايچده - بر نرسه ننگ ايچنده - اورناسنده .
 ايچدن - طشدن دوست شيكلى اما ايچدن
 دوشمان .
 ايچمك - شراب اينمك - نوش اينمك -
 صيق نرسه نى آوزغه آلوب ايچكا
 يبارمك .
 ايچدرمك - غلطى ايچرمك - حتى ايچرمك -
 ايچار كاييرمك - ايچمك بلان صيلامق -
 چاي ايچرمك - اطفه صو ايچرمك .
 ايچوشمك - بركا ايچمك .
 ايچولمك - بوكون چاي بيك كوب ايچلدى
 يعنى ايچدم - مجهول فعل ننگ خاصيتى
 بو قارىده ايتولدى .

شرابدر - فانوق ایرانی - قایماق ایرانی .

ایران - ایرکشی - ایرانلر .

ایرته - فجر - طانک - طلوع فجر وقتی -

ایرته نمازی یعنی صلوة الصبح - ایرته

ایلکاری - مقدم - ایرته بلان - الی

اویلکا ایرته - احشامغه ایرته - سن

ایرته کیلدنک یعنی بر آرز صونکراق

کیلسانکده یارار ایدی - الی آشارغه

ایرته یعنی اش وقتی یتماکان - ایرته

کیچ - ایرتهده وکیچهده .

ایرتهکا یعنی بو کیچنی یوقلاب طانک

آندرغاج - ایرتهکا قایتور - ایرتهکا

بارورمن - ایرتهکا آی باشی .

ایرتهراک یعنی وقتندان مقدمراک -

یوقلارغه الی ایرتهراک .

ایرتهلامک یعنی وقتندان مقدم قیلیم .

ایرتوک - ایرتهاوک - بیک ایرته - طانک

آتفاچه .

ایرن - لب - شفه - آستنی ایرن -

اوستکی ایرن - ایرنمچوتا - کوچتاناچ

آشارسن .

ایرن یارولو - عربچه شقوق الشفه -

برعلندر .

ایرنلی - قالون ایرنلی .

ایرناو - صاوت ایرنی یعنی نیند این صاوت

بولسون قرایی ایرناو آنالور - آش

قازاننک ایرناوندن .

ایرنمک - کاهل بولیم - یالقاو بولیم -

هر اش کا ایرنمک - اش یارناماغانلقدان .

ایرندرمک - بعض اش لربار اوزی ایرندرا .

ایرنشیمک - برکا ایرنمک یعنی کوب

خدمتچی لربار ایکان همه سی ده ایرنه لر .

ایچکوی شارب الخمر - کوب خمر اچارکا
عادتلان کشی .

ایچمک - هر بر ایسرتکچ نرسه - دخی بر
مرتبه اچارکا یینارلک صو .

ایچرشمک .

ایچماصا - اصلده: هیچ ایماصا - هیچ
بولماغانده - هیچ بولماصا .

ایحما - ندادر - اوکئوچ مقامنده - چن آیاق
قولومدان توشوب والدی ایحما .

ایر - جغتای لغتی در - ایس - وراجمه
معناسینه - قریمت ایدینی - عطر -

بوی - (ایس دیکانمز اوشبو ایددن
بوزولغاندر) .

ایدامک - هایدامق - قومق - سورمک
ایده تیزراک - آلهه نابا بارمق .

ایدانمک - آزارق آلهراق ایلتمک .

ایداشمک - برکا قوشمق - سوروشمک .

ایدان - ایدان آستی - مقابلی توشام -
توشام اوستی - اوچورما .

ایدل - ایدل - قدیمیکی اسمی جغتای لغتنده
انیل دیرلر ایدی - مشهور اولوغ
جلغه درکه قزاندن اوتوب کینار .

ایدگو - یخشی - عدالتی .

ایدگولک .

ایدگو - یخشی - عادل - ایدگو اصلده
جغتای سوزی بولوب دال حرفی یازلور -
فهملی - و فراستلی - وزیراک معناسینه -
نلمزده صالح - وتقوی آدمکا اطلاق
قیلنور .

ایدگواش - ایدگو عمل - ایدگو کشی .

ایدگولک - شفقت - مصاحت .

ایدگولکی - شفقتلی - مسلمان .

ایران - فانوقنی صیوقلاب یاصاغان بر

ایرنالاشمق: ایرنالاشوب جیر تالاشوب
 کوچکا بولدی دیرلر - غایت مشقت
 بعدنده حاصل بولدی دیمکدن عبارتدر.
 ایری - واق ننگ مقابلی - واق توکل معناسینه -
 جوان - فالون - جسیم - داو - زور -
 ضرر - جغتایده ایریک یازلور.
 ایریلک.
 ایریلاننگ - ایری بولمق - اوسمک.
 ایریلاننگ - ایری ایتمک.
 ایرکمک - اوصانمق - کونکل سزلیک بولمق.
 ایرکاک - هر بر حیوانات ننگ مذکری.
 ایر - ایر کشی - خاتون توکل - خاتونغه
 نسبة زوج - ایر اورناسی - ایر کشی
 یعنی یکت و هم تلی و مرو تلی و بهادر -
 اگر ایر من دیکان ننگ وعده سی توز.
 ایرلک - یکت لک - بهادرلی - جو مار دلی -
 حمیت - شجاعت - ایر قوتی بولو چیلای -
 ضعیفلر بلان کوراشو ایرلک توکل -
 ایرلکی یوق یعنی سست اندام -
 خاتوننی قناعت قیلدر رلی اشی یوق.
 ایر طامری - بر معروف آق طاموردر.
 ایرلی - اول خاتون ایرلی یعنی ایری بار.
 ایرلی خاتونلی - اتباع الفاظداندر: یعنی
 اول ایر کشی اوزی ننگ خاتوننی بلان
 یا که خاتون ایری بلان کیلدر بار.
 ایر کشی - مرد - مرء - خاتون توکل -
 مرو تلی غیر تلی همیتلی کشی.
 ایر لفظی - زند لغتندن آلمش سوزدر.
 ایر بالآ - طفل - فرزند - ولد.
 ایرمک - جغتایدان مأخوذدر - بولمق -
 واصل بولمق - ایرشمک - قدیم لغتده
 افعال ناقصه داندر - حالاً ایتمک مستعمل:
 کیلکان ایدی - من ایدم.

ایرنچک - یالقاو - کاهل - ننبیل - کسل -
 اشلیک سز.
 ایری - واق ننگ ضدی - داو - اولوغ -
 ایری برانکی - ایری آلما - ایری
 جیلاک - ایری قیبار - ایری بومورقه.
 ایری لک - ایری بولمق.
 ایریلاننگ - اوزندن اوزی باندیرج ایری
 بولمق - اوسمک.
 ایریلی واقلی - اتباع الفاظداندر -
 بعض لری ایری بعض لری واق برابر
 مقدارده توکل.
 ایرک - اختیار - هر - آزاد.
 ایرکلی - اختیاری - آزاد.
 ایرکسز - اختیاری یوق - توتقون -
 بلا اختیار.
 ایرکلی ایرکسز - خواه نا خواه.
 ایرکسز لامک - کوچلامک - اختیارغه
 قویماق.
 ایرکون - واسع - کیننگ - داو - اولوغ -
 ایرکون یورط - ایرکون مسجید.
 ایرکون - طغز توکل - ایرکون کاوش -
 ایرکون چیتوک.
 ایرکنایمک - ایرکون بولمق.
 ایرکونلامک - تسلی بولمق - خوش کونکلی
 بولمق - ناملایم نرسه لردن همه سندن
 معاف بولمق - ایرک آچمق - ایرکون
 آچمق - کینکایمک - کیننگ بولمق.
 ایرکونلاننگ - ایرکون کایبارمک - توتقون
 بردن اچقندرمق.
 ایرکونلاشمک - برکا تسلی قیلوشمق.
 ایرکونلاننگ - ایرکون بولمق - کیننگ
 بولمق - جاییولمک.
 ایرکونچیلک - فراوان - کوبلک - فراغت.

ايردەمك - بولدرمق .

ايرشەك - يىتمەك - بىتوشمەك - باروب

يىتمەك - مقصودقە ايرشەك - ادراك

قىلمق - مضموننە ايرشەك .

ايرشەرمەك - يىتكورمەك - كىتورمەك -

ناپشرمىق - ايلتمەك .

ايركاج - جغتايىدە فعل اخريئە الحاق قىلنور -

ھەنوز مەناسىن افادە قىلنور - ايرمىكن

مأخوذ .

ايركا - نازپرور - ايركا كىشى - ايركالبالا -

ايركا قايدە جولار آندە .

ايركەك - اير - آنا .

ايركەمەك - تىرىيەلامەك - راحت قىلدرمق -

عزيز توتمق - نازنين ايتمەك .

ايركالاتمەك - براونى ايركالاتماكا بيورمق .

ايركالاتمەك - بىر بىرىنى ايركالاتمەك .

ايركەتمەك - نازلانمق - عزيز بولونى استامەك .

ايركام - عزيزم - جانم - نازنينم .

ايزى - جغتايىدە الله تعالى نىڭ اسمىدۇر -

ايزى عز وچىل .

ايز - از - پى - اثر - جغتايىدۇر .

ايزد - فارسىچە اسماء الله دان براسمىدۇر .

ايساب - حساب مادەسىن قارا - حسان دان

مأخوذ بولسە كىراك .

ايسار - صحت - سلامت - عافىت .

ايسانلىك - سلامتلك - صحتلك -

ئىدرستلك .

ايسانلاشمەك يعنى ايسانلىك صاولق تىلاب

ايرولوشمق - ياكە كوروشمەك -

وايسانلىك صاولق صوراشمق .

ايسردەك - جغتايىدە اوسروك يازولور -

سكران - مكيف - سرخوش .

ايسروكلەك يعنى ايسركارنىڭ ھالى -

ايسرك بولمق لىق .

ايسرمەك - سكران بولمق - سرخوش بولمق -

عاجز بولمق: آقچە تابالمابىچە ايسردم

يعنى عاجز بولدىم .

ايسرنەك - سكران قىلمق - مسكر بولمق -

آراقى ايسرنەدر يعنى آدمنى سكران

ھالىتىنە كىتورادر عقلنى آلادر .

ايسرشەك - بركا اچمەك - ايسرشەك .

ايسرنەك - ايسروك صفتىنە كرمەك .

ايسرنەكچ - مسكر - ايسرك قىلغۇچى - خمر -

آراقى - صرا - بال - افىون - بالف

ايسرنەكچى .

ايسكارمەك - آنكلامق - ھەمنە كىتورمەك -

حس قىلمق - طويىق .

ايسكى - قديم - عتيق - كەنە - قارت -

ايسكى كيوم - ايسكى يورط - ايسكى

مسجد - ايسكى آط - نورغان -

استعمالدىن چىققان . ايسكى ايكەك .

ايسكىلىك - ايسكى بولمىق .

ايسكرمەك - ايسكىلك ھالىتىنە آورلمەك -

توزمق - ايكەك ايسكرمەك - طون

ايسكرمەك - يورط ايسكرمەك - سوز

ايسكرمەك .

ايسكرنەك - كيومنى ايسكرنەك - كيوم

توزدرمق .

ايسكى پوصقى - اتباع الفاظى اندر - خصوصا

كيوم سالوم ھقنە ايتولور .

ايس - رايچە - بوى - ھوش ايس يعنى

عطر - قباھت ايس - صاصى ايس .

ايسلانەك - خوش بوى وعطر سورنەك -

عطر استعمال قىلمق .

ايسلانەك - صاصىق - چرمەك - قباھت

ايس چىقىق .

ایسماک - اورماک - جیل پیدا بولمق -
جیل ایسه .

ایسدرماک - جیل چقارمق .
ایسیرغان اوطی - اصرغان اوطی جغتایده
قچتقان اسپدر .

ایسیرکامک - ایسرکامک - صیانت ایتمک -
مرحمت ایتمک - جغتای لغتیدر .

ایسیلمنمک - ایسیمک - جلونمق - تسخن
ایتمک .

ایگز - ایگزیز - بر حملده توغان بالالار -
عربچه توآمان دیرلر - اما ایگزیز طراپچه
لغتنده بیوک معناسنده .

ایگزیک - ایگزیک - هم لغتدر .

ایکسومک - جغتایده اوکسومک یازولور -
کیومک - آرایمق .

ایکسونمک - کیونمک .
ایکسولمک - کیمولمک معناسینه ایضه .

ایشاک معروف حیواندر - فارسی چه خر -
وعربده حمار آتالور - کوب اورونده
آت اورنینه استعمال قیلورلار .

ایشاک قولاغی یعنی اذن الحمار معروف بر
دوایی نباتدر - حقارت مقامنده ایتولور:
مثلا معرفتسز واهیق وفهمسز کشی کا
هی ایشاک دیرلر .

ایش - اش ماده سن قارا - جغتای چه عمل
وشغل معناسینه در .

ایش - جغتایده هم مستعملدر - چوره -
مثل - شیهه - وایدش - واوشاش
معناسینه - وهم معادل معناسینه - ونظیر
معناسینه .

ایش - احتمالدرکه - خویش دیکان سوزدن
مخرف بولور - دوست ایش - خویش
وتبار - ایش ایشی بلان خویش خویشی

ایسلاندرماک - تعطیر وتخییر ایتمک .
ایسماک - اورماک - هوبوب ایتمک - جیل ایسه .
ایسدرماک .

ایسنامک - ایسکامک - هم لغتدر - شم
ایتمک - اما ایسنامک ایکی تورلوبولادر:

بورون بلان ایسنامک نرسه ننگ یخشی
یامان ایسین بلمک اوچون خارجدن هوایی

بورون بلان تارتمق - ینه آوزی بلان
ایسنامک - یوقو کیلکانلکدن آوز آچوب

ایچکا تابا تنفس قیلمق - ایسنامک بر
سر خبرنی حقیقتینه ایرشماک اوچون

تورلو طرفدان وتورلو کشی بلان مکاله کا
کرشماک .

ایسنانتک - ایسنارکا بیرماک - یوقو کیلسه
ایسنانه .

ایسناشماک - برکا ایسنامک - یوقولارمز
کیلدی همه مز ایسناشمهز .

ایسنانمک - هر نرسه نی ایسناب ایسناب
قارامق - ات ایسناب یوری ایسین
تابا آلمای .

ایس - دخان یعنی می کا اثر ایته تورغان
بر بخاردرکه توتون ایچنده بولوب تابولادر -
باشیمه ایس تیدی دیرلر .

ایسلی - خوش ایسلی - یامان ایسلی -
ایسلی مونچه - باشقه تیاردای ایسی بار -
صموارغه ایسلی کومور صالدنک .

ایس قونقوص - اتباع الفاظد اندر: ایسی
قونقوصی یوق یعنی اصلا باشقه تیاردای

ایسی یوق - قونغو توروکچه دن
بوزولغان بولمق کیراک که - قوخوا دیرلر .

ایس - عربچه حس دن مخفقدر: ایسم
کیتدی یعنی جسمنی جو بدم که عجب لاندیم

معناسنده در .

ایشتمک - سعم - شنیدن فارسی چه - سعم
 ایشمک - تنکلامک - قولاقه کریمک .
 ایشتماکانکا سالونمق - تصامم ایشمک .
 ایشتماس بولمق یعنی صانکر اولانمق .
 ایشتمرمک - اسماع قیلیمق یعنی ایشتمورلک
 ایتوب قچوروب ایشتمک .
 ایشتمولمک - ایشتمولمش بولمق .
 ایشکاک - کیمه کوراک یاکه کیمه فالاغی
 صواوستنده کیمهنی ایشوب یورنورلر -
 ایشکاک ایشمک - یعنی ایشکاک بلان
 ایشمک .
 ایشکاکلامک - ایشکاک بلان ایشوب یورمک .
 ایشمک - ایشکاک ایشمک - باو ایشمک -
 دیلبوکا ایشمک .
 ایگار - ابار ماده سین قارا .
 ایگاچ - جغتایده ایگاچی یازلور - اولوغ
 همشیره - اصطلاحمزه قاین ایگاچ
 خانون ننگ توناسی .
 ایگاو - تیمور اشقلامق اوچون بر آلتدرکه
 صاف قوروجدان یاسالور .
 ایگامک یاکه ایگاولامک - ایگاو بلان
 شمارتمق .
 ایگری - کاکری - قنکفر .
 ایگریلک - قنکفرلیق - کاکریلک .
 ایگریلنمک - کاکرایمک .
 ایگیز - ایگز - تواءم - بر حملده توغان
 ایکی بالا .
 ایگزاک - کذلک .
 ایگاو - ایکی - ائتان - دو - ایکی کتاب -
 ایکی کشی - آیاق ایکی - قول ایکی .
 ایکی - ائنین - دو .
 ایکی اذان ایتیمیلر - بر مجلسده بر نرسه
 حقنده ایکی مرتبه سویلامیلر .

بلان یعنی جنس باجنس - بو بو صتاو ننگ
 ایشین تابوب بولمای یعنی
 ایش - زیاده - و آرتدرو - و آرتوقلی
 معناسینه .
 ایشلامک - آرتدرف - زیاده ایشمک .
 ایشلی - کوب - زیاده - بویل صو بیک
 ایشلی کیلدی یعنی بیک کوب کیلدی .
 ایشایمک - کوبایمک - زیاده بولمق -
 آرتنمق - باندیریج کوبایمک .
 ایشایتمک - کوبایتمک - آرتدرف .
 ایشایتمرمک - کوبایتمرمک - آرتدرفتمق .
 ایشلی قوشلی - اتباع الفاظ اندر - ایشلی
 قوشلی بولدی یانکا جماعتلانگان کشی
 حقنده ایتورلر .
 ایشان - تقوی - و پرهیزکار معناسینه
 مستعملدر - ایشان اصطلاحمزه اولیاء
 الله معناسینه - و منفی و صاحب کرامت
 بولغان کشی حقنده ایتورلر .
 ایشان - اصلده خویشان دان مخفف بولسه
 ولی الله یعنی الله ننگ دوستی معناسینه .
 ایشان - یاکه فارسجه ضمیر غایب جمعسی
 بولوب بر متشرغ و متصرف آدم ننگ
 اسمی بلان اینمکنی ادبسرلک صایوب
 ضمیر غایب بلان ذکر قیلودان شایع
 بولوب کیتسه کیراک - موندان غیر هم
 وجهلری باردور .
 ایشانمق - ایشانمق ماده سین قارا .
 ایشیق - ایشیق - اشق .
 ایشک - مدخل - باب - در - کرش یعنی
 کرا تورغان یور .
 ایشکی - تیمور ایشکی کیت .
 ایشک تیشوک - اتباع الفاظ اندرکه -
 تیشوک نوشوق - هم بو قبیلاندر .

ایلاک چیلک - ناکید الفاظ قبیلندندر هر نوع صاوتندرکه ایلاک جنسندندر - صاوت صابا دیرلر دخی تاباق وجام آباق طائفه سندن بولور - ایلاک قصه سی - ایلاک یولدوز، بعض قوم قالبور تسمیه قیلورکه غربال دیکان سوزدن مرفدر - ایلاک آستی دیرلر ایلاک دن قالغان چوپلی دانهلردر وکذلک ایلاک آستی پس وزبون کمنسه لر حقنده اهنولور .

ایلامک - ایلاک آرقلی اوتکارمک: یغور ایلی یعنی ایلاکدن چقان کبک واق یاوا دیمکدر .

ایلانمک - ایلارکا قوشمق .

ایلاشمک - برکا ایلامک .

ایلانمک - ایلانمش بولمق .

ایل - اول - قریه .

ایلانمک - دور اینمک - تکارامک - کوپچاک

ایلانہ - نکرمان ایلانہ - جیر ایلانہ -

قویاش ایلانہ .

ایلاندرمک - دور ایندرمک - تکارانمک .

ایلانوشمک - برکا ایلانمک .

ایلانکچ - ایلانہ تورغان نرسه - ایلانمالی .

ایلانچک - ایلانوچان - ایلانچک صارق

یعنی صارفده برمرضدر .

ایلانمہلی - ایلانماکی ممکن بولغان نرسه .

ایلانمہ یا که ایلانمہلی - شوندا این آغاچدرکه

ایلانوب اوسکان بولور .

ایلانہ طولغانا - ناکید الفاظ اندر - ایلانوب

طولغانوب یورمک .

ایلانوج - ایلانوج دن بزاق - تورودان

یاقن - ایلانوج بولسه ده یول بخش

آصاق بولسه ده قز بخش .

ایکیلیک - ایکی عدد نورورلق - ایکی صولمق .

ایکیلی - ایکی دن مرکب - ایکی یاقلی .

ایکیشار - هر احدکا ایکی دانہ - همه بورطلار

ایکیشار طبقه لی .

ایکنچی - آی ننک ایکنچی کونی - ایکنچی

وقت اینورمن - ایکنچی پاکنک یوقمو

یعنی باشقه .

ایکاولاب - ایکاولب - ایکاولاشوب یعنی

ایکاو برکا: ایکاولاشوب برکا کیلک .

ایکیلامک - ایکی اینمک .

ایکیلانمک - ایکی بولمق - ایکی حصه

بولمق - ایکی یاقفه آبرولمق .

ایکیلاندرمک - ایکی حصه اینمک .

ایکیشارلب - هر آحادقه ایکیشار ایکیشار

ایتوب بیرمک .

ایکیشارلامک - ایکیشار ایتوب بولمک .

ایکی یوز - ۲۰ اون .

ایکی منک - ۲۰ یوز .

ایگندی - وقت عصر - ایگندی نمازی -

ایگندی اذانی .

ایکنہ - اینہ ماده سین قارا .

ایکماک - نان - خبز - ایکمک توز .

ایکمالی - ایکمکی آط یعنی سیمز - ایکمکی

توزلی یعنی بای کشی .

ایکماچی - ایکمک پشروچی یا که ایکمک

صانوچی .

ایکمک - ایگون ایکمک - دهقانچی بولمق -

یر صوقالاب آشلق ساچمک .

ایگون - هر نوع آشلق ایگو .

ایگونچی - فلاح - دهقانچی - ایگون ایگرچی .

ایلاک - عربی سی غربال - اون اوتکاره

نورغان آلت: قل ایلاک - جوکا ایلاک .

- ایلمک - ایلتوب بیرمک - نابشرمق -
ایلتوب قویمق - معین اورونغه آلوب
بارمق - قویمق .
ایلتدرمک - ایلتوب قویارغه باللامق یا کہ
امر ایتمک .
ایلتوشمک - بر نرسه نی ایلتمه اکا یاردم قیلیمق -
یرکا ایلتمک .
ایلتر - بودوره جونلی برن تیرسی - ایلتر
بوروک - ایلتر طون - ایلتر یاقالی طون .
ایل - نانو - مصالهللی - ایل بولمق -
مصالهدده بولمق - نانو بولمق .
ایلچی - رسول - سفیر .
ایچچیلک - سفارت رسالت .
ایلغار - جغتایچه محافظه عسکری احتیاط
عسکری .
ایلکاری - مقدم - اول - ایلکاری زمانده -
سن دن ایلکاری - ایلکاری کیلکان
اورون اوچون .
ایلک - ایلیکنی - ایضه .
ایلکاری - مقدم ده کی - اولده کی - ایلکاری
یورط - ایلکاری خاتون - ایلکاری
آطنک قایدہ .
ایلکاک - الکاک - ایلک - نویمه لاکتره
تورغان الیک - ایلک - الیک -
آصمق - کوکان کذلک ایلکاک ایتولور .
ایلکاریکجه - مقدمده کیجه - اولکیجه .
ایلک - جغتایده قول معناسینه .
ایللی - بشر اون - خمسون - پنجاه -
ایللی صوم - ایللی کشی .
ایللی لک - ایللی لک تنکه - ایللی تین لک .
ایلبیشار - هر ادادقه ایللی دانه .
ایللایچی - ابتدائاً آحاددان ایللایچی درجه .
ایللی لب - لاعلی ایلمین ایلمی جاماسنده .
- ایلمه - المه - بر معروف آغاچدر - المه
اوستال - المه ایشک .
ایلمه لک - المه اورمانی .
ایمانا - بیرو - جان باشینه خزینه کانولاو .
ایمانالی - ایماناسی بار .
ایماناسز - یعنی ایمانا تولامی تورغان کشی .
ایمانالف - یعنی ایماناغه پینارلک مقدار .
ایسی - ایچچاک .
ایچچاک - ندی - کوکرک - خاتون ایچچاکی -
صیر ایچچاکی - ایچچاک باشی - ایمرک .
ایچچا کداش - رضاعا فرنداش .
ایچچا کلی - ایچچاکی بار - ضرور ایچچا کلی -
ان ایچچاکی - قولتوق آستینه چقار بر
زحمتدر - ایچچاک بالاس - ایچچاک سوتی .
ایممک - ایچچا کدن سوت صورمق - تارتمق -
ایچکا نابا صورمق - چومورمک .
ایچچاک آورنو - وجع ندی .
ایچچاک کا سوت کینور کوچی دارولار -
مدرات اللین .
ایمرک - ایچچاک باشی .
ایمرک - ایبارکا بیرمک - ایچچاک سوتی
بلان تربیه لیمک .
ایدرمک - ایمرک بلان برابر - بوزاوی
ایدردم دیرلر - ایمرم یا کہ ایمدردم
اورزینہ .
ایمکاک - زحمت - جفا - عذاب .
ایمکاکلی .
ایمکانمک .
ایمکانمک .
ایمک - بولمق معناسند فعل ناقصدر - ایدی -
بار ایدی - کوب ایدی - کیلکان ایدی -
قدیمکی صیغه سی: ایدی - ایدور -
ایرکان (کتابلارده) .

ايرمك - بولمق .
 ايرشيك - يتمك - يتوشمك - حاصل بولمق - اولكورمك .
 ايرشدرمك - يتكورمك - تابشرمق .
 ايركزمك - ايرشدرمك معناسينه .
 ايگولمك - ايبولمك - باش بوكمك - صفولمق .
 ايمس - توكل - ليس - لا . ايمكدن مأخوذدر - بولماس مقامنده مستعمل: كيراك ايمس - آچاق ايمس - باي ايمس .
 ايمن - بر معروف آچادر - ايمن آچاقى - ايمن اوستال - ايمن قايرىسى - ايمن كومبىسى - ايمن اكلىسى .
 ايمنلك - ايمن اورمانى - ايمن كوب ير معناسنده .
 ايم - جغتايده ام يازلور - ايمه - علاج - دارو - چاره .
 ايملامك - جغتايچه ايمه لامك - ايمنامك - بر چاره تابمق - بر علاج اوچون بر عمل قيلمق - امل نومل ايتمك: كوزكا آرپا چفسه آرپابلان ايمنامك - قولتى آستينه ات ايمچاكي چتسه ايكماك بورنى بلان ايمتاب دورت كوزلى ات كاتاشلامق .
 اينانمق - اشانمق - ايمان كيتورمك .
 ايناپيرمق - اشاندرمق - تصديق ايتمك .
 اينانوشمق - بركا اشانمق - ياكه بربرينه اشانمق .
 اينچو - انجو - در - لؤلؤ .
 اينانچ - اشانچ - مابه الايمان .
 اينتوكمك - يوتوقمق - طغلمق - بو بر حالتدر كه آدم كا عارض بولور: آشاغانده آش يانكلش يولغه كيتار - ياكه غم و غصه دان ياكه يغلماقدان ياكه مده ننگ

امتلاسدان بوغاز قصلور .
 ايندى - ايمدى - حالا - الحال - حاضرده .
 ايمانمك - شكلامك - خوف كا توشمك - قورقوسامق - ايماندرمك - ايمانوشمك .
 اينالمك - التماس قيلمق - يالونمق - تلمق ايتمك .
 اينمك - نازل بولمق - توشمك - باتمق - يانچلمك - باصلمق - آنا قورصاغنده بالاغه جان اينمك .
 اينانمق - اشانمق - اعتقاد ايتمك .
 ايناندرمق - اشاندرمق .
 ايندرمك - انزال قيلمق - توشورمك - قيوغه - ياكه بازغه بورا ايندرمك .
 اينش - صو اورنى - كيزلاو - طاو آستى - صو آلا تورغان ير .
 اينك - اين - كينكلك - نرسه ننگ آرقلىسى .
 اينك باشى - جيلكا - ياغرن .
 اينچه - اينچكه - نچكه - نازك - يوقا .
 اينكاييمك - بوكولمك - منحنى بولمق - جيلكا كا آور نرسه كوناركانده اينكاييمك يعنى آلفه تابا بوكولمك .
 اينكايتمك .
 اينكلى - كينك - ياصى - اينكلى كيندر يعنى آرقلىسى كينك نار توكل .
 اينكلامك - اينكى يتمك يعنى بر نرسه ننگ بر نرسه كا تطبيق قيلمق بوي يته اما آرقلىسى يتماي - بر اوزون نرسه ني چالماني بوغاج تارنوب تارنوب جيمق - اينكلامك ننگ مراد فيدر .
 اينه - جغتايده ايگنه يازولور - تكانورغان آلت - چيرمش اينهسى - قاب اينهسى - ناراط اينهسى - آرطش اينهسى .

باش اییومك - آغاچنی اییومك .
 اییولمك - ركوع قیلیمق - باشنی بومك -
 بومكولمك - جغتایده و طراپچه ده ایگولمك
 تاغظ قیلنور .
 اییول - سنهء شمسیه ننگ یدنجی آبی در .
 اییون - سنهء شمسیه ننگ آلتنجی آبی
 اییونکی - تاباناتی - نینگ - اییونکی مطیع
 و متواضع - آلچاقی - اویصو یر .
 اییونکیلانمك - آلچاقلانمق - متواضع بولمق .
 اییی - بلی - نعم .

اینهلی - اینهلی آغاچ - یافراقلی آغاچ
 مقابلنده .
 اینه طاشی - مقنااس - اینه بورون -
 افریقه ده بر بوروندر .
 ایو - اوی - یورط - بیت - خانه - آغاچ
 ایو - طاش ایو .
 اییار - ایار ماده سین قارا .
 اییارمك - براو آرتندان بارمق - تقلید
 قیلیمق - اتباع قیلیمق .
 اییومك - بومك - صقمق - آودارمق -

(حرف الباء)

بر معروف نباتدر .
 باب - ایشك - قابقا - مدخل - کتابده بر
 فصل یاکه بوقطعه باب آنالور - باب
 همایون پادشاهلار ایشکی . بابلامق -
 بونرسه سنکا باب توکل مو یعنی معقول
 ولایق توکل مو - باب فعل بیاننده -
 باب حرف بیاننده .
 باتمان - باطمان - اصطلاحمزده دورت
 پوداوکا چاماسنده بر اولچاودر: آشلق
 اولچاوی - اما بعض یرلرده اون قداق
 مقدارنده بر اولچاودر .
 باتمق - غرق بولمق - باتوب اولمك -
 صو توبینه توشمك - قارغه باتمق -
 بالچی قه باتمق - بوروچقه باتمق - خیال
 در باسینه باتمق - قویاش باتمق وغروب
 ایتمك - آی باتمق - مال صوغه باتمق -
 ناش ابو یرکا باتمق - یر باتمق - متخسی
 بولمق - گناهغه باتمق .

ب حرفی - حروف هجامزده ایکنچی حرفدر
 اجد حسابنده ایکی کا بورور - ناتارچه
 کلمه ارمز ننگ آخرنده خصوصاً ساکنلی
 بولسه پ کبک ایتولور نتا که کوب
 اوزیننه کوب یازالار - لکن بو حرفنی
 قاطی راق تلفظ قیلسانک پ مخرجی
 حاصل بولورکه اصلا باشقه بر حرف
 نوکلدر نتا که بعض ساده ذهن لر بیله
 ظن قیلدیلا .
 باباسر - بواسیر - معروف مرضدر .
 باباسر اولنی - دوا بی بر اولندر .
 بابا - جد - آتاندک آتاسی - حرمتلو وموقر
 آدم کا هم بابا ایتولور . سنت باباسی
 یعنی سنت کا اوتورنوی بابا - مواجهه
 خطاب قیباغانده کویا که یای متکلم کبک
 بابای ! دیرلر بابایم معناسنده بولور .
 آتادان بابادان - بطنا بعد بطن .
 بابونه - بابونج - پاپادیه - پیغم ر چچکی -

بادرنجبویه یا که بادرنگبویه - اوغل وطنی
دیگان دوابی برنباندر .

بادنجان - یادنجان - آلمان کبک معروف
جیشدر - بادنجان هم اینور لر .

بادنج - جوز هندی - نارجیل .
بادیان - معروف حوش ایسلی دانه لر -
بعض لغت بادیان اولوغ آغاچ جام آق -
جام آیاق ماده سین قارا .

بازهر - پر قرغلت نوسلی ناشدر خطای
برنده بولور کوب آورولارغه شددر .
بادیان - اولوغ آغاچ جام آیاق .

باری - الله تعالی - ای باری خدایا - بو
خصوصه باری لفظی باری دن مخفف
بولیق ممکندر که خالق معناسینه بولور
یا که جغتای کلمه سی بولوب بارلق معناسینه
اراده قیلنور بو خصوصه واجب الوجود
دیگان سوز بلان مرادف بولور .

بارچه - بارچه سی - همه سی - کل سی -
جمیع سی - بارچه خلاق - بارچه عالم .
بارابان - بارابان - موسیقی قورالی جمله ندن
معروف نرسه در - بارابان قوصاق
معناسز ضرور قورصاقلی کشی حظه -
بارق بارابان معناسز کوب سویلا کوچی
کشی اراده قیلنور .

بار - موجود - بار - یوق ضدی در - بار
بولیق - موجود بولیق - بار ایتمک
یارانلق معناسنده - حاصل ایتمک -
کائن - بارده بر - بارده بار - همه سی
بار - بارخدا - ای بارخدا - اییزمز
بر وبار تنکری تعالی ننگ فرماتی .

بارلق - وجود - کون - موجود بولماتق .
بارلی بوقالی - کالهدم: بارلی بوقالی آنچ سین
ایچوب بتوردی .

بانورمق - باندرمق - چومدرمق: صوغه
بانورمق یعنی غرق ایتمک - ابو آستینه
باغانا بانورمق یعنی ابو آستینه قازوب
باغانا اوتورمق - چای کا چبن نوشسه
اول بانور آندان صونک آلوب ناشلا -
غرق ایتمک - صو توپینه یبارمک -
چومورمق - مالغه بانمق یا که مالغه
چوممق یعنی بایومق .

بانورتمق - براوکا قوشوب یا که باللاب
براونی یا که برنر سنی صوغه بانورتمق
یعنی غرق ایتمک - آغاچی یرکا
بانورمق - ساز یرکا ناش بانورمق .
بانورشفق - بانورماغه یاردم ایتموشمک .
بانورلمق - بانورلمش بولمق .

باتقاق - صارتق - باچراقی .
بانوش - قویاش بانوشی - مغرب .
بانور - باطر - فارسی چه بهادر - جرآنلی -
یورا کلی - قونلی - شجاعتملی .
بانورلق - باطرق - یورا کلی لک -
جرآن لک - شجاعت - جسارت .
بانورلانمق - باطرلانمق - جرآنلانمک -
یورا کلی لانمک - جسارت قیلمق -
قیولانمق .

بانورلاندرمق - باطرلاندرمق - تشجیع قیلمق .
باجا - اختیننی آلفان (یکی کمنه بر برینه
باجادر .

باج - کمرک - خراج - باج محکمه سی چیت
یورطدان کیلکان مالنی نیکشروب
معلوم کمرک آلورلار .

باهین - پیکین شهری ننگ قدیمکی اسمی در .
بادام • لوز - آچی بادام - طاطلی بادام -
بادام مای - بادام آغاچی - بادام
قاق نوشی - بادام سوتی .

کنایه در . باش بارمق - شهادت بارماتی -
 اورطا بارماتی - آطسز بارماتی - چنچه
 بارماتی - یا که کچکنه بارماتی .
 بارماتی سلکومک - براوکا شلته وجاناو
 علامتی در . بارماتی بویی - بارماتی
 اینلی سی - بارماتی باصومی قدر .
 بارماچه - بیالای بارماچه سی .
 بارنچه - بارونچه - بار قدری - کوچوم
 بارنچه - کوچوم بار قدری .
 باروت - داری .
 باروت توزی - کهرچله - سیلینرا .
 باروت خانه - باروت کارخانه سی .
 باری - لا اقل - جمعسی .
 بارا لفظی - بارماقدان مشتق بولوب غیر
 فعل ننگ اسم فعلینه الحاق قیلنسه
 باندریج معناسین افاده قیلور - مثلا:
 صو بئوب بارا یعنی آفرونلاب
 وباندریج صو بته در دیمکدر .
 بازار - بیع و شرا مقامی - آط بازاری -
 آشلق بازاری - بالف بازاری - بچان
 بازاری - بازار خلقی - یکشنبه بازاری -
 کچکی بازار .
 بازارلق یعنی بازارده خلق کوزینه کورناچک .
 بازارلقلی یعنی بازارده خلق کوزی توشارلق
 هم بها بیورولک .
 بازارلاشقی - صاتولاشقی - بهالاشقی - بها
 سویلاشقی .
 بازارکان - سوداکار - صانوچی - اهل تجار .
 بازارکاتلق - سوداکارلق - صانو هنری .
 بازو - قول بلازکنن یوقاری - بلاک -
 عضد عرب چه .
 باش سزلق - ترتیب سزلق - نظام سزلق .
 باش - سر - رأس - اوج - یوقاری باش -

باری یوغی برابر - یعنی بولسه نی
 بولماسه نی .
 بارس - آرسلان - یولبارس - شیر - اسد .
 بارس یلی - قزاقچه یل لارننگ اوچونچی سی .
 بارک الله - آفرین - تحسین .
 بارمق - مقابل کیلمک - بر یرکا کیتمک -
 یوقوغه بارمق - حج کا بارمق - بازارغه
 بارمق - ایرکا بارمق - کیاوکا بارمق -
 باروب یتمک - واصل بولمق - باروب
 ایرشمک - یانینه بارمق - مقارنت
 ایتمک - ایج بارمق - اسهال قیلنمق -
 باردرمق - بارورغه رخصت بیرمک .
 بارشقی - بربرینه بارشقی - کیلوشمک -
 مصالحه قیلوشقی - دوشمانلقنی قویوشمق -
 باروب کیلوب یورمک .
 بارشدرمق - کیلوشدرمک - صلح قیلوشدرمق -
 ایکی دوشمان آراسین توزانمک .
 بارلمق - آنده بانکلش بارلدی یعنی من
 آنده خطاء باردم .
 بارش - بارو .
 بارشلای - یعنی بارغانده .
 بارگاه - فارسی در اذن ورخصت بلان
 کراچک بر .
 بارلامق - برنرسه ننگ بارلغی حقنده نغص
 ایتمک .
 بارغلامق - کوب بارمق .
 بارماتی - عرب چه اصبع - فارسیده انکشت
 دیرلر - قول بارماغی - آیاتی بارماغی -
 بش بارماتی .
 بارماقلی - بر قولی بش بارماقلی بر قولی
 آلتی بارماقلی - پیرچانکه بش بارماقلی .
 بارماتی تشلامک - تعجب و تحسیر علامتی .
 بارماقنی کوزکا قویبمق - قبول و مسلم بولمقدان

توبان باش - باش آوروی - صداع -
 یارطی باش آوروی - شقیقه .
 باش - رئیس - باش کیومی - باش سویاکی -
 قحف - باش کوتارمک یعنی باغی بولمق -
 باش بیرمک یعنی مطیع بولمق - باش
 بلاسی - باش قاقمق - باش اورمق
 یعنی شکایت قیلیمق - باش کیچمک
 یعنی باش آیامامق . طاو باشی - آغاچ
 باشی - بارماق باشی - آق باش بر اولندر -
 ایچمک باشی ایمرک - باش بولمق یعنی
 رئیس بولمق - باش توبه سی فرق -
 هامه . اش باشی آنچه دهه - باشدان آیاتی
 یانکا کیوم - باش اوستی یعنی بالعین
 والرأس - صوغان باشی - بر باش صوغان -
 ایکی باش کابسته - ۹ باش قورطم بار -
 آروش باشی - طاز باش .
 باش اورمق - اصلده مانکلایینی اولوع لارننگ
 درکاهنده بیرکاتینگورمک - بوساغه اوبیک
 بلان برابردر - حالا شکایت قیلیمق
 معناسینه در یعنی براو اوستوندن بر
 حاکم کا عرض قیلیمق .
 باش آوروی - عرب چه صداع دیرلر - اما
 باش ننگ بریاغی آورتسه عرب چه شقیقه
 آنالور - اونک یاقدان بولسه شقیقه
 یمنی - صونک یاقدن بولسه شقیقه
 یسری .
 باش جبلکا طرفندن آورتوی بیزکاک دندر .
 باش ابلانو - برنوع آورودر .
 باش قوطری - عرب چه قروح الرأس -
 اما بو طازدان باشقه در .
 باش - ابتدا - منشاء - مبداء - اول -
 اصل - اساس - آی باشی یعنی غره که
 یانکا آی باشی در - کول باشی -

بوزوقلق ننگ باشی .
 باش - باشناق - هر قایوس اوزننه باش .
 باشاق - آروش باشاغی - بوغدا ی باشاغی -
 آرپا باشاغی - سنبله - هوشه - اربه .
 باشاقلی - ابری باشاقلی - واق باشاقلی -
 آروش باشاقلی - بورچاق قوزاقلی .
 باشاقلانمق - باشاق باغلامق - باشاق
 حاصل بولمق - باش چقارمق .
 باشلی کوتلی - وصف ترکیبی قیلیندندر -
 براوننگ آیاغینه دراو باشین قویوب
 یانسه باشلی کوتلی یانا دیرلر - وغیر
 نرسه لر حقنده کذلک ایتولور
 باشلق - رئیسک - ریاست - باش بولمق .
 باشلق . باشاق دیرلر - عسکر اهلی ننگ
 باشلارینه کیه تورغان بر کیومدر .
 باش سز - باش کیچکان .
 باشچی - رئیس - قولاوز - رهنما - رهبر -
 سردار .
 باشقارمق - ادا قیلیمق - عهده سندن چقمق -
 تمام قیلیمق - اصلده باشقه ایمرک .
 باشینه ایمرک یعنی اش ننگ باشینه
 ایرشمک .
 باشقه - غیر - بوتان - اوزکا .
 باشقه چه - باشقه طریقچه - مخصوص .
 باشقه لی - مغایرة - اختلاف .
 باشقالانمق - باشقه باشقه بولمق - مغایر
 بولمق .
 باشلامق - ابتدا قیلیمق - مباشرة ایتمک -
 آغاز ایتمک - شروع قیلیمق - اها
 باشلامق دیکان فعل خصوصنده بر آرز
 تفصیل لازم درکه - بوفعل یا که توغرو
 مفعول به کا متعدی بولور: ایکماکنی
 باشلادم دیساک موندان فهملنه که بوتون

قیلمق - وانارمک یعنی هر بر فعلده
آننگ چه بولمق . یاری سننگ بخت
باصدی - دبرلر کویا که بخت و بخت سزلیک
میزان منزلنده بولوب بخت طرفی
غالب کیلکان در .

باصدرمق - بلا واسطه یا که بالواسطه بر
نرسه کا آورلق پیردرمک - باصارغه
قوشمق - یاللاب باصدرمق - مثلا:
کتاب باصدرمق - قاطا باصدرمق - آیاق
باصدرمق - آیاق باصدرمه یعنی کیتورمه
کیلماسون . قیودان صو باصمق - طولاً
باصمق .

باصوشمق - باصاغه اعانت قیلمق .
باصولمق - باصولمش بولمق - بتمک -
نابود بولمق - ویا باصولمق - فتنه
باصولمق - اوط باصلدی - چیل باصولدی .
باصونمق - اوزسونمک - باصنچاق ایتمک .
باصوندرمق - باصنچاق ایتماک سبجی بولمق .
باصونچاق - دن یعنی توبان - اعتبار سز - صانسز .
باصنچاقلق - اعتبار سزلق - صانسزلق یعنی
صانلاماس سزلق .

باصدرولو - باصطرولو - عرب چه کابوس .
باصدرلمق - آلباصتی باصوب غایت آورلق
حس قیلمق .

باصنقی - باصدرنقی .
باصطرق - باصدرق - بیجاننی یا که کولتهنی
آرباده باصوب بیلارلر بر آغاچدر .
باصطرقلامق - بیجاننی یا که کولتهنی باصطرق
بلان باصوب بیلامک .

باصتج - نردبان فارس - مرقاد - سلم عربی -
باصوب بوقاری منارکا بر نیچه درجه دن .
باصتچلی - بیوک باصتچلی - تاش باصتچلی -
چویون باصتچلی .

ایکماک بار ایکانده کیسوب آشادق -
یا که بر اشنی ابتدا قیلمق معناسنده
بولوب ایکنچی بر اسم فعل بلان قوشولوب
استعمال قیلنسه: یازا باشلادم - اوقی
باشلادی - نورا باشلادی .

باشلانمق - باشلاماغه امر ایتمک - بالاغه
سبق باشلانمق - مکتب کایبرمک .
باشلانمق - ابتداء قیلنمق - درس باشلانمق .
باشلاشمق - برکا باشلامق - سن مینکین
باشلا - من سینکین باشلایم .
باشماق - کاوش - آیاق کیومی - نعلین -
باشماق تانا یعنی ۲ یاشار بوزاو .
باشماقچی - کاوشچی .

باصا - کیندر آراسنده اوسه - اورلوقسز
بولور - سوسی اوچون اشلاب اش کا
کیتوره لر - باصاسوسی - باصا کیندری .
باصمق - آورلق بیرمک - آور ایتمک -
ظفر ایتمک - طبع قیلمق - آياقلانمق
یعنی آیاق باصمق - باصوب تورمق -
آیاق اوره باصوب تورمق - طابطاق -
هجوم ایتمک - وغلبه قیلمق - فقیرلاک
باصمق - نادانلق باصمق - زمانه
باصمق - صو باصمق - قاز باصمق -
قنم باصمق یعنی وجودکا کیلمک -
کتاب باصمق - مهر باصمق - یالغاولق
باصمق - آلباصتی باصمق - اوبور
باصمق - یوقو باصمق - ازینه باصمق
یعنی آرنندان بارمق - فتنه باصمق -
غفلت باصمق - کیز قاطا باصمق -
اشلپه باصمق - جومورقا باصا - طاوق
باصدرمق - قاز باصدرمق . ازینه باصمق
یعنی بر کمسنه ننگ عادتنی بلان
عادتلانمک وانکا تقلید قیلمق - وانباع

باصبا - باصفان نرسه - بخار باصماس - باصمه كتاب - مقابلی یازمه كتاب .
 باصمه خانه - كتاب باصارلار بر خانه در - مطمع و طبع خانه آنالور .
 باطر - بهادر - شجیع - یورا کلی - قیو .
 باطریق - شجاعت - بهادرلی - یورا کلی لك - قیولق - قیوچیلق .
 باطرانلق - بهادر بولوق - یورا کلی بولوق - قیولانلق .
 باطراندرمق - بهادر ایتمك - آراقی باطراندر .
 باطرانوشق - بارچه سی بر یولی بهادر بولوق بالانفاق .
 باغانا - یرکا قازوب اوتورنولمش جوان بورانه - چویون باغانا - ناش باغانا - آغاج باغانا - ایمن باغانا - قابقا باغاناسی - کوپر باغاناسی - اورام باغاناسی - چاقروم باغاناسی - تیلپیراف باغاناسی .
 باغانالی - باغاناسی بار - باغانالی بول یعنی اولوغ یول .
 باغ - باقچه - روضه - حدیقه - جیمش اوسه تورغان اولوغ باقچه - باغچه - باخچه .
 باغ آلماسی - باقچه آلماسی .
 باغبان - باقچهچی - باقچه قاراویلی سی .
 باغداش قوروب اوتورمق - نزلرنی بوکوب اوتورمق - مربع اوتورمق .
 باغداش - نزلرین بوکوب اوتورو .
 باغ - باو - کیندره - جب - دیلبوکا - بند - قید - فلاده .
 باغ - لسانمزده باو تسمیه قیلنور : چابانا باوی - کارا کی باوی - ایزو باوی - اشطان باوی - ساعت باوی .
 باغلو - باغلی - مربوط - یعنی باغلانمش -

باغلی باولی یعنی باوی بار : جفاك باولی .
 بختی باغلو یعنی بختی بیلانمش .
 باغلانو - قان بولی بیگلانو - عرب چه سده .
 باغلامق - عوام تلنده بیلامك - ربط قیلوق - بند - وقید قیلوق - بیگلامك - بیل باغلامق - کتابنی یاولوقه باغلامق - بولنی باغلامق - یعنی بارودن منع قیلامق - جراحت اوستینه چوپراک باغلامق - بیلامك . بر نرسه کا کونکل باغلامق یعنی مشتاق بولوق - اویوق بیلامك .
 باغلانلق - ربط ایندرمك - باغلارغه بیورمق .
 باغلاشمق - برکا ومفاعله باغلامق - بر برینی باغلامق - کوز باغلامق (بیلامك) یعنی - سحر اینمك .
 باغر - باور - قارا جگر - کبد - بغردیب الفی سزهم بارلور : بغرم پاره سی محبوبلرکا یازلور یعنی جانم کوزم عزیزم - مال باورایتی یعنی مال شول قدر عزیزدر نتاکه باور ایتی .
 باغرساق - باورساق - جیکلاوك مقدارنده مایده پشکان قامور .
 باغرمق - یاکه باقرمق - قاطلی فچقرمق - اوکوروب فچقرمق - ایشاک کبک باقرمق .
 باقرنلق - آقرنلق - قاطلی فچقرنلق - اوکرنمك .
 باقرشمق - بر نیچه کشی یاکه هیوان برکا قاطلی آقروشمق .
 باقرنلق - اوز آلدینه فچقرنغلامق .
 باغشلامق - بخش ایتمك - عطا قیلوق - جمیل لامك - هبه قیلوق - عفو قیلوق - یارلقامق - قرآن باغشلامق یعنی قرآن اوقوب ثوان بر فلان کشی کا هبه قیلوق (فارسیجه بخشایش و بخشیدن دن مأخوذ) .

باغشلاتىق - بخش ايتىدىمىك - ھىبە قىلدىرمىق .
 باغشلاشقىق - بىر بىر مۇزا بىرۈشمىك - بخش ايتۈشمىك .
 باغشلاتىقىق - يارلاقنىق: اميد اولىمىك باغشلاتىقنىق گىناھم .
 باغش باقىق دان - باغش كوروش ايتىمىك اتباع الفاظىدىن كوز قولاق بولمىق مضمونىدە مستعمل در .
 باغونىق - مطيع بولمىق - اطاعت قىلمىق - براونىك امرىنە منتظر بولوب تورمىق .
 باغوندىمىق - اوزىنە براونى مطيع ايتىمىك - اوزىنە ايارنىمىك - وتقليد قىلدىرمىق .
 باغونوشقىق - بىر بىر نە مطيع بولوشقىق .
 باقا - حشرات ارض نىك بىر نوعى: تاش باقا - گوبورلى باقا - آغاچ باقاسى . نش باقاسى - تاماقى باقاسى بىر علتىدر - تىكرمان تاش باقاسى يعنى باقا دىرلر تاش نىك اور تاسىنە بىر كىلىمىش بىر تىموردىر آنكار دىنى الناغاچ نىك اور چوغىن بىر كىلە در .
 باقا قازانى . باقا ياقراغى عربچە لسان الحمل دىرلر بىر اولندىر .
 باقچە - روضە - حدىقە - بستان - جىمىش باقچەسى - كاستە باقچەسى - برانكى باقچەسى .
 باقچەلىق - باقچەلارى كوپ بىر .
 باقرا - بوغداى بىرنە بىر اولندىر قازا اورلۇغى بولور كە بوغداى نىك اونون بوزار وقاراق قىلور فارسىدە شىلم دىرلر كوكرت بلان تويوب طلا قىلىنسە بىرۈش وھىق علتىنە نافع در .
 باقراج - اوزون صابلى تىمور توستاغان .
 باقر - نىماس - مىس - باقر صوار - باقر قومغان - باقر لەگەن - باقر آقچە - باقر

چاينىك . باقر نىك تركىبانى: طومپاك - بىرنىچ - جىز . بلقر كوفاراض - زاج نىماس . باقرچى - باقراش اشلاوچى - صوارچى - قومغانچى .
 باقرلامىق - باقر بلان نعتىق - باقر تلبىس قىلمىق .
 باقرلى - باقر قانوش - مغشوش .
 باقلە - بقلە - عرب تىلندە ھىبە سبزاوات بقلە آتالدىر: بقلە الملك شاھترە - بقلە الحمقاء سىمزاوات - تىلدىر ان اولوغى .
 باقىق - قارامىق - نظر قىلمىق - كوز صالحىق - كوزانىك - بالا باقىق يعنى بالانى تىرىبە قىلمىق - بالا باغوچى .
 باقدرمىق - طبىب قە مداوات ايتىدىمىك - كورسانىك: كوزىن باقدردى يعنى طبىب قە كوزىن كورساندى دوا قىلمىق اوچون - فال باقدردى - فال آچىردى .
 باقىشىق - باغشىق - بىر بىر نە قاراشقىق .
 باقونىق - باغونىق مادەسىن قارا - منقاد بولمىق - اطاعت قىلمىق .
 باقوچى - باغوچى - جفار - رمال - فالچى - بلان دعواسى قىلغوچى .
 باقوچىلىق - باغوچىلىق - كھانت - غىب علمن بلام دعواسى قىلمىق .
 باقىش - قاراو - نظر - كورش - باغش كورش اتباع الفاظىدىن: باغش كوروش ايت دىرلر - كوز قولاق بول دىكان بلان بىر معنادە در .
 باق قارا يعنى صاقلان تحفظ قىل - باق بالا آتاركا ايتورمن - سن مىكا قارا يعنى مىكا تقليد قىل .
 بال - عىل لعاب - زىبور - برانكى بالى - نوكلى تورابالى - كوزلى بال - آچى بال .

بال مای - بر مخصوص طعمادر که نکاح مجلسنده
یا که اسم مجلسنده ابتدا بال بلان مای
کیتورورلر - بر نوع نعامدر .
بال قورطی - آری عربچه زنبور .
بالده جاو - جاو کذلک، بال معناسنده در -
بو بر فقره در سبونو چلی خبر اینکان کشی کا
خطابا آوزنکا بالده جاو دیرلر .
بالوز - شمع - بال مومی - موم - بالاوز
شم یعنی بالاوزدان معمول شم - بالاوزلی
کیندر - یغور اوتناس کا - بالاوزلی
مای: ایرن یارلغانغه .
بالاوزلامق - جبنی بالاوزغه صدرمق -
بالاوزلی ایتمک .
بالاوز صقیف - ناوش سزغنه یغلامقدان
کناهدر .
باللامق - بال بلان قانوشدرمق ۷ بال بلان
اصلاح قبلیق - بال صلامق - سورنمک .
باللانمق - بال طعمی ایتمک - بال سیمان
بولمق .
باللاندرمق - بال کبک عدوبتلی ایتمک .
باللی - بال بلان قانوش .
بالچی - بال صانوچی .
بالچق - جووش نوفرانق - اورام بالچقی -
کریچ بالچقی - چولماک بالچقی -
یابوشناق بالچق - اوزلی بالچق .
بالچغلی - بالچق بلان ملوت - بالچق نیکان -
بالچق بلان بالچرانغان .
بالچقلانمق - بالچق قه بویالمق - یا که بالچق قه
ایلانمک .
بالا - ولد - مولود - ایر بالا - قز بالا -
بالالار - بالاچاغا - و کذلک حیوانات -
وطیورننک کچکنه لری: کوکارچن بالاسی -
بورى بالاسی - آیو بالاسی . بالانابمق -

بالا کینورمک - بالا نوغدرمق .
بالالامق - بالا تابمق - بالا کینورمک .
قوشلار حقنده بالا چقارمق .
بالالانمق - بالا تابدرمق .
بالاچاغا - اتباع الفاظ اندر - هر بر کچکنه لر
یعنی خواه قز بالا - خواه ایر .
بالالی - بالاسی بار - بالالی خانون یعنی
قولنده ایچماک بالاسی بار .
بالالی چاغالی - اتباع الفاظ قبیلندندر یعنی
ذی عیال کمسنه .
بالالار آوروی یعنی زیاند اش آوروی .
بالالاق - صبیلق - صباوة - اوغللق قه بالالاق قه
یعنی بالا منزلنده ایتمق آصرامق قه .
بالا - یوقاری .
بالاخانه - بر آرتخریف قیلوب بالجون دیرلر .
بالان - معروف بر آچی جیلاکدر - بالان
آغاچی - بالان قاغی - بالان بلس -
بالان صبزغی .
بالدیز - بالدیز - خانونننک سنکلی سی .
بالدران - شوکران - معروف بر زهر اولندر -
کاها آغو او طی تسمیه قیلنور .
بالدری قرا - بر نباتدر - شعر الغول هم
ایتولور - بر نوعی کزیره البثردر .
بالطر - تزدن آیاق او کچه سینه قدر -
حیوانده کراغ - ونبائنده زغره وهم ساق
آنالور - بالطر ایتی - بالطر سویاکی -
چیتوک بالطری .
بالداق - قاش سز یوزوک - کموش بالداق .
آلتون بالداق - عقیق بالداق .
بالطه - اوزون صابلی آلت در که آغاچ دان
یورط عمارت قیلوچیلار استعمال قیلورلار -
آی بالطه - بالطه صابی - هجامت بالطه سی
یعنی قان آلوچیلار بالطه سی .

بایومق - دولت ایاسی بولمق - بای بولمق -
 قوباش بایومق - غروب اینمک .
 بایومتق - بای اینمک یعنی براونی بایلار
 درجه سینه کرتک - آنچه کوب حاصل
 ایندرمک - یا که آنچه بیرمک .
 بایوق - بایق - حاضر - آنوق - مهیا - طیار .
 بایوقلامق - حاضرلامک - آنوقلامق - مهیا
 قیلیمق - طیار قیلیمق .
 بایراق - لوا - سنجاق - صوغش میداننده
 علم در - یرکا فادارلار .
 بایطال - بیه - قصرای - آیفیر خاتونی -
 جغتای ده بیطال یازولور .
 بایغوش - یابالاق - هی بایغوش - نوع
 ذم در .
 باه - آطنی چاقرغانده تکرار قیلنهدر:
 باه - باه - باه - طاینی دخی: به - به -
 به - دیب تکرار تلفظ قیلالار .
 بیج - فارسجه پاپوش دیکان سوزدن محفدر -
 قدیمکی سوزدر - چیتوک - ایتوک -
 وغیرلر .
 بیریه - سنبل جبلی ننگ اسپدر .
 بیریه مای - معروف مایدرد .
 بیگ - بینک - کوز بیکی - یا که بینکی -
 اولن ننگ بیکی یعنی حاضرکنه بورناب
 چقانی .
 بیگا - چیش - قاز بیگاسی - اورداک بیگاسی .
 بیگام - جانم اوغل .
 بت اولنی - یا که بتلی اولن .
 بت - آدمده بولغوچی بر حیواندرکه آدم ننگ
 آرتوق قانلارین صورور - عرب چه
 قمله - کهله - اورمان بتی - تاقنابتی -
 صوبتی - بت اوطی - حشیشنه القمه -
 خاتونلار باشلارندان بت قاراشالار .

بالطهچی - بالطه اوستاسی .
 بالق - سمک - صو حیوانی - غیر منهای
 انواعی باردر - جتمه - قارماق - بالق
 تونا تورغان آلتلردر - بالق اوولدغی -
 بالق قاجغی - آلا بالق .
 بالق تونمق - بالق آولامق - آق بالق .
 بالقچی - بالق تونوچی - بالق مالی بلان
 صانو اینوچی .
 بالقلی - بالق کوب یر - بالقلی کول -
 بالقلی صو .
 بالقیمق - بالقیمق - نور کونارلمک - نور
 چقیمق - نور سطوع اینمک - نورلی
 بولمق - نور قالمق - آی کبک قالمق -
 قوباش کبک بالقمدی .
 بالقدرمق - بالقیمق - قالمقیمق - مرتفع
 اینمک .
 باورساق - باغرساق ماده سین قارا .
 باو - باغ - ماده سین قارا .
 باور قیلیمق - فارسیدان مأخوذ - اشانمق -
 واینانمق .
 باور - باغر - بفر - عربی طحال در -
 ایچده بر ماده در - مال باور اینی یعنی
 مال شول قدر طاطلی درکه - باور یاننداغی
 ایت طاطلی بولور .
 باور آغاجی - عوامده کیندر اورنی دیکان
 آلت ننگ بر جزئی درکه - صوققان نرسه نی
 همان اول آغاجنه چرنارلار .
 بای - توانکر - غنی - صاحب الدوله -
 خواجه .
 بایلق - دولت - غنا - بارلق - آنچه
 کوبلک - یا که قناعت .
 بایتاقی - کوب - یتارلک - فراوان .
 بایوملق - غروب اینمک - قوباش .

ايرشدرمك - اعدام ايتمك - تماملاق -
كامل ايتمك - تاشلامق - ايشنى
بتورمك - آشاب بتورمك .

بتونمك (اشانمق مقرر بولمق) .
بتمك - اشانمق - اينانمق - اعتقاد قيلمق -
آللاهغه بتسنك ير تين آقچم يوق .

بتمك - (توركى قديم) يازمق
بتك - يازو - مکتوب - خط - فارسيدده هم
بو معناده مستعملدر - جغتايده بتيك
يازولور .

بتى - بتو - مکتوب - تعويد - رقيه .
بتنمك - اشانمق - براوننك باطل سوزين
قول ايتمك .

بتاشمك - بتمك ديكان فعلننك بر نوعسى -
يت - بتاش - فادال - چانچل .
بتاشدرمك - بتورمك .

بتك - فرج - بومه - خاتونلار جانواري .
بتيك - مکتوب - محررات .

بج - حبش تاوغى - دجاجه الحبشى .
بچردامق - بشار پشماش ايكمك صندرسانك
بچرايتوب كيتار - پشماچق ايكمك -
يا كه بچنقى .

بجث - مناظره - اولچاشو - بجث ايتمك .
بجثلاشمك - مناظره قيلوشمق - اولچاشمك .

بجر - عربى در - دينكتر معناسينه - بجر منجمد
شمالى قطب شمال كا ياقن طرفداغى بوز
دينكزى - بجر منجمد جنوبى - قطب

جنوبى طرفنداغى بوز دينكزى - بجر
محيط كبير آزيه بلان آميرىكا آراسنده -
بجر اطلاس افرىقهغه ملاصق اطلاس

دينكزى - بجر محيط هندى هندستانننك
جنوبينده كې اولوع دينكز - بجر سفيد
آق دينكز - بجر سپاه قارا دينكز -

بئچه - صتى - پندنده چابورقلار صمصانك
آزغنه صو چقار .

بتلى - بتلاكان كشى - كولما كده بتى كوب
- كشى - هي بتلى قارغه - بتلى بورون -
آرقاسين بت آشى (اشلاكانن ات آشى) .
بتلامك - بت حاصل بولمق - بدنده بتى
كوبايملك .

بتلاتمك - بت حاصل ايتمك - كچكنه جلعه
صوى كرنى بتلاته يعنى آنداين صوده
كر جوولسه بتلاوچان بولا .

بتلاوچان يعنى بتلى تورغان عادنى بار .
بت - بت - صنم - صن - صورت - پتقه
تابونمق - پتقه وصنمغه سجده قيلمق -
آله اتخاد ايتمك .

بتمك - (توركى قديم) اوسمك - اورلوق
بردن تيشولوب چقمق - شكر چاچدم
نوز بتدى .

بتمك - تمام بولمق - معدوم بولمق - فنا
بولمق - ايكمك بتمك - چاي بتمك -
اش بتمك - يانوب بتدى - بوغالوب
بتدى - وكذلك اوشوبتمك وبتورمك

ديكان فعللر - باشلامق فعلى شكللى
غير بر فعل كامعين وياردمى كيك استعمال
قيلندهر - ومع هذا بر عملننك يا كه
بر حالننك تماميتينه دلالت قىلادر -

اشلاب بتدى - يانوب بتدى - وكذلك
موننك متعديسى كه بتورمك - يازوب
بتوردم - آشاب بتوردم - مونده ينه

تفصيل - كبراك .
بتمك: اوسمك - تمام بولمق - اشانمق -
يازمق صحبچراكى بتمك لازم در .

بترمك - بتورمك - (بتدرمك دن مخفف)
ختم ايتمك - تمام ايتمك - آخرينه

بد کور - اصل سز و نسب سز - بدنام .
 بد بخت - یاوز - بخت سز - اقبال سز -
 بد طالع - مدبر - منحوس .
 بد دعا قیلمق - سب قیلمق - نفرین ایتنک -
 لعنت ایتنک .
 بدن - تن - جسم - جسد - جنه - گلو ده .
 بدنلی - اعضالی - اولوغ بدنلی - جسم -
 جنهلی .
 بد بلدق - معروف قوش .
 بدر - اورلوق - هبه - نخم .
 برد - صالحونلق .
 برد الکی - بوبراک صالحونلق دیرلر بر
 آورودر .
 برد المعده - معده صالحونلق کذلک بر
 علتدر .
 برانغار - جغتای لغتنده مبینه یعنی عسکر ننگ
 اونک فاناطی .
 برناس - قدیم بر طائفه ننگ اسپدر .
 بر باریس - امیر باریس - عنبر باریس -
 نور و کچه . قادن طوزلقی .
 بر (تورکی بیر) - احد - واحد - یک -
 دانه - مساوی - برکشی - بر آنچه -
 آغاچ و شجر ایکسی ده بر . بر یولی -
 دفعة - ناکهان . برکا بر - برمه بر .
 بر آدم - بر مدت - بر مرتبه - بر کره
 ناره . بر آرز - بر نیچه - برده - اصلا -
 ایکیدن بری - برده بر یکی - بر
 آزدان - بر ساعتدن - هیچ بری .
 بر یاقفه - یعنی بولدان کیت صافلان .
 بر او - لا علی النعمین کشیلردن برکشی .
 برلک - احدیت - اتحاد - بر تین لک -
 بر صوملق .
 برلی - واحدی - وحدانی .

بجر خز استرخان دینکزی - بجر آرال
 آرال دینکزی - وغیرلر .
 بجر ی - بجریه - دینکزکا منسوب .
 بخار - ب ننگ ضمه سی - مطلقابو معنا سنده -
 و کذلک طومانغه هم ایتولور .
 بجه الصوت - بخوخه الصوت - ناوش فارولو -
 بر علتدر .
 بخت - رسقال - رزقال - اقبال - آننگ
 صانودان بختی بار یعنی اول هر قاچان
 بخش صانواینه . صوقر بخت - بایلق قه
 نا اهل کشی بای بولسه اول صوقر بخت
 بلان تورا دیرلر .
 بختلی - صاحب الاقبال - رزقالی .
 بخش - بخشش - باغشلاو - هدیه - هبه -
 عطیه - احسان - بخشش قیلمق یعنی
 هبه قیلمق - تصدق ایتنک - فارسی دان
 مأخوذدر - لغتنده بر آرز تحریف قیلوب
 باغشلاو دیرلر .
 بخل - صارانلق - لثامت .
 بخیل - صاران - لثیم .
 بخور - خوش نوتون چقارو یعنی خوش
 نرسه لر باند رمتق - بخور مریم - بخور
 مایی .
 بخورلق - انواع خوش ایسلی نرسه دن مرکب
 تیخیر اوچون .
 بخور لامک - خوش نوتون چقارمق .
 بدایت - دعوا باشلانا تورغان کچکنه حکمه .
 بد - یاوز - یامان - قباحث - اشکی -
 بوسوز اصل فارسی سوزی بولوب تلمزده
 هم مستعملدر .
 بد دعا - بد زبان - یاوز تللی - یاوز خلقلی -
 بد مزاج - بد افعال - بد اندیش .
 بد رفت - حاجت خانه .

- برداى - برابر چه - بر اولچاوده - بر صفتك .
 برار - برار نين - برار آنچه - برار برار -
 برام برام - برارلك .
 برام - بربر - برام سرام - آرماز .
 براملامك - برار برار اشلامك - برار برار
 عمل قيليق .
 برام سرام - اتباع الفاظداندر يعنى دفعه
 توكل وافلاب اورق صورق .
 برام برام سويلامك - تفصيلاً بيان قيليق .
 برامكلامك - براملامك - برام برام اشلامك .
 براملاب جيميق - برامكلب جيميق - برام
 برام جيميق - برام برام چاقرمق .
 برنجى - اولنجى - اولكى .
 براولى - يعنى بر اتفاقده - بر آوزده -
 برسوزده - براولى بولمق .
 برلاشمك - بر اتفاقده بولمق - بر سوزده
 بولمق - اتفاق قيلوشمق .
 بركا - معا - بريولى: ايكنكز بركا كيئلنكز -
 توقتا بركا بارورمز يعنى بربرمز بلان
 مصاحب بولوب .
 بركالاشمك - بركابولمق: بركالاشوب بارورمز
 يعنى جيمعز بر يولى بارورمز .
 برك - محكم - نف - فاطى .
 بر بركمك - جبولمق - يابوشمق - توتاشمق:
 بريكوب قاندى يعنى يابوشوب قاندى .
 بريكدرمك - بركتمك - محكم ايتمك -
 توتاشدريمق - برلاشدرمك .
 برلامك - توحيد ايتمك يعنى بردر ديب
 اعتقاد قيلمق .
 برلاننك - بر ديب ايت ديب اعتقاد
 قيلدريمق .
 برلاننك - بر بولمق - برلنمش بولمق -
 يالغز بولمق .
- برلاشمك - ايكاو بر بولمق: ايكمز بر
 بولايق يعنى بر مصاحته بولايق .
 برله - برلان - بلان - بيلان - بيله .
 براملامك - برام برام جيميق .
 برابر - مساوى - يكسان - تيكز .
 برابرلك - مساوات - محادات .
 برابرلامك - مساوى ايتمك - نيكللامك -
 برمقدارده قيلمق .
 برابرلاننك - نيكللاننك .
 برابرلنمك - برابر بولمق - نيكلزلنمك .
 برأت - برأت كچهس كه ماه شعباننك
 ل انجى كچه سيدر .
 براقمق - تاشلامق - قويمق - آتمق -
 الفا ايتمك .
 برانچه - بيك كوب - حسابسز: بوكون
 برانچه قار ياددى .
 براؤا - آفرين - تحسین - شاباش . توركو
 قديمده هره - اره ايدى كه برشادلق
 ياكه بر تحسین قيلوراش واقع بولغانده:
 هره خره قچقورولار ايدى آلاردان تانارغه
 تاناردان صفاليه كا آلاردان روس قه
 وياوروپاغه ده كچمشدر .
 برباد - برباد ايتمك - جيل كايبرمك يعنى
 ارم ايتمك - يوققه چقارمق .
 برزخ - ايكى نرسه آراسنده بولغوچى حائل -
 پرده - مانع - ودخى موت بلان حشر
 آراسنده بولغوچى زمان - غير
 معنالى ده بار .
 برغو - صبرغى .
 برف - قار - ثلج .
 بركت - بركات .
 بركتلى - كوب - مول .
 برك - نق - محكم - برك ياغلامق - نق بيلامك .

اوتنك - اوشومك - قاتمق .
 بر ياقسز بولو - عرب چه فالج - فلوج -
 فالج .
 برهوت - بئر برهوت - حضرموت ديارنه
 برقيودر كه منافقر نك جاني آنك محبوس در .
 برهان - دليل - عله .
 بز - بوز - بز عربيدر مامق دان منسوج
 نرسه .
 بزاز - بوزچي - بز .
 بزازيه - بر فتوي كتابي در .
 بزرك - ب نك ضمه سي بلان فارس چه اولوغ
 وعظيم معناسنده - اما نكزده عكسنده
 مستعملدر يعني بزرك كنه بير - بيك
 آز بير معناسنده .
 بز - بر آلتدر كه چيتوك كاوش وغير لرنی
 تكيك اوچون : كاوش بزى - چيتوك
 بزى - قاموط بزى - قايوش بزى -
 قزدرمه بزى .
 بزى - عرب چه در اورلوق وجبه معناسينه :
 بزى البصل - بزى العجل - بزى البنج -
 بزى الجزر .
 بزلامق - بزى بز ايتنك - بزى دامق - چين
 ناوشى - هواده چين بزى .
 بزى - ضمير منكلم در - نحن - ما - مفردى
 من .
 بزى - مبالغه اوچون ادا ت جمع - بزكا لنا .
 بزى بز نك لنا . بزى - عنا منا .
 بزى - عيش عشرت - صحبت - مجلس .
 بزى قيلمق - مصاحبت و مجلس قيلمق .
 بزى دامق - بزلامك - بزى بز ايتنك -
 بزى دامق كيك اتباع اصواندن در .
 بزى اوق - بزى اوق - بزى اوق - اوچورتا
 تورغان كاعز نك ناوش پيدا قيلار بر

بركك - نى بولوق - يابوشمق - توتاشمق -
 بركا قوشولوق .
 بركتنك - بركدرمك - نعنمق - توتاشدريمق -
 محكملامك .
 بركشمك - بركا توتاشمق .
 برله - برلان - اصلده - بر ايله - بر ايلان
 بر ادا ت در .
 برمك - اورمق - صوقمق - ضرب ايتنك -
 فارسچه زدن - باشينه بردى .
 بردرمك - اوردمق - بر نرسنى آت بلان
 بردرمك : بر كشيلى ترته باشى بلان
 بردردى .
 برشمك - بر برين برمك - صوغوشمق :
 تيز زمان غنه بروشوب آلد يلاز يعني
 آزغنه صوغوشد يلاز .
 برنمك - اوزين اوزى برمك - چوقونمق
 ديكان سوزدن كناية در : نور تونمك .
 برانكى - فرنگى - ير آلماسى - ير نكسى -
 برانكى بالى - برانكى آرافى سى - برانكى
 بوكهسى - برانكى پرچى - برانكى
 كراخمالى .
 برانكىلى - برانكىلى آش يعني آش كه
 برانكى صالوب پشركان .
 برانكىلامك - برانكى بلان اصلاح قيلمق -
 برانكى بلان پشرمك .
 برن - صارق بالاسى و كذلك كجه بالاسى
 صارق برنى - كجه برنى . اصل بوسوز
 فارسى دان مأخوذدر كه ارن ديزلر -
 زند لغتنده آنا قوى معناسنده
 ايدى .
 برودت - صالقولاق - صوقلاق .
 برودتلانمك - صالقولاق نيمك - صوق
 نيمك - صوق صوقمق - صوق

جزئی در - دخی ده بر کچکنه تاقنا کیساکین
 ایکی برندن نیشوب جب کرتورلر اول
 ایکی جب دن ایکی یاقفه تارتقاج مذکور
 تاقنا سرعت بلان ایلانوب بڑ بڑ طاوش
 چقارور .
 بڑبڑاق - مدرسه شاگردلری آراسنده بر
 اویوندر .
 بسباسه دوایی نباندر .
 بسیط - دیرلر کوب اورونده مستعملدرکه
 مرکب ننگ مقابلی در - اولا مرکبات
 دیرلر موالید ثلثه دن عبارتدرکه نباتات
 و حیوانات و معادنر آنکار مقابل بسایط
 مثلا عناصر اربعه و افلاکدر چونکه مطلق
 جسم اگر اجسام مختلفه الطبايعدان
 بولماسه بسیط آنالادر اگر مرکب بولوب ده
 نامی بولماسه جمادات واکر نامی بولسه
 حیوانات .
 بصل - صوغان - عربی در .
 بصل عنصل عرب چه در - دینکز صوغانی یا که
 آطاو صوغانی دیبده آنالور دوایی بر
 نرسه در .
 بطیخ عرب چه در - قانون معروف بیشتر .
 بطیخ اصغر - قانون .
 بطیخ اخضر - قاربوز .
 بستان - باقچه .
 بستانی - باقچه غه منسوب یعنی عادتا باقچه ده
 بولا تورغان نرسه - مقابلی بری .
 بستان علم - علم باقچه سی یعنی غابت عالم .
 بس - اداندان در - فاء تعقیب مقامنده .
 بس - قش کون چی منزلنده هوادان اینکان
 رطوبت در صالقونلغی بلان قار روشلی
 بولور .
 بصرمک - بس توشمک - بسلانمک - فارلانمک -

قار کبک آق بولمق: صقال بسردی -
 ترزه بسردی که صقال یا که ترزه قار
 بلان مستور بولدی .
 بسلانمک - بس بلان مستور بولمق -
 بسلی بولمق .
 بسلامک - تربیه قیلمق معنا سنده عثمانی
 سوزیدر .
 بسفایج - اضراس الکلب دیکان بر دوایی
 اولندر ات تشی دیرلر .
 بش - بیس - خمسه - پنج - بش دانه:
 بشدن بر خمس - پنج یگ .
 بش کون - زمان قیلیدن عبارتدرکه بو
 بش کونلک دنیا دیرلر - اما بعض لردن
 ایشتوله درکه بو اوج کونلک دنیا دیرلر -
 لکن بش کونلک دنیا دیمک ننگ وجه سی
 مقبول را کدر چونکه یدی کون بر
 جمعه درکه بر کونی دنیاغه کیلکان وبر
 کونی کیناسی کونی در قالغان بش کونی
 دنیاده تور اچق .
 بش برده بش یکر می بش - بش ده بش اون .
 بش بارماق - یعنی بر قولده بش دانه
 بارماق .
 بش نماز - هر بر اهاد ناس ننگ ذمه سینه
 لازم بش نمازدرکه: ایرته نمازی - اویله
 نمازی - ایکندی نمازی - اخشام نمازی -
 یسبع نمازی در .
 بش بنای اسلام که: نماز - زکوة - حج -
 روزه - توحید .
 بش حواس که - حواس خمسه طاهری:
 ایشتو - کورو - دوق تاتوب بلو -
 لمس توتوب بلو - شم ایناب بلو .
 بش حواس باطنی .
 بشار - هر آحادقه بش دانه .

کوش دن - آلتوندان بر بالداقدر
عربی ده اساورمن فضا.

بلاک - جغتایده بیلاک یازلور قولننک
ترساکندن توبان بارماق لارغه قدر
نبض یری در عربده رسع آنالور.

بلاکچه - کیندر توبسز قاپچوقدرکه اوراق
اورغانده بلاک کا کیارلر - اما بیلاکچه
جغتایده مجرملرننک قول لارینه باغلارلار
برنوع بوغادر.

بلان - بله - برله - برلان - بیله - بیلان
حرف جراردر تورلو لوجهده تورلوچه
مستعمل.

بلاو - پکی - چیچ پکی سی وغیرنچکه قورال لاری
قایرارلار بر آلتدر.

بلبل - صاندوغاج - هزارداستان - عندلیب.
باچراق - بالچقراقدان تخریف قیلنسه کیراک:

بالچق - جووش بالچق - صولی بالچق.
باچرامق - باچراق بولمق - بویالمق.
باچرانمق - بویانمق - باچراق ایتنک -
چلاتنق.

باچراشمق - برکاباچرامق - برکاچلانوشمق.
باچرانمق - بویالمق - چلانمق.

بلده - بلد - بلاد - شهر - مدینه.
بلسان مای - معروف بر مایدر.

بلسان آغاجی - مصر دیارنده بولور مشهور
بر آغاجدر بیلاک اعلا مای بولادر صنغان
وقرلغان و بیرتولکان اعضاغه فاید البدر -

ورعشه زهمتینه.
بلاش - تانوش - آشنا - دوست یعنی معلوم

کشن و بلکان کشی.
بلشلک - تانوشلق - آشنالق.

بلشلانمک - تانوشمق - بلاش بولمق -
آشنالق پیدا قیلمق.

بشارلامک - بشاراب بولمک یعنی هر بر
حصهغه بش دانه قویوب تقسیم قیلمق.

بشلی - خماسی.
بشلک - بش صوملق - بش تبینلک.

بشچی - خامس - پنجم - پنجمین.
بشلامک - بش ایتنک - تخمیس ایتنک.

بش بارماق - بر نباتدر عرب چه غمسه اوراق -
فارسچه هم پنج انکشت دیرلر دوائی بر

نباتدر تخمینه حب الفقد دیرلر استسقا
زهمتینه مفیددر.

بشارت - سونچ - شادلق - بشارت بیرمک -
سونچ بیرمک - سوندرمک.

بعض - بعض بر کلمه درکه کوبدن بر جزء
معناسنه یعنی کیراک عددی کیراک وزنی

کیراک کیلی نرسه بولسون - دخی بو
معنای عربده من دیکان حرف جر بلان

وتانارده دن دیکان حرف واسطه سی
بلانده افاده قیلنهدر: آلمادان -

چای دن - آروش دان بیروب بیاردم
آز آز - بعضلر یعنی بعض کشیلر -
بعض آدملر.

بغر - باغر - باور ماده لرنده ایتولدی:
بغرم کباب - جانم بغرم - بغرم کیساکی.

بقال - مطبخ وآش خانه حاجتلری صانوجی:
دوکی - مای - اون.

بقله - باقلا - بورچلق - بقلة الحمقا نیلبران
اورلوقی - بزرالنج.

بلادر - تهرندی اسمیدر.
بلا - مطلقا آفت معناسنده: فتنه - خطر -

باش بلاسی - بلاکا اوچرامق.
بلانمک - بلاغه گرفتار بولمق.

بلازک - بلاک یوزوک یا که بلاک یوزوکی
دیکان سوزدن محققدرکه بلاک کا کیارلر

بلش چقمق یعنی صونکنندان تانوشمق .
 بلکلی - بلکوجی - عالم - معرفتلی .
 بلکسز - جاهل - نادان - معرفتسز -
 بلکسزلنمک نادان بولمق .
 بلورلک - آصات - سهل .
 بلماس لک - بلورکا ممکن توکل بولغان نرسه .
 بلور بلماس - هر بلور بلماس فائنده
 کشف اسرار ایلامه .
 بلند - بیوک - رفیع - عالی - یوکسک
 معنالرینهدر - ایشکننک اوستنده کی
 یانکاغینه هم اینولور - صفت معناسین
 افاده اوچون دخی مستعلدر: بلند
 همت لو - بلند درجه لی - بلند آواز .
 بلی - نعم - آلی - درست - تصدیق
 اوچوندر .
 بلیله - هلیله شیکلی بر دارو اسپیدر .
 بنا - عمارت - انشا .
 بنا قیلیق - عمارت قیلیق - یورطورغوزمق .
 بنارس - جفا کندن معمول بر قماش در آقلی
 بی قصب دخی هندستانک بر شور اسپیدر .
 بنای - کوزال - نفیس - اعلا نرسه .
 بنا - بنا قیلغوجی - معمار .
 بن - بننک کسره سی - اوغل معناسینه
 عرب چه دره .
 بن - من مقامنده انا - من - ضمیر متکلمدر:
 منکا - منی - منم بلان - من ده - من
 ماده سنده قارا .
 بنج - بنک - تیلیرن اورلوسی در بندر البنج
 دیرلر .
 بند - قل - خدمتچی - خدمتکار - عابد - زاهد .
 بنده لک - قلاتی - عبادت - طاعت .
 بنفسج - بنفشه - میلاوشه - معروف حوش
 ایسلی چچکدر .

بلشلاندیرمک - واسطه بولوب براونی براوکا
 آشنا قیلیمق .
 بلشلانشمک - براو بلان برکا ایکچی بر
 کشی کا بلش بولوشمق .
 بلطر - اونکان یل - سنه سابقه .
 بلطرضی - اونکان یلغی نرسه - بطرضی یل -
 اونکان یل .
 بلغم - اخلاط اربعه ننگ برسی تانارمزه
 قافروق تعبیر قیلنور - بلغمی المزاج .
 بلکه - بلکم - بولور باکه بولماس - تردد
 مقامنده استعمال قیلنور .
 یلور - بلور - بللور تاشی طاودان چقارشافی
 طاشدر روس اصطلاحچه خروسطال
 دیرلر .
 بلمک - او قوب بلمک - معرفت حاصل
 اینمک - واقی بولمق - فراست قیلیمق -
 ادراک اینمک - نایمق - اذعان اینمک -
 ظن قیلیمق - گمان اینمک - اعتقاد
 قیلیمق - یقین بلمک - فرض بلمک -
 اویلاب بلمک .
 بلدیرمک - تعلیم و تفهیم اینمک - اعلام
 اینمک - خبر بیریتمک - خبردار اینمک .
 بلوشمک - خبر آلمق - بر برینی بلمک -
 صور اتوب بلمک .
 بلنمک - معلوم بولمق - یقین حاصل بولمق -
 شافع بولمق - فاش بولمق .
 بلندیرمک - بیلکولی اینمک - علامتی بولمق .
 باشدیرمک - بلارکا قوشمق - بر اشنی براوکا
 بل دیب امر اینمک .
 بلدک - یعنی علم - بلمک لک: اوز بلدکم
 بلان اشلام یعنی براوننک ده یاردمی
 قانوشمادی - بلدکم یعنی عادت بویچه
 بلکانم - تجربه والفت بلان بلکانم -

بوتانمق - بوتارغه قوشمق ياكه ياللامق .
بوتاشمق - بركا اعانه بوتامق .

بوتالمق - بوتالمش بولمق - بوتاقلارى بتمك .
بوتان - باشقه - غير - اوزكا - ايكنچى .

بوتقه - جارما پلاوى يعنى بوراي - آريا -
قارا بوغداى جارمالارندان حاضرلنمش

برقوي آش در ماي سالوب آشارلار .
يغور بوتقه سى ديرلر غايت قورولق

زمانلارده استسقا نمازى قىبلندن برنوع
دعادر آننگ كىفيتى بودر كه اولننگ

باشراق كمنه لرى جبولوب بر صو
يانينه توشلر قازان آصالر بوتقه پشرالر

اول بوتقه دان تناول بعدنده دعا قيلوب
الله تعالى دن يغور تلای لر - آندان

صونك كولهاك اشطانى بلان تفاقلا صوغه
كروب چلانلار كوياكه يغور يابوب

يغورغه چلانغان شىكللى .
بوتقه لى - بوتقه جارمه - بر بوتقه لى جارما

كبراك يعنى بر مرتبه بوتقه پشوروكا
ينارلك مقدارنده .

بوتوركا - بودره - كودره يعنى بوتورولكان -
بوتورمه - بوتوركا ساچلى - بوتوركا

جونلى .
بوتوركالانمك - جوني بوتوركا بولمق -

بوتوركا اورلمك .
بوتوركالاندرمك - بوتوركا اينمك - ساچنى

بوتوركالاندرالر .
بوتورمك - بوتورمك - جبنى بوتورمك -

قاتمق - ايشمك .
بوتورتمك .
بوتورشمك .

بوتورلمك - ايشولمك - آطلاس بوتوروله -
بيك چبراق قاتقان جب بوتوروله .

بنفسچى - ميللوشه كا منسوب - ميللوشه
نوسلى .

بنفشه - بنفشج - ميللوشه .
بنك - بنج - حشيشه الاسرار .

بنباد - نيكز - واصل معنا سينه - واساس
معناسينه .

بنى آدم - آدم اوغلانلارى .
بنكزاش - جغتاي لغتى در اوخشاش معنا سينه .

بنكزامك - اوخشامق - مشابه بولمق .
بنكز - يوز - چهره - جمال .

بواسير - باباسر - بوسر - معروف آورودر .
بواسير الانف بر آورودر .

بوا ياكه بويه - آغوم صونى بولوب
آغوشندان توقتانور - نكرمان بواسى .

بو - اسماء اشارت دندر : هذا - وهذه -
وهامعنا لرنده - حاضر كا و قريب كا اشارت

اوچوندر - بوكشى يعنى اوشبو كوزمزا
كورنكان - اما ذهنده كنه حاضر بولسه ده

هيچ شىء نوكل : بو چاقلى - بو قدر -
بوني - بو كم - بو چاغنده - بو زمان .

بوتنوك - عرب چه نعنم - نعنم ديرلر بيك
معروف حوش ايسلى اولندر - بر نيچه

نوعى بولور : صو بوتنوكى - ماچى
بوتنوكى - بوروج بوتنوك .

بوتنوك مايى .
بوتاقى - آغاج بوتاقى - آغاج نارماغى -

غصن - اغصان .
بوتاقلى - كوب نارماقلى - نوتاقى بار -

بوتاقلى صاناقلى - اتباع الفاظ اندر :
بيك بوتاقلى - بيك نارماقلى .

بوتاقلامق - بوتاق چقمق - بوتاق اوسمك .
بوتامق - بوتامق - بوتاقلار بين كيسمك -

بوتاقلار بين آرچيمق .

نایاق دیرلر یارطی آرشون یا که اوچ
چرک بر آغاچدر بورا اویوننده
مستعملدر .

بورامق - بورانهی باشلارین کیرنلاب
کیرنلاب اویومق - کیمک - کیرنلاب
صالمق .

بورانمق - بورارغه باللامق - یاللاب
بورانمق - اوی اینوب بورانمق .
بوراشمق - برکا بورامق - یاردملاشوب
بورامق .

بورالمق - بورالمش بولمق .
بورالامق - بورا کبک اینوب اویومق:
میچکا اوتوننی بورالاب یاق .

بورا نایاق - بورا مادهسین قارا .
بورا ناشی - بر نوع ناشدرکه تیمورچیلر
آننگ بلان تیمورنی یابوشدرلار .
بوران - بوراغان یعنی بوری بوری یاوغان
قار یا که یغمور یا که قوم بورانی .
بورانلامق - بورانلاب یاموق: قار -
یغمور .

بوران قوچان - الباع الفاظداندر - هر
تورلو بوران - قار - یغمور - جیل -
داول .

بور - آقبوردان مخفف .
بورای - بر نوع غلهدر - بوغداي کبک -
کوبراک چارهاغه استعمال قیلالار . بورای
چارماسی - بورای بوتقهسی - بورای
کوماچی .

بورچا - بت - بورچا - قاندالا - معروق
مودیات - عفونتلی برده بورچالایدر .
بورچالامق - بورچا کوبایمک .

بورچالی - بورچاسی کوب نرسه - بورچالی
کیوم .

بوتون - نام - کامل - برکیساک - یکپاره -
بوتون کون - بوتون تون - بوتون ایکمک -
بوتون کیساک - بوتون قاربوز - بوتون
کیوم - بوتون کولماک یعنی جرنقی جاماوی
یوق - اوس باش بوتون - بوتون
ایکماکنی آشاب بنوردی - بوتون عمر
بوینچه .

بوتونلامک - بوتون اینمک - نقصاننی
کامللامک - ناملامق .

بوتایمک - بوتون بولمق - بوتونلانمک .
بوتاینمک - بوتون اینمک - بوتونلامک .

بوتونلای - بارنده - همهسین - بوتونلایی
سنگا یعنی تمامی ده سنگا بولسون -
بوتونلای - تماما - کاملا - بنمامه - بالکلبه .

بوتنه - برن صارقنی قوغانده آوازدر - کیت
معناسین افاده قبلور - اما چاقرسالار:
بوتی بوتی بوتی دیرلر .
بوتنه که - بویراک - کچکنه کشی هم بوتنه که
آتالا .

بوجورا - آلفه - حلقه - بالداق - آلتون
بوجورا - کموش بوجورا .
بوجورالی - آلفالی - بالداقلی .
بوجور - قرطاوغی .

بوداق - بوتاق مادهسین قارا .
بودامک - بیرمک - اعطا قیلیمق - فارسی
کلمه سنندن - ده - بده - بدهمک -
بدامک - بودامک .

بودانمک - بیورورکا بیورمق - بیر دیب
امر اینمک .

بوداشمک - بربرینه بیرمک - منشی
قیلوشمق .

بورا - ابو اینوب بوراغان قارالیدی .
بورا اویونی - بورا اوینامق - بورا

بوردرمك - بورماكا قوشمق - ياللاب
 بوردرمك .
 بوروشمك - جيبورولمق - شينكمك -
 طراوفى كينتك - بوروشكان آلبا يعنى
 كيبوب بوروشلى وجيبوروقلى بولمىش -
 بوروشكان كيشر - بوروشكان برانكى -
 كيوم نوروب قويا سانك بوروشوب بته .
 بوروشدرمك - بوروشلى ايتك - جيبورمق .
 بوروش - جيبوروق - بوروش مانكلای -
 بوروش بيتلى - جيبوروقلى مانكلای -
 بوروشلى بيت .
 بوروش بروش - اتباع الفاظ اندر -
 بوروش . وش آلبا صانا بخشى سى
 يوق .
 بورشايتمك - بوروشمك برمعناده .
 بورشايتمك - بوروشدرمك .
 بوروشلى بروشلى - بوروش بروش -
 مرادفلدر .
 بورمهكى - بورمهكى آوز يعنى هميشه آوزين
 بوركالاب سويلاشه تورغان كشى .
 بوروج - بيرچمك - دين - قرض - وام -
 وعدهلى بوروج - نسيه بوروج ياكه
 مهلتلى بوروج - بوروچقه آلمق -
 دين كا آلمق - استقراض ايتمك -
 بوروج ايتمك - مديون بولمق - بوروج
 بيرمك - بوروج تولامك يعنى بوروچنى
 ادا قيلمق - بوروچقه بانمق يعنى
 اوستينه ادا قىلا آلماسلف بوروج
 اويولمق .
 بوروچلانمق - غريم بولمق - بوروچلى
 بولمق - بيرچا كلى بولمق - بولمك .
 بوروچلى - غريم - مديون - بيرچكى كوب .
 بوروچچيلمق - بوروچلى بولمق .

بورچاق - فارسى چه برجاق - بقله - باقلا -
 برنوع غله وآشلفدر - تيموربورچاق -
 صاران كشى حقتنه - بورچاق آتاسن
 يعنى بالغان ايتنه سن - بورچاقى
 بورنكان - آق بورچاق - باشل بورچاق -
 قارا بورچاق - نوعط بورچاقى . تورنا
 بورچاقى - چچق بورچاقى - عربده
 جلبان .
 بورچوك - آلا - چوار .
 بورچومق - خفا قيلمق - رنجتمك .
 بورچولمق - خفا بولمق - كينى قرولمق .
 بورچوكلامك - برام برام آلمق يعنى برام
 برام صابلامق .
 بوركانچك - ياولق - كوشهكا - پرده -
 خاتونلار اوزلر ين ستر قىلغوداى نرسه -
 خواه ياولق - خواه كوشهكا - خواه چاپان .
 بوركامك - قابلامق .
 بوركامك - يابنمق - قاچمق - نستر قىلمق -
 پرده تونمق - يوزين باشرمك .
 بوركاندرمك - قاچورمق - پرده نوتدرمق -
 قابلامق - يابمق .
 بوركانشمك - بركا بوركانمك - معا .
 بوركوت - معروف قوشدر .
 بورلوكان - ساقسز اوسه تورغان برنوع
 جىلاكدر قارلغان طعمى بولور: قزل
 بورلوكان - قارا بورلوكان .
 بوروم - بوركان ير .
 بورمه - بوركان نرسه - اشطان بورمه سى .
 بورمهلى كيوم - بورمهلى باقا - بورمهلى
 جينك - بورمهلى چيكان .
 بورمك - بوروم باصامق - بورمك - اينه
 بلان چانچوب چانچوب نارنالار بورمه بولا -
 جيبورمق - آوز بورمك - آوزين بوركالى .

بوروج - معروف بر آچی حبه درکه اوب
 آشفه سبارلر عرب فلفل دیر . آف
 بوروج فلفل ایض - قارا بوروج فلفل
 اسود - قزل بوروج یاکه قوزاقلی
 بوروج .
 بوروچلامف - بوروج سیمک - بوروج بلان
 اصلاح قیلیمف .
 بوروچلی - بورچ بلان اصلاح قیلیمش .
 بوروچ صاونی - بوروچ نکرمانی .
 بورووک - باش کیومی - اچلی بورووک یعنی
 ایچینه جون ذاتندان قویولغان بولور .
 اچسز بورووک - صالقون اچلی بورووک -
 کاجماط بورووک - نوکل بورووک - قارا
 بورووک - دانه دار بورووک - چالما
 بوروکی .
 بوروکیچی - بورووک اوستاسی - بورووک
 هنری بلان ترکلک قیلغوچی .
 بورووک فالوبی - بورووکچیلردن کنایه در .
 بورووکلی - بورووک کیکان آدم - باشنده
 بوروکی بار کشی .
 بورون - ایلکاری - مقدم - آلد . بورون
 انف .
 بورونصا - بورونغه کیدرله تورغان نرسه
 آناسین ایماسین اوچون بوزاو بورنینه
 کیدرالر .
 بورونغی - ایلکاری - مقدمه کی - اوّلکی -
 بورونغیلار اول زمانداغی خلقلار -
 بورونغیلار شولای دیمش .
 بورون - انف - باش ننگ آلفی طرفنده
 بولمق مناسبتی بلان بورون آنالمشدر .
 شم بورنی - فارغه بورنی - کیمه بورنی -
 تاو بورنی - کاوش بورنی - بالطه بورنی -
 قوش بورنی - آرپا بورنی یاکه آرپا

بورونچغی .
 بورون - قاج بورون - بانچک بورون -
 ضرور بورون - کاکری بورون - اوزون
 بورون - بورون تپشوی - بورون
 قاناتی - بورون اوستی - بورون اوچی .
 بورون آورو لاری - عرب چه امراض الانف .
 بورون قاناو - رعافی .
 بورون ششو - ورم الانف .
 بورون ایسی - بورون صاصو - نتن الانف
 دیرلر عرب چه .
 بورونغی - قدیمکی - ایلکاری - اوتکان
 زمانداغی .
 بورونامق - بورنهمک - اورلوق وساچکان
 آشف اولوب چقا باشلامق - یافراق
 بوروسی آچولوب یافراق چقار باشلامق -
 آنا براو بورنادی یعنی کوب کشی نی
 کوتوب تورغانده برسی مقدم کیلسه برسی
 بورنادی دیب ایتلر .
 بورونچغی - آرپاننگ قاجغی صنوب توشکاج
 یینه قالغانی .
 بورمق - بر یاقه ایلاندرمک : آطنی
 بورمق یعنی آرباغه یاکه چاناغه جیککان
 آطنی بر یاقه تابا یاکه بالکایه آرتقه
 تابا بوروب ایلاندروب کیتمک -
 ایشک کا آلقه بورمق - ژینت بورمق -
 تویمه بورمق - باش بورمق - ساعت
 بورمق - کر بورمق - ایچنی بورا
 یعنی قایغورتا خسرتلندرا - بورمق حیلله
 جانبینه کیتمک یعنی سوزین ایکنچی
 طرفه بورمق اوّلکی سوزندن قایتیمق -
 نکرماننی بورمق .
 بوردرمق - بورماغه امر اینمک یاکه یاللاب
 بوردرمق - تویمه بوردرمق .

بوروشمق - بورغانده براوكا ياردم اينمك .
 بورولمق - بورولمىش بولمق - جيل قبله غه
 بورولدى - اونكغه بورولمق - صونكغه
 بورولمق .
 بورما - بورولوشلى - بورما قداق -
 بورمالى قداق .
 بورمالى - بورمالى پكى - بوراولى پكى .
 بورغلامق - ياقه ايلاندرمك - الى
 آنده الى مونده بورمق - باش بورغلامق -
 ماچن قوبروق بورغلامى .
 بورغلامق - نارلانمق - ايركالانمك .
 بورغوج - نفتىچ - نرسنى بيلكاج نغسوب
 بورا تورغان نرسه .
 بورغوجلامق - بورغوج بلان نغتمق .
 بوراو - بوروب تيشه تورغان بر آلتدر .
 بوراولى - بوراولى پكى .
 بوراولامق - بوراو بلان تيشمك .
 بوروكمك - صونى آوزغه آلوب ترشيش
 اينمك - ساچمك .
 بورون - چابنيك بورنى - قومغان بورنى -
 چولمك بورنى .
 بورونلى - بورونلى چولمك - بورونسز .
 بورما بورما باصمق - يعنى توكاراك ايلانوب
 اهلانوب منملى باصمق .
 بوزا - بر شرابدركه طارى دان ياكه
 دو كيدن عمل قيلورلار .
 بورصيمق - بر آزدملق بلان جلتوب چرى
 باشلامق - بورصيفان آروش .
 بورصتمق - جلتوب بر آز اوردرمك .
 بو - بخار - صو بلان هوا دان مركب بر
 كيفيت در .
 بولانمق - بو چتمق - نرزه بولانمق -
 صالحون اونون ابوكا كركاج بولانمق .

بولاندرمق - بو حاصل اينمك - بو چقارمق .
 بوسانمق - نيرلامك - بولانمق .
 بوساندرمق - نيرلانمك - نيركا بانورمق .
 بوروندق - بورونسه - آناسين ايمه تورغان
 بوزاو بورنينه قويا رلار بر نرسه در .
 بورى - اورمان اتى - ذئب - چقال - بورى
 جيلاكى - بورى بوروچى - بورى
 اوياسى - بورى طون - بورى نيرسى -
 بورى سرخاوى يعنى آچلف .
 بورى آروى - آچلفدان كنايه در .
 بورصق - صب - بر حيواندر .
 بورى بوغان - عرب چه خانق الذئب دبرلر
 بردواي اولنددر .
 بورى جوگاسى .
 بورى جيلاكى .
 بوركو - جيلسز طن اسى كون - كون
 بوركو - ايوده بوركو .
 بوركولانمك - اسى جيلسز طن بولمق .
 بوركومك ياكه بوروكمك - آوز بلان صو
 بوروكمك يعنى آوزغه صو آلوب اف
 ديب آوزدان چقارمق - ساچرانمك .
 بوزاو - جغتاي ده بوزاغو يازلور - عجل -
 كاوساله - اوكوز بوزاو - طانا بوزاو -
 سوت بوزاوى سوندىن آبرلغاج مطلقا
 طانا - فيل بالاسى - كركدان بالاسى
 دتمى زرافه بالاسى هم بوزاو آتالور .
 بوزاو ! - هى بوزاو دبرلر تخميرنى مفيد
 كلمه دركه قولندان هيج اش كيلماكان
 وسوز وندبير بلماكان كشي در .
 بوزاولامق - بوزاو كيتورمك - صير
 بوزاولادى .
 بوزاو كونى بلان كيرنه كا منكانده - بو بر
 عبارندر كه تعليق محال محال ديكان معناده

بوزوق نیت - بوزوق فکر .
 بوزوق - یعنی غیرمنتظم مثلا: بوزوق ساعت - بوزوق یول .
 بوزوق - یعنی چروك وصاصیغان نرسه - مثلا: بوزوق یومورقه .
 بوزوق - یعنی منافق - مثلا: بوزوق آدم - منافق آدم - وشقی آدم .
 بوزوق کونکلی .
 بوزوق نیتلی .
 بوزوقلی - بیان فکر - یامان نیت .
 بریشانلق - ضلالت .
 بوزغون - آرزغون معناسنده .
 بوزولوشقی - آراغه دوشمانلق کرمک - دوشان بولوشقی .
 بوزولوشدرمق - افساد ما بین قیلیمق .
 بوزغلامق - کوب برده اوجومنی بوزغالغانلار ایکان .
 بوس - بوسه - اوبوش معناسنده .
 بوستان - باقچه - باغ .
 بوستانچی - باقچه قاراوچی .
 بوساغا - عتبه - ایشک - وترزه کبک نرسه لر ننگ توبان طرفی - بوساغا ماده سین قارا .
 بوسر - بواسیر - باباسر - معروف آورودر .
 بوسمک - بیک کوب آشامق - قورصاق تولغونچه آشامق - بعض قوم طقیمق - طقیمق دیب تعبیر قیلالار .
 بوش - خالی - صفر - آجوف - نهی - بی معنی - واسع - غیر مشغول - مفت - چانا .
 بوش قوللی - یعنی فقیر آقچه سی یوق .
 بوش سوز - معناسز - یوق سوز - لغو - بالغان سوز .

استعمال قیلنور مثلا: بوزاو کونی بلان کیرته کا منکانه سن بایورسن یعنی سن هیچ قاچان بایوماس سن - وغیر ذلک .
 بوز - بوز بر توسدرکه کول توسینه مایل بولور: بوز چیکمان - بوز توفراق .
 بوزارمق - بوزلانمق - بوز توسلی بولمق .
 بوز - جم - یخ - بوز کبک مبالغه صوووق - بوز طاوی - بوز خانه یعنی باز .
 بوزلی - بوز بلان قاتوش - بوزلی صو - قارلی بوزلی یغمور .
 بوزلانمق - بوز بولوب قاتمق - بوزغه ایلانمک .
 بوزغانی - تابغانی - یالانچاق بوز .
 بوزمق - ابطال ایتمک - آش دن چقارمق - واتمق - محو قیلیمق - فسخ قیلیمق - یازونی بوزمق - وعده نی بوزمق - صانونی بوزمق - دوشمان عسکرین بوزمق - توسنی بوزمق - معانی بوزمق - کبغنی بوزمق - چیرنی بوزمق - اعضا بوزمق - روزنی بوزمق .
 بوزدرمق - اعتدال دن چقارمق - واندرمق - خراب ایتمک - جیبرتمک - یازونی محو قیلدرمق .
 بوزوشمق - برکالا شوب بوزمق .
 بوزولمق - ایت بوزولمق یعنی ایسلانمک - مای بوزولدی . توفیق دان یازمق - توفیق سزلی جانبنه کپتمک - دین دن چقمق . کون بوزولمق .
 بوزولوشمق - یعنی آرالارنده عداوة ظهور ایتمک - دوستقلاری بتمک .
 بوزوق - فاسد - جیسروک - واتوق - غیر منتظم - ضلال - صحیح توکل - توزوک توکل .

بوش صاوت - ايچىندە ھېچ نىرسە بوق بوق صاوت -
ظرف لغو .

بوش قوللى - صغر اليد معناسىنە يەنى
فقير ومغلس .

بوش وقت - اش سز وقت - معطل - ھېچ
پراش بلان مشغول توكل - فارغ .

بوش كشى - اش سز كشى .

بوش كاوش - يەنى آياق قە ايركون وطفز
توكل . صو بوش يەنى صونى آچەسز

بیرالر - بوش قە بیرمايلر .

بوشلاى - نەى - آچەسز - مەى - جانا -

كاغزنى بوشلاى آلدەم يەنى آچەسز
آلدەم . اول كتابنى بوشلاى اولاشە .

بوش بولمق - غير مشغول بولمق يەنى

اش سز بولمق - اول سوز بوش بولدى

يەنى اول سوز يالغان غە چەدى - بوش

خدمت ايتە يەنى آچەسز ووظيفەسز

خدمت ايتە .

بوش ير - بوشاق - خلاملا .

بوشامق - فارغ بولمق - خالى بولمق -

اش دن بوشادەم يەنى اش دن فارغ بولەم .

بالطە بوشادى مو يەنى ايمدى بالطە حاجت

توكل مو .

بوشانمق - صاوتندە بولغان نىرسەنى نوکوب

صاوتنى بوشانمق يەنى بوش وخالى

قالدرمق - کيسما کدن صونى بوشانمق -

صودان کيسماکنى بوشات (قايسى

درست) . آربادان اوتوننى بوشانمق -

چانادان پچاننى بوشانمق - اشطاننى

قصوب بيلاکان من آزاراف بوشاندم .

سزکاسرلرمنى سويلاب ايجمنى بوشاندم .

بوشانمق - بوش واش سز قالمق - بوش

بولوب قالمق - خالى بولمق .

بوشاندرمق - بوشانماغە امر ايتەك -

اوتوننى مسجد ايشك آلدینە بوشانسون

يەنى مالای غە ايت اوتوننى مسجد

ايشك آلدینە بوشانسون .

بوشايىقى - طغز نىرسە بوش بولمق: كاوشم

طغز ايدى چيتوك آستوندان برقات

چوپراكنى صالحاچ بوشايدى .

بوشوقمق - متعفن بولمق - جغناى سوزى در -

كذلك لغتمزده آشوقسانك پوشوقماديرلر

يەنى آشوقسانك متعفن بولما .

بوصاغا - ايشك ننگ وترزەننگ آستداغى

يانكاغى .

بوصاغا اصلدە فارسيدان ماخوذدرکه - اصلى

بوسە كاھدر اوبە نورغان اورون

معناسندە درکه توارىخقە متعلق سوزدر -

قديم ايران پادشاهلارى ننگ درکاھنە

بارغان كشى اول پادشاه سراينە كرکاندە

سراى بوصاغا سىن اوبىك پادشاهنى

تعظيما برعادت ايدى .

بوٹ - تزدن يوقارى - فخذ .

بوغا - قديم لسانمزده اوکوز معناسندە -

توتھوغا - قوتلو بوغا - آلابوغا - قارابوغا .

بوغاز - تاماق - حلقوم - بوغازلاو - نوکاراك

کيمرچك ايردن مرکبدر - ايکى دینکز

آراسى ياکە ايکى صو آراسى تارغنە ير

بوغاز ديرلر - سبتە بوغازى - بهرننگ

بوغازى - هرmez بوغازى - مندب

بوغازى .

بوغازلامق - مويون کيسمک - بوغازنى

کيسمک - صويىقى - ذبج قيلمقى -

قربان بوغازلامق: قربان چالمق -

بوزاونى بورى بوغازلادى .

بوغازلامق - چالمق ننگ مرادفيدر .

كوئان كا كرتوب بېكلا نور كا كرى
نېموردر .

بوگارلامك - بوگكلامك - بېك كوب قات
بوگمك .

بوگسه - بوسه - قوش معدهسى - حوصله .
بوگسام - كاوده - جنه - جسم - نن .

بوگمك - كاكرى ايتمك - ايبومك - قانلامق -
باش بوگمك - قورشاو بوگمك - دوعا

بوگمك - چانا طاباى بوگمك - پېلېن
بوگمك - بوگمه بوگمك - ياولق باشين

بوگمك - كتاب كاغزېن بوگمك - طبع
قېلنمش كتاب كاغزېن بوگمك -

چېكلاوگېن آلور اوچون اورمانده قواف
بوگمك - بوگمك يعنى كولهاكنى بوگوب

تكمك .

بوگدرمك - بوگاركا قوشمق - امر ايتوب
بوگدرمك .

بوگوشمك - بوگكانده براوكا بولوشمق .
بوگولمك - ايبولمك - كاكر ايمك -

صغولمق .

بوگوم - جوى - كولهاك بوگومى .
بوگوملى - جويلى - بوگومى بار - جوان

بوگوملى يعنى كولهاك ننگ بوگومين جوان
ايتوب بوگكان .

بوگولمه - بوگولى - بوگكان .
بوگولملى - صغلملى .

بوگمه - طعامدان برنوع هر - اېچينه نورلو
نرسه سالوب بوگوب يا صاغان آش در:

قاباق بوگمهسى - كېشېر بوگمهسى -
كاستنه بوگمهسى - بالق بوگمهسى -

وغيرلرى . دغى كاها بوگمه ذكر قېلنور
خانولار ننگ فرجى اراده قېلنور - فى

المجمله تشبیه علاقهسى بلان - مخصوص

بوغازلانمق - براوكا امر ايتوب برحيواننى
ذبح قېلدرمق .

بوغازلاشمق - بركار يار دملاشوب بوغازلامق -
بولوشمق - بوغازلاو عملنده معين بولمق .

بوغازلانمق - بوغازلانمش بولمق - اوزين
اوزى بوغازلامق - صوبولمق .

بوغاز - جغرافيه اصطلاحى - ايكى دينكز
آراسنداغى نار ير در .

بوغوا - جغتايده بوغواغو .

بوغداى - بر معروف غله در - عرب چه - بر -
قمح - بوغداى اوى - بوغداى كوماچى -

آف اون - آننگ مقابلى صالا بوغداى
اوى - بوغداى صالامى .

بوغول - كېبان .

بوغمق - بومق ماده سېن قارا .

بوغر - برنوع قزل تاشدر .

بوغر صوفر - اتباع الفاظ اندر - بوغر صوفر
كېنوردم شونده ديرلر يعنى سوز

خصوصنده ياكه بر اش خصوصنده يرينه
ينكوروب سويلاشه بله ادم ياكه يرينه

ينكروب اشلى بله ادم ديكان سوزدن
عبارتدر .

بوق - تيزاك - روث - سرقين - آدم
بوغى - صير بوغى - آط بوغى -

كوگار چن بوغى - ناراقان بوغى . شيطان
بوغى حلتيت . نيمور بوغى خبث

الهديد - قولاف بوغى .

بوغلى - تيزا كلى - بوقفه بوياالمش -
هى بوغلى كوت - نوع دم در .

بوغلامق - تيزا كلامك - بوغلامق - ككچلامك
يعنى ايكى كشى آراسين بوزمق ياكه

منفق بولغان اشنى افساد قېلمق .

بوگاچه - آلفه - يوزاق بوگاچهسى يعنى

اسمی فارسی چه ادک - بزنیگ چه بت ک -
 آندان بوزولغاندر .
 بوکری - آرقاسی چقان کشی - آرقاسی
 چقماسه ده بعض کشی بوکرایوب بوری
 اول هم بوکری - بوکری کلمه سی کو بر اگ
 آدم حقنده مستعمل . کا کری بوکری -
 اناع الفاظ اندر - هر آطرفه
 کا کرایکان - کا کری موکری هم لغتدر .
 بوکرایمک - ایبولمک - صفولمک - رکوع
 قیلمق - انحنای قیلمق - خم بولمق .
 بوکرایتمک - کا کرایتمک - ایبولدرمک -
 صفولدرمق .
 بوکرایوشمک - برکا بریولی بوکرایمک .
 بوکروش - بال قورطی روشلی بر قورتدر -
 یا که بوکروش - آرقاسی بوکری کشی .
 بوکو - بوقو - فاروره آوزینه طغارلار بر
 آغاج ننگ قایرسیدر - امامچکا آوزینه
 طغارلار آغاجدان یاصاغان بولادر مونی
 بوقو نسیمه قیلورلار .
 بوکولامک - فاروره آوزینه بوکو طقیمق -
 کاها جماع خصوصنده هم کنایه قیلنور .
 بوکولانمک - بوکو طقدرمق .
 بوکولاشمک - جماع قیلوشمق دان کنایه .
 بو - اسم اشارتدر: هذا هنده .
 بوگون - بوکیچه - بوکشی - بوکم - بونی .
 بولاک - بولک - فارسی چه بولک دیکان سوزدن
 محرفدر - ارمغان - هدیه - کوچناناچ
 معنالارینه .
 بول - فراوان - وسعت - مول ماده سین قارا .
 بول - سیدک .
 بو - بخار - صو قایناننده هواغه کوتارلکان
 رطوبتدر - بولوت صورتنده .
 بو اصلده بوغدر - بوغاز خرفی کلمه ننگ

آرنه سقوط قیلنه تلمز ننگ قاعه سی در .
 بولانمق - بوچقمق - بوپیدا بولمق - نرزه
 بولانمق - ایوده صوار قایناسه نرزه
 بولانا - یردن - سازدان - بو (بربخار)
 کوتارولوب یغمور پیدا بولا .
 بول الدم - قان سیو - آلت دن قان کیلو -
 بر آورودر .
 بولاندرمق - بوچقارمق - بوپیدا قیلمق .
 بولاماچ - بر نوع آشدرکه اوندان
 قانوشدروب یاصارلار - عربی ده عصیده
 آنالور - لسانمزده بلامق - روس تلنده
 بولامازی - موندان محرفدر .
 بولغار - بلغار یازلسه هم جایز - اصلده
 بر خلف اسمیدر طوایی اثر اکان صفالبه
 خلتنه قانوشمش بر قدیم طائفه در ایدل
 بلان جایق آراسنده ترکک قیلمشلار -
 ایدی بر قسمی هجرتدن ۹ ل نچی سنه ده
 دونای بوینه هجرت قیلوب قالغان
 بعض لری دخی ۵ ل ۳ نار یخنده هدایت
 تابوب خزر طائفه سینه قانوشمش لاردر .
 بولغامق - آیقامق - سلوکمک - قانوشدرمق .
 بولغانمق - بولغانچق ایتمک - کدورتلاندرمک -
 توغلامق - قانوشدرمق .
 بولغانمق - بولغانچق بولمق - خلف بولغانچق -
 بازارده خلف بولغانا آیغالا .
 بولغانچق - کدورتلی مکدر - رونقسز -
 طونوق توکل - صاف توکل .
 بولغانچق - کدورتلی - صاف توکل
 بولای - بوروشچه - بو طریقه .
 بولمق - وجود - کون - حضور معنالارینه
 کیلورکه افعال عامه دندر . توروک تلنده
 تابمق معناسنده در . وفات بولمق -
 وفات تابمق - کرفنار بولمق - واقع

بولدرمك - بولاركا قوشمق - بولاركا امر اينمك - ايونى بولمه بولمه ايتوب بولدرمك - بولمه باصانمق . بولوشمك - مقاسه قىلوشمق - قسمت وتقسيم قىلوشمق - اولوش آلمق - حصه آلمق - ميرات بولوشمك يعنى وارثلر همهسى اوز حصه لارين آلمق - پايلاشمق . بولونمك - بولنمش بولمق - منقسم بولمق . متفرق بولمق . بولمه - بناننك ايچنده باشقه باشقه بولمه لر: ايرلر بولمهسى - خانونلار بولمهسى - قوناق بولمهسى - يوقو بولمهسى - غسل بولمهسى . بولمهلى - بولمه لرى بولغوچى - بزننك ايو اوج بولمهلى . بولونمهلى - بولاركا - وتقسيم قىلورغه ممكن بولغان نرسيه - بولونمهلى توكل - بولونمكىنى قابل توكل - جز لايىنجى - جوهر فرد . بولوك - بولنمش نرسيه - گروه - بولوك بولوك يعنى فرقه فرقه - گروه گروه - بر بولوك عسكر . بولوچى - بولكچ - قسمت قىلغوچى - قاسم . بولناك - بولنچك - مخصوص قسم - بولنك ديرلر اولده براوننك آيرولوب چقاسى اوغلى اوزينه جبر آلوب بر مقدار ايروم آشلق ساچادر - بولناك چاچدم ديرلر (كم بار بوقدر محقق كورسات منكا بركنه كشيبنى) . بولوط - بولوت - سحاب - ابر - بولوت هواده توتون شكلىنده هوا يوز بن طومالاب تورغان نرسيه در . بولوت - اسفنج - اسپنج - اسفنجه - معروف نرسيه در . بولونلى - بولوت بلان قابلانمش واورتولمش -	بولمق - كچ بولمق - موجود بولمق - پيدا بولمق - عالم بولمق - باى بولمق . بولدرمق - وجود كاچقارمق - خلق ايتمك - پيدا ايتمك - قولدان كيلمك . بولوشمق - بركا بولمق - ياردم قىلمق - قانوشمق - ملاقات بولمق - توش كيلمك . بولونمق - بولمق معنا سنده - بو بولوشدرمق - ياردم ايندرمك - امر ايت بولوشسون . بولاقچ - بولاسى نرسيه - كيلچك . بولاسى - بولمتلقى اميد ايتولكان نرسيه: بولاسى ننگ بوغندان بيلكولى . بول - كاها مول معنا سنده مستعمل يعنى كوب وكثير - بول اصلده يونان سوزيدر . بولدى - بولوچىلىق - بولدقسز يعنى قولندان اش كيلماى تورغان كىسنه - بولغولقسز هم بومعنا ده . بولقالامق - هميشه بولمق - كوب وقتده بولمق . بولغولمق - بولوچىلىق - بولغوچىلىق - عمل - هنر - صنعت . بولغولمقلى - هنرلى - هنركا قابل - اشلاسه قولندان كيله . بولغولقسز - اش لك سز - هنر سز - ناقابل . بولوش - ياردم - معامله - معاونت . بولوشلق - ياردم - بولوشلق ايتمك - ياردم ايتمك . بولون - صحرا - بچانلك . بولونلىق - صحرائى - هيبت نفيس بچانلك . بولمك - قسمت قىلمق - تقسيم قىلمق - آيورمق - تجزيه قىلمق - پاره ايتمك - كيساك كيساك ايتمك .
--	---

اسملری در - خانق النمر - خانق الکل -
 خانق الذنب - آچی چیلیم •
 بویراک - جغتایده بوکراک - عرب چه کلی •
 بویراک مای - بویراک شور پاسی •
 بویراک آروی - وجع الکی •
 بویراک صالفونلی - برد الکی •
 بویراکده کی حرارت - حراره الکی •
 بویروق - بیورق - امر حکم وفرمان •
 پویورمق - امر اینتک - قوشمق •
 بویرتمق •
 بویروشمق •
 بویرورلمق - مأمور بولمق •
 بوی - قد قامت - طول - امتداد - بوی
 اوچ آرشون - بر آدم بوی - بر آوقان
 بوی - بوی بوی چت یعنی متخالف
 الالوان بر نیچه بویدان مرکب منسوج
 (آرقاوماده سنه قارا) بریر بوی کینکاج •
 بوی کورساتنک - یعنی اوزی ننگ بوی
 صنی بلان نمدج اوچون زیفا کیوم بلان
 گیزمک - بوی کورساتوب یوری دیر لر •
 بوی - فارسی نلنک مطلقا ایس و رایجه معناسنده •
 بویلی - اوزون - طویل - بلند - اوزون
 بویلی - اورطا بویلی - ناباناتی توکلی •
 بوی صونمق - اطاعت قیلیمق - مطیع
 بولمق - اصاده بوی بیرمک معناسنده
 ایدی بو هم نوار بیخقه متعلق سوزدر
 شویله که قدیم اسلام پادشاهلاری
 و کذلک اولوغ آدم لر و خواجه لار آطفه
 آطلانغانده قل لاری آطیاننده آرقاسین
 پیروب تورور ایدیلر هم خواجه لاری
 آننگ اوستینه منوب آطلاری ننگ
 اوزانکی سینه باصوب آطفه آطلانور
 ایدی لر بوی صونمق آندان قالمشدر •

هوا بولونلی - کون بولونلی - آیازلی
 بولونلی •
 بولونلامق - هوای بولوت قابلامق - بولوت
 نارنولمق •
 بوینچوق - مونچق - مونچاق ماده سین قارا •
 بومق - اصلده بومق در - اولکی معناسی
 براوننک موینینه باوصالوب بیلامک -
 قصیق - بووب اونترمک - بومق -
 صلونارایمق - ضیق نفس اینتک -
 بووب بیلامک یعنی قصوب بیلامک -
 بیل بومق یعنی بوپا بلان بیلنی بووب
 بیلامک - کوز بومق یعنی افسون اینتک -
 یولنی بومق یعنی یولده یور کوچیلر کا
 مانع بولمق - بویه بویامک - بووا بومق -
 تونوت بومق یعنی غایت قصطامق •
 بودرمق - اخناق ایندرمک - بیلانمک -
 قصدرمق •
 بووشمق - برین بری بومق •
 بولمق - منحرف بولمق - موینی باوبلان
 قصولمق - بوولوب اولمک •
 بوونمق - قزقمق - جزع قزع قیلیمق -
 آشوقمق •
 بوون - بوغون - آدم ننده جکلاو تعبیر
 قیلنور - بارماق بوونی - نز بوونی -
 سویاک بوونلاری - غریجه مفاصل •
 بوون آورولاری - وجع مفاصل •
 بوونلی - بارماق اوچ بوونلی - قامش
 بوونلی بولوب اویسه •
 بوونتوق - بوون - بوونسیمان - بر آز
 کیرتوکی •
 بوونتوقلی - کیرتلی - کیرتوکی •
 بوغان - (بومق دان مشتق) ات بوغان -
 قبلان بوغان - بوری بوغان - بر نبات

بویلمق - بویارغه بیرمک - بویارغه
یاللامق .
بویاشمق - بر نرسه فی بویاغانده براوکا
بولوشمق .
بویالمق - بویالمش بولمق - باچرانمق -
قاراغه بویالمق - قانغه بویالمق -
مایغه بویالمق .
بویاوچی - بویاغوچی - صباغ - نقاش .
بویانمق - اوزین اوزی بویامق - انفعال .
بویات - قاموط بویاتی .
بها - قیمت - نرخ - بدل - بها قویمق -
بها تعیین قیلمق .
بهالامق - بها قویمق - بها کوتارمک - بها
توشورمک .
بهالو - بهالی - قیمت بهالی - گران بها -
گران قیمت .
بهادر - باطر - قیو - شجیع - پهلووان .
بهار - یاز کون - بهار ایام .
بهانه - عله - سبب - بهانه ایتمک - بهانه
قیلمق - تعلل واعتذار قیلمق .
بهتان - غیبت افترا .
بهرام آش - بیرام آش .
بهیموت - بیهموت - معروف حیواندر .
بهره - اولوش - حصه - نصیب .
بهره لی آدم - بهره لی کشی - بهره کاها
فایده معناسنده .
بهره تابمق - فایده تابمق .
بهره سز - بی بهره - اولوش سز - نجت سز -
بی - بیگ - میرزا - کناز - آریه ده بر
مرتبه اسپدر .
بی بی - بیگه - لغتمزده اسم جاننه الحاق قیلنور
براداندر: بی بی فاتحه - بی بی جمیله
کبک :

بویلی - قصه بویلی - زیفا بویلی .
بوینچه - بوی بلان - بوی قدرینچه - اورام
بوینچه - عمر بوینچه - کون بوینچه -
تون بوینچه - قش بوینچه - جای بوینچه -
یول بوینچه .
بوی بوی .
بویلامق - بوی بلان کیتمک - کولده
بویلاب یورمک یعنی بوینی یاروب
صو توپینه باصوب یورمک کاها صو
قولتوق آستوندان کاها باش توباسندن
آشاره سرکشک ایتمک - آط بویلامق -
بویلاب آلوب کیتمک: یعنی آط
توتوقچینی سانلاما یینچه بر طرفه آلوب
چایبق - بویلامق - دولامق - جبرسیمک -
دخی اوروکومک یا که اوروکمک .
بویلانمق - بویغه اوسمک .
بویلاغوچی نفس - نفس اماره .
بویدای - بویلاغوچی .
بوی اونی - حلیه - بر معروف نبات -
شنبلیله - نعنای بری .
بوی نغمی - شنبلیله - معروف نغم در
طبله مستعمل .
بوی مادران - مارچوبه - هلیون - قوش
قونمز بر نباتدر .
بویاو - بویاغ - لون - صبغ - رنگ :
آق بویاو - صاری بویاو - باشل بویاو -
کوک بویاو - قزل بویاو - بویاو .
بویامق - بویاو سورتمک - برشیننک
اوستون بویاو بلان اورتیمک - بالچق قه
بویامق - بالچقلاندرمق - نجاست کا
بویامق - (باچرانمق بلان مراد قدر) .
بوتون شهرنی بویادی: معلوم سرنی شهر
آراسینه فاش ایندی .

بىر نىرسەنى بىر اوڭا قولونىڭ بلان تونۇپ
 آنىڭ قولىنى تونۇرمى - ياكە آنا اول
 نىرسەنى سىڭا بىردىم دىب اشارت قىلىمى
 واقرار قىلىمى .

بىردىمىك - بىروركا امر ايتىك - بىروركا
 قوشىمى - بىرودن منع قىلماق .

بىروروشىك - بىر بىرىنە بىرىمىك: اول مونكار
 بو آنكار بىرىمىك .

بىرىلمىك - بىرىلمىش بولمى .

بىرىنمىك - اوزىن اوزى بىرىمىك - مطيع
 بولمى - بوى صونمى - مغلوب بولمى .

بىراچىك - بىروركا تېوشلى بولغان دىن .
 بىروروش - بىرور - بىرىمىك - آنىڭ بىروروش
 بىك قاطى - آلوش بىروروش كا اول قاطى .

بىروربار - بروربار - الله تعالى - واجب
 الوجود .

بىراق - بايراق - فارسى درعلم معناسىندە .
 بىزىك - زىنت - آرايش - حلى - ماتورلاق -
 كوزاللىك - گىل .

بىزىكلى - زىنتلى - ماتور - تىراكلى -
 بىزىكلى كاعز - بىزىكلى پالاص -
 بىزىكلى ياولقى .

بىزىكلامىك - زىنتلامىك - تورلو گىل صورتلىرى
 وچىك صورتلىرى توشرىمىك .

بىزىمىك - بىزىكلى ايتىمىك - ماتورلامى -
 يورط بىزىمىك يعنى تورلو اسباب تىزوب
 مھبا قىلىمى ماتورلامى .

بىزىمىك - اوزىن بىزىمىك - كىونىمىك -
 ياصانمى - تىجىل ايتىمىك - خاتونلار بولسە
 اينىڭ كرىش ياغونمى .

بىز - غە - بىندە اويوش بر آق نىرسە -
 موبونلار دە - وقولتوق آستوندى -
 وعضلات دە بولور - بىز پىدا بولمى .

بىچىن - بىچىن - مابىمول - ھىدوونە .
 بىچىن ىلى - قىرغىچە توقۇنچى ىلنىڭ

اسىدىر يعنى مابىمول ىلى دىمىك .
 بىلالى - قول كىومى - قولچە - بارماقچە -
 قول قابى - قول صاوتى .

بىلالىچى - بىلالى تىكچى - ياكە بىلالى
 صانۇچى .

بىياض - آق - بىياض غە كوچرىمىك يعنى قاراغە
 يازلىمىش مادەنى يعنى مصنفاننى آق قە
 كوچرىمىك .

بىياض فى العين - كوزكا آق توشور .
 بىياضلىق - آقلىق .

بىيت - يوز - وجە - بىيتنىڭنى چودنىكىمى -
 بىيت سورتوركا سولكى بىير .

بىيت - صحىفە - لغت كىتابىنىڭ ۲۱۲ نچى
 بىيتىندە .

بىيت اورناسى - بىيت آلماسى - وجنە .
 بىيت - شعر - نظم - بىيت ايتىمىك - بىيت
 اوقومى .

بىيت چىقارمى - نظم ايتىمىك - شعر ايتىمىك .
 بىيران - بىيران زىمىتى - عربچە استىسقا -
 دىرلر .

بىيزام - عىد - روزە بىيرامى - عىد فطر -
 قىربان بىيرامى عىد، اضحى - بىيرام

ايتىمىك - يىخىشى كىونوب يىخىشى آشاب
 شادلىق ايتىمىك - بىيرام بھار ايامنىڭ
 مھىقىدىر .

بىيرام سىيرام - اتباع الفاظ اندر - ھىر بىيرام
 وجمەە كونلرى وقوناق توشوم كونلرى .

بىيرلى - بىيرو - بو بر ادات دركە ابتداء
 غايە معناسىن قوت اوچون استعمال
 قىلنەدر .

بىيرمىك - اعطا قىلماق - صونمى - فعلا بىيرمىك:

بیراش کا پاراماس معطل کمسنہ .
 بیگ - بیکلاوج - یوزاق - کلہ - اشرمہ - ارغاق .
 بیکلامک - خارجدن آچوب کرونی مانع نرسہ یاصامق - یوزاق بلان بیکلامک - وهربرکردان مانع بولغان نرسہ بلان ایشکنی - قاپغانی - وغیر نرسہ لرنی .
 قرآننی کونکل کا بیکلامک - حفظ قیلیمق - متن بیکلامک .
 بیکلانمک - بیکلادیب براو کا امر قیلیمق .
 بیکلاشمک - بیکلارکا یاردم اینتمک - وبولوشمق - کبیت ایشکین بیکلاشم .
 بیکلانمک - ایچده بیکلانوب قالمق - بو یوزاق بیکلانہمو - بیکلانہای مو .
 بیکلاوج - هربر بیکلارکا صالح بولغان نرسہ .
 بیلاچی - منصل - کشی ایشکنده یوروب ناماق توبیدزوب بورکان کشی در .
 بیلامک - متصرف بولمق - نونمق - فاید الانمق - منفعت آلمق .
 بیلامک - بالا بیلامک - بالانی بیلاوکا صالوب چرنامق .
 بیلامک - ربط قیلیمق - باغلامق - سبرکی بیلامک - کولتہ بیلامک - باشینہ یاولقی بیلامک - بیل کا پوطا بیلامک - اویوق بیلامک .
 بیلاوج - باو - کیوم باوی - ایزو بیلاوچی .
 بیلاو - یا کہ بیلاوج - بالا چرناوچی .
 بیلامک - بالانی بیلاوج کا نورمک .
 بیلانمک - بیلارکا بو یورمق - یاللامق - یا کہ التماس قیلوب بر نرسہنی بیلانمک - نکارجبدن بر مارجه غہ اویوق بیلاتدم .
 بیلاشمک - براو کا بواوشوب ویاردملاشوب مذکور عمل لرنمک برسین بیلامک .

بیزلی - بیزی بار - بیزلی ایت .
 بیزکاک - همی - اسسی بیزکاک - صالقون بیزکاک - اورتون بیزکاک .
 بیزکاکلامک - بیزکاک نونمق - بیزکاک بلان آورمق - بیزکاک اوصرغان یا کہ بیزکاک طچقان دیرلر - بیزکا کدن صونک آوز نیکراسی قوطرلابدر فارسچہ نخال .
 بیزکاکلی - بیزکاک آوروی بلان مبتلا کشی .
 بیزکاک اوطنی - بردوائی نبات ننگ اسپدر .
 بیزمک - بوز چورمک - نفرت اینتمک - بیزار بولمق - تنغرا اینتمک - براقلانمق - کوراسی کیلامک .
 بیزدرمک - معقول نوکل نرسہ لر بلان اوپکالانمک - تنغیر اینتمک - وقاچرمق .
 بیزشمک - بربرینہ اوپکالاشمک - منافرت قیلوشمق .
 بیزمان - بیزمن - میزان دیکان سوزدن مخرفدر اولچاو معناسندہ - آور - وثقیل شیلرننگ مقدارین بلدرکوچی قدیمیراک بر آلت ایدی حالا استعالی آزدر .
 بیش - بش - مادہ سنده قارا .
 بیشک - مہد - بالانی صالوب تیر بانمک اوچون بر آلت در .
 بی - بیگ - میرزا - پادشاہ لارننگ یاقنلارینہ لقبدر .
 بیکہ - خانم .
 بیکاچ - باش کیلون - نوعروس .
 بیکاچلامک - بیکاچکا بورمک یعنی برقرنی نکاملانگان ننگ بعدندہ کیچ صابون قر یانینہ باروب کیلوب بورمک - حتی بعض لر ایکی یل اوچ یل بیکاچلاب یوریلر .
 بیگ - زیادہ - غایت .
 بیکار - بی هنر - بی جوهر - باری بر عقل سز

بیلا باغلامق - خدمت کا بیلا باغلامق یعنی خدمت کا طیار بولمق .	بیلانمک - سوزکا کرشمک فچرشمق - سوکشمک .
بیوراک - بوتکہ - کلی - کلنبن .	بیلام - توتام - بیلامب سانولا تورغان نرسہننگ مقداری .
بیوک - مرتفع - عالی - بلند - ناباناق توکل .	بیلکو - علامت - اشارت - اثر - طامغا .
بیوکلاک - ارتفاع - علو - بلندی .	بیلکورتمک - معلوم ایتمک - بلدرمک .
بیوکلامک - مرتفع ایتمک - یوقاری چتارمق - بیوک ایتمک .	بیلکورمک - پیدا بولمق - طاهر بولمق .
بیوکلانمک - بیوک ایندرمک - بنانی مرتفع ایندرمک .	بیلکولامک - تعیین قیلمق - علامت قویمق .
بیوکلاشمک - برکالاشوب بیوک ایتمک .	بیلکولی - معین - علامتی - علامتی بار - معلوم .
بیومک - دور ورقص ایتمک .	بیلکولانمک - تعیین قیلدرمق - علامت قویدرمق .
بیوتمک - بیورکا قوشمق - آیو بیوتمک - مایمول بیوتمک .	بیلکولاشمک - برکالاشوب بیلکولامک .
بیوشمک - برکالاشوب بیومک - دونکفور دونکفور بیوشہ لر آولاق بولسہ اوزلری .	بیلکولانمک - بیلکورمک - معین بولمق - معلوم بولمق - تعیین قیلونمق .
بیوچی - بیورکا اوستا کشی - یا خاتون .	بیلمک - بلمک مادہ سین قارا .
بی - اوشبو حرف فارسی نلندہ حرف سلب و حرف نفی منزلندہ مستعملدر - تلمزدہ ہم مستعمل بولوب شول معنای افادہ قیلور: بی وفا - بی ادب - بی حیا - بی نماز - بی نیا - بی ننگ - بی غیرت - بی ناموس - بی حیث - بی نوا .	بیل - آرقادان توبان - انچی فقرہ لر در - فارسی دہ میان - کمرگاہ - اینتولور .
	بیلمامہ - بیل سویاکی - بیل فقرہ سی .
	بیلی - بچکہ بیلی - بچکہ بیل - محبوبلر حقندہ اینتولور .
	بیلباو - بیل بیلاوچ - پوطا - فوطا - بعض طائفہ زر نسیمہ قیلور - قوشاق .

(حرف الباء الفارسی)

پاپوش دان مخفندر .	پاپادیہ - بابونہ - بابونچ - بر آق چچکدر
پاچہ - بر طعامدرکہ - قوی وصارق	اوزتاسی صاری بولور - پیغمبر چچکیدر -
آیاقلارند ان بشرورلر اصطودین کبک .	صاریسی ہم باردر - صاری پاپادیہ .
پادشاہ - سلطان - امیر - خان - شہر بارہ	پاپوش - آبیانی کیومی - چبتوک - کاوش -
پادشاہ فرس قدیم لغتندہ پاد بلان	اویوق - اینتوک - عوام نلندہ بیج -

پارچه - كيساك - قطعه - شقه .
 پارچه - آز و قلیل معناسنده هم مستعمل -
 بر پارچه ايکماک يعنى بر آز ايکماک -
 بر پارچه بر مقدار معناسينه - موننگ مقابلی
 بر قوم يعنى بر آز: بر قوم تورغاچ
 قايندی ديرلر - کولما کمنی پارچه پارچه
 ايتوب بتوردی يعنى تمام برتوب
 نتوب بتوردی .

پارچه لامف - پاره پاره ايتماک - واقلامق -
 واق واق تورامق .

پارچه لانمق - واقلانمق - واق بولمق .
 پارلامق - صابان آشلق چاچوونده اول
 مرتبه صوقالونی پار ديرلر .

پاسبان - فارسيدر قاراوچی معناسنده يعنى
 کچهده پاسبان فلک ديرلر زمل
 بولدوزندان کنایه در بدیچی فات
 کوکدمدر .

پارس - فارس - پارسى نل - فارسى نل -
 فارسى ماده سينه قارا .

پاره - بارچه - اولوش - كيساك - قطعه -
 آنچه يعنى واق باقر آنچه - چاپره کيتوردی

يعنى چهل پاره يا صادی: غایت واق
 ايتوب واندى - اونوز پاره قرآن .

پاره لامک - پاره پاره ايتماک - واقلامق .
 پاره لانمک - پاره پاره بولمق - واقلانمق .

پازند - قدیم فارسى تلنده بر کتاب ننگ
 اسميدر مجوسى لك ملتى حقنده - زردشت
 تصنيف قيلمشدر - زند اول کتاب ننگ
 شرحيدر ياکه بالعکس هر نيچوک زند
 پازند لغتی ديکامنرنگ اصلى اوشبودر -
 (برهان قاطع) .

پاك - نميز - آرو - صاف - طاهر - چوبلی
 توکل - نجس توکل .

شاهدان مرکب بر اسم در: پاد - حافظ -
 ومراعى - دوام - مال - ونخت معناسنده .
 شاه - اصل - وصاحب معناسنده وهر
 خصوصه اقرانندان اوستون بولغوچی
 کمسنه معناسنده - موندان آرتوق
 تفصيلنى برهان قاطعده قارا - عرفده
 پادشاه بر مملکت ننگ بر ولايت ننگ
 اولوغ خواجهسى در لکن تورلو قوم
 ونورلو مملکنده تورلو عنوان بلان آنالادر

مثلا: قطای - ونورکستان پادشاهلاری
 خان - چين پادشاهلاری فغفور - هند

پادشاهلاری رای - ايران پادشاهلاری
 شاه - روسيه پادشاهلاری چار

وايسپيراطور - نوروک پادشاهلاری
 سلطان - يونان پادشاهلاری قیصر -

مصر پادشاهلاری دخی تورلو وقت
 تورلو اسم بلان آنالمشلاردر: فرعون -

بطلمیوس - تونس پادشاهلاری دی -
 وبعضى لری امام - وبعضى لری شیخ

آنالمشلاردر .

پادشاهلق - سلطنت - پادشاهغه منسوب
 نرسه: پادشاهلق کیمى - پادشاهلق ناجى .

پادشاهلق سورمک - پادشاه بولوب نورمق -
 حکمران بولمق - تسلطن ايتماک .

پاداش - آيات جالی ماده سپن قارا .
 پاشنامه - فارسى در لقب معناسينه - ينه

لقبنن غير مسماننگ رفیقينه ووضاعتينه
 دلالت قیلورکه مملکت اصطلاحچه تیتول

تعبير قیلنور .
 پارپار - اصواندان در مخفی پرپر - پرپر

ايتماک - پرلدامق .
 پارلدامق - پورلدامق - پرلدامق -

اصوانداندر .

پا - تخت - تخت گاه - کرسی دولت -
مقام سلطنت - مقرر حکومت .
پايه - درجه: منصب درجه سی - سلطنت
تختی ننگ اول پایه سی زندان اولور -
باصفح پایه سی - باصفح درجه سی - دورت
پایدلی باصفح - پایه گاها مصراع معناسنده
هم مستعملدر: ایکی پایه لی بیت یعنی
ایکی مصراع علی .

پایداش - برپایده بولغان کشی .
پالوده - فالودج - بر معروف طعامدر .
پنلدامق - پت پت سویلاشیک یعنی بر
توقناوسز پتلداب نورور معناسی
چقماس .

پنردامق - پتر پتر ایتیک - قولاقه نارافان
کرسه پتردی - پتر پتر ایتنه .
پچاق - پچمک دن درکه کیسه نورغان آلت -
سکین - پکی پچاق - بوکولمهلی پچاق -
ایتوکچیلر پچاغی - قصابلار پچاغی -
ایکما کچیلر پچاغی - چچ کیتاروچیلر
پچاغی .

پچاقلامق - صویمق - ذبح قیلیمق - پچاق
بلان کبسمک .

پچاقلق - پچاق قه مستحق یعنی ذبحین
باشقغه صلاحیتی یوق .

پچاقلاشمق - پچاق بلان صوغوشمق - بر
برینی پچاق بلان چراحتلامک .

پچنقی - چی - پشماکان - پشار پشماس -
(ایکماک حقنه) یاشلته اورغان آشفننک
قامری پچنقی بولادر دیلر .

پچان یولی - پچان یولی بلان باراسن دیرلرکه
اصلی یوق سوزدن عبارتندر - دوعا بلان
پچان چاباسن هم اول قبیلندز .

پچان - حشیش - چی پچان - حاضر چاپچان

پاك - دخی خدای تعالی کا صفت بولوب
جمیع نقایصدان منز و مبرا معناسنده
بولور - ای پاك پرور دیکار عالم دیرلر .
پاکلامک - تمیزلامک - آرولامق - سورتیک -
آرندرمق - قلبنی پاکلامک یعنی
کونکنلی جمیع اخلاق ذمیمه دان صاف
وپاك ایتیمک - وجمیع نقایصدان خدای
تعالی نی تنزیه ایتیمک .

پاکلانیک - پاك بولمق - جوغاج هر نرسه
پاکلانه .

پاکلک - طهر - پاك بولمق لق - آرو -
آریغ بولمق لق .

پاکو - پاکسی - پکی - یابمالی پچاق - چاق
پکی سی - قلم پکی سی .

پالاس - بساط - ایدان کا جایارلر اولوغ
منسوج نرسه در کبزکا غیردر .

پانایر - اولوغ بازار - سودا اوچون جیولمش
اولوغ مجمع ناس - فارسیده آیاق
معناسنده - اما لغتمزده یارمنکا .

پای - حصه - اولوش - نصیب - سهم - پای
آلمق - پای غه کرمک - پای غه قاتوشمق -

پای سز قالمق - آنا پایی - آنا پایندان
محروم بولمق - منکا آنا پایی تیمادی .

پایداش - برپای ایچنده بولغان کبسنه -
دهقانلار اصلاحدیرکه اولایر بولوشکانده

اونار ایماناغه بولوشلر بر اون ایچنده
نیچه آدم بولمق ممکن .

پایان - چیک - نهایت - وانته - ودخی
آخرکار - وعاقبت احوال معنالارنده در -

تأمرده هم مستعملدر .
پایلامق - حصه حصه ایتوب بولمک .

پایلاشمق - هر کم اوزی ننگ حصه سین
آلمق - مقاسمه قیلوشمق .

پردہ لی قز - یعنی مستوره و معصومہ - قلب
 پردہ سی یعنی غشاوہ و بصیرتی یوق •
 پردہ لئمک - نقاب او تونمک - پردہ نوشرمک -
 پردہ کونارمک - پردہ قورمق - پردہ سز
 یعنی حباسز •
 پراکنده - نارقاو - مانچسزاق - خفاچیلق -
 کونکل پراکنده - ذهن پراکنده •
 پرامچ - برمج - اوستینه ارچمک یا کہ ایت
 یا کہ غیر نرسہ یاغوب قاموردان پشکران
 طعام در •
 برمج - پهرمج - بہرام آش - بیرام آش •
 پسر - فارسیدہ آنا معناسندہ •
 پرکار - جزبہ معناسندہ فارسیدر معروف
 آلتدر •
 پرنج - برونزا دیکان معین •
 پند - وعظ - نصیحت - واوکوت معناسنہ •
 پند نامہ - نصیحت یازوی وعظ - فارسیدر
 نلمزدہ ہم مستعمل •
 پروانہ - کوبالاک - اوتقہ عاشق کوبالاک -
 عاشقلار پروانہ کا تشبیہ قبیلہ در •
 پروای - نوجہ - رغبت - التفات •
 پروایسز - پرواویسزلی •
 پروردیکار - اسماء حسنادان در عربی دہ
 رب و رازق معنالارندہ در - ای پروردیکار
 عالم دیرلر دعا مقامندہ - یارزاق دیکان
 کبک •
 پرهیز - آصلدہ آشاو ایچودہ بعض نرسہ دن
 صاقلانہق - واحتراز ایتمک - وھذر
 ایتمک معناسندہ در - اما اہل حقیقت
 قاشندہ اوزین مہلکہ لردن صاقلاب
 و خشیت دن عبارتدر •
 پرهیزکار - حرام و شبہہ و مکروھاندان
 صاقلانوچی •

یاشل اولن - کیبکان پچان یعنی چابوب
 کیبدرکان اولن - پچان چاپمق - پچان
 قابارتمق - پچان جیمق •
 پچان اوستی یعنی خلق پچان اشی
 اشلاکان وقت •
 پچان چاپمق - بولونداغی یاشل اولننی
 چالی بلان کیسمک - صولی چاپمق -
 قارا بوعدای چاپمق •
 پچانلک - پچان قویا تورغان بر - پچان
 چابوب آلا تورغان بر •
 پچانچی - پچان چابوچی - پچان ناشوچی -
 پچان کیتروچی •
 پچکہ - خانون قز طائفہ سنندن براقرباغہ
 ایتولور قدیم •
 پچکہ چہ •
 پچمک - مطلقا کیسمک معناسندہ: آفر
 پچمک - آلاشا ایتمک - اوراق پچمک
 یعنی اورمق - کیوم پچمک یعنی کیسمک -
 پچمک کاہا اورلامق معناسینہ ارادہ قبیلہ درہ
 پچترمک - پچترمک - پچاکا امر ایتمک -
 یا کہ باللامق •
 بختہ - پشکان نرسہ - بختہ کشی مدقق
 و محقق کمنہ •
 بختہ لامک - برینہ یتکوروب اشلامک •
 پردہ - حافل - مانع - آب روی معناسندہ
 ہم مستعمل در • ہیچ کم ننگ پردہ سین
 یرتمہ •
 پردہ - حجاب - حافل - مانع - ایشک
 پردہ سی - نرزہ پردہ سی - عرب چہ
 سرادقات •
 پردہ - نقاب - ستر - خانونلارننگ نقاب لاری:
 معدہ پردہ سی - قورصاق بلان معدہ
 و ہوراک آراسندہ حاجز الصدر •

عرب چه - مچده پشرمك - ناباده
پشرمك - قاورمق - كباب ايتمك .

پشكچي - آش پشروچي - طباح .
پشه - فارسيدر سوري چين معناسنده -

مدت حياتي اوج كوندر .
پشيمان - اوكنچ - ندامت - پراكنده .

پشيماناق .

پشيمان بولمق - اوكونمك - ندامت قيلمق .
پشين - كيقبادننگ اولوغ اوغليدر -
ولهراسب ننگ آتاسي در .

پش - ايلكاري ومقدم معناسينه فارسيدر -
عرب چه ظهر .

پشت - آرقامعناسنده فارسيدر - پشت پناه .
پيشين - آلدان بيرو - مقدم بيرو يعني

خدمتين مقدم برمقدار اجر بيرو .
(زادانكا) .

پكي - فارسيدنه پاكي يازولور - قلم پكي سي -
ساج پكي سي .

پلاس - پالاص .

پلاش - ياقتي باش - اول باشده قوטר
بولوب چاچي قويولغان ياكه بر آورو

سبيلي قويولغان در .

پناه - صغنق والتجا معناسينه فارسيدر -
پشت پناهمز يعني صغناچق يرمز

وملتجامز - فارسي كل دير .

پيلته - فارسيدنه پليته - وعربده فتيله
ديرلر - شم پيلته سي - لامپا پيلته سي -

فيتيل ديب هم ايتولور .

پلپل - فارسچه بوروج معناسينه عرب چه سي
فلغل در .

پوچماتي - كوشه - زاويه - اوي پوچماتي -
اوستال پوچماتي - اورام پوچماتي چاط .

اوج پوچماتي - مثالث . دورت پوچماتي -

پرهيز ايتمك - پرهيز قيلمق - شبهه
ومكر وهانديان صاقلانمق .

پس - ياكه پچ - ماچي ني جاقرغانده -
پس پس فس فس ديب اوشبو لفظني

تكرار قيلالار .

پست - ياكه پس - توبان - زبون - خسيش
وصاران ولثم كمننه حقنده هم ايتولور :

پس همت - دون همت - وي غيرت
معناسنده - اما اهل تحقيق فاشنده شول

آدم حقنده ايتولور كه اولوغ درجه كامناركا
واولوغ كمننه لركا وعالم لركا واصل

بولورغه مكنتي بولماس وقصديده
بولماس زبون طبيعتني آدمدر ديمك .

پسته - فستق .

پسته شكر فستان - فارسي چه عبارتدر
لب ودهان محبوب دن كنايه در .

پسر - اوغل معناسنده فارسچه سوزدر .
پريشان - فارسيدر - تارقاو - پريشان خاطر -

ذهنم پريشان بولدي .

پريشان ايتمك - تارقانمق - ويامان حالكا
دوندرمك .

پشي - پچي - ماچي - عرب هره .

پشكك - ماي آلامق اوچون بر آلتدر .
پشكلاملك - ماي آلامق .

پشناچق - چيلي پشلي - ايكمك حقنده
ايتولور .

پش پش - ياشرون براوننگ قولاغينه
سويلاكان آواز .

پشلامق - پشلاب سويلاشمك .

پشمك - پيشمك - طبع ايتمك - كباب
بولمق - چيلاك پشمك - قاون پشمك -

ايكمك پشمك .

پشرمك - صوده قاينانوب پشرمك - طبع

سکزی - ۳ زاویلی عسفدی - ل دری -
۶ پهلوی - ۷ پارسی - پارسی دخی پهلوننگ
اوغلی درکه فارسی تلی ننگ بر شهبه سی
آنکا نسبت قیلنور .

پهلوان - بهادر - باطر - عرب چه شجیع
وقوی البنیه وعظیم الجئه معنالارینه
کاها کوراش کا ماهر کشی کاده اطلاق
قیلنور - اما پهلو فارسجه قابورغا
معناسینه در .

پیالا - اصلی پیاله - زجاج: پیالا صاون -
نرزه پیالاسی - لامپا پیالاسی - کوزکو
پیالاسی .

پیاله - استانکان - رومکه .

پیالچی - پیالا صانوچی - پیالا قویوچی .
پیاده - جیاو - بیاغ - راجل - جیاو باروچی .
پیاده لامک - جیاو بارمق .

پیاز - صوغان معناسینه فارسی در .

پیش - فارسیدر - اوّل ومقدم وایلکاری
معناسینه .

پیش قدم شا کرد دیرلر - بر اوستاد حضورنگ
مقدم درجه ده اوقور .

پیشه - فارسیدر - هنر - صنعت - وحرقت
معنالارینه .

پیشوا - عزیز القوم - سید الطائفه - امام
مقتدابه - پیشوای سبیل .

پیشدادیان - عادل معناسینه - دخی اوّل
کیلکان معناسینه در شول مناسبت بلان
ایران پادشاهلارندان بر نیچه پادشاهنی
پیشدادیان دیب آنالادرکه آلا رآلتی
نفر پادشاهدر: ۱ هوشننگ - ۲ طهمورت -
۳ جمشید - ۴ ضحاک - ل فریدون -
۶ منوچهردر - اما بعضلر انفر
دیمشار برهان قاطعه قارا .

مربع . بش پوچماق - خمس . ۶
پوچماق مسدس . قصیق پوچماق -
زاویه حاده . آچق پوچماق - زاویه
منفرجه . تور وپوچماق - زاویه قائمه .
تاتار پوچماغی - بیصاراییه .

پوچماقلی - دورت پوچماقلی اوسنال .
پوچماقلامق - پوچماقلی ایننگ - دورت
پوچماقلااب بوراندی .

پوشیق - ایچ پوشیق - خفا بولمق .
پوشدرمق - خفالامق - اج پوشدرمق .
پوشونمق - خفالانمق - یوقوسزلیق پیدابولمق .
پوشوندرمق - یوقوسز ایننگ - قاندالا
پوشوندر .

پوشورغالانمق - بورچا - قاندالابورچوغلانلق
سبیلی یوقلای آلماینجه یانمق - ارون
اوزکالامک .

پوصناو - نیچکه طولا - پوصناو کازاکی -
پوصناو چیکمان .

پوصناوچی - پوصناو صانوچی .

پوصیق - بر پوچه اوقته قصولمق - یاشرونوب
نورمق - صیونوب نورمق - چوکمک -
اورمانده پوصوب یانا - ماچی پوصوب
یانا - بر قاققون آشلق آراسینه پوصدی -
بریرکا جومولمق .

پوصدورمق - چوکدرمک - ایر خورلامق
پوصدرور - آش خورلامق قوصدرور .
پوطا - فوطا - بیل باو - جفاک پوطا - پوطا
بیلامک . بر پوطاسی - خط استوا .

پول - آنجه - پاره - فلس .

پهلوی - پهلوی دیرلر - مبداء لغت پهلوی
بولغوچی بولو بن سام بن نوح علیه
السلام ننگ نسلندندر فی الاصل
فارسی لغتی یدی نوعدر ۱ هر وی ۲

پیر - فارسی چه ادات تعلیلند در .
 پیام - فارسی در خبر چی معناسینه زند لغتند .
 پیامبر - پیمبر - پیغمبر معناسینه .
 پیکر - صورت معناسینه - محبوب لر حقند
 ای پری پیکر پری صورتلی دیمک .
 پیمان - وعده - عهد - شرط - اونوننگ
 عهد و پیمانی - حاصلی پیمان لفظی
 لسانمزه مستعملدر .
 پیمانہ - اولچاو معناسینه .
 پیوست - توتوش - همیشه - متصل - دائم .
 پیل - فیل - هندستانده و افریقده بولور
 بر هیواندر .

پیر - فارسی چه قارت و شیخ معناسینه در اما . . .
 پیر چهل ساله - فارسی چه در - عقل دان
 کنایه در که فرق باشند عقل کمالت کا
 ایرشه در .
 پیر سرندیب - آدم علیه السلام مراددر .
 پیروزه - فیروزه - معروف تاشدر تحریف
 قباوب فیروزه دیرلر - همیشه فیروزه کا
 نظر قیلغی کوزننگ قوتن آرتند رادر
 ایش .
 پیغمبر - رسول - نبی - خبر بیروچی -
 پیغمبر چچکی .
 پیغمبر لک - پیغمبر بولمقلق .
 پیغمبر چچکی - بابویه چچکی - دواپی اولندر .

(حرف التاء)

تاباغاچ - دخی تابانی میچ کا توتوب قویارغه
 بر آلتدر - (تابا آغاچی ایکی سوزدر) .
 تاباقی - یا که طایاقی - میسکی - آتش تاباچی -
 پولاو تاباچی - بوکمه تاباچی - آغاچ
 تاباقی - تاش تاباقی - صای تاباقی -
 تیران تاباقی - بر تاباقی کاعز - بر تاباقی
 قالای یا که باقر - قوش تاباقی دیرلر
 مخصوص بر طر زده یا صالغان طاباقددر .
 تاباقلی - تاباقلی آتش یعنی آتش بلان تولو
 تاباقی - تاباقلی تیمور .
 تاباقلغی - تاباقی صوت قویارغه شور لوکلرددر .
 تابالامق - براوننگ اونکان اشترین
 یوزینه اورمق - وبر او کاقیلغان ایدکو
 اشترین منت ایتوب یوزینه اورمق .
 تاباناقی - قصه - قصیر - قصیر القامة -

ت حرفی حساب جمله ایکی یوز عددکا
 اشارتدر .
 تا - بو حرف اصلده فارسی نلندن مأخوذدر -
 لغتمزده هم انتها غایه معناسمن افاده
 قیلور عرب چه الی مقامنده لکن بو
 حرف کا کنه قناعت قیلمایچه مخصوص
 نلمزده بولغان انتها غایه کلمه سی
 آرتندروب تا احشام غه چه - تا ایرنه کافدر .
 تا که - بو هم فارسیدر تابلان که دن مرکبدر
 نلمزده تعلیل او چون مستعملدر .
 تابا - یا که طابا - کینک وصائی چویون یا که
 تیمور تاباقددر که میچده: بلش - صومعه -
 بوکمه کبک نرسدر بشرورلر - فارسی
 نلنده هم اوشبو معناده مستعملدر
 لکن نابه یا که ناوه یازارلار .

- تاباناق کشی - تاباناق باغانا - تاباناق
 یورط - تاباناق طاو .
 تاباناقلاقمق - ایو تاباناقلاندى - برکا
 اوتوردى - برکا باندی .
 تابان ۷ آیاق تابانی - اوج تابانی - چانا
 تابانی .
 تابانلی - چانا - ایمن تابانلی - قابون تابانلی .
 تابانچه - چیتوک - وکاش - وایتوک تابانچهسى -
 بیالای تابانچهسى (تابانچهنى قارا) .
 تابانچهلق - تابانچه اوچون تعیین قیلنمش
 کون - بلغار .
 تابنامق - آیاق بلان باصفالامق - ایداننى
 تابنامق یعنی بلچراق آیاق بلان
 تابورلامق - باغانا اوتورتعاج باغاناتوپین
 تابنامق - بالطه تابنامق یعنی بالطه ننگ
 یوزین یوقارتمق - بر سوزنی کوب
 تابنامق یعنی قات قات کوب سو یلامک .
 تابنتامق - تابنارغه قوشمق - آط بلان بر
 کشنی تابنتامق - آرپا تابنتامق -
 بوغداى تابنتامق - قارابوغداى وصولی
 تابنامق یعنی آشلقنى اندر تاباغنه
 جابوب آطنی ینا کلاب اوستونک بورتکم -
 آط بلان کیرپچ صوغارغه بالچق تابنتامق .
 تابنتامق - برکا تابنتامق .
 تابنتامق - تابنتالمش بولمق - بر کشى
 تابنتامق - آط آیاغی آستینه بر کشى
 تابنتالدى .
 تاب - طاب .
 تاب - ادات نأکید ومبالغه دندر:
 تاب تاباناق - تاب ناقر - تاب نازا -
 تاب تار - تاب ناچقه .
 تاب - فارسچه طاقت معنا سنده .
 تاب - تاب - اثر - علامت - بویاوتابی -
- مای تابى .
 تابلامق - تاب فالدرمق - قارالتقمق -
 بویامق .
 تابلانمق .
 تابلاندرمق .
 تابشرمق - طابشرمق - تفویض ایتمک -
 نوکل قیلمق - ادا قیلمق - بیرمک .
 تابشرتمق - تابشوررغه بویورمق .
 تابشرلمق .
 تابش - تابوش - فایده - ربج .
 تابوشلی - ربجلی - فایدالی آنچه جهتمندن .
 تابوشلانمق - فایده ایتمک - تابوش ایتمک .
 تابوش سز - ربج سز .
 تابفور - مرتبه - دفعه - اوج تابفور یعنی
 ۳ مرتبه - بش تابفور بش = ۲ ل -
 (ضرب عبارتی) .
 تابمق - حاصل ایتمک - ازلب تابمق -
 بردن بر نرسه تابمق یعنی لقطه آلمق -
 ظفر تابمق - پیدا ایتمک - آنچه تابمق -
 یعنی آنچه حاصل ایتمک - جویالغان
 نرسهنى تابمق - صحت تابمق - شفا
 تابمق - وقت تابمق - فرصت تابمق -
 بالا تابمق - دقینه تابمق یعنی خزینه
 تابمق .
 تابدرمق - تابارغه قوشمق - تابارغه امر
 ایتمک - بر نرسهنى براو کا کوچلاب
 تابدرمق - بر خاتون بلان زنا قیلوب
 خاتون بالا تابدرمق .
 تابوشمق - بر نرسهنى براو کا ازلاشوب
 تابمق - معما ایتوشوب براد بلان برکا
 تابوشمق .
 تابولمق - تابولمش بولمق - ازلاسنک تابولا .
 تابوشمق - معما - لغز - تابوشا تورغان

حکایت: دورت تانار دورتسی برتیشوک کا
 آثار (اولیٰ؟) •
 تابولدی - تابقان نرسہ - لقطہ •
 تابقور - سوزکا اوستا - جواب حاضر کا اوستا -
 فراستلی - المعی •
 تابونمق - نرسہ لردن بر نرسہ کا قاراب عبادت
 طریقہ پر رکوع وسجود قیلیمق - آلہ اتحاد
 قیلیمق - پت قہ - و صنمغہ تابونمق -
 اوتقہ تابونمق - صیرغہ تابونمق -
 قوباش قہ تابونمق - آیغہ تابونمق -
 بولدورلارغہ تابونمق - آلہ اتحاد اینکان
 شیکلی پیغمبر اتحاد ایتوب بر زمانہ
 ایشانہ تابونمق - خانونغہ تابونمق
 یعنی ہر اشنی خانون اختیارینہ قویمق •
 تابوندرمق - تابنورغہ دلالت قیلیمق - بیک
 اوستا آدمار بار ایشان اسمی بلان
 تمام خلقنی اوزلرینہ تابوندرالار •
 تابونوشیق - برکا برکا تابونمق •
 تابنوچی - پت قہ تابنوچی - پت برست -
 آیغہ تابنوچی - خانونغہ تابنوچی •
 تاپو - طپو - طاپوع - فارسی نلندہ رسم
 واداب معناسندہ ہم لغتمزدہ کڈلک
 اوشبو معنادہ مستعملدرکہ پادشاہلار
 آلدندہ آیای اورہ رکوع ہیئتندہ
 نورورلار - تابونمق موندان ماخوڈدر •
 تاپاس - معروف قیمتلی ناش •
 تاپردامق •
 تاج - پادشاہلار بوروکی - پادشاہلار
 باشلارینہ کبہ تورغان بر کیوم - تاج
 اصلدہ مطلقا باش کیومی - اکلیل -
 نیجان الملوک •
 تاج هر وس - معروف چچکدر •
 تاجلانمق - تاج کیمک - رسم تنوچنی اجرا

ایتمک •
 تابوت - جنازہ غہ مخصوص بر صاندوقدر
 سریر معناسندہ - ایچندہ میت بولسہ
 نعش آطالور •
 تات - طعم - تم - لذت •
 تانلی - طعملی - تملی - باللی - لذتلی -
 بال شکر دین تانلی ماتور یار - طاطلی •
 تاتیمق - طعمن بلمک - باللی تاتیدم یعنی
 آشاب طعمن بلم - لذتین بلم -
 مشقتنی تاتیدم یعنی مشقتنی کوب
 کوروب مشقتنی نرسہ ایکان بلم -
 تاتوب قارامق - آشاب قارامق -
 دنیانتک آچیسن نوچیسن تاتیدی •
 تانار - تانار قبیلہ سی تورک اوغلانلار ندر -
 تورک اولادکن ان آلاچہ دیکان شخص ننگ
 اولوغ خانونندان ایکی اوغل بولوب
 برسی ننگ اسمی تانار وایکچی سی ننگ
 اسمی مغول ایدیبار - کاتب چلبی ننگ
 جهان نماسندان منقول فواکہ الجلسامدہ
 مفصلا یازلمش ایدی - بنہ لغت جغتای
 دیکان کتابک اوشوسوزلر یازلمشدرکہ تانار
 آلاچہ خان بن کیوک خان ننگ اوغلیدر -
 ومغول طوائفندن بر قبیلہ اسمیدر •
 تانو - راضی - مصالحہ دہ - اتفاقہ •
 تانولق - رضالق - مصالحہ •
 تانولانمق - رضالاشیق - کیلوشمک •
 تاتیمق - طاطیمق - بر نرسہ ننگ طعمن
 ولذتنن تجربہ قیلیمق - آشاب قارامق -
 بر نرسہ دن لذت آلمق •
 تاجر - سودا کار - صانو ایتوچی •
 تاجیک - اولاد عرب عجم آراسینہ نوشوب
 آندہ تربیہ لنوب تورغان قوم تاجیک
 آنالمشدر •

تار - ظلمت - قارانغى .

تاراق - بر آلت دركه ساچ تارارلار - عرب

مشط دېر - تاراق قرمه اوستالنده بورما

كيسارلر بر آلتدر - ايچكى تاراق

طشقى تاراق دېرلر ايكى نورلودر .

تارامق - تاراق بلان تحليل قيلمق وتارامق .

تارانتىق - براوكا امر ايتوب تارانتىق -

تارارغه قوشمق .

تاراشمق - خاتونلار بر برى باشين تاراشالار .

تارالمق - تارقالمق - متفرق بولمق -

بازار تارالدى، يعنى بازارداغى خلق

برلوييرينه قايتوب كيتديلر . كيسماك

تارالدى يعنى قرشاولارى كېبكان ايمش

اجزالارى متفرق بولدى . ذهنم تارالدى -

قايقولارى تارالدى .

تارانىق - تارقانىق - كېباركا آشلق تارانىق -

آروشنى قوياش قه تارانوب كېبدردى .

خبر تارانىق - اعلام نامه تارانىق -

شاگردلرنى تارانىق يعنى درس بىنكاج

ايوليرينه قايتاروب يبارمك - تارانىق

اصلده فارسى دان مأخوڧدر تارات تفرىق

قيلمق وآيورمق .

تاراندرمق - تارانماغه امر ايتمك .

تاراتوشمق - بركا تارانىق .

تارانولمق - تارانولمىش بولمق .

تارقاو .

تاراقان - موزيات جمله سندن معروف هوام در:

قارا تاراقان - جووش تاراقان - قاطى

تاراقان - آط تاراقانى .

تارتار - اتباع اصواتد اندر بر معروف

قوش نىك اسمى تاوشندان مأخوذدر .

تارتما - قابچاقى تارتوب چقارمالى صاند قدر:

اوستال تارتماسى - اشكاف تارتماسى -

قرق تارتما - قرق تارتماچى .

تارتمق - جزب ايتمك - جلب ايتمك -

چكمك - جراثقال - آط آربانى تارتمق -

تمكىنى بورونغه تارتمق يعنى ايسنامك -

تمكىنى آوزغه تارتمق يعنى توتون

اچمك - تارتمق اولچامك ميزانده -

آروشنى نكرمانده تارتمق يعنى اون

ايتمك - آطنى آلفه نابا تارندرمق -

ايكماننى ميزانغه صالوب تارندرمق -

آجات كونن توتى ات تارتا: بر مثل دركه

بايلار فقيرلر كا جبر ايتسه ايتولور .

تارندرمق - آروشنى نكرمان كا ايتوب

تارندرمق .

تارتوشمق - دعوالاشمق - حكىلاشمك -

بخت قېلوشمق - آغاچ تارتوشمق - قوه

صناشمق قېلىندن بر نوع اويوندر .

تارتولمق - اوزين اوزى تارتمق - بيلاب

قويقان آط اچقونورغه تارتولا - تارتولمق -

صوزولمق - قايش تارتولا يعنى صوزولا .

تارتونمق - حيا ايتمك - اويالمق .

تارتقالامق - كوب مرتبه تارتىق - هميشه

تارتىق - يولقومق .

تارتقالاشمق - برين برى تارتمق .

تارتقى - انگرچاق تارتقىسى .

تارتوق - تارتىقى - هيمالى - اويالچان - قيووسز .

تارتار - بر معروف قوشدر .

تارچين - دارچين - معروف نرسه در دوا

قسمندن .

تارقاو - تارقالغان - بوچاغنده خلق تارقاو -

ذهن تارقاو - آفچم تارقاو .

تارقامق - تارقاتمق - تارانىق - انتشار

قيلمق - نشر قيلمق .

تارقاتمق - تارانىق - مرادى .

تارقالیق - تارالمق - هر اطرافقه کیتمک - بولوت تارالدى .
 تار - طغز ضيق - ننگ - تارقوللى يعنى فقير - تارخلقى .
 تارلاوق - تار ير - ياكه تار طغز .
 تاراق - قصالتق - طغزلق .
 تارايىق - تاربولمق - طغزلانمق - فصولمق - مضطر بولمق .
 تارايتمق - تار ايتمك - ياق ياغندان كيمونمك - تار ياصامق - كينك نرسهنى تارايتموب بولا اما تارنى كينكايتور حال يوق .
 تارلانمق - كونكل فصولمق - تار كونكللى بولمق - مضطر بولمق .
 تارلاندرمق - خفا قيلمق - مزاحمه قيلمق .
 تارلانوشمق - بركالاشوب تارلانمق .
 تارلانوچان - تار خلقى .
 تاريقمق - تارقمق - نضجر ايتمك - كونكل فصولمق - منقبض بولمق .
 تارلا - ايكون يري - اصلده تارلاودر - لغتمزده بارى برجماق ده مستعمل كورنه - تارلاويينه تارى ساچدم تانلبسنه كيلندم (مويجه) .
 تارمار - فارسى دان مأخوذدر: تارقاو - تاراله تو - ونوزدرو معناسنده اتباع قبيلندندر: تارمار كيتورمك - تارمار ايتمك - پراكنده ايتمك - وتارقاو ايتمك - آستون اوست كا كيتورمك معناسنده .
 تارماق - بوناق - شعبه .
 تارماقلى - بيك كوب بوناقلى .
 تارماقلانمق - كوب بوناقلار يبارمك - تارماق تارماق بولوب اوسمك .
 تارى - معروف غلهدر - دره - تارى

بوتقهسى - تارى پلاوى - دينكز تاريسى بر اولندر .
 تارناو - تارلاو - جدول آريق - ميزاب - صولوق - اما بوكلمه جفتاي سوزيدر لغتمزده بر معماده غنه مستعمل كورنه دركه: تارناويينه تارى ساچكان تانلى سينه كيلانكان .
 تاريىق - توشوقمق - دوچار بولمق - كرفنار بولمق - سننكد يك صايلاغان تازغه تار يلا .
 تاز - ياكه طاز - قوطر - كوربه - كل - تاز باش - فارسيدنه نژديرلر باشنده ساچى يوق كيمسه - فارسى لغتمده كل آتنگ مرادفيدر .
 تازا - فارسى تازه - يانكا - نف - طرى - ياش - تازاكاوش يعنى نف ومحكم كاوش - تازاطرى وطراوتلى وشيرب معنالارنده: تازا قيار - تازا تورما - تازا برانكى - اصل فارسى سوزيدر - تازا خبر يعنى يانكا خبر .
 تازيانه - قاچى وجبرقى معناسنده فارسيدر تلمزده مستعمل: تازيانه اوردى .
 تازارمق - محكم بولمق - صاو بولمق - تازا جبر يعنى قاطى وقورو ير .
 تازارتمق - كاوشنى تازارتم - صارلق يرنى تازارتمق .
 تاستار - تاصتار - طاصطار - بيك سيراك كيندر .
 تاستمال - دستمال دان مخفندر كه فارسيدنه قول سورنگ معناسنده - سولكى - سورنكوچ .
 تاس - طست - طشت ديكان سوزدن مخفندر - لكن - باقر تاس - جيز تاس .
 تاس ايتمك - تاس مسمره معناسنده مثلا:

ناسلامق یعنی اویالتیق - مسخره ومسقل
 قیلیمق آلدایمق - اما فارسی نلنده
 مضطرب وقرارسز وملالت معنالارنده .
 ناس بولمق - مسخره بولمک - مسقل بولمق .
 ناسیه - ناصیه - فارسی دان ماخوذ کلمه در .
 تاش - طش - ایچ ننگ ضدی - طش بیلائی .
 ناشلامق - بریاقغه نابا آتمق - ارغونمق -
 قوییمق - فالدرمق - ناشلامق -
 وناشلاشیمق - علاقه، محبتنی کیسمک -
 بیزمک - و بیزمشک .
 ناشلانمق - ناشلارغه پیورمق - یا که کوچلاب
 ناشلانمق .
 ناشلاشیمق - بر برین ناشلامق -
 سویوشگانندن صونک ناشلاشیمق .
 ناشلانمق - فالدرمق - استعمالدن چقمق -
 قش کونی بعض یرده جایکی یول
 ناشلانادر .
 ناشلانمق - آوروکشی قولالارین آیفالارین
 یاقی یاقغه آتمق .
 ناشلانمق - ناشلانغان نرسه - استعمالدن
 خارج نرسه - چوب چار .
 ناش - حجر - سنگ - اورام تاشی - نکرمان
 تاشی - چاقمه تاشی - اوط تاشی - مئانه
 تاشی - پیتر بورتاشی یعنی آقچه . اوط
 تاشی یا که چاقما تاشی عربده کذلک
 حجر النار ایتولور - قدیم قو دیگان
 نرسهنی بوناش اوستینه قویوب قوروج
 چاقما بلان چاغوب قوغه اوط توشرلر
 ایدی حالا بعض قومده کنه بار -
 بالاسین آور کیتورکان خانولار بوناشنی
 بوطلارینه باغلاسالار جنکل قوتولورلار .
 قایراق تاشی - بلاو تاشی - هر نوع
 قورال قایرلار معروف ناشدر نوعی

کوب در : قارلغاج تاشی - قارلغاج اویاسندن
 بولادر صارعلت توسلی ناشدر عربده
 حجر الحطاف دیرلر قارلغاج بالالاری ننگ
 قارنندان چقادر ایتمس - بوزاوتیرسینه
 توروب مصروع ننگ موینینه باغلا نسه
 عایت مفیددر .
 تاش قایچق دیرلر - گاها زندان وهبس
 خانه کنایه قیلنور .
 تاش باقا - کوبورلی باقا - سلخفات .
 تاش بورچاق - گاها صاران کشی دن کنایه
 قیلنور .
 تاش یوراک - قانی کونکلی - رحیم سز .
 تاشلی - تاشلق - تاش کوب اورون .
 ناشلانمق - تاش بولمق - تاشقه ایلانمک .
 تاشو - یازغی تاشو - صو تاشوی .
 تاشومق - صو جابولمک - جاردان آرنوب
 چغنق - صاوت قرایندان آرنوب
 چقمق - صامالوار تاشومق - قاران تاشی .
 تاشیمق - کیتورمک - بر اوروندان ایکنچی
 اورونغه ایلمک - کوناروب تاشیمق -
 آت بلان تاشیمق - مالای اوتون تاشی .
 تاشونمق - اوتوننی خدمتی لرکا قوشوب
 تاشونمق - صموارنی تاشوندنک ایچ
 یعنی قاراما ایچه بوردنک ده صموار
 تاشیدی .
 تاشیشمق - برکا تاشیمق - تاشیماغه
 بولوشمق .
 تاشونمق - بر یردن بربرکا کوچونمک .
 ناصا - بیک نارغنه منسوج - اشطان باولق
 ناصبا .
 ناصرایمق - اصلده فالقمق - کونارلمک .
 ناصرایتمق .
 ناصرایوشمق .

ناصلامق - جوونمق - هر نرسه ياصاغانده
ابتدا درجه‌سی آندن صونك اشقيلامق
شمارتمق اورنینه قویتمق برکتتمك ياکه
مثلا: اوستال آباغن اول بالطه بلان
جوونالار .

تاغان - اوج آياق - بر آلتدرکه آنکار
قازان آصوب آش پشورولر - بازار
ویرام بولاسی برلرده بالالارنی آتوندر
اوچون تاغان قورارلار - اول لارده
کذلک - تاغان آستی مشهور نفرجه
ایدی - موچه میچنده هم اوستینه ناش
سالورلار تاغان آطالور - اوج تاغان
تایماس - تاغان آتونمق بر طرفدان
بر طرفه تحرك ایتتمک - داغان هم لغتدر .

ناغ - تاو - طاو - جبل - توبه .
تاغی - ینه - دخی - تقی - کنه - ایضه -
تاغنده - تاغیده .

تاغوغ - تاغوق - تاوق - طاوق .
تافته - تاقتا - فارسیدر منسوجات جمله سندن
بر نوع جفاک ذاندر .

تاقتا - طاقطا - نخته: تاقتا چای - تاقتا
چیلک - تاقتا توبه .
تاقتالانمق - تاقتا کبک بولوب باصلمق -
جورغان تاقتالاندی .

تاقر - تیکز - شما - بالانقاج - تاقر باصو
یعنی - قارا باصو - تاقر باش - تاقر
یول - اورام بیگ تاقر - آنچه تاقر یعنی
یوق - آنچه باقر صانارغه تاقر .

تاقرایمق - تاقرلانمق - تیکزلانمک -
شمارمق - بتمک معناسنده هم کنایه
قیلنور - آنچه تاقرایدی .

تاقرایتمق - تاقر ایتتمک - تاقرلانمق .
تاقرتوقر - اتباع العاطداندر - آياق تاوشی

تاقردامقی - تاقردامق - تاقردامق -
تقلدامق .

تاقمق - بیلامک - یالغامق - ایلمک -
سالوندرمق - کازاکی غه نویمه تاقمق -
ساعت تاقمق - آطقه قنکغراو تاقمق -
کلاپوش کا چوق تاقمق .

تاقتاق - تاقتمازا - اکبت .
تاقتاق - عموما قصه بگردن بولغوجی شعرلر
وییتلر و عزل لر .

تاقدرمة - کامزول غه نویمه تاقدردیم یعنی
نکوچی کا بیروب نویمه تاقد دیب
امر قیلدم .

تاغوشمق - برکالاشوب نویمه تاغمق - یا که
بر نرسه نی بر نرسه کا بیلامک .

تاغولمق - ایالانمک - موس بولمق -
بیلانمک - بر کشی یانندان کیتماک .
: - جب ننگ ضدی - بر - واحد -

یالغوز - فرد - جب می - تاومی -
فارسی دان مأخوذدر: نه دیرلر -
تورکده تک تلفظ قیلنور .

تاغیه - قدیم باش کیومی ایدی - کله پوش .
تاغی توفی - اتباع العاطداندر - آزماز -
یتاریتماس دیکان کبک - تاغی توفی
برقداق .

تالامق - غارت ایتتمک - اوغرامق - بر
سوزنی بیگ کوب ایتسه ده تالاما
دیرلر - یرتمق ات تالامق .

تالانمق - اتنی اوسدروب تالاندرمق .
تالاشمق - نچقرشمق - نزاغلاشمق -
دعوالاشمق .

تالانمق - تالانمش بولمق - نرسه سی برده
قالما ییچه اوغرانغان کشی حقنده فلان
تالاندی دیرلر - اوستی باشی تالانوب

نوزافقه توشه در - بوری قویان وغیرلری
 قابقون غه کرادر - آدم کازامات قه کرادر -
 سبر کبته در - شر یعتده قولون کیسوله در -
 تاماق صارتون یورط بیرندن آیرولادر .
 تامان - طامان - چاق - کامل - تمام دان
 بوزولغان سوزدر .
 تاماق - بوغاز - حلق - معده: تاماقه
 آشارغه کبراک - تاماقی آورتا - تاماقی
 قابی طون ایچلک - تولکی ننگ یا که غیر
 جانوارننگ تاماقی آستی تیر یسندن معمول
 قاب در - تاماقی آشاو معناسنده هم
 مستعمل: اشلاکلری تاماقلارینه یتیمای .
 تاماقلاسو - آشاماسای - کوب آشاوچی .
 تاماقلق - رزقلق - آشارلای - کون
 اوتکارورلک .
 نامچی - قطره - ذره .
 نامچیلانق - نامچی بولمق .
 نامق - نامچی توشمک - اوزولمک - تقطر
 ایتمک .
 ناموزمق - نامدرمق - نامچیلاندرمق -
 نامچی نامچی نوشورمک - تقطر ایتمک .
 ناموزق - نامزق - میچ کا یا که صوارغه
 اوت توناشدرمق ویاندرمق اوچون چرا
 وقور و صادور .
 نامچیلی - نامچیلی کل .
 نامور - اصل - عرف: آغاچ ناموری -
 اولن ناموری - آدم و حیوان تننده کی
 نامورلار - یوراک ناموری - نبض
 ناموری - معدن ناموری - دخی قبیله
 واوروج معناسینه هم کنایه قیلنور .
 نامورلی - اوزون نامورلی - جوان نامورلی
 آق نامورلی .
 نامورلق - نامورلار کوب بر .

نامورلانق

بندی یعنی یرتولوب کیارلکی قالمادی .
 نالاش - فچمرش - نزاع - اوروش نالاش
 اتباع الفاظداندر یعنی متصل هیچ
 توقناما یچمه فچمرشو وفاوغالاشو .
 نالاق - طالاق - طحال .
 نالاق - طالاق - دخی آطقه پیدا بولور
 بر آورودر .
 نالاو - هم اوشبو معناده در .
 نالغان - اوندان بولغانوب پشورلر بر
 آشدر .
 نالغانلق - فقط نالغان اوچون بر نورلو
 اوندر که پشروب یاصارلار .
 نالغش - جیتون وسوس نالغیقانده توشکان
 جیتون قاملی .
 نالغشلی - نالغشلی جیتون - نالغشلی سوس
 یعنی یمش نالغوب یتکورماکان جیتون
 یا که سوس .
 نالغیمق - نالقی دیکان آلت کا صالوب
 جیتون فی یا که سوسنی بومشانتق .
 نالغیمق - جیتوننی یاللاب نالغیمق -
 نالغورغ، یاللامق .
 نالغیمق - نالغیقانده براوکا بولوشیق -
 ویاردم ایتمشک .
 نالغیمق - تتولوب بتمک - کماهونوزمق -
 کیومی نالغنوب بنگان .
 نالقی - جیتون نالغیمق اوچون آلتندر .
 ناوش بتو - صوت منقطع .
 ناوش فارولو - بخوخه الصوت .
 تاماق آوروی - وجع الحلق .
 تاماق باقاسی - برعلتندر .
 تاماق کور - اوس نور - یعنی تاماق
 صارتون کشی نینداین بلالرکا نینداین
 فتنه لرکا توشه در - قوش تاماقی صارتون

تایمور لانیف - تامور تامور بولمق .
 تاموغ - تموغ - دوزخ - جهنم - تاموغلق -
 تاموغ غه و جهنم کا مستحق کناه کار آدم .
 نانا - بریلقی بوزاومطلقا بولغانده - نانا -
 بوزاو - یاش بوزاو - باشماق نانا .
 نانک - انکار - تعجب - وعجیب نرسه .
 نانکدقی - انکار قیلیمق - اقرار قیلیماق .
 نانک غه قالمق - تعجب اینمک - وعجیبلانمک -
 ایس کینمک - حیرته قالمق .
 نانکلانمق - کوز نیکدرمک - کوز تیرمک -
 نانک - صبح - صبح صادق .
 نانک آتمق - نانک جاپولمک - صباح بولمق .
 نانکده غه - ایرتهکا - ایرتهکی کون کا
 نانسق - نانکسوق - جاپ - سیراک نابولا
 تورغان نرسه - سیراک واقع بولا تورغان
 نرسه - نانسق نعمت - نانسق خبر -
 نانسق قوناق - فارسیده تنسخ دیرلر
 غایت نادر ونغیس نرسه کا اینتولور .
 نانسقلامق - صاغنمق - چومار نانسقلام
 یعنی کوبدن چومار آشاغانم یوق:
 نانسقلام صومصاغه .
 نانسقلاممق - بر نعمتی براوکا اوزاق
 آشانمچه نورمق - تاکه اول کشی
 نانسقلاسون .
 نانسقلاشمق - بر برین نانسقلاشمق کوراسی
 وسویلاشهسی کیلمک .
 نانمق - انکار اینمک - لا دیمک - خلاف
 اینمک - یوق اینمک .
 ناندیرمق - نان دیب القا قیلیمق - اینته
 دیب القا قیلیمق - انکار قیلدرمق .
 تانوق - تانیق - کواه - شاهد .
 تانوقلق - کواهلغی - شهادت - تانوقلق
 بیرمک - کواهلغی بیرمک .

تانیمق - بلوک - کشی تانیمق - یازو
 تانیمق - مال تانیمق - اولن تانیمق
 یعنی نباتات ننگ اسلرین بلوب بو
 شوندا این فلان اولن دیب بلیمک .
 تانوتوق - بلدرمک - اوقوتوق - اوکرانمک .
 تانوشمق - بلشمک - بلشلانمک - آشنالمق
 پیدا قیلوشمق .
 تانش - تانوش - بلش تانوش - اتباع
 الفاظداندر - هر بر بلکان کورکان کشی .
 تانشلق - بلشلک - آشنالمق .
 تاو - طاو ماده سین قارا .
 تاوش - آواز - صدا - نغمه - آدم تاوشی -
 ات تاوشی - اتج تاوشی - صاندوغاچ
 تاوشی - بالطه تاوشی - آیاق تاوشی -
 اسکر بیگه تاوشی - هارمون تاوشی -
 صبغی تاوشی - تاوش بیرمک .
 تاوشلی - تاوشی بولغوچی نرسه - نچکه
 تاوشلی - قالون تاوشلی - مونکسو
 تاوشلی .
 تاوشلانمق - نچقرمق - نچقرشمق -
 نزاغلاشمق .
 تاوق - طاوق - عرب چه دجاج - قر تاوغی -
 یورط تاوغی .
 تاوق چیش - اتباع الفاظداندر - هر بر
 یورط قوشلاری مراد .
 تاوولک - بر کون بر کبچه - بر تاوولک
 ۲۴ ساعت .
 تاوولگی - بر تاوولک کا تعیین قیلنغان -
 تاوولگی خدمت .
 تاوولکلاب - خدمت کا تاوولکلاب یاللام .
 تاوولکلانمک - تاوولک حسابی بلان .
 تای - یا که طای - فارسیدان مأخوذ طای
 دیرلر بر مقدار دان عبارتندر مثلا: بر

طای مامق چمی - برطای باصمه .

نایاتی - نایایغ - عصا - چمق .

نایاقلامق - نایاتی بلان قینامق .

نایانمق - طایانمق ماده سین قارا .

نایوب چمق - سویاک اورنوندان نایوب چمق .

نایمق - شومق - بالچق ده آیاتی نایا - شما

کاعزده قلم نایا - بریاتی قه نایدی -

قاجدی دیکانندن کنایه در .

نایناقلامق - کوتوملامک .

نایدرمق - بر یاققه یبارمک - اوروندان

نایدرمق یعنی معزول ایتمک .

نایغاق - بالچراق - بوزغاق - جغتایده

نایغاج - نایغج .

نبرزد - طبرزد - آق نبات شکری .

تبت - دیرلر اصلده کجه مامقی درکه قیمتلی

شلر اشلایلر - دخی تبت بر شهرننگ

اسمندر - اعلاچن جفار آندان کمله در .

تبه - تباہ - بوزوق معناسنده فارسیدر .

تبه - بومورق تبه سی - قوورغان بومورق - تبه

تبار - فارسیدر قوم وقبیله معناسینه خوئیس

وتبار دیرلر .

تباشیر - برنوع نباندرکه داروغه استعمال

قیلنور حرارتدن بولغان آورولارغه -

عرب چه طباشیر .

تبی - طچقان نوتارغه بر آلتدر - تبی قورمق .

تبنک - تابانای ماده سین قارا .

تینک لک - قصه بویلی لف - تبنک لک ننگ

قاپچاغنده فایداسی بار .

تبدیل - اوزکارتو - آلوشدرو - تبدیل

قیلمق - آلوشدرمق - اوزکارننگ .

تبلدرک - کیندر صوغو چیلارننگ آیاتی باصا

نورغان ناقناسی - نکو آلتی ننگ آیاتی

باصا نورغای کنلک .

تبرک - مبارک - تبرک اورونلار .

تبرکلامک - یعنی مبارک بولسون دیمک -

مبارکلامک .

تبی - بالالار اصطلاحی آیاتی معناسنده:

تبی یورمک - تبی کا تورمق .

تپه لنمک - باش آرقلی آنولمق - بورا

تایاقنی تپه لندرمک .

تپه لندرش بالالار آراسنده بر او بوندر .

تپه لندرش اوینامق .

تپیلامک - جیابارمک - تپی تپی یورمک .

تپانجه - اصل فارسی تپانجه - طپانجه لغتمزده

شاپالاقی دیرلر اوج تابانی بلان بر اوتنگ

باشینه و بوزینه صوفیق شاپ ایتدروب

عرب چه لطمه در - قمانورکار شمله دیرلر .

تنار - تتر - تانار معناسنده .

تترامک - تیسرامک - ارتعاش ایتمک -

قالتترامق - زلزله قوبمق - جبر تترادی .

تترامه - لرزه - زلزله .

تترانمک - قالتترانمق - قالتراغونجه

سوکمک - اوروشمق .

تتراشمک - برکا تتراشمک - قالتراشمق .

تتسونمک - تترامکدن ینه آزاراق کمراکدر

یعنی بیک آزعنه تونکوب تن لرنگ

چمرداب کیتمکدن عبارتدر .

تتسوندرمک .

تتمک - واقلامک - قابارتمق - جون تتمک -

مامق تتمک - سوکوب تتدی یا که تتوب

سوکدی - یاغمور یاوب تتدی یا که

یاغمور تتوب یاودی .

تتدرمک - جون تتدرمک یعنی جون

تتوچی کایوروب تتدرمک تتارکایورمق .

تتشمک - بر بری نی تتمک - یا که تتارکا

قیلمق - اوقومق - اوکرانمک - تعلیم
آلمق .

تحقیق - چن - حقیقت .
تخت - سربر - صندلی - پادشاه لارننگ
مسندی کرسی سی - تخت کا اوتورمق
یعنی پادشاهلق قه جلوس ایتمک -
تختدن توشرمک یعنی پادشاهلقدان
توشرمک - تخت روان - فارس خلقی
یورغا آطنی اینهلر ایتمش - دخی ده
چیدکان بولدیزی تخت دیلر ایتمش .

تختگاه - پای تخت - تخت شهری .
تخته، اول - فارسیدر - لوح المحفوظ اراده
قیلنور - دخی ده بالالار تاقناسی در -
قدیم بزده هم بو تخته مستعمل ایدی .
نذکره - ایسکا توشورور کاسب بولغوچی نرسه .
تراو - فارسیدر - میزان - اولجاو -
ویزمن - معناسینه .

تراک - تایانچ - اسکامبه تراکی - چانانراکی .
تراو - تراکان نرسه - آوارغه نورغان نرسه فی
تراکان نرسه؛ باغانا تراوی - کیبان تراوی .
ترامک - آوماسقه فازق بلان ترامک -
آچولوب کیتماس کا ایشکنی ترامک -
قویمانی ترامک - قابغانی ترامک .

تراوچ - تراو - تراکان نرسه - تکوچی لرننگ
نکا نورغان نرسه سین چانچوب قویا
نورغان اینهلری کذلک تراوچ آطالا .
ترانمک - ترارکا بیورمق - کاکری قایون
تراندی یعنی آلدادی .

تراشمک - یعنی برکالاشوب ترامک .
ترالمک - آغا نورغان بورانه ایمل چیتنه
ترالدی - اورمانده براین آوداردق
آووب بتمادی ایکنچی این کانرالدی -
اش آقغه ترالدی - سنکا اش ترالکانی

بولوشمق یاردم قیلوشمق .
تتولمک - تتولمش بولمق - بیک غایت
واقلانمق - کیبکان کولته صوقغاند،
تتولوب کیتنه - چنایاق ایدان کانوشوب
تتولوب کیتدی .

یتمک - صیغه، مبالغه قیلمدن بر فعل کا
قوشولسه زباده؛ غایت قاطی تند یغمور
یعنی قونلی یغمور یاودی .

تنی - تنه - بالالار اصطلاحی اویونچق -
فارس ده تی اصلده بالاوزدان معمول
بر صورتدر - تنی بالالار اصطلاحده
مانور وکوزال معناسنده هم اینتولور .
تنه - توتاننگ مخفی کذلک بالالار شوزیدر -
نوغان توتالارینه خطاب قیلورلار .

تجارت - سودا - صانو - آلو .
تجارخانه - صانو آلو اشترینه متعلق
معاملات اورنی - (بیررا) .
تجربه - صناو - امتحان .

تجربه قیلمق - ضماق - امتحان قیلمق .
تجربهلی - اش کورکان - دنیا صناغان .
تچقان - طچقان - صچقان - یورط ایچنده
معروف وحشی حیواندر؛ واق طچقان -
اولو طچقان - صوقر طچقان - آطقه تچقان
بولدی یعنی آطفه بولور بر مرصدر .

تچمق - تیزاک ایتمک - تیزاکلامک .
تچمق - بیک کوب تچوچان - بر تچمق
صیر بوتون کتون بوی .
تچمقلامق - ایچ کیتمک - کوب تچمق -
همیشه تچمق .

تحریر - یازو - تصنیف - تألیف - تحریر
ایتمک یعنی یازمق و تصنیف ایتمک .
تحصیل - حاصل اینو - بولدرو - تحصیل
قیلمق - حاصل ایتمک - علم تحصیل

یوق یعنی سن دن باشقه هم ممکن .
تراش - نوک کیناروچی - سرتراش -
صقال تراش .

تراشلی .

تراشلی تاراغی .

ترب - فارسجه در - طورب هم ایتولور -
اصطلاحمزدا نورما دیکان سیزه در .

تریبه - اصلاح - وادب معناسنده - مثلا:

بالا تریبه قیلیمق: آشانق - ایچرتمک -

کیوندرمک - اوقوتیمق - ادب وارکانغه

اوکرانمک - جیلاک و جمیش تریبه قیلیمق

یعنی اصلاح قیلیمق - و مر با یاصامق .

تریبه لامک - جمیع حقوقن رعایه قیلوب

آصرامق - تریبه قیلیمق .

تریبه لنمک - تریبه لمش بولمق - تریبه

کورمک .

تریبه چی - مربی .

ترت - تیزاک - طهارت .

ترت ایتمک - طحیمق .

ترتقانه - طهارت خانه دن مخفدر .

ترته - آرباغا وچاناغه: آراسینه آط کرتوب

جیکاتورغان ایکی آغاچدر: آربا ترته سی -

چانا ترته سی .

ترته سی قسغه - یعنی آچوچان و آچولی

دیلمکدن کنایه در .

ترنهلی - صنفار ترنهلی - ایکی ترنهلی چانا:

اوج ترنهلی سی بولامو .

ترتیب - مرتب قیلنمش نرسه یعنی تیبوشلی

وجه اوزره یاصالمش شبلر - ترتیب چه

قیلمق - بانرتیب قیلیمق - همه اشلر

ترتیب بلان بارا - اسم عددنک ترتیبی:

۱ ۲ ۳ ۴ .

ترتیبلی - مرتب - نظامی - قاعده لی .

ترتیبسز - ادب سز - ارکانسز - اشتهن پشتهن .
ترجمان - ترجمه چی - طلماج - تیلماج -
دیلماج - مترجم - بر تلدن بر تلکا
کوچروچی .

ترجمه - تلدن تل کا منقول - ترجمه قیلیمق -

کوچرمک - عربدن تازارغه ترجمه قیلیمق .

ترخان - نارخان - طارخان - قدیم ترک

اولوسلاری آراسنده جمیع تکلیف آندان

مغفور بولغوچی اغیان - بیرمزه دوران .

ترزه - طرز دان مخفدر - ترزه یانکاغی -

ترزه بوصاغاسی - ترزه قصه سی - ترزه

پرده سی - یوقاری ایون ترزه سی - توبان

ایون ترزه سی - ترزه توبی - ترزه قاباچی -

یاکه فارسجه در بیچه دن مخفی دیساک هم

ممکن - در بیچه کچکنه ایشک معناسنده .

ترزه لی - داو ترزه لی - اوج ترزه لی .

ترزه لامک - ترزه یاصامق .

ترزه - کوز معناسی مراد بولور کاها -

مجنون ترزه سندن قارا (دیدنی مجنون)

یعنی مجنون کوزی بلان قاراسانک

ایدی دیساک .

ترساک - بلاک - بلاکدن توبان ترساک -

ترساک بوونی - یعنی بوکولمه لی پری .

ترساکلی - ترساکلی بولغان نرسه - ترساکلی

صهار .

ترش - یاکه ترشلی - جب ارلار کا حاضر لنمش

سوس وچیتون - مقدمه تاراب ترشلی

یاصاب قویارلار - آنی قاباغا الوب

ترشلی تاراغی بلان تارارلاز .

تر فروش - فارسیدر - پشماکاننی صانوجی

معناسنده آندان مراد اصطلاح مزده

صورت صانوجی و صورت اوغزی سی

دیرلر شوندا این کمسنه درکه اوزین

فارسجه ترنکبین دیرلر - بعض آغاچ
یا فراقلارینه اینار چق منزله - ایکی
تورلو بولور تفصیل حاجت بولسه طب
کتابلارندان قارا - اما موننگ اصلی بنی
اسرائیل کا موسی علیه السلام کرامتی
بلان کوکدن اینار ایدی طاننگ وقتندان
قویاش چقان وقت قه قدر فار کیک
آق نرسه کوکدن یاوار ایدی.

ترنج - تننگ ضمه سی اولی - آغاچ
قاونی که افلیسون.

ترنجان - اوغل اوطنی ننگ بر اسپدر.
ترنگ - زندان و حبس خانه - اصطلاح مزده
ترمه - تورمه موندان مخفدر.

تریلمک - حیات تابیق - جانلانیق - جان
حاصل اینمک - صحنلانمک -
سلامنلانمک - شفا تابیق.

تریلمنمک - تریلدرمک - اهیای قیلیمق -
حیات بیرمک - صحنلاندرمک - شفا
بیرمک.

تریاق - بر مخصوص مغجوندر - فارسی
پاد زهر دیر - کوپ نرسه دن مرکب بر
مغجوندر.

تیرمک - جغناق لغنده - جیمق معناسنده
و جمع ایتمک.

تیردرمک - جیدورمق.
تیرشک - جیوشمق.

تیرلمک.

تیرونمک.

تیرونمک.

تیزغزغ اسنان - تشر قاقشاو - وسلکنو.
تیزکون - جوکان تیزکونی - آطی تیزکوندن
یتاکلامک.

تیز - جغتایده تیز - نخذ - تیزکوزی - تیز

متصوفین صورتنده کورساتور اامرادى
غیر نرسه بولمق.

ترکه - ترکه مالی - میت دن میراث قالمش
مال - متروکه مال.

ترک - توروک - انسان صنغلارندان معروف
صنغدر و تاجیک مقابلنده یافت من نوح
نسلندن منشعبدر - تفصیلی تواریح
کتابلارنده مذکوردر.

ترک - حی - جانلی.

ترکمان - حلقا زماننده ترکستاندان دیار
اسلام طرفینه جابولکان ترک نسللریدر -
کوبراک اوغوز اولوسلارندان در.

ترک - تریک - صاو - جانلی - تری -
جغتایده تریک.

ترکک - حیات - معیشت.

تری - ترک مراد فیدر - تری کمش -
کونه صوی.

تریلای - تریلاته - تریک حالنجه -
قویاننی تریلای نوندی.

ترکامک - قوشمق - جیمق - یابوشدرمق -
کاجاچا نرلامک - قاب ترکامک یعنی واق
تیری کبسا کلرنندن جیوب قاب یا صامق -
بر برینه قوشوب تکمک.

ترکانمک - ترکارکا قوشمق - خاتونغه قویان
ترکاندم یعنی ایلاکان قویان تیریلری
بر خاتونغه ترکادم.

ترکاشیک - برکاترکامک - ترکارکا بولوشمق.
ترکالمک - توتاشمق - آرتندان کیتمک -
بری آرتندان بری کیتمک - تعاقب
ایتمک.

ترمنای - طرنطای ماده سنده قارا.

ترمد - فارسی ترنگ.

ترنجبین - قدرت دلواسی - من - بردوادر -

قابغاچى - تزا آستى .

تزا روى - وجع الركيه .

تزلانمك - تزكا اوتورمق - تزلانوب اوتورمق .

تزلاندرمك - تزكا اوتورتمق - تزلانوب

اونور ديب امر ايتمك .

تزلانوشمك - همهسى يريولى تزلانمك .

تزمك - تنظيم ايتمك - بانزيم نرسدنى

برسى يانينه برسمن قويمق: جب كانتسبح

تويمه لر بين تزمك - جب كا ايجو تزمك -

اورامغه تاش تزمك - جايملك -

كتابلارنى شورلك كا تزمك - ميج تويينه

كيريچ تزمك .

تزدرمك - تزاركا ييورمق - ياللاب تزدرمك .

تزشمك - بر كالا شوب تزمك .

تزلملك - بارد بر مركا تزلدى - صالدا نلار

ذوقه تزلدى .

تزا - تزنك فتحسى بلان تازنك مخففيدر كه

كل - وساچ سز باش - ياقنى باش .

تسبيح - سجده - سبحان الله - تسبيح تويمهسى -

تسبيح امامى - تسبيح ايتمك - يعنى

سبحان الله ايتمك - تسبيح تارتمق يعنى

بر مرتبه سبحان الله ديكان صايون

تسبيحدين بر تويمه تارتمق .

تاش كراسى ديرلر - ضيافت صوتكندره

بيرلمش صدقه وعطيه در فارسيد بوبو

عاشت باو دندان مزد ديرلر .

تاش وطرناق بلان بابوشمق - يعنى بر

نرخدا كمال حرص لى بلان ورغبت

واخلاص بلان تونومق .

تاش آغارتمق - كولمكدن كدايه در .

تاش كارلى كيندر ديرلر كه بيك سيراك

كيندر در يعنى قاچ تاشى صايون بر

بورتوك جب بولور اما عادتده تاش

صايون ايكي دانه بولمقدر .

تاش - تبش - سن - دندان - ناب:

آلداغى تاشلر ثنابا - آرتداغى تاشلر

آزوتاشلر - سوت تاشى بالا چاغنداغى

تاش - بيجقى تاشى - چرخ تاشى - كويچاك

تاشى - تاراق تاشى - قاچ تاشى يعنى

كيندر صوغا تورغان آلت ننگ تاشلرى -

تاش اورطى - ات تاشى - بر اولن ننگ

اسميدر - فيل تاشى - تاش زنگلهسى -

تاش چرمك - تاش قوبولمق - تاش

آوروى - وجع اسنان عرب چه . تاش سز -

ات تاشى قابان تاش - تاش قصمق يعنى

سكوت قيلمق - تاش آغارمق -

سويلاشمك ياكه كولمك دن كنايه در -

دخى تبسم دن هم كنايه در .

تاشلى - ابرى تاشلى - واق تاشلى - قوبى

تاشلى - سيراك تاشى .

تاشامك - تاش ياصاماق - تاش تاشامك -

بيجقى تاشامك - اوراق تاشامك - تاش

تاش ايتمك .

تاشانمك - تشاركا ياللامق - ياللاب تاشانمك .

تاشاشمك - بركا تاشامك - تشاركارا بولوشمق .

تاشلامك - تاش بلان قصمق - تاش بلان

جراحت صالمق - ات تاشلادى - بورچا

تاشلادى - قاندا تاشلادى - چلان

تاشلادى = چاقدى - قورت تاشلادى

چاقدى .

تاشلانمك - ات كا تاشلانمك .

تاشلاشمك - بر برينى تاشلامك: قولالارين

تاشلاشديلر - يعنى برى قولاغن برى

تاشلادى .

تاشلانمك - تاشلانمش بولمق: ايرنم

تاشلاندى - ايرنمش تاشلام بلان بر ايردره

صو راشق - نفتیش محکمہ سی - نفتیش مجلسی .
 تفک - تفنک - طوب - جد رہ .
 تفرق - اورام - کچکنہ اورام .
 تفریر - بیان - تقریر قیلوق تل بلان بیان
 قیلوق - تفریر قیلوق تل بلان بیان
 قیلوق - اما تفریر یازوب بیان
 قیلوق - التفریر باللسان والتحریر
 بالقلم .
 تقسیم - بولو - آیرو : تقسیم قیلوق - بولمک -
 ایورمق - تقسیم حساب ننگ دورتچی
 قاعدہ سی .
 تقطیر البول - بر علتدرکہ - بول تاچی تاچی
 کیلور - سلس البول - متصل بول
 کیلوب تورور - حبس البول - بول
 بالکله کیلماس .
 تقلید - ایارو - اقتدا (قیلوق) : تقلید قیلوق -
 براو کا ایارمک - اقتدا قیلوق - اعتقادہ
 غیرکا تقلید قیلوق - اخلاق ذمیمہ دندر .
 تقویم - سال نامہ - غره لک - کالندار .
 تک - تکه - بیوک چار - تک طاو .
 تکلانمک - تک بولوق - مقدم سوزاک بولوب
 بارا بارا تک بولوق .
 تکارامک - تدرج معناسینہ یعنی توکاراک
 نرسہ ننگ - اوروندان اورونغه کوچماکی :
 آونامق - ایلانمک - بارمق - قویاش
 تکارامک یعنی بایومق .
 تکارانمک - توکاراک ومدورنرسہنی تحریک
 - ایتمک - لکن تکارامک وتکارانمک ننگ
 معنای وضعی سی یر اوستونده ویر
 بوینچه دیمک - هواده بولسه ایلانمک -
 اما مجاز قیلوقدن قویاش تکارادی دیب
 ایته لر .

تشللاک - تشلاوچان - قارشی - اوزسوزلی .
 تشنج - جراثیم آزوب هلاکت درجه سینہ
 ایرشو .
 نصیبه صافلامق - صافی ایتمک .
 تصنیف - یازمق - تالیف قیلوق - تحریر
 قیلوق .
 تعبیر - اصطلاح الفاظ - بیان - تاویل -
 عبارت یورنمک .
 تطبیق - مطابق قیلوق - چاغوشدرمق .
 تعطیل - بوش - اش شز - سبق او قولمای
 تورغان وقت - تعطیل کونلری .
 تعظیم - اولوغلاو - تعظیم قیلوق -
 اولوغلامق - هرمتلامک .
 تعلیم - اوکرانو - تعلیم بیرمک - تعلیم
 ایتمک - اوکرانمک - او قونوق .
 تعلیم خانہ - مدرسه - مکتب - تعلیم صرف -
 تعلیم نحو - تعلیم حساب - تعلیم جغرافیہ -
 تعلیم هندسہ - تعلیم علم - تعلم کیمیا -
 تعلیم حکمت - تعلیم فقہ - تعلیم کلام -
 تعلیم بلاغت .
 تعلیم - مطلقا عام معناسینده .
 تعین - بیلکولی - معین : تعین ایتمک -
 معین ایتمک - بیلکولی ایتمک -
 بیلکولامک - علی التعین بلیم .
 تغییر - اوزکارنو - تغییر قیلوق - تغییر
 ایتمک - اوزکارتمک - آلودرمق .
 تغییر اوزگرو - تغییر بولوق - تغییر تابعق .
 تغییر لانمک - اوزکارمک - باشقه بولوق .
 تی - توکورکانده - صادر بولغان طاوشدان
 عبارتدر .
 توفکرمک - توکرمک .
 توفکروک - توکوروک .
 تفتیش - تیکشرو : تفتیش قیلوق - ازلامک -

تکولمک - تکلمش بولمق - يانگلش تکولمک -
اونکلی صونکل تکولمک .

تکلامک - تکالاب قارامق - دقت بلان
قارامق .

تکمک - دیکمک - قادامق - ونصب ایتمک .
تکوچی - خیاط - کیوم تکوچی - کاوش
تکوچی - چیتوک تکوچی - ایتمک تکوچی .
تکه - صارق وکجه ننگ مذکر جنسی: کجه
تکه سی - صارق تکه سی - تکه موکزی -
تکه ایینی - تکه تیرسی - تکه اصلده
فارسی تلننه: قوی کتوونده آلدان
یورکوچی قوی در - اما تلمزده برن
مقابلی در فقط .

تکلیف - کوچلانو - قدر تنندن کیلماسدای
نرسه کا اقدام قیلو - زمتملی اش کا
مباشرة قیلو - جمیع اشارده تکلیف باردرد -
وجمیع جنبشده تکلیف باردرد .

تکلفلانمک - شأنه لایق توکل اشنی قیلمق .
تکلیف - کوچلاو - براونی شأنه لایق توکل
اش کا بویورمق - کوجلامک .

تکمیل - کاملاو - بوتون اینو - تکمیل قیلمق -
کامل ایتمک .

تکمه - نوع چیتان - نوزغوزما چیتان - تکه
چیتان - بانچه نیکراسینه تکه قویمق
یعنی تکه بلان احاطه قیلمق .

تکمک - خیاطات ایتمک - اینه بلان سانچوب
سانچوب زارتمق: جویلامک - قاییمق -
قادامق .

تکمک - دخی نجارلار اصطلاحنده پناننگ
طشندان تاقنا قاداتلامق .

تکه - کجه تکه سی - صارق تکه سی - تکه
نوروکمان: قدیم زمانده برنوروکمان
عشیره سی ایدی که حوارزنده و سرخس

تکاراشمک - برکا تکارامک - بالالار بربرده
تکاراشوب یانالار .

تکارمچ - نوکاراک - دائره: آربا کوپچاکنی -
آربا تکارمچی .

تکرار - قبات - فات - مرتبه: تکرار قیلمق -
براشنی برنیچه دفعه (شلامک - سبقی
تکرار قیلمق - فات فات قیلمق -
تکرار ایتمک فات فات ایتمک - تکرار
اوقومق فات فات اوقومق .

تکرارلامق - تکرار قیلمق - تکرار ایتمک -
فات فات عمل قیلمق .

تکرارلانمق - تکرار بولمق - فات فات بولمق .
تکرمان - تکارامکن مشتق - طاهون -

اون تکرمانی - جارما تکرمانی - یوروچ
تکرمانی - توز تکرمانی - صو تکرمانی -
جیل تکرمانی - اوپ تکرمانی - تکرمان
طاشی .

تکرمنچی - تکرمانده قاراب نوروچی .
تکبر - تکبرلک - اولوغلانو - هولانو -
ماقتانو - اوزینه نینگ تاباو .

تکبرلنمک - هولانمق - اولوغلانمق -
اوزینه نینگ تابامق - ماقتانمق - مال

بلان تکبرلنمک - علم بلان تکبرلنمک .
تکمک - اصل قاداتمق - چانچمک معناسنده -
خیاطه - اینه بلان چانچوب تکمک: کولماک

تکمک - جیلان تکمک - چیتوک تکمک -
قاب تکمک - ایونی تکمک - یعنی طشینه
تاقنا قاداتلامق - یورطنی طشان تاقنا

بلان قاداتلامق .
تکترمک - تکدرمک - تکارکاوشمق بیورمق -
یالاب تکدرمک .

تکوشمک - برکالاشوب تکمک یا که تکارکا
بولوشمق .

طرفلارنده ساکن ایدیلر .

تکيه - خانقاه - مریدلر مقامی .

تلخ - آچی معنا سننده فارسیدر: تلخ چای

دیرلر یعنی شکر سز چای - دخی ده تلخ

عیش دیرلر شول کمنه درکه فقیرلک

ومشقت سبیلی دنیا ترککنندن لذت

آلماس .

تل - لسان - تل آوز ایچنده بر قطعه

ایندر - و تل دخی نطق آلتی درکه کاه

عین نطق ومکالمه اراده قیلنور مثلا:

عرب تلی - فارسی تلی - تاتار تلی -

توروک تلی - فرانک تلی - آری تلی -

یونان تلی: تل چقمق تل آچولمق -

تل کا کبلمک - ایکی نملی - منافق کشی .

تل لنمک - سویلاشه باشلامق - تل آچولمق

تل یاشرمک .

تل ششو - ورم اللسان .

تل آورلغی - نغلة اللسان - برعلندر .

تل کبسمک - یعنی سائل ننگ تلین انعام

وامحسان قیلوب سؤالن قطع قیلمق -

نتاکه پیغبر علیه السلام بر صدقه چی

الله سؤال قیلغانده حضرت علی کا اجندی

کیس شوننگ تلین دیدی یعنی شونگار

بر نرسه بیروب یبار سوزی بتسون

دیمک .

تل باغلامق - تلین بیلامک - اوشبو معناده .

تل بسته سی - سوزنی کیلوشدروب

سویلا شوچی یا که مطلقا کوب

سویلا شوچی .

تل جراحنی .

تلماچ - تیلماچ - ترجمان - پیراوانچک

مملکتیز اصطلاحنچ .

تللی - تلچان .

تلسز - اخرس - قولاقسز یعنی قولاق

ایشتما کالنگ سبیلی تلی چقمای قالغان -

تلسز آوزسز بولو دفعة هوش کیتوب

یقلو - عرب چه سکنه آنالور .

تل اوزانمق - تطویل لسان قیلمق یعنی

براو کاتل اوزانمق آننگ غیبتنه نوشمک -

و آنی سوکمک - کبراک شفاها - کبراک

غایبا - قاین آناغه تل آچمق یعنی

ایرننگ آناسی بلان سوزکا کرشمک -

چونکه کیلونلر قاین آنادان تل یاشرالر:

سویدرگان ده تل - بیزدرگان ده تل .

تلچ - بولکمه اصل تلچک کبراک ایدی

فرج کا مرادف بولماسون اوچون تلچ

ایتولدی که کچکنه تل دیمکدر .

تلامک - طلب اینمک - استامک - دعا

قیلمق - آرزو قیلمق - اشتها قیلمق -

تقاضا قیلمق .

تلانمک - طلب قیلدرمق - آرزو قیلدرمق .

تلاشمک - استاشمک - خواه لاشیق -

برکالاشوب تلامک آرزو قیلوشمق .

تلانمک - استانمک - صورانمق - صدقه

طلب اینمک .

تلاک - دعا - آرزو - صوراو - استاک .

تلانچی - صدقه چی - کلانچی - صورانوچی .

تلپک - کلپک - فالپاقدان مخرفدر - باشقه

کیه تورغان کیوم کلاپوش - کلاه پوش دیرلر .

تلمک - بوی غه یارمق - بوی غه کبسمک:

چرا تلمک - کاعز تلمک - تلم نام

اینوب کبسمک .

تلدرمک - ناقتا تلدرمک یعنی ناقتا

یارورغه یاللامق .

تلوشمک - برکا تلمک - یا که تلارکا ماردم

ایتوشمک .

تلونمك - تلونی قبول ایتمك - تلونمش بولمق .

تلوم - قطعه - كيساك - نلوب آلفان نرسه - بر تلوم ايكماك - بر تلوم كوماج .

تلوملامك - تلوملاب كيسمك - تلم تلم ایتمك . تلمچوكی آنمق - باش توبه سین بر كاقویوب باش آرقلی ایلانوب نوشمك .

تاچك - كچكنه تل . نمر - طبیبلار قاشنده كوز آورولارندان بر

آوروننك اسمیدر كه بعض كمنه قرق یاشینه ایرشكانده كوزلرنده بو علت عارض بولوب قوه باصره سی نقصانده بولور ایللی دن اوزغاچ یینه اولكی چه اوزندن اوزی زایل بولور .

تمساح - نیل دریاسنده بر معروف اولوغ صو حیوانیدر .

تم - طعم : ايكماك نمی - شكر نمی - بال نمی - لذت .

تملی - طعملی - لذیذ - نعیم . تملیلانمك - تملی بولمق - ملایم طعم حاصل ایتمك .

تموغ - غذاب چوقوری - جهنم . تموغلق - تموغ غه كراسی كناهلی كشی - تموغ غه منسوب .

تمیز - پاك - آرو - آریغ - نظیف . تمیزلهمك - پاك ایتمك - صافی ایتمك - آریتمق - آروندرمق - آرولامق . تمیزلك - پاكلك - نظافت .

تماشا - تاماشا - اصلده فارسی سوزی بولوب كوب نل لرده مستعمالدر بر نرسه كا حظ وصفا و عبرت كوزی بلان قارامق .

تمام - عرب چه در - اش ننگ نهایی . تمام بولمق - بتمك - نهایتنه ایرشمك .

تمام ایتمك - بتورمك - كامل ایتمك . تمام لامق .

تماملانمق .

تماما - همه سی - بار چه سی - كاملا . تسخ - فارسیدر - تانكسوق - تانسوق ماده سین قارا .

تجره - فزان - چولماك .

تناور - فارسچه در اولوغ بدنلی وسیمز كشی معناسینه .

تن - بدن - جسد - جسم - جنه - وجود : آلا تن برص - آلا تنلی ابرص - تن نارنو - عرب چه احتمالج دیرلر - تن فارسی سوزی در - عربیسی بدن در - اما اصطلاحم زده تن دیکانمز بدن ننگ ظاهرینه اطلاق قیلنه در .

تنكه - كموش آقچه - آلتون آقچه - برصوم - فارسی سوزیدر - روسچه دینكه موند اندر .

تنكلك - بر تنكه بهاغه تورورلی : تنكلك كاعز - بالی تنكه سی . تنكلی - تنكلی بالی .

تنكلامق - سمع - قولاق اشیدر كه : قولاق صالحق - استماع قیلمق - ناوش تنكلامق - اذان تنكلامق - اویون ناوشی تنكلامق - قرآن تنكلامق - شهر تنكلامق - سوز تنكلامق - یعنی مطیع بولمق - انقیاد ایتمك - متصح و متوعظ - بولمق .

تنكلاتمق - تنكلارغه قوشمق بیورمق : سبق تنكلاتمق یعنی اوقوغان سبق فی خلفه آلدنده اوقوب قارامق .

تنكلاشمق - بركا تنكلامق - بر بری ننگ سوزلرین تنكلاشمق .

تنك - نار - طار .

تواضعلی - تواضعقلی - متواضع - آلچاق -
فارسی ده فروتن .

توب - هر نرسه ننگ آستقی طرفی -
آغاچ ننگ توب باشی یارلماي - بس
یوقاری مقابلی بولدی - کيسماک توبی -
استاکان توبی - آغاچ توبی - شمدل
توبی - صموار توبی - کتاب توبی -
باغانا توبی - ایشک توبی - اوشبو
مذکور لر ننگ هر قایسنده توب اورنینه
کوت استعمال قیلنسه هم چاپز: کيسماک
کوتی - استاکان کوتی - باغانا کوتی -
توب اصل واساس معناسنده بش توب
کتاب یازدم .

توبلی - اصلی بار: توبلی سوز - توبلی
کشی یعنی بخته کشی - اشانچلی کشی -
معنبر کشی .

توبسز - اصل سز - کيسماک توبسز .
توبلامک - توبوندن قوبنارمق - آغاچ
توبلامک - توب یاصامق - جیلاک
توبلامک - توب اوتورتمق - کتاب
توبلامک . توبلامک - بنورمک اول
یکت کیمت فی توبلادی - من آنی
توبلاب بلمای من یعنی یتینا بلمای من .
توبلاتمک - توبلارکا بیورمق یا که آنچه
بیروب توبلاتمک - کتاب توبلاتمک -
اورمان توبلاتمک یعنی آغاچلارنی توبی
ناموری بلان قوبنارتمق .

توبلاشمک - توبلارکا بولوشمق -
یاردملاشوب توبلامک .
توبلاتمک - اورناشمق - بر اورونغه کروب
اورناشمق .

توبده - اصلده - واقعا: توبده آلاي نوکل
یعنی واقعا هیچ بر شولای نوکل .

تنگدست - طار قوللی یعنی فقیر - مفلس:
محتاج کاها صاران اراده قیلنور .

تندرست - تن سلامت یعنی جمیع اعضا
تمام کامل و صحیح .

تنور - عربده هم فارسی ده مستعمل در -
میج واوچاق معناسنده .

تنها - یالغوز معناسنده فارسیدر .
توار - طغار - طاوار - حیوانات - مال توار -

تورلو حیواندان عبارت .
توبال - طوبال: قابوقدان تنکان بر توکاراک

صاوتدر: بوروک توبالی - جالمانوبالی -
چاچو توبالی - چوب توبالی .

توباللامق - توبال بلان اولچامک .
توبان - توبانده - توبان یرده - آسنده:

یوقاری ننگ مقابلی .
توبانکی - توبانده کی - آسنداغی .

توبالک - توبال بولمق - بیوک نوکلک .
توبانچیلک - متواضعا - توبانچیلک بلان

اوتنه من یعنی متواضع بولغانم حالده .
توبانلامک - توبان ایتمک .

توبانندن - توبانتون .
توبه - ندامت - اوکنوچ - توبه قیلمق -

توبه ایتمک - توبه لی توفیقلی .
توبه - اوست - طرف: اچو توبه سی - باش

توبه سی - بوروک توبه سی - توبه بر
یعنی بیوک بر .

توبالانمک - بیوک بولمق .
توبه لامک - یعنی کامل تولو: توبه لاهمه بر

جیلاک .
توبه لامک - دوبه لامک - توباسنه صوقمق

باشنه قینامق .
توبه لاشمک - صوغوشمق - نوقوشمق .
تواضع - آلچاقلف - توبانچیلک .

توب - طوب - اادات جمله سندن در برشی ده
 بر صفت ننگ زیاده لکنه دلالت قیامور:
 توب تورو - توب توغری - توب توز -
 تب تیکز - تب توکاراک .
 توبوق - طوبوق - جعنایده توبوت - کعب -
 شانلنگ .
 توبولفی - طوبولفی - جعنا بچه توبولفه -
 معروف قزغلت چبقدر - آننگ بلان
 دباغلار تیری چبقار .
 توبی - طوبی - قدیم کچراک بورو کایدی -
 توبی بتوب کاچماط بورو کیه باشلادیلار -
 حالا قارا تیری دن وبعض تقوی راقلار
 آق تیری دن ینه کیه باشلادیلار .
 توپا - طوپا - اوچسز - اوچی یوق -
 اونماس .
 توپارمق - اوچسزلانمق - اونماسلانمک -
 اوچی بتمک .
 توپارتمق - اونماسلامک - اونگون نرسه ننگ
 اوچون بتورمک .
 توپالانمق - توپارمق .
 توپالاندرمق - توپارتمق .
 توپاص - طوپاص - سلت سز - صلامیتسز -
 جاهل - غبی - دوبلاک .
 توپاصاق - جهالت .
 توپاصلانمق .
 توپراق - توفراق - بالچق - قورو بالچق
 ارض - تراب عرب چه - اپرا زندلغنده .
 توپراقصه - اوچورما - توفراق - عرب چه
 غیرا یا که زندلغتنچه اپرا دیکان سوزدن
 محرف بولسه کیراک .
 توت - معروف آغاچدر یافراغی بلان جفاک
 قورطی تریبه قیلورلار .
 توتا - طوطا - اخت کبیره - برتوغمه توتا -

آنا بلان برتوغمه - غمه .
 توتا - توتاقای! توجها خطاب مقامندی حریفی
 منکم یاسی منزلنده: توتاقای ای منم
 توتام - معنا سنده فهملانور .
 توتای - توتاقای - متوجها خطاب - توتاش
 کذلک .
 توتالی سنکلی - اتباع الفاظداندر یعنی
 طوطاسی سنکلی سی بلان معا .
 توتاش - توتوش - یاقن - برکا - قوشولغان .
 توتاشمق - قوشولمق - قوشولوب بر منزلنده
 بولمق .
 توتاشدرمق - قوشمق - توتوش ایتمک .
 توتاقلاشمک - توتمق ماده سین قارا .
 توتال - توتهل - سبزوات بانجه لارنده بوی
 بوی پردرکه کابسته - قیار - شالقان -
 تورما کبک سبزوات اوتورتورلار: کیشر
 توتالی - تورما توتالی - شالقان توتالی .
 توتاللامک - توتال توتال ایتمک - کابسته نی
 توتال لب یعنی توتال توتال ایتمک
 اوتورتورلار .
 توتقا - ایشک توتقاسی - ترزه توتقاسی -
 توتقا توتوب آچا تورغان نرسه - عرب
 عروه دبرور .
 توتمق - اصل معناسی اوچلامق بلان مراد فدر
 یعنی توتولمق نرسه نی اوج توبینه
 قویوب بارماقلارنی بومق آندار صونک
 قوت مقدارنچه قصبوب توتمق - بوش
 توتمق دیکان کبک قیدلر آرندرورسن .
 توتمق - قبض قیلمق: - آلمق - کرفت
 قیلمق - ضبط قیامق - متصرف بولمق -
 خواجه بولمق - اهساک قیامق - اخذ
 ایتمک - اتخاذا ایتمک - قبول ایتمک -
 آو توتمق (صید) - حساب ایتمک -

قاچقوننى توتىق - قولغە كىرىمك - كۈنكلەدە
 توتىق - زەھىندە توتىق - روزە توتىق -
 كىنە توتىق - دوشمان توتىق - دوست
 توتىق - بېزىك توتىق - شىرىعتىنى
 توتىق - نەسىھىتىنى توتىق - يول توتىق
 سفر كىنەمك - تېز توتىق عىجلە قىلىق -
 كوز توتىق اميد ايتىمك - قولاق توتىق
 تىكلامىق - بولارنىڭ تەفەسىلەن شەيد
 اوزنىڭ دە بلورسىن . توقتاتىق .
 توتىدىمىق - قولغە توتىدىمىق يدا بىد قىز
 قىلدىمىق - توتارغە امر ايتىمك ياكە
 ياللامىق ياكە التماس قىيامىق .
 توتوشىمىق - بىر بىرىنى توتوشىمىق - توتارغە
 بولوشىمىق ياردىم ايتىمىك .
 توتىوامىق - كىرغىنار بولامىق - مېھوس بولامىق .
 مستەمل بولامىق: توتىلغان صومار آلدىم
 يعنى بىر آز استەمال قىلىنمىش .
 توتىنومىق - تىمىك و تىشىك قىيامىق - توتىنوب
 توشىمىك - توتىنومىق بىر اش كاشىروغ قىيامىق .
 توتام - توتاقىق بىر يعنى قولغە صىبارلىق
 مىقدار: بىر توتام چىچىك - بىر قول كىنكىلكى
 قدر - مىقدار .
 توتاملامىق - توتام بلان اولچامىك .
 توتاقلامىق - توتىق - ايكى قول بلان توتىق -
 قوچىمىق - قوچاقلامىق .
 توتاقلاشقىق - بىرىنە بىرىنى توتىدىمىق .
 توتاقلاشقىق - بىر بىرىنى ايكى قول بلان توتىمىق .
 توتوش - بوتون - قوشوق يعنى قوشولمىش .
 ھېمىشە - متصل .
 توتوشلاى - بوتونلاى - بوتون كويىچە .
 توتوشىمىق - بىرگا توتىمىق - بىر بىرىنى توتىمىق -
 تاياق توتوشىمىق - فرغە سالوشىمىق .
 توتوشدىمىق - تاياق توتوشدىرغە بىيورمىق -

آلارغە تاياق توتوشدىمىق قايسى اوست كا
 چقىدى بامام .
 توتورق - مېھمك لك - نىلق .
 توتورقلى - مېھمك - نىق - نازا - سىلكونمەلى
 توكلى
 توتورقسىز - مېھمك توكلى - نىق توكلى .
 توتورقلاشمىق - توتورقلى بولامىق - مېھمك بولامىق -
 سىلكونماسلك بولامىق .
 توتوقچ - توتوق - توتقا - بالالارنىڭ كىناپىزە
 سىق اورنىدە بىلىكو اوچون .
 توتقار - توتقى - توتقى - كىچىكو .
 توتقارسىز - توتقىسىز بلا توتقىسىز .
 توتقارلى .
 توتقارلامىق .
 توتقارلامىق .
 توتقالامىق - ھېمىشە توتىمىق - كوت توتىمىق -
 تىكرار توتىمىق .
 توتقالاشقىق - ھېمىشە بىر بىرىنى توتىمىق -
 توتاقلاشمىق مىرادىق .
 توتقون - توتىمىش - مېھوس - اسىر -
 جىغنايدە توتىمىش دىرلىر .
 توتاقلامىق - توتىمىش كىمك - بىلنىك بولامىق -
 توتاقوغوب سويلاشىمە - بىرە توتاقومايىچە
 اوتى قىرآنىنى يعنى بىرە توتاقالوب تورماى .
 توتاقلامىق - توتاقلامىق - توتاقوغوب
 توتىدىمىق .
 توتاقلى ھىستەلى - اتىباع الفاظدىن - اوز
 چىرىلى دىگان كىمك .
 توتاقلامىق - آى وقوباش توتاقلامىق - خىسوف
 وكسوف .
 توتاقلامىق - توتاقلامىق - ماددىسىن قارا .
 توتاقلامىق - قىدىم لغىدە ايرىن مەناسىدە -
 دوداق ھىم لغىتدر - شەقە .

- نوتورما - طوپورما - طوپورغان نرسه - معروف طعام در .
- نوتورمق - تولمق مادهسین قارا .
- نوتون سز اول - قبرستان مادهسندن قارا .
- نوتون - دخان - دود - ایس: نوتون ایچمک - تمکی نارتمق .
- نوتانمک - نوتون چقارمق .
- نوتونلامک - نوتون چقارمق - نوتون بلان تبخیر اینمک - تمکی بلان نوتون چقارمق - تمکی نارتمق .
- نوتونلامک - نوتون کا نوتندرمق .
- نوتونلامشک - برکا تمکی نارتمق - برکا نوتون چقاروشمق .
- نوتونلامک - نوتون ایسی سنکمک - نوتون کا بویالمق .
- نوتوره مک - غایت واق یغور یاومق .
- نوتیا - بر معروف معجوندر کوز دواسی .
- نوتیا - معادن جمالهسندن اشپیاتوردیکان نرسه در - فرنکچه سینک - زینق دیرلر - کاها نوتیادان انتیمون مراد بولور .
- نوته - هر بر کیسکوچی فورال ننگ صرت یاغی: پچاق نوتهسی - بالطه نوتهسی - پکی نوتهسی - چالغی نوتهسی - اوراق نوتهسی .
- نوتارم - بر نوتارام یر: بر معلوم مقداردان عبارتدر .
- نوتارمه - برنعمندرکه اولوق اونى بلان بالدان معمول .
- نوتچی - آچی توکل - نوتچی آلما - آچی آلما - نوتچی کوماچ یعنی چوپراسز کوماچ - نوتچی نورما برنوع تورمادر .
- نوتچی نل - یاکه نوتچی نللی یعنی طاطللی وملایم سوزلی .
- نوتچی - بر آوروننگ اسمیدر - آوز ایچلری بوزولور - زنکله بولمق کبراک - نوتچی زهمنی تسمیه قیلنور عرب لقوه دیر .
- نوتچیمک - چای نوتچیدی دیرلر صموار اوسنونده اوزاق نوره باشقه برتورلو طعم کسب قیلور .
- نوتج - پرنج - برونزا - معروف معدندر .
- نوتچکرمک - عطسه قیلمق .
- نوتچکرنمک - عطسه پیدا قیلمق: آقسرغاق ناموری نوتچکورتهدر .
- نوتچکرشمک - برکا نوتچکورمک: برنچه کشی آقسرغاق ناموری ایسناب همهسی بر یولی نوتچکروشدیلر .
- نوتچکروک - عطسه .
- نوتچکروک اوطلی - بر اولندرکه غایت نوتچکورتور .
- نوتچکروک بولدی سوزنک راست ایکان - یعنی سویلاشکانه نوتچکروک بولسه یخشى لى قه تغافل قیلنهدر .
- نوتچکرمک - عطسه قیلمق .
- نوتچکرنمک - نوتچکورمک معناسنده .
- نوتدی - دوائی بر نبات اسمیدر اورلوغینه بذرهمخ دیرلر نباتنه قوش ایکیماکی یاکه ایکیماک اوطلی مقویدر .
- نوتنمک - فادامق - انمک - اشرمک: اوت نوتنمک - جیلکا کا نوتنمک - نل بلان ایتیمچه بارماق بلان نوتوتوب بومامی .
- نورا - طور .
- نورپوش - آشلف صالوب یورنور اوچون قالون کیندردن بر اولوغ چارشاودرکه بوتون آربانی قایلار .
- نورتدرمک - ترته باشی نلان نورتدردی یعنی آطن فارامادی ده آطی کپلوب

ترته بلان تورندی .

تورتوشمك - بربرینی تورتمك - ایتوشمك

یعنی اورشوشمق - فچرشمق .

تورتونمك - چوقونمق ننگ مرادفیدر .

تورتوندرمك - چوقوندرمق - اوزین اوزی

تورتاركا بیورمق .

تورتولمك - برامك - اورونمق - اوبكلامك

معناسنده مستعملدر .

تورتوك - اوبكاچان .

تورتكچ - تورته نورغان نرسه - بر آلتدر .

تورتوش اویون - مهران خانهلر كا مخصوص

بر اویوندر .

تورغای - اوچوب صابرای بر معروف قوشدر .

تورلو - درلو - انواع .

تورلوچه - تورلو تورلو - مختلف .

تورلانمك - تورلولانمك - تورلو تورلو

بولمق - طبیعت تورلانه دیرلر یعنی

كاها طبیعت آشامق ایچمكدن تورلو

نرسه نقاضا قیلادر - متغیر بولمق .

تورلاندرمك - تورلوچه ایتمك - ایوا ایچین

تورلاندروب بتوردم تورلو کیفیت كا كرتدم .

تورما - طورما - معروف سزه در - عربچه

فجل - فجل بری - کران دیکانزدر .

تورامق - واقلامق - واق واق ایتوب

کیمك یا که صندرمق - ایت تورامق -

اوتون تورامق - ایکمك تورامق .

توراتمق - تورارغه امر ایتمك - یا که

سبچی بولمق .

توراشمق - بربرینه تورارغه بولوشمق .

تورالمق - نورالمش بولمق - مثلا: ایت

کوبراك تورالغان ایکان آرتوب قالدی -

امامونك كيك مسئله لر نموده بیان قیلنوره

تورا - آچی سوندن حاصل بولور بر نعمتدر :

قورت توراسی - یا که مطلقا قورت

سوندان قایناتوب یصالور .

تور - فریدون ننگ اولوغ اوغلی ننگ

اسمیدر - تورج دخی تسمیه قیلنور -

ما وراء النهر دن قطای مملکتنه قدریرلر

آننگ حصه سی ایدی اول ولایت لرنی

توران دیرلر ایدی حالا تورکستان آننگ

اسمیدر - مطول جغرافیهء تاریخیه کا

نظر قیل .

توران دیرلر - عمو دریاننگ آرضی طرفیدر

تورین فریدون ننگ حصه سی ایدی .

تور - یوقاری .

توره - خان زاده - بیگ زاده - شهزاده لر کا

مخصوص بر عنواندر .

تورغای - طورغای - بر معروف قوشدر -

بعض لر طویغار تسمیه قیلورلار فارسیده

چكاوك دیرلر عربچه ابوالملیح در .

تورمه - حبس - زندان .

تورت - دورت ماده سین قارا .

تورمق - طورمق - توطن ایتمك وطن

توتمق یعنی بر اورونده ساکن بولمق

وتركلك ایتمك - اقامت ایتمك -

مقیم بولمق - توقف ایتمك - قیام ایتمك -

آیات اوزره تورمق - مبهوت بولمق -

ومودده مستقر بولمق - قرار قیلمق -

استمرار معناسین افاده قیلقوچی فعل

اوچون افعال معاونه دن بولسه مثلا:

یانوب تورمق دیساك یاتمق فعلنده

مستمر ایکانلکنی بلدرادر: اوتوروب

تورمق - اشلاب تورمق - اوقوب

تورمق - اوقوتوب تورمق - قاراب

تورمق - تانتو تورمق - خلای تورمق -

یواش تورمق - تریك تورمق - اوزاق

نورمق - منكو نورمق - آننك بلان
 عمر نورماس سن - تورو نورمق -
 كوتوب نورمق - بوش تورمق يعنى
 اش سز نورمق - بوش نورمق يعنى
 حق سز نورمق - قارشو نورمق يعنى
 مخالف ايتىك - قارشو تورمق. يعنى
 منواجهانورمق - راحت تورمق - كوزى
 توردى يعنى ناصرايدى - يوقايرده
 مذكور ناصرايمق نىك بيانى بودر:
 ناصرايمق كوز فعلى دركه دفعه بر نرسه
 كوروب غايت تعجب قياسه كوزى
 ناصرايدى ديرلر اكر دفعه بر نرسه
 ايشتوب تعجب قياسه اسردى ديرلر .
 نوردرمق - تورغوزمق - قايم ايتىك -
 آياق اوززه باصدرمق - اونورنىق -
 يفاهان كىشى نى تورغوزمق - بورط
 تورغوزمق احيا قيلمق .
 تورووشمق - مقاومت قيلمق .
 توروولمق - (تاتارتلنده مجهول نىك استعمالى
 نحوده قارا) .
 تورووف - بوى - جئه - كيليت .
 توروولقى - اوزن توروولقى آط .
 تورووش - تورمش - تركلك - مەيشت .
 توراف اذنى - طوراف اونى - شېث .
 نورمك - قانلامق - بوكلامك - كاعزكا
 نورمك - ياولوقه تورمك - كيومنى
 نورمك .
 نوردرمك - نوروركا امر ايتىك: چاى
 آلسانك قزل كاعزكا توردروب آل .
 تورووشمك - بركانورمك يعنى ياردملاشوب .
 توروولمك - نورولمش بولمق - كونكلم
 توروولدى يعنى منكسر بولدى -
 مسرتلاندىم - آطلس اوزندن اوزى

توروله .
 توروونىك - اوزىن اوزى نورمك - هر
 اطرافدان اوروونىك - بورغان بلان
 توروونوب ياندى - ير توروولدى -
 طى ارض - طى مكان: بورسهر توروولكان
 حضر الياس آنام بار .
 توره - اصطلاحمزه حاكم وميرزا - اما
 قديم چىنكزخان وضع قىلغان رسم ونظام
 ابدى مغول خانى آراسنده حالاهم
 موجوددر .
 تور - يوقارى ومخترم اورون - تىلى
 تورين بلماس .
 توركاك - توركان نرسه - برنوركاك چاباطا
 جوكاسى - برنوركاك مونچالا .
 تورى - طورى آط .
 تورى - توغرى - طوغرى - توغرى
 مادهسپن قارا .
 توزان - اصل هواده اوچوب يوركان توزاندر -
 آندان هر بر ذره وغبار - واق توفراف -
 قوم - كدورت: توزان اوچمق - توزان
 قونمق - توزان كونارلمك - توزان
 توزدرمق - بول توزانى - آياق توزانى .
 توزمق - توزان كونارلمك - اوچمق .
 توزدرمق - توزان چقارمق - توزان اوچورنىق .
 توزونىق - يعنى توزان شىكلى قاباروب
 توزونوب آچولانوب يورمك .
 توزانلى - توزان قونغان - توزان اونورغان -
 توزان سنكان - مثلا: مندار ياصتوقه
 كيوم سالومغه توزان سنكا - ايكماك
 چطردى توزانلى اون دان پشركان .
 توزغاق - بر نوع كومبهدر كىبكاچ توزان
 بولوب اوچار .
 توزمق - طوزمق مادهسپن قارا .

توز - توغرى - مستقيم - محاذى - سواء -
 توزچىق - توغرى چىق - توز يول •
 توزامك - ملتوقنى توزامك - آناسى يركا
 ملتوقنى توغرى قويىق •
 توزاتمك - اصلاح قىلمق - درستلامك -
 تعمير قىلمق - تنظيم قىلمق - واراسته
 قىلمق •
 توزالمك - التيام بولمق - زحمت كىنمك -
 سرخاو كىنمك - اوشبو معنا طشداغى
 سرخاولار حقننده - اما باطنى سرخاولار:
 تریلدى - شفا نابدى دىمك •
 توزومك - تعمير قىلمق - بنا قىلمق -
 انشا قىلمق •
 توزوك - معمور - آباد •
 توزوكلك - معمورى - آبادلىق •
 توزوكلامك - تعمير قىلمق - درستلامك •
 توزتېيز - اتباع الفاظداندر - هر بر طعام كا
 لازم نرسه لر •
 توز - طوز - ملح - نىك - قاينانغان توز -
 ناش توز ياكه توبه توز - معادن
 ونباتانندان حاصل ومعمول بولغان هر
 انواع توز - كىيىيا اصطلاحچە صوده
 اروب جوبالا تورغان نرسه همهسى
 توزدر - آچوطاش توز - نىشاتورتوز -
 كوفاراص توز - پوتاش توز - وغيرلر •
 توز صاوتى ملامحه •
 توزسز - رونقسز - معناسز - كيلوشسز -
 رعبتسز ديهسى اورونلارده ايتولور -
 براويى معنا تحرك ايتسه توزسزلانماديرلر •
 توزلى - توزلوصو - توزلى ايت - توزلى
 كابسته - توزلى قيار - توزلى آلما -
 توزلى بالق - توزلى قاربوز - توزلو
 ايكان يعنى غايت قيمت •

توزلاق - توزلى ير - شور •
 توزلق - بر نعمتدر كه قاتوق قه ياش صوغان
 توراب توز صالوب آشارلار •
 توزلامق - ايت - قيار - كابسته وغيرلر
 كىك نرسه لرنى توز بلان اصلاح قىلوب
 صاقلارلار • توزلامق توز بلان استعمال
 قىلمق - نملنج ايتمك •
 توزاق - قابقون - شبكه - صيد آلتى در:
 توزاق قورمق - توزاق قه لاكمك -
 توزاق قه توشمك •
 توزتاغان - بعض لغنده چومج - صابلى
 جام آياتى - صو وغيرى صيوق نرسه
 صوصار اوچون بر صاوندر - بو سوز
 اصلده فارسى سوزيدر دوستكان
 ديرلر شراب مجلسنده اوزنوبته نىكان
 جامنى دوستلارى نىك عشقنه باغشلاودان
 عبارتدر دخى شراب طولى جام اوزى
 هم دوستكان آتالادر •
 نوس - رنگ - لون - الوان: آق - قزل -
 قارا - ياشل - زىكار - صارى - كوك -
 آل •
 نوسلى - رنگى ولونى بار نرسه: آق نوسلى -
 قارا نوسلى - ياشل نوسلى - نى نوسلى •
 نوسامك - نوسولامك - اصل جغتاييدان
 مأخوذدر - نوتسىلامك ديرلر - نىخبر
 ايتمك - شنه گومبەسى بلان نوسامك •
 نوشاك - نوشاك - اصل فارسى سوزيدر -
 فراش - بساط - پالاص - منبر - بستر -
 يانا تورغان اورون ير - مامق نوشاك -
 صالام نوشاك - نوشاك جايمك - نوشاك
 جيمق - نوشاك طشى - نوشاك جيمبەسى -
 نوشاك خانه - يوقو بولمەسى •
 نوشامك - جايمك - بسط ايتمك - ايدان

دو شامك - اورامغه ناش توشامك - مېچ
 توبنه كېرېچ توشامك .
 توشاتمك - جايدرمك - آمبارغه ايدان
 توشاتمك يعنى جايدرمك: اورامغه ناش
 توشاتم جايدردم .
 توشاشمك - اورامغه ناش توشاكاند بولوشمى .
 توشالمك - مېچ توبى ناچار توشالكان ايمش .
 توشارلمك - توشاك كېك بولوب جا يولمك -
 پچان چابالار آرنلارندان توشارولوب قالا .
 توشام - توشام جايملك .
 توشه - آزق - وقوت لايهوت معناسنه در
 ودخى يول آزغى دركه مسافرلر آلورلار .
 توش - صدر - كوكراك - ايجچاك - قزل
 توش معروف بر كچكنه قوش - توش
 بلان شووب يورمك - بر توش صارق
 ايتى - توش .
 توش - فارسى چه طاقت - و بدن - وجهه
 معناسينه اما بزننك تلمزده توش بدن ننگ
 كوكراك طرفينه ايتولور - دخى مجبو بلرننگ
 صدر لارينه وئديان لارينه هم اطلاق بار .
 توشلك - آطغه ايارنى نوشدن كيتروب
 بيلارلر بر قابوشدر .
 توش - اويله - يارطى كون - توش وقتى -
 توشلك وقتى - توشلك صزغى - توشلك
 طرفى .
 توش - حبه - چكردك - دانه - بزره - چيكلاوك -
 وبادام توشى .
 توش - توش كورو - رويا - توش كورمك -
 توش سويلامك - توش يورامق .
 توشلاننگ - توشده كورمك - اهتلام بولمى .
 توشمك - نازل بولمى - اينمك - ساقط
 بولمى - نازل قيلمى - توشوب قالمى -
 حاصل بولمى - كوزدن توشمك -

درجه دن توشمك - ملاقدان توشمك -
 عرل بولمى - بها توشمك .
 توشرمك - توشدرمك - انزال قيلمى -
 ساقط قيلمى - اوروندان توشرمك -
 ملاقدن توشرمك - ايتنى بازغه توشرمك -
 آطننگ آرقالغين توشرمك - كتابنى
 پچان بازارينه توشرمك - بالابى آربادان
 توشرمك - شكر مېچكاسين آربادان
 توشر - كيلون توشرمك - بالان توشرمك .
 توشونمك - فهملامك - بلمك - ملاخه
 ايتمك - آنكلاتمى .
 توشوندرمك - آنكلاتمى - فهملاننگ .
 توشونكى - توبان - كونكلم بيك توشونكى -
 اونننگ بهاسى توشونكى .
 توشونكبرامك - توشونكى بولمى .
 توش - طوش - تصادى - اوچراو - سمى -
 طرف - توش بولمى - اوچرامق .
 توشوقمى - توغرى كيلمك - اوچراشمى -
 تصادى قيلمى .
 توشوقدرمى - اوچراتمى - توغرى كينورمك .
 توغارمى - طوغارمى - طوارمى .
 توغرامى - تورامى ماده سيمين قارا .
 توغمى - طوغمى - تولد ايتمك - طلوع
 ايتمك - ظهور ايتمك - متولد بولمى -
 بالا توغمى - قوباش وآى توغمى -
 كون توغمى - وجودكا كيلمك .
 توغدرمى - توليد ايتمك .
 توغدرلمى - توغدرلمش بولمى .
 توغمه - بر توغان - همشيره - بر بطن دن .
 توغان - نى حال توغان - توغان مطلقا -
 انم مقامنده .
 توغرى - طوغرى - صادق - حق كوى:
 توغرى كشى - توغرى يول - توغرى

توقناتمق - توغرى خط خط مستقيم - توغرى
 ايتمك - صبر ايتمك - اشنى توقناتمق -
 سودانى توقناتمق - ساعتى توقناتمق -
 آطى توقناتمق .
 توقناتمق - بركالاشوب توقناتمق .
 توقناتمق - توقنالمش بولمق - توقناتمق .
 توقران - برفوش دركه همنشه توق توق
 آغاچ چوقور - توقران باش - اوچ
 يافزاق نوعندن بردوي اولندر .
 توقران توبهسى - كوب توبه قىلوب توبه سندن
 يازغانلار حقنده ايتولور .
 توقماچ - تتماچ - معروف آشدر: توقماچ
 باصمق - توقماچ كيسمك .
 توقماق - بوغان كرنى بوشاتورلار بر آلندر .
 توقماقلامق - توقماق بلان صومق .
 توقز - توقوز - فارسيدنه - عرب چى تسعه .
 توقزنجى - فارسيدنه نهم - عرب ده ناسم -
 ناسمه .
 توقزلى - توقز صوماقى .
 توقزلى - توقزلى شم يعنى قداققه توقز دانه
 كرشلى شم .
 توقزار - هر قايسمزغه توقزارنى بيردى -
 توقزار دانه بيردى .
 توقزلاب - نا معلوم عددركه آنده توقزلاب
 كشى بار ابدى يعنى توقزاو - توقز عدد .
 توقز يوز - عرب چه تسعمائة يعنى توقز
 مرتبه يوز .
 توقزلامق - توقز ايتمك - قوقز مرتبه
 تكرار قيلمق .
 توقصان - عرب چه تسعون - فارسى نود -
 توقز اون .
 توقصانشار - توقصانشار تين .
 توقصانلاب - توقصان چاماسند - نامعلوم عدد .

آغاچ - توغرى خط خط مستقيم - توغرى
 پوچماق زاويه قائمه - توغرى حيله سز -
 توغرى رياسز - توب توغرى .
 توغر يلق - استقامت - عدالت - صواب -
 صداقت .
 توغر يلانمق - نور ايتمق - توغرى ايتمك -
 يانكلش سوزنى درست كا ايتدرمك -
 مستقيم ايتمك .
 توغوش - تولد - طلوع - قوياش طوغشى -
 كون طوغشى .
 توغدق - تودق - تودق آبصطاي - آبز
 تودق .
 توفمك - طوب .
 توفيق - هدايت - توفيقلانمق - توفيق فقه
 كيلمك .
 توفيق سز - آرزون - فاسق .
 توفراق - توپراق - تراب - خاك .
 توفراقسه - توپراقسه - اوچورما .
 توفراقلى - توفراق فانوشهش .
 توفراقلانمق - توفراقفه بويالمق .
 توفراقلاندرمق .
 توفكرمك - توكورمك ماده سن قارا .
 توش - توشاك .
 توش - صدر .
 توش - نصف نهار .
 توش - طوش .
 توفوش - صوفوش - صوغوش - جهاد -
 حرب - صدمه .
 توفوشمق - جهاد قيامق - محاربه قيلمق -
 صوغوشمق .
 توقناتمق - توختامق - توقق قيلمق - تورمق -
 صبر ايتمك - يغمور توقناتمق - آط
 توقناتمق - چيل توقناتمق - ساعت توقناتمق .

لا خشه شكلى برنوع طعامدر .
 توقماتى - كرنى بومشانورلار بر آلدرد: اوتون
 توقماغى - كر توقماغى .
 توقماقلى - توقماغى بار نرسه - كاها توقماتى
 ذكر قىلنور - قاروره، پىتصول اراده
 قىلنور .
 توقماقلى - توقماقلى آغاج .
 توقماقلامق - توقماتى بلان صومقى كرارا -
 كر توقماقلامق .
 توقماتلامق - توقماقلامغه بيورمق .
 توقماتلامقى - بركا توقماقلامق .
 توقومق - نسج اينتك .
 توق توق - توقماتى تاوشى .
 توقماتلامق - قاقمق اينتك قاقمق .
 نوكاراك - جغتايده تىكروك ياز ولور - مدور -
 دائره - هندسه اصطلاحچه نوكاراك
 اولدر كه تمام مركزينه بر نقطه فرض
 قىلوب هر اطرافقه نصف قطر ير خط
 تارتسانك هممى برابر اولجادده بولور:
 نوكاراك اوستال - نوكاراك تاقنا -
 نوكاراك كو بىچاك - نوكاراك پوتنوس -
 اما متساوى الاضلاع بولغوجى هر بع نرسه
 هم نوكاراك آطلالدر: نوكاراك آش باولق -
 نوكاراك ياولق - نوكاراك پالاس -
 بىك نوكاراك تركلك اينتلر يعنى همه
 نرسه لرى جىنوش احتىاجلارى يوق .
 نوكاراك - ذكر قىلنور كاها مريع اراده قىلنور .
 نوكاراكلك - نوكاراك بولمقلى .
 نوكاراكلامك - نوكاراك اينتك - نكارمچ
 باصامق .
 نوكاراكلامتك - نوكاراك ايندرمك .
 نوكاراكلامشك - نوكاراك اينباركا بولوشمق -
 بولوشوب نوكاراك اينتك .

نوكاراكلامتك

توقصانچى - توقصانچى يل .
 توقصاناتى - توقصان تىن لك .
 توقصان توقز - توقصان دورت .
 توقف - توقتاو - توقتار - كىچكو - بر اشنى
 اينكچى وقت قه فالدرور .
 توقفسز - توقتارسز - بلا توقف .
 توقفلانمك - توقتامق - توقتارلامق - بر
 اشنى اينكچى وقت قه فالدرمق .
 توقفلاندرمك - توقتاتمق - توقتارلامدرمق .
 توقفلانوشمك - توقتاشمق اتقاق بلان .
 توق - آج نوكل - شعبان - ربان - توبغان:
 توق آروش - توق بورچاق - توق
 چىكلارك - توق حىوان - الحمد لله
 اينكماك كا توق .
 توق كشى - يعنى باى واوقانلى كشى .
 توق يل - يعنى اينكون تارويجشى بولغان يل .
 توقلى - فراوان - باى لف - توق بولمقلى:
 ناماتى توقلى .
 توقلى - آچلى توقلى - اتباع العاظدايدر
 يعنى كاها آج كاها توق - آچلى توقلى
 نورالار .
 توقلقلى - يعنى توقلى بيره نورغان طعام -
 توق توتا نورغان طعام .
 توقلنمق - ناماتى تويدرمق - توق بولمق:
 آج ايدى آش آش توقلاندى .
 توقلاندرمق - توق اينتك - توقلى پيدا
 قىلمق - پولاو تيز توقلاندرا .
 توقلانوشمق - بركا آشاب توق بولوشمق .
 توق - آج قارنلاى مونجه كرما - آج قارنلاى
 صو ايچمه - توق اوستينه خمرا ايچمه -
 مالغه توق - اينكماك كا توق - آچمهغه
 توق - كيوم كا توق .
 توقماچ - اصلده تنماچ در فارسى سوزيدر

نوگارا کلانمک - باندربج نوگارا ک بولمق -
 آی نوگارا کلاندى .
 نوگارا ک لغظى کا هامدح مقامنده هم مستعملدر :
 فى حال نوگارا کم فى کبراک - اى جانيم
 نوگارا ک - خدمتکا قوششنا - بورور
 ايدم نوگارا ب .
 نوگارامک - نگارامک ماده سبن قارا .
 توکال - کامل - تمام - توکال اونوز - توکال
 برصوم - توکال بش آرشون - توکال
 اون فداى - توکال کامل مقدارده بولغان
 نرسه يعنى کسر سز .
 توکاللامک - کامل لامک - کامل ايتمک -
 تماملامق - بتورمک .
 توکاللانمک - کامل ايتدرمک - باکد بتورتمک .
 توکاللاشمک - برکا توکاللامک - مالنى برکا
 اسراف قيلوشوب بتورمک .
 نوکاللانمک - تمام بولمق .
 نوکانمک - ختم قيلمق - بتورمک .
 توکاشمک - بتمک - کفابه قيلمق - آط آلور
 ايدم آزراف آچم توکاشماى يعنى
 آچهم يتماى .
 نوکانمک - بتمک - نهايت کا ايرشمک -
 طوپارمق .
 نوکاندرمک - طوپارتمق - اونباسلامک
 نوکاشدرمک - کفابه لنمک - بنگورمک يعنى
 کيلکان آچهنى کوننکين کون کا
 نوکاشدرمک - بنگورمک .
 نوکمه نوک - آچهم نوکمه نوک بولدى يعنى
 آرتوب ده قالمادى يتماى ده قالماى .
 توکروک - ريق - لعاب - آوز صوى -
 بزاق - آوزدان چقغان بزاق .
 توکورمک - مطلقا آوزدان برنرسه آتمق :
 فى ايتمک - ننگورمک - قان نوکورمک -

بوزکا نوکورمک يعنى حقارت .
 نوکورتمک - نوکوروگا سببى بولمق : تمکى
 نوکورتمه .
 نوکورشمک - بر برينه نوکوروشمک .
 نوکورنمک - غضب و آچو بلان ياق ياغينه
 نوکورنمک .
 نوک - جون - آدم و حيوان تننه چقان جون .
 توکلى - جونلى - توکلى آياق طلوق .
 توکل - نوکول - ليس - لا - بخشى توکل -
 کوپ توکل - آلاى توکل - باى توکل .
 نوکل - تفويض - هر اشنى الله غه طابشرو -
 توکل قيامق - توکل ايتمک - توکل
 بوروک - برنوع بوروکدر .
 توکللى - هر اشين الله غه طابشروب
 اشلا کوچى ،
 توکللامک - توکل قيلمق .
 نوکمک - مطلقا بر آرتوق و کيراکاس
 نرسهنى خواه قاطى خواه صو بولسون
 ناشلامق صالمق : چنبايقداغى صونى
 لاقان غه توکمک - چنبايقداغى چاينى
 استاگان غه صال اما استاگان غه نوک
 ديولماس - آچمه توکمک - يعنى آچهنى
 ارم ايتمک - باش توکمک يعنى يغلامق -
 قان توکمک - يعنى سفک دما ايتمک -
 اونرمک قتل قيلمق - يوز صوبين نوکمک
 يعنى تخمير و حقارت ايتمک .
 نوکدرمک - نوکترمک - نوگارا قوشمق
 و باللامق حاجت خاينى توکدررکا کبراک .
 نوکوشمک - يازدان صو نوکوشمک يعنى صو
 نوگارا ياردم ايتوشمک .
 نوکولمک - قانچوقدان آروش نوکولدى -
 صو نوکولدى - نوکولمک - قوبولمق :
 آغاپدان يافراق توکوله - قوبولا -

تولکی قابی - تولکی تیرسی - تولکی
 تاماغی - تولکی قارنی - تولکی آباغی -
 قزل تولکی - قارا تولکی تولکی ننگ
 اینگ قیمتلی نوعیدر - دخی ده قارا
 تولکی بولدنگ دیرلر بیک سیراک
 کورنهن دیمکدر .

تولکی طون - تولکی کامزول - تولکو جیلاکی -
 عنب الثعلب دوابی اولندر .
 تولکی آورو - داء الثعلب - داء الحیه .
 تول - طول ماده سینه قارا .

تول - مای - سیمزک - توزکان تول جبار .
 تولمق - مملوبولمق: صوبلان چیلک تولدی -
 چیلک کا صو تولدی - کونکل تولمق
 یعنی یغلاسی کیلامک - کوز یاش بلان
 تولمق - فقرا بلان شهر تولدی -
 بوروچ ننگ وعده سی تولدی .

تونورمق - تولدرمق - مملو ایتمک - املاء
 اینمک - قومغان غه صو تونورمق -
 طوبال غه قوم تونورمق - قاپچوققه آروش
 تونورمق - قرآن تونورمق یعنی کاملا
 اونوز پاره قرآنی اوقومق - فورصاقنی
 تونورمق یعنی کامل تویمق - خدمت فی
 تونورمق یعنی مذکور مدنتی تمام
 خدمت ایتوب چتمق .

تونورتمق - تولدرتمق - تونورورغه امر
 ایتمک .

تونورشمق - تونورورغه بولوشمق - بولوشوب
 تونورمق - برکالاشوب تونورمق .
 تونورامق - تونوروامش بولمق .
 تونوروق - تونوروق - غایت تولی توبه لاهمه .
 تولی - طولی طولوغ - مطلقا ایچی بر نرسه
 بلان تولی - براستا کان تولی صو - کسه تولی
 آنچه - فورصاق تولی - بازار ده مال تولی -

توکوله چمک جیلر ایسکانه .
 توکمهلی - توکارکا صلاحیتلی .
 توکوم چاچوم - اتباع الفاظ اندر - آنچه سین
 توکوم چاچوم ایتوب بتوردی یعنی
 اسراف قبولوب بتوردی .

توگانمک - بنمک - کیمومک - توپارمق -
 فانی بولمق - اینه ننگ اوچی توگانمک -
 پکی توگانمک یعنی اوتماسلانمک -
 توپارمق - عمری توگانندی یعنی فانی
 بولدی .

توکاندرمک - توپارتمق - اوتماسلامک -
 پکی ننگ یوزین توکاندرمک .
 توکان - الفاظ مبهمه دن بولوب فلان لفظینه
 ایارتوب ایتوله در: فلان توکان - فلان
 فستن دیرلر .

توکی - دوکی معناسینه .
 تولامک - ادا قیلمق - بوروچنی بیرمک -
 ضمان قیلمق یعنی براوننگ نرسه سین
 تلف قیلوب آننگ اورننه بیروب راضی
 قیلمق - ایمانا تولامک .

تولانمک - تولارکایورمق - ضمان لازم اینمک .
 تولاشمک - بریرینه تپوشلی حقنی تولاشمک -
 یاکه تولارکا حالی بولماغان کشی ننگ
 بیراچاکن تولاشمک .

تولانمک - تولانمش بولمق - اونون اوچون
 آنچه تولاندی .

تولاو - بیرو - بیروش - ادا - تولاو توشدی
 یعنی جریمه وتغزیر بالمال .
 تولاقون - طولاقون - دولاقون - موج -
 گردباد - آق باشلی تولاقون .

تولقونلامق - تولقون چقارمق - تولقون چتمق .
 تولقونلانمق - تولقونلامق بلان مراد قدر .
 تولکی - معروف بر حیواندر عرب چه تعالب -

باغچەدە بەش تولى - ابو تولى جماعت
 بالا چاغا - طوب طولو .
 تولوك - جغتايده ذخيرە - آرزق تولوك -
 اتباع الفاظ اندر - ذخيره ورزق وهر
 بر آشامق ايچەك نرسەسى .
 تولورمك - يوقومسرامق .
 توله مە - تاماقدە بولور بر علت در - توله مە
 جىلاكى ياكە فارغە كوزى آنالور بر
 جىلا كدر .
 تومالامق - يابىق - قابلامق - اورتمك ;
 ايشكنى كيز بلان تومالامق - قوياشنى
 بولوت تومالامق - مېچنى تومالامق يعنى
 جانوب بىنكاچ مور جاسىن يابىق - ايدان
 آستوندان طېغان چقا تيشوكنى تومالا .
 تومالانمق - تومالارغە امر ايتىمك - ايونىك
 بر ترزە سىن تومالانمق - فلان مسجد نىك
 ترزە سىن تومالاندى .
 تومالاشمق - بر كالا شوب تومالامق - بر نرسەنى
 تومالانغاندە براوكا بولوشمق .
 تومالانمق - قوياش تومالاندى يعنى قوياشنى
 بولوت قابلادى - بورون تومالاندى -
 (طماو نوشدى) .
 تومالاندىرمق - قارانغىلامق - قابلامق .
 تومان - طومان - هوا دە يردن كونارلكان بخاردر -
 فارسى دە تىن يازلور كە فارسى دن مخر فدر .
 تومانلى - هوا تومانلى - باشى تومانلى
 يعنى سكران .
 تومانلامق - تومانلانمق - هواغە تومان
 كونارلك .
 تومشوق - بورون - قوش بورنى .
 تون - طون مادە سىن قارا .
 تون - كېچ - كېچە - لىل - شب - تون كون -
 كېچە كونىز - شبانە روز - يوم و ليله .

تونلە - تون بلان - تون ايله - لىلا .
 تونەكون - كېچە .
 تونەمك - تېجربە قىلمق - آلدانوب تېجربە
 قىلمق .
 تونانمك - تامورنى آراقى غە سالوب تونانمك -
 تون تونانمك يعنى توننى يوقلاماينچە
 اوزدىرمق .
 تونىك - طونىك - صالقولق بلان قاتقان نرسە ;
 تونىك يالچق - تونىك تورما - تونىك آلما -
 تونىك يومورقە، تونىك قولاق يعنى چوقراق .
 تونكىمق - صووق حس قىلمق اوشومك -
 قاتمق : قول تونكىدى - آياتى تونكىدى -
 من تونىكمن يعنى صالقولق حس قىلامن -
 ايدل تونكىدى يعنى ايدل صوى بوز
 بولوب قاندى - تونىكغان برانكى
 اوشوكان برانكى .
 تونكىدىرمق - صوق تىكمك - بىز كاك تونكىدىرا .
 تونىكغاق - طونىكغاق - قاتقاق .
 تونىكك - توب يعنى ضور آغاچنى كىسوب
 آلاچ قالغان توبى تونىك كدر : قرمىسە
 تونىككى - قرمىسە اوياسى .
 تونىكوز - دونىكغز - دونىكوز - خنزىر -
 چوقچە .
 تونىكوس - طونىكوس - طوايى تاناردان بر
 قىيلە در .
 تونىكوك - تونىكوك - قدىمكى ايلردە تونون
 چقارا و چون ياصارلار بر تيشوكدر - تونىكوك
 دىكان سوزدن مخر فدر .
 تونىكوك - تونىكوك نىك مخر فدر - ايلورنىك
 ياكە موخچە لارنىك بر ياقى ديوارندە
 تونون كىتار اوچون مخصوص تيشوكدر .
 تونىكوك بىزامى - قدىم نصى شعبانندە برأت
 كېچە سىندە بر بىرام ياصارلار ايدى تىسىم

تورنىك - توز تويمك - بوروچ تويمك -
قايرى تويمك - تويمه تويمك - آرقان
باشن تويمك .

تومت - غيبت - بهتان - تومت ايتمك -
تومتلى بولمق .

توى - بوش و عوض سر معنا سنده .

تېبتر - تېبنارلاو - بېخنه - بېخنه لك .

تېبترلامك - تېبنارلامك - بېخنه لامك .

تېبترلى - بېخنه - تېبترلى كىشى يعنى بېخنه
كىشى - جىناقلى يعنى ھېچ بر نرسهسى

چاچ باش توكل كه هر نرسهسى اوز اورنونك .

تېبترسىز - ھمه نرسهسى چاچ باش .

تېب - ادانداندر - مبالغه اوچون اسم صفت
آخربنه الحاق قيلنور: تېب تېكز -

تېب تېشوك - تېب تيران .

تېبمك - آياق بلان صومق - آياق بلان

برمك - آت تېبىدى - صير تېبىدى -

كوكارچىنى قارچغه تېبىدى - كاعزكا دم

تېبىدى - نامور تېبه - بوراك تېبه .

تى - ياكه تېتى - تېتېتى - ناوق چاقرغان

آوازدر .

تېبدرمك - موطلف قيلمق .

تېبوشك - بربرين تېمك - آطالار تېبوش .

تېبونمك - ھمله قيلمق - ھجوم قيلمق .

تېبكو - قزل - قزچە نن كاچقار بر آورودر -

قزل دانه لردر .

تېبكوچ - تېبكوچى تېبه تورغان .

تېبچىمك - آياق بلان تېبكالامك -

آياقلار بن سلكومك - نناكه مذبوح

ھيوان تېرامق - تېبدرامق فارسچە

تېبىدن ديكان سوزدن ماخوذدر .

تېبونكالامك - تېبكالامك -

تېبكالامك - كوب مرتبه تېبمك .

تېبرامك

ارزاق اول كېچە دە واقع بولمق مناسبتى
بلان قيام ليل قيلمق اوچون البته
بو قلاماس لىق اولى در نونله بو قلاغان
آدملرنىك نونلوكلرىن اوغرلاب بورورلر
ايدى .

تونه كون - كېچە .

تونبىوق - تونغىلوق - طونغىلوق: صوده
اوسار اولوغ ياغراقلى بر اولندر عربچە
نىلوفر - نينوفر - نامورى دوادر .

توفامق - طونامق ماده سىن قارا .

توه - دوه - دويه - جمل - توه قوشى .

توه قوشى - فارسىده شتر مرع ديرلر .

توياق - آت نوياقى - صغر نوياقى .

توياقلى - بومرى توياقلى - يانصى توياقلى -

جرق توياقلى - آياق اورنبنه توياق .

توى - طوى ماده سىن قارا .

تويمق - طويمق - توف بولمق - تولى

بولمق: آروش تويغان - بورچاق

تويغان - آشاب تويديكىمى - تاماغنىك

تويديمو .

تويمق - اخلاص قايتمق - بيزمك: من

آندان طوبىدم كوراسمده كىلمى يعنى

بيزدم .

تويدرمق - آشانمق - توف ايتمك - بيزار

صابدرمق - عاجز ايتمك .

تويو - توف بولو .

تويغولقلى - يعنى تويغونچە آشارلق .

تويار تويماس - آچلى توفلى .

تويمه - كامزول تويمهسى - پبالا تويمه -

ناپاس تويمه - نسىج تويمه - مرجان تويمه .

تويدهلى - كوش تويمهلى كامزول .

تويمه لامك - تويمهنى لاكترمك .

تويمك - كىلى كا سالوب كىساب بلان

- تیرامک - توجہ قیلمق - حرکت اینمک -
(کسب معناسنده نوکلدر) .
- تیرانمک - تحریک اینمک - سلکونمک -
قالترانمق .
- تیرانمک - قیلمدامق - سلکونمک -
تحریک اینمک .
- تیرانکوچی - تحریک قیلمغوچی .
- تیراک - بیزاک - گل - تیراک نوشرمک .
- تیراکلی - بیزاکلی - گنلی .
- تیراکلامک - تیراک نوشرمک - گل و آعاج
صورتلری نوشرمک .
- تیراک - تیراک آعاجی - ایسلی تیراک -
یاکہ ایسلی طال - برنوع آعاجدر .
- تیراکلک - تیراک اورمانی - تیراک آعاجی
کوب اوسکان یر .
- تیران - عمیق: تیران صاوت - تیران چوقور -
تیران نابانی .
- تیرانلک - عمق .
- تیرانلانمک - تیران بولمق - عمیق بولمق .
- تیربانمک - تیرانمک - سلکونمک -
تحریک اینمک .
- تیربانمک - تیرانمک مرادفیدر .
- تیرباندرمک - تیربانورکا امر اینمک .
- تیرناقلامق - بانوبت ایکی آباق بلان
یکروب بوکورمک .
- تیرس - اصل معناسی حیوان فضلہ لاری
صلام - ولام قاتوش هر نوع چوب چار .
- تیرسلامک - آشلق یرین حیوان فضلہ سی
بلان اصلاح قیلمق .
- تیرسلک - تیرسلک باشی - تیرس تاشلانا
نورغان یر .
- تیر - تندن چققان رطوبت - عرف: تیر
سرخاوی - تیر آوری .
- تیرجان - تیرلاوچان .
- تیرلامک - بدنندن تیر چقمق - تیرکابانمق .
- تیرلانمک - تیر چقارمق - معرق بولمق -
مترو شکہ تیرلانہ .
- تیرلانکوچی - تیرلانکچ - معرف - تیرپیدا
قیلمغوچی دوا .
- تیرلانکوچی دارولار عرب چه معرفات .
- تیرکامک - سوکمک - اوروشمق - آچولانمق .
- تیرکانمک .
- تیرکاشمک .
- تیرکالمک .
- تیرکاوچان .
- تیری - بدنننک طشی کیوم منزلندہ:
حیوان تیرسی کون .
- تیریچی - تیری ایلاوچی .
- تیز - جالمط - جلت - علی الفور - جہد -
چابوق - عجلہ - تیز زمان - روان -
سرعہ - فارسی دہ تیز اونگون و کبسکون
معنالارندہ .
- تیزراک - بیگ تیز - تیزراک کیل -
تیزراک بار .
- تیزلک - عجلہ - سرعت .
- تیزگیر - تیزگور - جینوز - اونگون -
سریع العمل .
- تیزاک - بوق - تجاست - تیزاک اینمک -
تیزاکلامک - تیزاک بلان تجس اینمک -
بویامق .
- تیسکاری - صونک یاغی - جیلانننک
تیسکاری یاغی - تیسکاری کشی یعنی
کشی ننک خلافتہ شوندا این کشی کہ
کشی آق دیسه اول قارا دیرور .
- تیسکاریلانمک - فاروشمق - فارشولق
اینمک - مخالف بولمق .

ئېشىك - ئېشوك يا صامى - ايشك ئېشىك -
 نرزه ئېشىك - نىكە ئېشىك - قولاق
 ئېشىك .
 ئېشىدرمك - ئېشاركا امر ايتىمك - ئېشوك
 يا صامىنى .
 ئېشولمك - اورلوق اوسوب چىقىم -
 آروش ئېشولدى - صولى ئېشولمادى -
 گل ئېشولمى - كاوش ئېشولدى .
 ئېشولدىرمك - ئېشولونىڭ سېبىلرېن قېلىمى .
 ئېشوك - آچى - فرجە - فرج - نىقە - شكانى .
 ئېشوك توشوق - اتباع الفاظدانىر .
 ئېشوكلى - ئېشوكى بار .
 ئېشوكلى توشوقلى .
 ئېشونىمك - چىشونىمك مادەسىن قارا .
 ئېكاناك - چىچكىلى نېئاندىر: ار كمان ئېكاناكى -
 صارق ئېكاناكى - نېمور ئېكاناك .
 ئېكاناكلك - ئېكاناك كوب اوسكان ير .
 ئېك - نېكرو - حرف جر معناسىنە الى
 ماقاندىە مستعمل: قزانقە ئېك ياكە
 قزانقە نېكرو .
 ئېك - ودىك اادات تشبىه دندىر: كېك -
 مئالىلى - او حشاشلى معنالارىنە .
 ئېك - نېك تور - ئېك اونور يعنى راحت
 و طىج - وساكت و فارغ بول .
 ئېرە - نېكرا - اطراف - دورە - ناھىيە:
 قزان نېكرا سندنە .
 نېكزىسز - نېكزى توكل .
 نېكزى - برابىر - نافر - شىما - بارى نېكزى
 اوجماعدە .
 نېكزىلى نېكزىسز - چوقور چاقور .
 نېكزىلامك - نېكزى ايتىمك - نسوبە قېلىمى .
 نېكزىلاننىك - نېكزى ايتىدىرمك - نسوبە
 قېلىدىرمى - نېكزىلاشنىك - بىر كالا شوب

ئېدىرلامك .
 نېكزىلاننىك - نېكزى بولمى .
 نېكزىلك - برابىرلك - مساوىلك .
 نېكشىرمك - نىقىش قېلىمى - صوراشقى -
 مطااعە قېلىمى .
 نېكشىرتىك - نىقىش قېلىدىرمى .
 نېكشىرىمك - بىر كالا شوب نىقىش قېلىمى .
 نېكشىرىمك - نىقىش قېلىمى .
 نېكشىرىمك - ەر خصوصدان نىقىش قېلىمى
 رصوراشقى قاراب بوردىمك .
 نېكشىروچان - ەر قاچان كىشى نىرەسىن
 نېكشىروپ كىنە يورور شونداىن آدم .
 نېگن - نېگون - بوش - آچىسز - چانا -
 مفت .
 نېمك - اېرىشىك ملاصق بولمى .
 نېدىرمك .
 نېوشىك .
 نېولمك .
 نېونىمك - اېرىشىك معناسىنە: اېكمك
 نېوندى - آچىغە نېوندى يعنى احتياجى
 كېندى معناسىنە .
 نېوندىرمك .
 نېل - نل مادەسىن قارا .
 نېلپونىمك - آياتى بلان نېمىك هوادە -
 قوش نېلپونوب اوچوب كېنە .
 نېلپونىمك - مطلقا ارادە و قصد قېلىمى معناسىنە
 ھم مستعمل .
 نېلپوندىرمك - نېلپونىماكا ياردم ايتىمك .
 نېلكان - نولكلان - نولكان - بر معروف
 قوشدىر .
 نېلى مىلى - اتباع الفاظدانىر يعنى ديوانە
 صفت كە نىر قاراسانىك عقللى بر
 قاراسانىك جولىر .

تېدېرْمَك - تېرْمَك - تېرْمَك بلان بىر معناده دركە -
بىر نىرسەنى بىر نىرسەگە ياقن كېتورْمَك -
ناكە اول ايكى نىرسە بىر بىرىنە ملامىق
بولور .

تېرْمَك - تېدېرْمَك - تېبېك تېنك مەئەدى صفەسى .
تېدېرْمَك - تېدېروركا امرايتېك .
تېرْمَك - تېرْمَك : مېتلا : اوبوشكاندە آوزنى آوزغە
تېرْمَك - تېدېرْمَك .

تېمور - حەدىد - معروف مەندىر كە ھېچ
آدم زاندىن آنكا مھتاج بولماغان كىشى
يوقدۇر - شول جەھەتتىكى ماقال كەم
كەم شۇر : تېمور تابقان تېلمور ماس -
تېمور قازان - تېمور تابا - تېمور چىق -
تېمور كېسماك - تېمور كوراك -
تېمور يول .

تېمور جانلى - قاطى كونكلى - وشىقتى سىز
كەسنى .

تېمور قازوق يولدىوزى - قىطب شامى -
تېمور آياتى - تېمور تېكاناك - بىر نىوع
تېكانا كىر دواغە استعمال قىلىنور .
تېمورچى - تېمور اوستاسى - خدادە .
تېن - انجىر مەناسىندە عربى دەر .

تېن - بىر تېن - بىش تېن .
تېوش - لازم - واجب - تېوشلى ھەم اول
مەنئە .

تېيىن - سىنجاپ - معروف بىر كېچكە ھېواندىر
تېرسىدىن نېفىس قاب ياقىنلار : تېيىن
تون - تېيىن اچلى بوروك .
تې - تې - تې - تې - تاوق چاقىرغاندە تىكرار
قىلىنە تورغان لىفظ دەر .

تېنك - بىر بىر - كفو - نىظىفە كاي بىزلىك
تېنك توكىل (شەر) ، تېنك طراچىھە تانارلارى
تېنچە يارطى ونىقى واورطا مەناسىندە .

تېلى - عىقلىسىز - دىوانە - جولار -
جىغتايدە تېلىبە .

تېلى بىرن - تېلىران مادەسىن قارا .
تېلمورْمَك - جولارلانْمَك - تېلىران اورلوقى
آشاب تېلموركان .

تېلماچ - تىلماچ - تىلماچ - تىرجمان .
تېلمورْتَمَك - اول اورلوقى تېلمورْتە .
تېلچە - بىر آورودر كە باشدە پېدا بولور .
تېلچەلى .

تېلچەلامك .
تېلمورْمَك - التىماس قىلىقى - اينالْمَك -
يىغلامقى .

تېلمورْتَمَك - يىغلامقى - عىذابلامقى .
تېلمورْشَمَك .

تېلمورْمَك - كىمال عىجزلك بلان صورامقى .
تېلمورْتَمَك - عاجىز اينْمَك .
تېلامك - تىلامك مادەسىن قارا .

تېمراو - امراض جلد بىەدىن تىن كەچا بوروب
چىقار بىر آورودر - عرب چىقوبالانلور .
تېمور تېكاناك دېرلىر بىر تورلوقاطى تېكانا كىرە
تېمور بالطە - تېمور پىچاق .

تېمور قازوق يولدىوزى - دىب اكىر -
قىطب شىمال يولدىوزى .

تېمور قانات - بىر قوش اسبىدەر .
تېمور بالقى - تېمور باش بالقى - بىر
نوع بالقىدەر .

تېمراولى - تېمراو بلان مېتلا .
تېمراولامك - تېمراو جابولامك - تېمراو چىقىقى .
تېمك - مىس اينْمَك - ملامىق بولمىقى -
قول بلان مىساس قىلىمقى .

تېمە سىن كىشى كە - قولونك بلان دە تېمە -
تېنك بلان دە تېمە - قىلىنك بلان دە تېمە -
ھاسىل تېمك - رىجىمىك مەناسىندە دەر .

<p>نرسهكا مائل ايتمك . تينكلاتمك - مائل ايتدرمك . تينكلاشدرمك - چاغوشدرمق . تينكرى - جغتاي لغتنده الله تعالى ننگ اسملرندن براسيدر .</p>	<p>تينكداش - مائل - نظير - شبيه - اوخشاش - الله ننگ تينكداشى بوق . تينكلك - تينك بولمقلق . تينكداشلك - تينكداش بولمقلق - بر نرسهننگ بر نرسهكا مائل بولمقلقى . تينكلامك - بر ابر صاييق - بر نرسهنى بر</p>
---	---

(حرف التاء)

<p>تبانسسز - جيل جاق - جيل قوار . نوم - صارمصاق معروف در . ثقله اللسان - آور سويلاشو - تل آورلغى . ثريا - عرب چه در - بر نيچه كواكب مجتمعه در كه ثور بر چنده ثور شكلنده . نالج - عربى قار معناسنده . نالج چينى ديرلر - كوزطاشى ديكان بر آق ناشدر قوت باصره او چون سورمه ايتارلر .</p>	<p>ث - حرفى ايجر حسابچه بش يوزكا اشارندر اصل عرب كلمه لر ينه مخصوص بولوب نلمزده س كيك تلفظ قيلنور . ثابت - محكم - ثنى - ثابت هم علم اسم بار در . ثوابت - سياره ننگ مقابلى يعنى سبر قبلماى تورغان بولدورلار . ثابت قدم - سوزنكده ثابت قدم بول . ثباتلى - يعنى سوزنده محكم كشى .</p>
--	---

(حرف الجيم)

<p>شهر ننگ منك قابقاسى بار وهر قابقاده منك فار اولچى سى بار در . جابلقا - كذلك مشرق جانبنده بر اولوغ شهر در منك دروازه سى بار هر بر دروازه ده منك پاسپانى بار در - نتاكه جابلقا وجا برسا وهما مدينتان فى عالم المئال عبارتى بلان تعريف قيلورلار - ايمدى الله تعالى ننگ مخلوقانندان آدم ننگ ذهنى وعقلى يتماكان نرسه لر</p>	<p>ج - حرفى حساب جماده اوچ عبد كا اشارندر - ج ننگ قور صاغنده كورور سن بر نقطه بار جاهل ننگ قلبنه اشارندر - ج ماده سنه كى كلمه لر نى همه سينى تحمينه كرتور كا ممكن ياكه بالعكس چونكه بوايكي حرف ننگ برسى نلمزده بوقدر ابتداء كلمه ده . جابلسا - ياكه جابلسان مغرب طرفنده بر شهر ديب مشهور روايت بار در كه اول</p>
---	--

بيك كوبر - مغرب كاومشرق كا باروب
 يوريلر براد، آني كوروب كيلكان
 كشي يوق ديب اپنوچي لر كوب .
 جار - كوزني جار قابلاو - عرب چه سيل -
 وظفر .
 جائز - ممكن - درست - جائز بولمق .
 جادو - ساحر - كاهن - بدلغا قارچقلازغه
 هم ايتولور .
 جادولامق - سحرلامك - سحر ايتمك -
 افسون قيلمق - كوز بومق .
 جاده - اولوغ اورام - دخي اولوغ يول .
 جار - ندا - جار صالحق - ندا قيلمق -
 يار او قولسه هم جائز .
 جارچي - جار صالحوچي - يار صالحوچي -
 منادي - دلال .
 جارا - مراختدن مخفي - جراحت معناسنده .
 جارالامق - جراحت صالحق - يرتقج حيوان
 جارالامق: بوزادني بوري جارالادي .
 چارس - چارس - قورقاق - (حيوان حقنده):
 چارس آط - چارس صيفر - چارس صارق .
 جارالانمق - چارسلانمق - چيرسيمك -
 آط قورقونندان آلوب چابمق .
 چارسيمق - چيرسيمك - يوراكم چارس .
 چارسو - قورقو - ناشو - سيكرو: باصلاسي
 يوق يوراكم چارسوي .
 چارس - چارس - چيرسك: چريزه دن مخرفدر .
 چارلامق - جار صالحق - ندا قيلمق -
 اعلان ايتمك .
 چارما - يارما - بوتقه لق: آرپا چارماسي -
 بوراي چارماسي - دوكي چارماسي -
 چارما چارمق - چارما نارتمق .
 چارماچي - چارما نارنوچي - قچقروب بيك
 كوب سويلاشكان كشيمني ده چارماچي

ديرلر .
 چاريه - كنيترك - قارا باش - قاروش .
 چارق - يارق: يارق چنبايق - يارق تاباي -
 بورانه يارغي .
 چارمق - يارمق - اونون چارمق - ناقتا
 چارمق - چارمق - چارمق - يارق ياصامق .
 چاردرمق - چارورغه بيورمق: قزي
 چاردرغان ديرلر .
 چارشفي - بركالاشوب چارمق .
 چارلمق - چارق پيدا بولمق - قچقروب
 كوب سويلاشكان معناسينه هم كيله در:
 ماقتانوب قچقروب سويلاشكان كشيمني
 چارق بارابان ديرلر .
 چاش جيلكو نچك - عقلي نولماقان ياش لر .
 جاسلوب - كچكنه تيمور كورا كدر فرغج
 ديرلر فارسيدان مأخوذدر فارسيده
 جاسوك ديرلر بر قورالدر .
 جاسوس - بر ملكندن بر مملكت كا باروب
 خبر نفتيش قيلوب يوركوچي كمنه .
 جاسولمق ايتمك - يعني جاسوس بولوب
 يورمك .
 جالامق - يالامق - تل بلان يالامق - بال
 صاوني يالامق - بارماق يالامق - قاشق
 جالاماي - ناباقني ات جالادي - ماييني
 ماچي جالادي - بوتون آلونني اوت
 جالاب كيتدي .
 جالمامق - هم شول معناده در .
 جالانمق - جالمانمق - جالارغه پيرمك:
 كوزكاچوب كرسه بر قارچق قه جالانالار .
 جالاشمق - جالاشمق - بركا جالامق -
 جالاو فعلنده مشاركت قيلمق .
 جالانمق - جالمانمق .
 جالينوس - يونان طبيبلارندان بر مشهور

طبيب اسپدر .
 جاقمق - ياقمق - مېچ كا ياقمق - ياقمق
 صلاحق يابوشدرمق: ايكمك كا ماي
 جاغوب آشادي .
 جاقدرمق - جاغارغه قوشمق: بوكون آزراف
 مېچ كا ياقدرم .
 جاقوشمة - جاغوشمق .
 جاغونمق - بيت كا ايننك كرشان جاغونمق -
 صلاحق .
 جاغوندرمق - براوننك بيتنه كرشن جاقمق .
 جام - قدح و صاوت معنا سينه فارسى سوزى در:
 پيالہ - پيالاسه - اسناكان - جام آيا: -
 آغاج كاسه .
 جام آياتى - جاماياتى - و شراب كاسه سى .
 جامه دان - كيوم صاوتى - سفر اوچون -
 فارسيدر - روسچه چومادان دبرلر -
 اوشبوندان مأخوذدر .
 جامع - مسجد جامع - اولوغ مسجد -
 جمعه مسجدى .
 جامه خوابه - يوقو خانه - يوقو بولمه سى .
 جاموس - صوصغرى - كاوميش دن معرب .
 جامه - فارسيدر كيوم معنا سنده .
 جامه دان - چومادان ماده سين قارا .
 جانسز - هى جانسز يعنى ميت بلان برابر
 و جامد - وزنده مرده ديكان اورونلارده
 مستعملدر .
 جان - جانان - جانانه - جاناش - جانكاي -
 محبوبين كنايه در .
 جان - روح معنا سينه فارسى سوزيدر .
 جانندان بيزمك - يعنى دنيا دان توبمق .
 جان - مخصوص قوت اقتدار و تركلك:
 روح - نفس - فان - روان جان ننگ
 مرادفلى در: جان نارتمق يعنى جال

ايتمك - قوت تابمق - جان آتوق
 آشوقمق - آرزو قيلمق .
 جان آلمق - جاننى قبض ايتمك - غايت
 مشقت چيكدرمك - عاجز ايتمك -
 آناسى قورصاغنده بالاغه جان ايتمك .
 جان چقمق - اولمك - غايت مشقت نارتمقدان
 كنايه در: اشلى اشلى جانم چمقى .
 جان قيمق - هلاك ايتمك - اونرمك .
 جانلى - جان اياسى - ذى روح - نرى - هى .
 جانسز - جامد - جاني يوق نرسه بالكلبه
 ياكه اولوب جاني چقان .
 جان كويدر كچ - عاشق لارنك معشوقه سندان
 شكايث .
 جانلانمق - قوت حاصل ايتمك - جان
 نارتمق - جان پيدا بولمق .
 جانلاندرمق - جان بمشش ايتمك .
 جانور - جان وار - جان آور - مطلقا جان
 اياسى .
 جانب - ياق - طرف .
 جانچيپمك - بنچيپمك - باصمق - قصمق -
 صقمق .
 جانچيپلمك - باصولمق - فصولمق .
 جانمق - يانمق - اوط كويدرمك .
 جاندرمق - اوط تورتمك - اوت صالحق .
 جانوق - جانغون - اوط يعنى
 جاناامق - چچ پكى سين فايوش قه جاناامق .
 جانتومق - قورقتمق - نحويف ايتمك .
 جانوشمق - بربرين قورقتمق .
 جان - محبوبه - جانم - جاناشم - جانكاي .
 جاو - قديمكى تله بال معنا سنده ايدى
 حالا بيرام آشندان برنوغنه جاولى ايكمك
 دبرلر - عادتي بوقادر اوستينه بال سيبارلر .
 جاو - عسكر - چيرو .

جاوم - يغمور - مطر - باران .
 جاومق - توشمك - نازل بولمق - كيلمك :
 قار جاوا - بوز جاوا - يغمور جاوا .
 جاوملى يل - يغمورلى يل - كوب يغمور
 ياوغان يل .
 جاودرمق - الله اوزى يغمور جاودرر -
 جاودرمق بيرمك معناسنده هم مستعملدر :
 كوب مو جاودردى يعنى كوب مو بيردى .
 جاوم چاچوم - اتباع الفاظ اندر - كوب يغمور .
 جانكفور چاچوم - جاوم چاچوم مقامنده هم
 مستعملدر .
 جاوچى - جاوچى خانون .
 جاوچيلاق - قز صورامق .
 جاهل - نادان - بيلماس - علم سز - او قوماغان .
 جاهللك - نادانلق - بيلماسلك -
 او قوماغانلق - جاهليت .
 جاهليت - نادانلق - جاهليت زمانى - فتره
 زمانى - پيغمبر كيلماكان زمانه
 جاى - جاى كوني - جاى وقت .
 جايكى - جاى كوني بولا تورغان نرسه -
 جاى كيراك نرسه .
 جايلامك - بر يرده جاى نورمق - جاى
 كچورمك .
 جاى - فارسيدر اوروون معناسنده .
 جايلامق - اورناشدرمق - اورنچه باصامق .
 جايللى - اورونلى اورننه كوره - بخشى -
 بيك جايللى - بيك بخشى ديهسى اورونك .
 جايللى - اونكغاي - معقول - اورونلى -
 جايللى سويلاشمك يعنى معقول
 سويلاشمك .
 جايسز - ناچار - اشكى - نامعقول .
 جايمك - صوزوب صالمق - پالاص جايمك -
 اوروون جايمك - نمارلق جايمك - باصا

جايمك - جيتون جايمك - بوكان
 نرسه قىبرى جايمك - دوغانى جايمك -
 چانا طابانين جايمك كينكايتمك :
 توقماچ جايمك - اوروون جايمك -
 اسكانور جايمك - پالاص جايمك .
 جايدرملك - جاياركا امر ايتمك .
 جايوشمك - بر كالا شوب جايمك .
 جايولمك - منتشر بولمق - فاش بولمق -
 صو جايولمك .
 جايمند ديرلر فارسى در - تحريف قيلنوب
 جاى ماندا ايتولور - آياق سز .
 جايمه - توشاك جايمه سى - آش باولق .
 جايونكى - كينك - واسع .
 جايلاو - بيك ضرر تيمور تابا .
 جب - جفت دن مخف - تاق ننگ نقيضى -
 تاق ننگ ضدى : جب مى - تاقى .
 جب - نگار جب - باو - رسن - جب ارلامك .
 جبروت .
 جبر - ظلم - عدالت سزلك .
 جبرلنمك - جبرسنمك - اوزينه جبركا
 صايق - تظلم ايتمك .
 جبر ايتمك - غير براوكا ضرر باصامق -
 ظلم لق قيامق .
 جبسنمك - جبكرمك - همان بر نعمت نى آشى
 آشى نويوب كينمك يعنى اول نعمت نى
 طبيعت قبول ايتى باشلاى .
 جبسندرمك - جبكرتمك - هميشه بر طهامنى
 آشاسانك جبكرته .
 جببىس - آلچى . جببىس مملكت اصطلاحنده
 جببىسى .
 جب - نارمانى - سنك جبى - چانچكى جبى .
 جبلى - تارماقلى - آيكى جبلى سنك -
 اوچ جبلى سنك .

جايوب بارغان چارشاونى قبر اوستينه
 بارغاج جرتوب اولاشه لر .
 جرتوف - جرتولغان نرسه: جرتوف كيوم -
 جرتوف كاوش .
 جرجير - دواي بر اولندر .
 جر - بيت - شعر .
 جرجى - جرلاوچى - شعر ايتوچى .
 جرتوف پرتوف - اتباع الفاظداندر - آلاما
 سالاما ديكان شينكلي سوزدر .
 جرلامق - شعر ايتك - كويلامك .
 جرلانمق - جرلاماغه امر ايتك .
 جرلانمق - بركالاشوب جرلامق .
 جرله مك - ارله مك - سوسنى قاباغه ايلوب
 جب تارتمق .
 جرب - هكه - نچو - قوטר .
 جزا - مجازات - جريمه .
 جزا بيرمك - جزا قيلمق .
 جزا - پاره - كيساك - ذره - جزلاينجى .
 جزر - كيشر - معروف سبزوات .
 جزيره - آطاو - نصف جزيره - ياكه شبه
 جزيره - يارطى آطاو .
 جزافا - تقريباً - تخميناً - كوزه به دن -
 كوزه به سى بلان .
 جسم غضوى - حيوانات - ونبانات .
 جسم غير غضوى - معادن .
 جسم - عرب چه در هيولا بلان صورتنن
 مركب شى .
 جسمانى كه - روحانى مقابليدر ابعاد ثلثه نى
 قابل .
 جشاء حامض - آچى كيكرك .
 جش - يش - هميشه .
 جدرى - چچك آوروى بالالارغه عارض
 بولور .

جېلاشكه - جېلى آغاج - ياكه بچان تويكان
 آرباغه بچان بيك سالونوب كيتماس كا .
 جېيمك - جووشلانمك - جووش صورمق .
 جېيكان - جېنكان جېمش .
 جېينمك - جووشلامك - طابانچمق كوننى
 جېندى .
 جېشك - جووش - جېشك كون -
 رطوبتلى كون .
 جېشتمك - آزران اربتمك - جلونمق .
 جېيكان - غايت يوشاق واشلك سز وغبى
 كمسنه قنده كناهه در هي جېيكان دبرلر .
 جبه - جوشن - نيمور كيوم - عسكر كيومى در .
 جبه خانه - لوازمات عسكريه خانه - اسلحه
 انبارى .
 جنمه - بالف آوى - وعموما صيد آلنى .
 جنه لامك - جنه ياصامق - آرقلى تورقلى
 پيلامك .
 جدوار - معروف دواي طامردر .
 جراح - طبله تشرىح عميلين ادا قىلغۇچى .
 جراحت - جارا - جراحت صالحمق - جارالامق .
 جراحتلى - جارالى - مجروح .
 جراحتلانمك - جراحتلى بولمق - مجروح
 بولمق .
 جرتمق - يرتمك - آيورمق - پاره لامك -
 كاغز جرتمق - كيندر جرتمق - آطا
 قاپچقنى جرتدى - تارنوب كولمكىنى
 جرتدى - تننى قاشوب جرتمق - كشى ننگ
 يوزين جرتمق - پرده سين يرتمق يعنى
 عيىن اظهار قيلمق .
 جرتدمق - يرتدمق - جرتورغه امر ايتمك .
 جرتوشمق - بركالاشوب جرتمق .
 جرتولمق - جرتولمىش بولمق .
 جرتوش - جرتوش - خانون ميت اوستينه

جف بولمق - عاجز بولمق: بولمقنى يازا
يازاق جف بولدم.

جف اينمك - عاجز اينمك.
جف تيمك.

جف قه صابمق.
جف قه صابوشمق.

جف - اصلده آت سرخاوانلارندان بر سرخاوان
اسميدركه آتاننك آوزندان كويوك
آغار - بعض لهجه لرده مقص ديرلر.
جقمق - يقمق ماده سين قارا.

جكت جيلان - اتباع الفاظ اندر - جاش
جيلكنچك - بر معنادر - ياش يكتلر -
وقز قز ديب جيلكنوب يورى نورغان
مراهقلار.

جكر - آق جكر - قارا جكر: باور.
جكر - باغر - باور - كبد.

جكرلى - قونلى - كوجلى - جكرلى آت -
جكرم يوق يعنى قونم برده يوق.

جلامق - يغلامق ماده سين قارا.

جلا - رونق - روشن - جالتر اوق - جلا
بيرمك يعنى جالتر اوق - روشن اينمك.

جلان - يلان - حيه - ازدها: قارا جلان -
نوز باش جلان - جيز جلان - جلان
اوغى - جلان چاقمق - جلان باشى بر
اولنننك اسميدر.

جلتر اوق - جالتر اوق - بالتر اوق - روشن
بولمق.

جلتر اوق - جالتر اوق - روشن اينمك.
جلتر اوق - جالتر اوق - بيك روشن وياقتى.

جلتر اوقلى - جالتر اوقلى.

جلفه - صو - آغوم صو - دريا - ايدل
جلفهسى - كاما جلفهسى

جلفوره - ناراطا اكللى سي.

جذام - سودا غايه سندان بولور بر آورودر
يرلو يرندن بدن نيشولوب آغار.

جغتاي - جنكيز خان ننگ اوچونچى اوغلى در -
جنكيز خان ننگ دورت اوغلى بولوب

ملكتن دورت اوغلى نه تقسيم قيلمش
ايدى جغتاي اسملى اوغلى نه تركستاننى

وغراساننى وحوارزمنى بيروب اول
طرفلارده جغتاي نلى ديب مشهور بولدى

جغتاي نلى اوزره يازديلار وسويلاديلر
يوقار يده تفصيلا ذكر قيلنمش ايدى.

جغرافيه - احوال ارشدان وكروه ارض ننگ
اوصافندان بحث قيلور بر فندر.

جقمق - يقمق ماده سين قارا.

جفا - زحمت - الم - مشقت: جفاچيكمك -
مشقت نارتمق - الم نارتمق - رنجتوچى:

جفا چيكدرمك - كشى اوستينه مشقت
بولكاننك.

جفاكار - جفاپيشه - ظالم وسنمكار.

جفار - مسك - چن جفار - مسك - جفار
كندكى - جفار اولنى - جفار ايسى.

جفاك - هر بر: جفاك كولماك - جفاك ياولق -
جفاك قورطى.

جفاكلى - جفاك قاتوش - جفاكلى ذات.
جفاكلامك - جفاك قاتوش دروب صومق.

جفت - خاتون - حلال جفتم - جفت اصلده
فارسى لغتى در - بز ننگ نلمزده بر آز
تحفيق قيلوب جب ايتوله در: جب مو -

ناق مو.

جفتلاننك - خاتون آلمق - اويلاننك -
نكاحلانمق.

جفتلاندرمك - اويلاندرمك - براوكا
خاتون آلوب بيرومك.

جفتلانوشمك - بركالاشوب اويلاننك.

جنجال - غاوغا - فاوغا - نزاغ - قچهرش •
 جنجال قوبتارمق - فاوغا جقارمق •
 جنجالچی - جنجالچان - فاوغاچان •
 جنجاللامق - جنجال جقارمق •
 جنابت - جنبلک - رجس - نجس •
 جناب - عظمت - حضرت - افندی - طرف •
 جنازه - میت - جسد - جنازه نمازی •
 جنبش - اصلی فارسی در: قیملداو - تیبرانو -
 کیلیش - و کیلیت معناسنده - اما فارسی
 تلنده جنبش اول قلم قضا و قدرننگ
 لوح المحفوظ اوزره ابتدا حرکتی و فلک
 اعظم ننگ وسبعه سیاره ننگ حرکتی
 مبداء حملدن باشلانوندان عبارتندر -
 حکما جماعتی شویله دیمشردرکه ابتداء
 خلقت ده جمیع سیارات ننگ هربری ننگ
 اوج تدویرلری نقطه حملده بولمق
 سبیلی ابتداء حرکتلری هم مبداء حملدن
 واقع بولمشدر - بس قش مقدم مو جای
 مقدم مو دیکان سؤال کا جای مقدم دیب
 جواب بیره بلورمز •

جنت - اوجماح - بهشت •

جنات - اوجماحلاز - کوب اوجماح •

جند بیدستر - بردار و اسیدرکه - قوندوز
 بومورقه سی دیرلر - عربی ده خصیه
 البحر آتالور •

جنس •

جنسداش - بر جنسندن بولغان نرسه •

جنسداشارمز - یعنی مسلمانلار •

جنطیانا - طبده بر معروف نباندر - ایکی
 تورلورد: آچی جنطیانا - وصاری
 جنطیانا دیرلر •

جو - فارسی ده آریا معناسنده - اما عرب چه
 جو ما بین السماء والارض بولغان فضائی

جلنار - یا که کلنار - نار چکبدر: قان
 توکورکان کا فایزالی •

جلی - معنلدهوا - اسی توکل صالحون توکل -
 سخین •

جلی لق - سخونه - حرارت •

جلوتوق - جلی ایتنگ - ایتنی جلوتوق -
 شورپانی جلوتوق •

جلوتوق - جلی بولمق: کون جلوتوقی •

جلو - جلی اورون - جلوم •

جلدام - یلدام - یوکروک •

جماع - جمع دان مأخوذ جبو معناسنده -
 وتلمزده و عرب لساننده دخی مطلقا جماع
 قبلیق معناسنده یعنی ایر کشی بلان
 خاتون کشی برکاقوشلوب معلوم عملنی
 قبلیق - اما عرب تلنده غیر متناهی
 اسی باردر بلکان قدرسی اوشولاردرد:

جماع - فسح - نسج - طمث - رفت -

مصد - فهر - غفق - نیک - مفاقه -

مهاجه - توضم - عثیان - حطاء - مباضعه -

مجامعه - وطی - عربده چری نیک -

تلمزده دخی کوب در: خدمک - اشرمک -

باطورمق - باصیق - یاچچیک -

دخلامک - یاموزلامق - قایوزلامق -

یونمق - یفعل لامک - اشقومق - مایلامق -

فرجلامک - تلمزده چری سکمک •

جماعت - جمعیت - جمهور - ایوجماعتی -

مسلمان جماعتی - علما جماعتی -

سودا کار جماعتی •

جماعتلی - اهل واولادی بار کشی •

جمعه - آطنه - آطنه کون - بر جمعه -

بر هفته بر آطنه •

جمله - بارچه - همه - کل - جمله سی -

همه سی •

ناشی - باشق قیمة تا و تاشلار هم اراده قیلنوره
 جوانق - بالانی جوانق یعنی بغلاوندان
 نسکین اینمک - ونوقنانق .
 جواهر طای - نبت بلان هندستان آراسنده
 هیمالای ذروه سی .
 جور - جبر - جفا - وستم معنالارینه .
 جوزا - مای - سنه شمسینه ننگ بشنچی
 آیدر .
 جورمه .
 جور - نسله مناسنده هم بار - آننگ جوری
 جبتری کوب .
 جور جبتیر - اتباع الفاظ اندر که نسل و نسب
 و قرنداش .
 جوز - چیکلاوگ - چیکی - معروب بر قواق
 دیکان آغاچ ننگ یشی در .
 جوزمانل - تاتوله - دانوله - دورمان - بر
 زهر اولندر تناولی عقل غه خلل ایرشدیر
 نیلیران کبک .
 جوز هندی - نار جیل - معروف بر
 چیکلاو کدر که آوزی بوری بار هم
 جونلی بولادر .
 جوزبوا - دوابی بر جیمش در - هندستانان
 کیلور اگله صفتنده راک .
 جودرق - جودوروق - بودرق - بودرق
 ماده سین قارا .
 جوشن - نیموردن بر کیوم در که صوغش
 وقتنده کیارلر تانار چه کوبه دیرلر ایدی .
 جورط - یورط - ایو - بیت .
 جورط جبر - یورطیر - اتباع الفاظ جمله سندندر
 یعنی هر بر یورط قه متعلق یرلر
 وقار الطی لار .
 جورغان - لحافه - مامق جورغان - نیری
 جورغان .

جوسا نسیمه قیلنور .
 جوان جورپی - اتباع الفاظ قیلندن یعنی
 کولماک اشطان قالون وجوان کیندردن
 بولمق .
 جوا - قرصوغای بر معروف اولندر آشارغه
 استعمال قیلنور .
 جوانغار میسره - عسکر ننگ صونک قنالی .
 جواب - خبر - صور اغاندان خبر بیرو -
 جواب بیرمک یعنی صور اغان شی دن
 خبر وجواب بیرمک - معلوم بولدی که
 صورالماغان اشدن خبر بیرو جواب
 توکلدر .
 جوابلامق - جواب بیرمک - جواب اینمک .
 جواچه - قابارنه قویماق .
 جوابلاشمق - سؤال وجواب بلان مکالمه
 قیلمق - یاکه هر سوزکا قارشو سوز
 قایتارمق .
 جواز - درست لک - جابز بولمقلق .
 جوان - قالون - نچکه توکل - جوان بورانه -
 جوان آغاچ - جوان کیندر - جوان جب .
 جوانایمق - آرقلی غه اوسمک - قالمایمق -
 جوانلانمق .
 جوانایتمق - جوان اینمک .
 جوانچ - نسلی بیروچی - کونکل جوانچی .
 جوانق - نسلی قیلمق - تسلیه قیلمق -
 تعزیه قیلمق - جوانق توقی قیلنورمق .
 جواندرد - کریم - جومارد - صاحب مرؤت
 وصاحب همت آدم کا اطلاق قیلنور .
 جوانق - متسلی بولمق - طنج بولمق :
 جوانق کیچوکمک - توقی قیلمق .
 جوان - یوان - بوغان - قالون - ماده لری
 قارا .
 جواهر - جوهر ننگ جمعسی اصل آلماس

جوړغانلق - جوړغان ایچون حاضرانمش
اسب .

جوړغانلق - جوړیالمق - یوغانلق - مفقود
بولوق - تفصیلنی یوق ماده سنده قارا .

جوړق - یوق - عدم .
جوړکا - آغاچدان صویوب آلقان قابوق :

جوړکا آغاچ - چاباطا جوړکاس .
جوړکالك - جوړکا اورمانی

جوړکالامک - حیلہ لامک .
جوړکان - یا که بوکان - فارس چه لکام

عرب چه لجام دیکان سوزدن محرفدر
آنانک باشینه کیرتورلر .

جوفا - فالون ننگ ضدی در - چمکه - جوفا
بیرام آشی جمله سندن بر نعمندر .

جون - یا که یون - فارسی تلنده آچمه و فلس
معناسنده دخی روش وطریق معناسنده

جونلی - جونانمک - ماصل ایتمک - قازغانلق .
جونسز - روش سز و ناقابل کمنسکه کا و خلقسز

کمنسکه کا اینورلر .
جووش - بالچراق - رطب - رطوبتلی -

قورو توکل .
جونالمک - بونالمک ماده سین قارا .

جووشلامک - چلانلق - بالچرانلق .
جووشلانمک - چلانلق - دملانلق .

جوومارلامق .
جویمق - یوق ایتمک - مفقود ایتمک -

عدم کا چقارمق .
جویدرمق - یوق ایندرمک - بتورنمک .

جوویالمق - یوغانلق ماده سین قارا .
جوهر - فارسی ده گوهر - ایجو - آلماس -

یاقوت - زبرجد - ومیروزه اوغشاشلی
قیمتلی ناشلار همه سی جوهرلر در اهل

فن فاشنده وجود مطلق معناسینه متکلمین

مذهبن و حکما مذهبن قارا .

جوکا - بر ذات در که بر معروف آغاچدان
صویارلار - و چاباطا طوقورلار - جوکا

آغاچی - جوکا چچکی .
جوکا اوبوش - بر اویون ننگ اسمیدر :

اویون ده اویون جوکا اوبوش ده اویون .
جوی - نکو - بوکوم : بدنده بولغان جراحت

علامتی .
جویالتمق - یوغانتمق .

جویلامک - نکمک : کومامک جویلامک -
جیلان نکمک .

جهاد - صوغوش - حرب - جهاد اصغر
دوشمانلار بلان صوغوش - جهاد اکبر

دیرلر - نفس بلان مجاهده .
جوهری - جوهر کا منسوب - جوهر شناس -

جوهر صانوقچی .
جهاز - یورط اسبابی .

جهازلی - اسبابی کوب .
جهان - فارسی تلنده فلک قمرننگ ماتحتی

بولغوقچی موجوداندان عبارتندر و عالم
باری بر معناده در .

جهان بین - دنیا کورکان کشی .
جهان دیده - دنیا کورکان کشی و سفر و سیاحت

قیلغان .
جهان - دنیا - عالم .

جهاننما - جهان کورسانکچ - جغرافیہ .
جهان آفرین - الله تعالی یعنی دنیای بار

ایتوقچی : خلاق عالم معناسنده .
جهنم - فارانقلی معناسنده - نوموغ - اسی .

جهنمی - جهنم لک .
جه - به - چه یارار - چه کلمه سی بر ادات

تثبیتدندر براوننگ سوزینه راضی لقنی
بلدرر : ایرته کا کیل جمعی - چه یعنی

جیرلانمك - قبر اباسی بولمق - مدفون بولمق .
 جیرلامك - یركا قويمق - كومك; میتنی یركا دفن قيلمق .
 جیر بولمق - غایت اوبالمق وحيایينهك .
 جیرلی - ادانداندر - براوننگ سوزین تقویه اوچون ذکر قیلونور .
 جیرك - بر آغاچدرکه آننگ كومورندن داری یاصارلار .
 جیركلك - جیرك اورمانی .
 جیران - مخصوص برنوسدر .
 جیران آط .
 جیران صاقال .
 جیرانمك - جغتایده ایگرانمك وایگرانمك - تنفرايتمك - مكروه كورمك - استكراه اینمك .
 جیراندرمك .
 جیرانوشمك .
 جیرانچ - مستكره - قباحت - منفورالطعم .
 جیز - باقربلان توتیادان مركب بر معروف معدندر: جیز صوار - جیز لگن - جیز قومغان - جیز پوتنوس - جیز شمیل .
 جیزلامك - جیز بلان اصلاح قيلمق .
 جیزنه - یاكه یزنه: بر توغمه توتاننگ کباوی وكدلك قز قرنداشرننگ ایری - یزنه فارسی در .
 جیزنای - جیزناکای! خطاب مقامنده .
 جیکان - قارا قامش - بر نوع قامشدر سازلارده اوسار طیده مقولدر .
 جیکمك - أصل آطانی ایکی ترنه آراسینه کرتوب باغلامق - جیکمك براونی براشكا قوشمق .
 جیکدرمك - جیکاركا پیورمق - آط جیکدرم

بارار کیلورمن دیامك مقامده - دخی ده اوشو جه کلمه سی براونی بر اشكا قضاو مقامنده هم مستعملدر: جه آشا .
 جیاو - مشی - جیاویورمك - ماشیا - ماشیا .
 جیاولی - جیاو و آط سز یوروچی - جیاولی كا جانچق آور .
 جیاولامك - ماشیا یورمك - جیاو بارمق .
 جیاولانمك - جیاو باردرمق - آط دان نوشروب جیاو بار دیب امر اینمك .
 جیاولاشمك - یركالا شوب جیاو بارمق .
 جیب - كسه معناسنده دركه: كازاکی كسه سی - كمزول كسه سی .
 جینوز - اونگون - زیراك - چاپك .
 جینوزلك - اونگونلك - زیراكلك .
 جینوزلانمك - زیراك بولمق - زیراكلك حاصل اینمك .
 جینوزلاندرمك - جینوزلانوننگ سبیلرین قيلمق .
 جینون - کیتان: جنتون مای - جینون اورلوشی - جینون کیندر .
 جیدامق - چدامق ماده سین قارا .
 جیدی - یدی - یتی - سبع - هفت .
 جیدیلی - جیدی دانلی یعنی قداقته جیدی دانه کرور .
 جیدیلک - جیدی صوملق - نینلك .
 جیدیشار - هر احدكا - جیدی دانه .
 جیدنچی - فارسی نوم - عرب چه سابع .
 جیدیلاب - جیدی پاماسنده لاعلی التعیین .
 جیدیشارلب - جیدیشار دانه ایتوب بولمك .
 جیدی یوز - سبعمانه .
 جیدی دن بر - سبع (س ننگ صمه سی) ۱/۷ .
 جیر - پیر - یر - ارض - زمین: جیر جیلاکی - جیر آلماس یعنی برانگی .

جیلدر - جنوب جیلی - قبلہ طرفندان
ایسکان جیل - موصون جیلی - دینکزده
ایسار بر جیلدر - سوم جیلی - خمسین
جیلی دیرلر زهمتلی اسی جیلدر
آفریقده و عربستانده بولور .

جیلپومک .

جیلپونیک .

جیلپوشمک .

جیلپونمک .

جیلپوج .

جیلکونمک .

جیلکوندرمک .

جیلینزاک .

جیلکان .

جیلقردامک - جیلقرامک - جیلپرامک .

جیل قاقمق .

جیل قاقدرمق .

جیل قومق - یعنی فایده اسزغه و معناسزغه

ضایع قیلیمق .

جیللاننگ .

جیللاندرمک .

جیللامک .

جیل قوار - کیلورلی کینارلی کشی یعنی

سوزنده اعتماد یوق .

جیل یاق - بوهم شول معناده .

جیل یاغنه صالام قسطرمق - یعنی خفقراک

طبعیتلی کشنی مدحلامک - وآننگ

مرادینجه و مقصودینجه بولمق .

جیلکان - کیمهنی صوده یورتور کیندردن

یاصالور .

جیلکا - قفا - ایننگ باشی - یاغرن: جیلکا

چوقوری - خاف جیلکاسین کیمورمک -

عامه کا ظالم اینمک .

یعنی آط جیکارکا بیوردم: حالا آط
جیکولمش .

جیکوشمک - برکالاشوب جیکمک - آط
جیکوچی کا بولوشمق .

جیکولمک - جیکولمش بولمق .

جیلاک - مطلقاً هر نوع جیلاک: قوراجیلاک -

جبر جیلاک - قایون جیلاک - ناراط

جیلاک - قوراجیلاک - جیلاک مر باسی .

جیلاک جیمش - هر نوع جیلاک و جیمش

وما اشبه ذلك - نأ کید جمله سندن .

جیلاکک - جیلاک کوب بولغان بیر .

جیلان - اوس کا کبارلر بر معروف طشقی

کبومدر - فارسی نلنده جیلنگ یا که

جیلنگ دیرلر بر نوع قیمتلی نفیس

قماش اسپندر جیلان دکان سوزمز شول

جیلنگ دن مأخوذ بولسه کراک - چونکه

اؤل مرتدهده مخصوص شول قماسدان

جیلان کبارلر ایدی .

جیلانلی - جیلان کیکان کشی .

جیلانلک - جیلان کا یتارلک ذات - جکت

جیلان اتباع الفاظداندر: هر بر جکت

خواه بای - خواه فقیر .

جیل - پا که صالقون جیل دیرلر قولاقده

بر آورودر قولاقده صالقون جیل کیلودن

پیدا بولور .

جیل - عرب چه ریج - فارسجه باد معناسینه در:

صبا جیلی مشرف و شمال آراسندان

ایسکان جیل - ضرصر جیلی - موصون

جیلی - صبا جیلی - نسیم - طاننگ

آلدندان ایسار بر حلایم جیلدر:

مغرب جیلی - مغرب طرفندن ایسکان جیل -

مشرق جیلی - مشرق دان اسکان جیل -

شمال جیلی - تون باق طرفندان کیلکان

جیناکی - جیونقی معناسنده - جیناق بولمق یعنی توزوک الوئکی صالئقی توکل - معمور آباد یورط ایچی حقنده . جیناقاق - جیناق بولمقاق ویورط ایچین توزوک تونمقاق .	جیلکالی - کینک جیلکالی - فالون جیلکالی یعنی بای . جیلکالامک - جیلکاکا قینامق - جیلکاکا نورنکالامک . جیل نکرمانی .
جیورق - جیورچق - بوروشلی - بوروش . جیورقلی - جیورچقلی - جیورچقلی کاعز - جیورولغان نرسه - مثلا: مانکلای ویتنی جیورچقلی .	جیللی - داؤل - بوران - اوچورا . جیللامک - جیل پید ابولمق - جیلچقمق - جیل لب یغمور یاوا .
جیورقلانمق - جیورچقلی بولمق - بوروشک . جیورولمق - بوروشک . جیورمق - بورمک - جیورقلی اینمک - نارتوشدرمق کوجان جیورمق .	جیلپوج - فارسجه جیلپازه دن مأخوذدر - آشاق وبارما جیلپلر بر آلتدر . جیلیم - صرش - یابوشق . جیللملی - جیلیم کیک - یابوشا . جیللامک - جیلیم بلان یابوشدرمق .
جینک - کولماک جینکی - طون جینکی - چاپان جینکی . جینکلی - اوزون جینکلی کازاکی - قصه جینکلی .	جیلن - صغر جیلنی - صغرمز جیلن باشلادی - صغرمز جیلن توتوردی . جیمق - یغمق - جمع قیلیمق - ادخار اینمک - مال جیمق - لثامت بلان آقچه جیمق - مال جیمق یعنی خرج ومصرفندان آرتندروب مال وآقچه یاصامق وکذلك طبع کارلق اینمک .
جینکسز - جینکسز کامزول . جینکل - سهل - آصات - آورتوکل - خفیف: جینکل قول - جینکل آعاج - ایوننک هواسی جینکل .	جیدرمق - جیارغه امر اینمک . جیوشمق - برکالاشوب جیمق - جیارغه بولوشمق .
جینکل لک - آسانلق - خفه . جینکل جیرپاک - یعنی جینکل آدم . جینکلایمک - جینکل بولمق - کیممک: آورلقدان کیمومک .	جیولمق - جیولامش بولمق - جمع قیلنمق - بازارغه خلق جیولمق - صوچوقورغه جیولا . جیونمق - اوط وقتنده جیوندق یعنی نرسه لرمنی جیدق .
جیون - جماعت - جمعیت - خلق جیولغان بر: آول لار صایون بولا تورغان مخصوص جیون - محکمهلرده مخصوص جیون . جیوه - کونه صوی - زیبق - سیباب - بر معروف صیوق معدندر .	جیوشدرمق - توزومک - آباد اینمک: ایولرنی جیوشدر قوناق کیله . جیونقی - جیولوب تورا - جابولوب تورمای - جیونقی آوزلی چولماک یعنی نار آوزلی - جیونقی چنایاتی یعنی معتدل صور توکل کچکنه توکل .

سَنَك آرْتَنكْدان الله تعالی صحت
بیرکای ایدی .
جینکل کشی - یعنی آرزغه اش کاده آچولانا .
جینکل کشی - یعنی سبر و حرکتده و جنبشده
تیزکر - و اونگون و آشوغو چان کشی .
جینکل جانلی - یعنی متصل بشاشتلی و خندان
و شاد و سوزی ظرافت لطیفه .
جینکل مجلسلی - یعنی شوندا این کشیدرکه
آننک بلان اون ساعت مجالسه قیلسانکده
کون اوتگانن بلمای فالاسن .

بیک جینکل اوچوب یورکان کبک
یورکان کشی لر حقنده .
جینکل - بینکل - عربچه خفیف فارسیچه
سبک و آسان معناسنده سهل یعنی
چیتون توکل و آصات - و خفیف جینکل
یعنی آور توکل جتهده و مقدارده .
جینکل قول - قولنک جینکل بولسون یعنی
سَنَك آرْتَنكْدان آلوجیلار و مشتریلر
کوب کیلکایلر ایدی - آیاغنک جینکل
بولسون یعنی عبادت کابارغاچ ایتهلرکه

(حرف الجیم الفارسی)

چابوشمق - پچان چابوشمق یعنی پچان چابارغه
براوکا یاردم اینوشمک .
چابولمق - چابولمش بولمق .
چابونمق - اوزین اوزی سبرکی بلان چابمق
مونه چابونمق اوشبو فعل اتباع اصوات
قبیلندندر - سبرکی بلان چاب چاپ
ایتوب تاوش چققان لق جهتندن مونه
چابونمق دیب وضع قیلنمش در .
چابور اولنی - ریجان جنسندن بر اولندر .
چابو - هر کیومننک ایکی یاغنده اوزون
مثلث الشكل و متساوی الساقین کیفیتده
تکلان بر کبسا کدر .
چابورق - اسی لکن و کوب تیرلاودن پیدا
بولانن چابورادر .
چابورمق - چابورق پیدا بولمق - فچو
پیدا بولمق .
چابورتمق - چابورق پیدا قیلمق .
چاپلن - بخار طریزی اوزره نکولمش جیلان:

ج - چیم فارسی کذلک حساب جملده ج
حسابنده یورور .
چا - چای دیکان بریافر اقدر ختای دان کیلور .
چاباطا - چاباطا آیاق کیومیدر جوکادن
یا صارلار مخصوص تانار عملیدر .
چاباطاچی - چاباطا یا صاوچی یا که صانوچی .
چاباطالی - چاباطا کیکان کشی .
چاباغاچ - آروش صوغانورغان آلتدرکه ایکی
جزدن مرکب بولور برسی کوباک برسی
تیچ آطالور ایکسین قایوش بلان
برکدرکان .
چاپان - معروف بر کیومدر - ادرسدن
بی قصب دن یا که غیر ذاندان اشلارلر -
فارسیده چپان ایسکی و مندرس نرسه در .
چابمق - چالغی بلان اوسوب تورغان اولنی
کبسمک - پچان چاپمق - قارا بوغدا ی
چابمق - بورچاق چاپمق - صولی چاپمق .
چابدرمق - پچان چابارغه یا للامق .

بی قصب چاپان - ادرس چاپان -
 سرنجی چاپان .
 چاپانلی - ادرس - بی قصب .
 چابوقمق - مشهور بولمق - خلق آراسینه
 چابولمک (برخبر یا که بر اش - فاش
 بولمق - کسب اشتهار ایتمک) .
 چابوقدرمق - مشهور ایتمک - فاش ایتمک .
 چاپ شهرت - دانلق - دان .
 چاپلقلی - مشهور - دانلقلی .
 چاپالانمق - اضطراب قه نوشمک -
 پوشورغالانمق کویا که بر بیدن اچقنورغه
 سعی قیلغان شکللی بولمق .
 چاپمق - یوکورمک - سیکروب چاپمق -
 سرعت بلان یوکورمک .
 چاپمق - چاپ ایندروب صومق: یانکاغنه
 چاپدی - پچان چاپمق - پچان ماده سین قارا .
 چاپدرمق - آطنی قیناب چاپمق - آط
 چاپدرمق یعنی میدانده آط یوکورتمک -
 آيفرنی بیهکا چاپدرمق .
 چاپوشمق - یوکوروشمک - برکا آط آطلانوب
 چاپمق - پچاق قه پچاق یا که بالطهغه
 بالطا چاپوشمق یعنی قایسمزنگ بالطه
 اونگون دیب تخر به یوزندن بالطه چاپوشمق .
 چاپک - اونگون - تیزگر .
 چاپکک .
 چاپ خانه - فارسی چه باصمه خانه .
 چاپولد امق - چاپلدامق .
 چاپولد اتمق .
 چاپقون - یوکوروک - چاپا نورغان .
 چاپار - پوشتی .
 چاپورمق - چاپیتورمق - بول ایتمکن کنایه در .
 چات چوت - چاپلی چوطی قامور باصا .
 چاتولد اتمق - چاپولد اتمق .

چانلامق - چارنلامق - چارت ایتوب یارلمق -
 بو کلمه ناوش ننگ درجه سنه کوره:
 شارطلامق - چارطلامق - چرنلامق -
 صووقده بورانه لر شارطلامق - پپالالار
 چارنلامق .
 چاتان - آفصاق .
 چانلامق - تاماق چانلامق - ایچاسی کیلمک .
 چانلاما - غایت صووق .
 چانما - اوقالی اشطون - منسوجات جمله سندن
 اوقا کموش و آلتون بلان معمول بر
 نورلو ذاتدر: چانما کامزول - چانما
 طون .
 چانلاما کون - غایت صووقلقدان آغاچلار
 چانلار شوندا این کون
 چات - پوچماق - مسجد چاپلی - اورام چاپلی .
 چانلق - پوچماق - زاویه .
 چاچاق - مانکلای چاچاغی - ایلکاری خانون
 قز مانکلایغه چاچاق بیلیر ایدی دخی
 چاچاق اوقا چاچاق چارشواغه جیلد قه
 نوتالار .
 چاچاقلی - چاچاقلی چیلدی - چاچاقلی یاولق .
 چاچاقلامق - چاچاق تونمق - چاچاق یاصامق .
 چانر - چادر - چاطر - خیمه - هرگاه -
 شمسبه - فسطاط - چانر قورمق - چانر
 باغاناسی - چانر باوی .
 چاج - ساج - سچ - شعر الرأس - ساعت
 چاپی .
 چاج باش - اتباع الفاظ اندر یعنی تارقوا
 قایسی آنده قایسی مونده .
 چاپچرامک - ساچرامک - آتولوب بر یاقه
 نوشمک - صو چاپچرامک - اوچقون
 چاپچرامک . هی چاپچراب کیتکور ، -
 (بددعادر) .

- چاچراتمك - صو چاچراتمك - باچراق
چاچراتمك .
- چاچرامه - چاچرامه دعاسى .
- چاچمك - ساچمك مادهسى قارالور - چاچمك:
ايشار قىيامق - صدقه اولاشمك .
- چاچو - آشف چاچو - چاچو وقتى .
- چاخول - مملكت اصطلاحيدر معاومدر -
فارسبچه چخ ديكان سوزدن آلونمش در -
چخ فارسیده بچاقى حنجر قلمج كبك
نرسه لرننگ صاونيدر قن ديرلر .
- چادر - چانر - فارسى دان آلغاندر فارسبچه
چنر هم يازلور - چنر - چانر اولدرکه
قوباشدان حمایه اوچون نوتوب يورورلر
شمسيه ياكه كونلك آطالور مملكت
اصطلاحنچه زونتيك .
- چار - چهار - فارسى ده اسم عددن دورت
معناسينده .
- چارپو - امراض جلدیده دن بر آورودر .
- چارپا ديرلر - دورت آياقلى هيوانلاردر
حصوصا: آط - ايشاك - قاچر كبك .
- چارپيمقى .
- چاربك - چايرك - چيرك - ربع - دورتدن بر .
- چاردوغان - قبر اوستينه بنا قبلنمش عمارت .
- چارشاو - چارشف - اصلى فارسيدر چادرشب
ديرلر يعنى كيجكى چادر - توشاك
چارشاوى .
- چارشاو قورمقى - چارشاو توشرمك - چارشاو
تارتمقى .
- چارشنبه - چهارشنبه - اربعا - ۹ نچى آي ننگ
صونك چارشنبهسى نحس - نشام .
- چارشو - چارسو يعنى دورت طرف ده كيبتلرى
بولغان بازار وميداندر - چارشو خلقى
يعنى بازار خلقى .
- چارداق - چارطاق - چارلاق .
- چارغى - كورچك: قبو چارغى - نكرمان
چارغى - ساعت چارغى - قورو چارق -
صو چارغى - فارسيدان آلونمش -
فارسى چه چرخ .
- چارلاقى - اصلده فارسى سوزيدرکه چارطاق
مذكور بولدى لغتمزده بر آرز تحريف
قياوب چارلاق ايتوله در .
- چارلامقى - قايراقى - بلبيتوا چارلامقى .
- چارلامقى - جغتايده چاقورمقى .
- چارلانمقى - چاقورتمقى - ندا قيلدرمقى .
- چاره - مدد - علاج - تدبير - طربقى:
نى چاره - نى اشلامك كيراك .
- چاره سز - ناعلاج - بالضرور - بى چاره دن .
- چاش - تاوش دان در - قاينار تاش قه صو
صالغانده تاوش طاهر بولور .
- چاشلامقى - چاش ايتمك .
- چاش قاينار - غايت قاينار غايت اسى .
- چاش قاينار كون - قوباش ننگ غايت
ارتفاعى وقتنده غايت اسى كون در .
- چاربىق - چاربىك - چربىك: قديمده آياق
كيومى ايدى .
- چاركا - چركه - كچكنه جاماياق - جام -
پياله - استاكان .
- چاچ - چات ماده سبن قارا .
- چاچ - طاوق ننگ چاچى آچولغان ديرلر
قاچان كه يوموره صالا باشلاسه .
- چاچر .
- چاچردامقى .
- چاچرداتمقى .
- چاچرداوقى .
- چاچرچوطرى .
- چاچرداهه .

چاڭ - تيراڭ چوقور •
 چاڭان - آقماق - صلطق •
 چاغولماق - چاقماق مادە سېنە فارا
 چاغ - چاق - زمان - وقت - ايرتە چاق -
 شول چاق - شول چاغندە - فارسيدان
 آلونمىش سوزدر •
 چاقى - تمام - كامل - تامان يعنى آرتوق دە
 توكل - كېم دە توكل - اوزون دە توكل -
 قسە دە توكل - آش نىڭ تۈزى چاق مى •
 چاغىر - چېچىر - حەرقىقى - بادە - مى •
 چاقلامى - تاماملماق - معتدل مقدار دە
 ايتماك •
 چاقلى - انتم، غايەتە اوچرىن بىر حەرقىر: كېچىكا
 چاقلى - ايرتە كا چاقلى - قازانغە چاقلى •
 چاق - نېمورگان نېمور اورونوب حاصل بولغان
 تاوشدان كىنايدەر •
 چە - چاقلى مەناسىندە ادات جەلەسنىدىن
 الى مەناسىندە •
 چاقلىداق - چاقلىداق - چاقى چاقى
 ايتىدىمك - آقچە بىرسىڭ چاقلىدار •
 چاغىندە - كېچىكە چاغىندە - اون ياشدە چاغىندە -
 جىكت چاغىندە - صار چاغىندە - اول
 ابودە بوق چاغىندە •
 چاقى چوقى - انبەغ العاغىدايدىر - نېمور
 نېموركا نېوب متصل چاقلىدانودر •
 چاقچاق - مكالە - كىب - نكلم •
 چاقچاق قىلمىق - يعنى احوالات سويلامك -
 مكالە قىلمىق - گىلاشماك •
 چاقىردامق - چاقىر تاوش نىڭ كېغىتى •
 چاقىر چوقىر ايتماك •
 چاقلى - مقدار دە تشبىه: طاوچاقلى - تاياق
 چاقلى - اينە چاقلى دە عقلى بوق •
 چاقىرمق - دعوت ايتماك - قىچىرمق -

دشماك - اوندامك •
 چاقىرماق - براونى چاقىرورغە بېيورماق يعنى
 براوكا بېيورماق بار فلان كىشىنى چاقىروب
 كېل دېمك •
 چاقىرشىق - مفاعىلە بىر بىرىنى چاقىرمق •
 چاقىرماق - دعوت قىلومىق اوندالمىش
 بولمىق •
 چاقىرم - بىر مقدار مسافت كە آدم قىچىرسە
 ايشتولورلك بولور آنى بىر چاقىرم دېرلر
 يعنى چاقىرغاج ايشتمەلى مقدار: قديم
 زماندە تانارلارنىڭ قالادان قالاغە تارش
 ايشتورلك مسافت صايون بىر كىشى
 قوبولمىش ايدى - تىلېفون منزلندە -
 اكر بىر واقە بولسە تاوشدان تاوش قە
 خېر بېيروب درحال اېكېچى شەرگا
 خېرىنى بىنكورورلر ايدى •
 چاقلىداق - انبەغ اصوانداندر: آقچە
 چاقلىداق - ايكى نېمور نرسە چاقلىداق -
 چاقلىداق - چاق چاق ايتىدىمك - چەرقى
 آستوندە انبەغ اصواندان كوب
 چاقلىداق - چاقلىداق - چاقلىداق -
 چاقلىداق - چاقلىداق - چاقلىداق -
 چاقلىداق - بو كەلمەلرنى تصنيف
 قىلورغە قولاق بېيك اوستا •
 چاڭك - قىنكغراو - چېركاو قىنكغراوى •
 چاقىردامق - چاقىر چوقىر ايتماك •
 چاقىق - چاقىمە بلان صوغوب تاوشدان اوت
 چاقىرمق: اوط چاقىق - قورت چاقىق -
 چاقىردامق - براو اوستوندىن براوكا
 باروب شكايىت قىلمىق - ياكە آننىڭ
 عېبن سويلامك •
 چاقىق - شكايىت قىلمىق - بلا يابىقى -
 غىبارلىق قىلمىق •

قبوقلانمق - قیغایتمق - کاوش چالشایدی -
کاوش بریاققه آودی - قابقا باغاناسی
چالشایدی .

چالشایتمق - قیوغایتتمق - قبوقلاندرمق .
چال - آقلى قارالی .

چالترامق - كوك چالترامق كوكرامك -
آقجه چالترامق .

چالترانمق - چالتر چولتر ایتدرمك -
شمدل لرنی چالترانا .

چالط آیاز - یعنی هوا یوزنده اصلاغباریوق .
چالمق - کیسمك - صوبمق - بوغازلامق -
قربان چالمق .

چالمق - جب چالمق یعنی جب دن اشطان
باوی چالمق

چالمق - ایشك نوتقه سیننه چالوب قویدم
مخصوص بیلاو بلان بیلامك بورا كم

باشین چالوب آلا اون ایکی یاشار قزبالا .
چالقى - چالا نورغان آلت - بچان چابا

نورغان آلت: چالمق چالوب کیسمك
چالمق - چاپمق .

چالمق - شورپاغه اون چالمق یعنی
قانوئشدرمق . چلمك - اوغریلامق -

ساز چالمق یعنی صبزغى - کارمون -
اسکریبکه اوینامق - قوبوز چالمق .

چالونمق - اورونمق - قولاققه چالونمق
یعنی ایشتولمك .

چالقان - چالقى - آرقا بلان - آرقان -
چالقان یانمق .

چالقو - چالقویر - بیک زهر صالحون جبل
ایسوب نورغان یر .

چالقایتمق - کوتارلمك - هولانمق: ضدی
اینکایمك در .

چالمق - آروشنی اوراق بلان چالوب

چاقدرمق - چاغارغه قوشمق .

چاغوشمق - برکا چاقمق .

چاغولمق - چاغولمش بولمق .

چاغوشمق - تطبیق قیلتمق - تینکلاشدرمك .
چاغوشدرمق .

چاقما - ناش دان اوت چقارورلار بر آلت در
قوروجدان یا صارلار .

چالبار - شالوار: طشقى اشطان - فارسجه
شلوار دیرلر .

چاقمه ناشی - اوت ناشی - چاقمه بلان
صوغوب اوط چقارورلار بر نوع ناشدر .

چال - آقلى قارالی - چال صفال - فارسیده
هم بومعناده درکه فارسیدان مأخوذدر .

چالارمق - چال بولمق - چاللانمق .
چالما - عمامه - چالمالی باش آق باشلی اولن -

چالمالی کل .

چالوم - مشابهة بو بالاننك آتاسینه چالومی
بار یعنی بر آتاسینه اوخشای .

چالش - چالوش - قیوق - آوش - بر
طرفه آوغان نرسه و بر طرفه میل اینکان

نرسه - چالش قارسیدان مأخوذ سوزدر -
فارسیده چالش النکی صالتمق یورکان

کشی هقنده .

چالشایتمق - قیشایتمق - قیوق بولمق -
آوشمق .

چالشایتمق .

چالوش چولوش - اتباع الفاظداندر -
قیوق میوق شیکلی .

چامان - آور یوروشلی آط یا که چبر قیللی
دیپ هم اینتورلر یلدام دیکان سوز

آتنك مقابلی در .

چالوش - قیوق .

چالوشایتمق - چالشایتمق - قیوق بولمق -

آلف - برچالوم .

چالوم - برچالارلق .

چام - چام آغاچى - ناراط .

چالمق - آياتى ماده سنده قارا .

چالارمق - چالانمق - آلامق .

چاچماق - چاچماق - اولوغ كيسماك - چام

آغاچندان .

چامور - يغموردان حاصل بولغان اورام

باچراقلارى .

چاما - نخمين - چاماسى كوب مو - نخمينا

كوب مو .

چامالامق - نخمين قيلمق - نخمينا قياس

قيلمق .

چان - ياكه چن برادات دركه اسم فعل كا

الحاق قيلنور - بر اش كا عادلانمك

معناسين افاده قېلور - اشلاوچان اش كا

بيك عادلانكان كشى - آشاوچان سوزچان

هنرچان - كونلاوچان .

چانا - قش كون آبطه جيگوب يورورلر -

آرزا مابلنده .

چانچيمك - سانچيمك ماده سين قارا .

چانچىكى - چنچىكى - كچكنه تيمورسنگ آش

يانينه كينورهلر ايت كبك طعامنى

چانچوب قابارغه .

چانچمك - سانچيمك - قادامق .

چاوش - سرهنك - ضبطيه كشى سى .

چاوقمق - كوب يوروب آياتى چاوقمق .

چاوكا - بر معروف قوش در فارسى ده چاوچاو

ديرلر اسى ناوشندان ماوذدر .

چاكدامك - چاوكالر چاكل چوكل اينه لر .

چاى - قطاي لغتنده خوش ايس يافراذلى

بر آغاچدر - نوعى كوبدر: ياشل چاى -

قارا چاى - ناقتا چاى .

چاه - فارسيله قيو معناسنده در چاه مقنع

ديرلر شول قويدر كه اين متنوع ضنايع

حكيميه بلان اول قيو ايچنده بر اى ايجاد

قيلدى هر طرفده دورنار فرسخ ير كافر

ياقتيسى ايرشور ايدى .

چايان - چيان - عقرب .

چاير - ناراط صمعى - معروف زهر حشراندر .

چايا - نق - چدام .

چايقامق - صاوننى صوبلان چايقامق يعنى

صو صالوب بر نيچه تحريك قيلولوب

توكمك - كرچايقامق كر جومق - آوز

چايقامق .

چايلانمق - چدام بولمق .

چايامالاي - يعنى چدام وقيناسه لارده يعلامى .

چايقانمق - جودرمق - چايقارغه امر ايتمك .

چايقاشمق - بر كالا شوب چايقامق .

چايقالمق - دينكز تولقونلانمق مدو جزر پيدا

بولمق - خلق آيقالمق - كيمه صوده

چايقالا - ايسروك بر ياقدان برياقفه

چايقالوب يورمك .

چايقاو - ياكه آيقاو چايقاو يعنى قماچاو

خلف آقنارلغان وقت - آيقى چايقى

كرلر يوسانك طالماس ميكان بلاكنك .

چايرامق - آرقابلان يانمق - ايسرك كشى لر

هوش كيتوب يانقان كبك بر تلذذه

يانارلار .

چيرقى - آطنى قورالار بر آلتدر .

چيرقيلى .

چب - تقويه صفت ده بزاداندر: چب چى

ايكماك - چب چرك .

چما - قديم بر كيوم ايمش جيلان اورننه

كيكابلر - جبه ديكان سوزدن مخرفدر -

آندان صونك بنى آباق ديكان قبيله ننگ

بولوب يتكان ننگ صونکنده جيل ويغفور
بولسه چبه لنه در يعني آری بیولی بقلوب
اورماغی مشکل کیفینده بولادر .

چتر - آغاچ باشلاری غایت واق چبقلاری .
چتر - فارسیدر قویاش دان همایه اوچون
باش اوستونده توتارلار عرب چه شمسیه
دیرلر چتر هم بومعناده .

چترمان - چترمانلق: اورمان اوغلی چترمان .
چتردامق - اصواندان در: چتر چتر چرا
صندرا .

چتایمق - صوقسونمق - تتسونمک -
طونغان کبک بولمق .

چتلق - چتلق - قزلار کروهنده بولادر .
چت - باصمه - سنسه .

چتق یوزلی - کریمه المنظر جلاب تورغان
شیکلی .

چچک - ساچک - ریاهین - گل - ورد -
اصلده فارسی لغتیدر گلکا ایتولور اما
اصطلاحمزه هر بر نباتات ننگ چچکنه
اطلاق قیلنور .

چچکلی آغاچ - چچکلی اولن .
چچکلانمک - چچکلی بولمق - چچک آتمق .
چچک - دخی بر آورودر بالالارغه چقار
عرب چه جدری آتالور .

چچن - کورکام - کوزال - ماتور - قوبشی -
کویاز - فرط - دخی داغستانده بر
خلف اسپدر - چچن بلان کورکام آراسنده
تورقه شولدرکه چچس اوستی باشی توزوک
وهیبت کمسنه کا - و کورکام دیب یوزی
باشی وچهره سی ماتور وکوزال کمسنه کا
ایتورلر - تناکه سیمز کورکام پای چچن .

چدیگ - حالاجینوک یازلادر - ایچ ایتوک ننگ
مغفی مطلقا آباق کبومی - چیتوک

بر آدمی جیلان تکتروب کیکال ایش -
جبا ناشلانویه سبب .

چبار - چوبار - چووار .
چبان - چوان - ضزلوق - بدن کا چقار -
برششدر .

چبچق - عصفور - قارا چبچق - چبچق -
چبچق آیاغی بر اولن اسپدر - چبچق
ابتی اوراق اوروچیلار ایکندی وقتلارنه
چبچق ابتی دیب بر آز ایگماک قابارلار .
چبچقی اوچقان - باکره لر حقنده بکری زایل
بولغان دیمکدر .

چبش - جومورقه دان توغان تورغان هیوان لار ننگ
بالاسی: بیگا قاز واورداک - وکورکا
جیشلری - چبش ابتی - چبش باصدمق -
بر اويا چبش .

چی چبغی - یاکه چی آغاچی - نسج عملنده
بر قطعه چبقرکه منسوجاننی صوغا
باشلاغانده کوری دن اونکارکان چینی
آنکار بیلاب ابتدا صوغا باشلابلار
شویله که باور آغاچینه نارتوب قویالار .

چی - چبش ننگ مخفی در - چی چی چی -
چبش نی چاقرغان آوازدر .
چبطه - موچالادان منسوج نرسه عرب چه
حصیر دیرلر .

چبطه چی - چبطه صانوچی - چبطه صوغوچی .
چبق - نیجه تاییق - چبق طروبکا چبغی -
شمسیه چبغی .

چبقلامق - طوننی - جورغاننی وغیر
نرسه لر نی توزانی بتسون اوچون چبق
بلان قینامق .

چبلدی - یانا تورغان اورون چارشای -
چبلدی قورمق .
چبه لنه مک - اورماغان آروش وغیر آشلقلار

- لفظنه مراجعت .
چدام - چداملی - صبر - نوزوچان -
فزع وجزع قبلماي .
چدامق - چدام بولمق .
چرا - فارسجه چراغ - قدیم قایون آغاچندان
تلوب ایوکایاقتی لی بیرو رکاجاندر لرلر
ایدی .
چراشمک - جراشوب کونارمک - چراشوب
اشلامک یعنی بارطاقتن صرف قبلماق .
چرالامق - چرانلمک - چراکبک واقلامق .
چرکن - فارس در مردار وملوت وناپاک
ونجس نرسه وهم قباحت ومنسجن نرسه -
غایت صاران کیمسنه تی هم چرک دیرلر .
چرلدامق - چر ایتوب فچمرف - بالا
چرلداب جلی .
چرلدامق - چر چر ایتوب فچمرف .
چرلداشمق - بالالار بارده برکاچرلداشالار .
چرلداوق - همیشه چرچر فچمرف .
چرچو - چر چو کبلمک یعنی چرلداغان
تاوشلار .
چرخ دوار - چرخ فلک - کردش سما -
کردش فلک - نهدیر خدا - ومشبه الله
معنالارند .
چرای - یوز - بیت - چهره .
چرایلی - قزل یوزلی - مانور - کوزال .
چرا - فلر سیدر چه رادان مخف - ادات
علندر نی اوچون معناسینه .
چرخ - چارق ماده سین قارا - هر بر حرکت
دوریه سی بولغان نرسه چرخدر اصلده
فارس لیفتی در .
چرشی - ناراط کبک اینه لی آغاچدر -
آب چرشی .
چرک - چریک ماده سن قارا .
- چرکی - واق چین .
چرشمک - بر آرغنه چرمک - چرنکر امک .
چرمک - توفراقه اورلمک - چروب
ایبومک - تازالفندان خارج بولمق .
چرتک - چرک اینمک .
چریک - چرکان - توفراق بولغان ایریکان
نرسه .
چرکه - چارکا - کچکنه آغاچ جامایاق -
کندی - بادبان .
چریک - چبرچیک - چرک ننگ مخفی .
چریک - چردک - چرا کبک بیک واق .
چریکلانمک - چردکلنمک .
چج باش - چاچ باش ماده سین قارا .
چرکین - اشکی - ایام سز - قباحت -
اخلاق ذمیه - مردار .
چرکینلک - نجس لک - قباحت .
چرکینلانمک - اشکیلانمک - مذموم صفتلار
بلان - منصف بولمق .
چریمک - چرمک .
چرناویج - آبیاق چرناوچی .
چرم - کون وقایش معناسینه .
چرنامق - چیرنامق - چولعامق - تورمک -
اورامق - تلفی اینمک .
چرنانمق - چرنارغه بیورمق .
چرناشمق - برکالا شوب چرنامق - چرنارغه
یاردم اینمک .
چرنالمق - چرنالمش بولمق .
چرناشمق - صارولمق - چرنالمق .
چری - یا که چریک - فارس سوزیدرکه -
عسکر - قوشوم - قوشون - چریک -
چیرو هم لغتدر .
چشمه - چیشمه - عین - چیشمه صوی .
چشمه لک - چشمه سی کوب بر .

چقدراق - چقر چقر اینکان تاوش
ایشتمک .

چکرده مک - چبچق چکردی .

چکرداشمک - چبچق لار چکرداشه قویاش
بابودی .

چکچک - چکچکی - نوع باورساق .

چکوچ - چکوش - چوکوچ - چوکچه -
مطرقه - توقماق .

چلانئق - یووشلامک - یغمور چلانندی .
چلانئق - یغمورغه چلانئق .

چلاندرمق - چلانورغه امر اینمک - امر
اینوب چلاندرمق .

چلاندرمق - چلانئق ننگ مرادفیدر .

چلان - چلن - بر معروف آق توسلی
قوشدر .

چل - چله - فرق کون معناسنده .

چلب - چالاب - چلیپا - صلیب دیکان
سوزدن مخرقدر: چنکزخان زماننده ناتار

طائفه سی و مشرق ترک لری پاپاسلاردان
او قورغه او کرانوب آلارننگ معبودلرینه

اینکان تعبیردر - آندان مقدم قطا بیچه
تنکری دیرلر ایدی - وهم مطلقا الله

تعالی ننگ اسمینه ایتولور .

چاغی - ایکی یاقده اوزون میوق .

چلغیلانئق - چلانئق - آشلق ننگ قاملی
حقنده اینتلر چونکه کوندز قویاش

اسی سی بلان بیگ کیموب قاطا درده
کچ چق نوشکاج بر آز جووش بولا

چلغیلانندی دیرلر .

چلبی - او قوغان وعالم دیکان سوزدر -
صونکندان افندی معناسینه وضع

قیلنمشدر - چلبی آدم: مؤدب -
مکرم .

چشم - فارسیده کوز معناسینه در .
چغم - چغوم - گاها چغن ایتولور آطاننگ

برصفتی درکه اصلا بارماس چبرقی بلان
صوقفاچ کیری کیری چیکار .

چغلامق - چغلامق - آرتقه چیکمک -
کونوملامک .

چغت - چغط - قورت - ارچک دن یاصارلار
برطعامدر .

چغر - چرخ - چارق - چغرلی قبو .

چغغق - چبغغق - خروج اینمک - خارج
بولمق - ایودن چغغق - حذمتدن چغغق -

نمازدان چغغق - آش دان چغغق -
کشی لکدن چغغق یعنی توفیق دان یازمق -

ایماندان یا که دیندن چغغق - العیاذ بالله -
بایدان چغغق - نخارج قیلماق .

چقارمق - چقدرمق - اخراج قیلماق: بیت
چقارمق - کتاب چقارمق .

چغوشمق .

چقارتمق - چقارورغه امر اینمک .

چقارندرمق - من آتی اوروندان چقارندردم -
ایکی کشی آرقلی .

چقارشتمق - بر نرسه نی بر بردن چقارورغه
بولوشمق .

چغوش - چغغلق - آروش ننگ چغوش
یغشی دیلر - اویله دن چغوش قه رحیم

ایت .

چغوشلی - آروش بیگ چغوشلر دیلر .

چغوشلانئق - چغوشلی بولمق یعنی کوب
خراجات تونمق .

چقال - ضبع - بوری جنسی - بر حیواندر .
چک - چیک - دفتر - شهادت نامه - قرغه -

جمه - چغتایی لغت در روس یورطنده
بانکالارده چیک دیکان دفتر اوشبونداندر .

طائفه‌سی ننگ حاقانلاری در اوشبو لهجه‌نینگ ابتدا سنده بیان قیلندی .
چنکیز - جینکیز - اصلده جهان کیز دیکان سوزدن مخفی کلمه در وهم بر شخص اسپیدرکه مغول طائفه‌سی ننگ خاقانی ۶۰۰ نجی سنه ننگ اؤل لرنده بوتون آزیای وسطی ده کوب برلرنی تصرفنه آلدی آندان هندکا و قطای غه وهم روسیه‌کا ایرشدی - و کذلك ایران مملکتنه وهم شام طرفلارینه ایرشدی دورت اوغلی بار ایدی .

چوار - چبار - آلا - نورلو توسلی - چوار کاعز - چوار آط - تنکه چوار آط .
چوار یوراک - درداهای - دردی - محب العلم .

چوارلامق - چوار اینمک - بیزاکلامک - بیزاک توشرمک .

چوارلانمق - چوارلارغه امر اینمک .
چوارلاشمق - برکالا شوب چوارلامق .
چوارلانمق - اوزندن اوزی چوار بولوب کیتمک .

چوارلق - چوار بولمقلق .
چواش - روسیه‌ده برجنس خلقدن دینلری مجوسیه‌در - چواش چینکی اتباع الفاظداندر هر چواش نوقومندان بولغان آدمیر مراد .

چوب - هر بر واق آباتی آستونده یانتان نرسه - چوب چار - سبرندی - مزبله .
چوب چار - سبروب تاشلاغان نرسه یا که هر بر آباتی آستونداعی چوب لر مراد .

چوبا - چبا ماده‌سین قارا .
چوبلك - چوب تاشلاغان یر .

چلپک - بیرام آشی جمله‌سندن: مای ده پشرامش یوقادر فارسی دان آلمش - کوزلی ایکماک یا که کوزله کذلك آننگ اسپیدر .

چمچه - صوصمه - چوموج - دوستاغان - نوصناغان - چمچه جغتای سوزیدر - بزنگ چومج دیکانمز موندان مأخوذدر .
چمن - چیرام بلان اورتولمش صحرا - آغاچ آراسنداغی یول لارغه هم اطلاق باردر .

چمنزار - اولن لك - یاشلاوك .
چنکلامق - قولاق چنکلامق .
چنکغردامق - شنکغردامق .

چنار - چنار آغاچی - معروف آغاچدر .
چنایق - چنایاق - جای اسبابلاری جمله‌سندن: چن آباتی - چین آباتی - قطای صادقی معناسنده ابتدا قطای طرفندان کیلکان اوچون شول اسم بلان آتالمشدر .

چنچو - قابورغا آستونده یا که باشقه یرده برمرضدر: چنچو او طی بر اولندر - چنچو زحمتی - چنچو چقدی .

چلبیرلانمق - زنجیرلامق ماده‌سنده قارا .
چنچو - برمرضدر - چنچو او طی بو دخی بر دوابی اولندر .

چن - حقیقی - واقعی .
چنلامق - اخلاصا اشلامک - چن اینمک - حق سویلامک .

چنقمق - صووقه چنقمق یعنی عادتلانندی صووقه چدار بولدی .

چنکال - طرناق - پنجه - جغتایدان مأخوذدر .
چنک - برپادشاه اسپیدر - آننگ حقنده عجب حکایه لر بار .

چنکیز - چنکز خان مشهور مغول و تاتار

عصاء الراعى بر نباتدر : (چوپان تاراغى) -
ظفرة العجوز - بر نباتدر - (چوپان
طغر چغى - چوپان ايكنهسى - ابرة
الراعى بر نوع نباتدر) - (چوپان بولدوزى
اصل چولپان بولدوزى مشهور تانك
بولدوزى در .

چوپره - قامور قابارتورلار بر نوع چوپره در -
اما اصلده صرا توبى يعنى صرا ديكان
اچمك ننگ توبده قالغانى .

چوپره لامك - ايچ كيتمك - قورقدى دياسى
اورونده چوپره لىدى كنىيه قيلمورلار .

چوپراك - هر بر ايسكى ونوزغان كيوم تىك
مايقهسى : چوپراك چابراق .

چوپراك پاش - خاتونلار حقنده بر كنىيه در .
چوپرا - شورپا ماده سين قارا .

چوپيره - بر آش اسى در .
چوراك - بعض تلىه واقى كوماچ - قابارتما .

چوراك اوطنى - شونبز - عرب چهبه السوداء -
طبده مستعمل دانهلر در .

چورطاس - چورتان - معروف بر بالقدر .
چورتانلى - چورتانلى نارمكاسى .

چوردوك اوتى - ذوقا - كه بر موقظ - منبه -
معطر - اوتدر .

چوغان - بر نبات اسميدر دوا در خاتونلارغه
شهورت غلبه قيلسه بونبات ننگ بخورى
مسكندر .

چوطلامق - جومئق - ابو صالح ننگ نى
بار موكلاسى ده چوطلامق دبرلر - بس

چوطلامق ننگ معناسى : ايونى ايچ
طرفدان بورانه لر بر جومئق .

چوقى - كوب - كئير - وافر .
چوقرانى - طونك قولاقى - صانكراو .

چوقراقلامق - صانكراولانمق - ايشتماس

چوبلامك - چوب تاشلامق - چوب توشرمك .
چوب - قرده ساچكان ايگون آراسنده
ايگون كا ضررلى اولن - چوب او طامق
يعنى آشلق آراسنداغى چوب
اولن لر بر بولقوب تاشلامق .

چوب - صير چوبى يعنى بورا ولاغاندان
صونك صونك عيلقى .

چوبلامك - بخشى آراسندان ياماننى ياكه
يامان آراسندان بخشى نى آيروب

آلمق - دانه دانه آلمق - توكولكان
دوكنى بر دن چوبلامك .

چوبلامك - اسكاتور چوبلامك - سولكى
چوبلامك - تاستمال چوبلامك -

منسوجات حقنده مخصوص بر عملدر .
چوبله مه - چوبله مه : قارا چوبله مه - حريفق

اسود - آق چوبله مه - حريفق ابيض .
چوبوقى - چيقى ماده سين قارا .

چوت - شوط - حساب ناقتاسى - اصل
جغتاي تلىه باردر - روس يورطنده

مغروف آلت در .
چوچقه - دوتكغوز بالاسى .

چوچوك - سچوك - نانلى - طاطلى - لذنلى .
چيركانمك - چيرقانمق - چيرانمك - مبالات

ايتمك - يارانمق - مكره كورمك .
چيرقانمق - سهل كنه طونكمق - صالقونلق

حس قيلمق .
چيركاندرمك - چيراندرمك .

چيركانچ - چيرانچ - قباعت - بحس .
چيركانچك .

چيفر - چيفير - چيفر - كوپچك - چرخ -
قيو چيفرى .

چيفنا - جغتايده چبطه - حصير .
چوپان - كئوچى - راعى - چوپان تاياعى -

چوڪمڪ - نرچوڪمڪ - نزلانوب اونورمق -
 توه چوڪمڪ .
 چوڪدرمڪ - نزلاندرمڪ .
 چوڪالامڪ - چوماشمڪ .
 چوڪيمڪ - چوڪوچ بلان چوڪ ايتدروب
 چوڪوچلامڪ - فارسيدان مأخوذ .
 چوڪوچ - تيمورصوغارغه برمعروف آلتندر -
 فارسى ده چاڪوچ يازولور .
 چوڪوشمڪ - چوڪوشمڪ .
 چوڪوچلامڪ - چوڪوچ بلان تڪرارصومق .
 چوڪوندر - معروف سزاواتدر - فارسى ده
 كذلك چغندر آنالور .
 چولپان - معروف بريولدوز اسمى .
 چولپى - قديم خاتون فز چچ طلومينه آرتفه
 تاغارلار ايدى تورلوزينت كموشدن .
 چولپى - ماى ايجندن قوبماق ياكه باورساق
 صوصوب آلورلار بر آلتدر .
 چول - اولن سز ايكونسز واورمانسز قوملق بر .
 چولاق - ضعيف قوللى - شل .
 چولاقلىق - ضعيف قوللى بولملىق .
 چولان - ابو آلدى - دهليز - آقتان .
 چولغامق - چرنامق - چرمامق - تورمڪ :
 باشقه جالما چولغامق - آياققه جاباطا
 چولغامق - جوماققه جب چولغامق -
 آياققه چولغاوج چولغامق .
 چولغانمق - چولغارغه امر ايتمڪ - چرنامق -
 چرمامق .
 چولغاشمق - بركالاشوب چولغامق - چولغامق
 عملنده ياردجى بولمق .
 چولغانمق - اوزندن اوزى چولغانمق :
 قيوننك باوى والغه چولغانا .
 چولغاوج - چولغاو - آياق چولغاوج - آياچو .
 چولاكونمڪ - چولاكنمڪ - جانتايهق - بر

بولمق .
 چوقردامق - چرقر چوقر ايتمڪ .
 چوقرداشمق - بركالاشوب چوقردامق .
 چوقمارلامق - چوقمار بلان صومق .
 چوقمار - چوقماق - چوقمان - باشى موفلاشفهلى
 جوان تايافدر - فارسى دهجماق جغتايك
 چوماق ديرلر - قديم ده صوغش
 قورال لارندان بر قورال ايدى .
 چوق - اوقا چوق - قايوش چوق - آق
 چوق .
 چوقلى - چوغى نار - چوقلى بى بى ديرلر
 ايدى .
 چوقلامق - چوقرياصامق - جيمه توكل جياركا -
 اوقا توكل چوقلارغه .
 چوقور - چوقور - حفره - جخر : چنبايق
 چوقورى - كوز چوقورى - جيلكا
 چوقورى - اصلده عرب چه دن مأخوذدر
 جخر ديرلر .
 چوقورلامق - چوقور ايتمڪ - چوقور قازيمق -
 كشى كافاز يغان چوقورغه اوزنك توشارسن .
 چوقورچاقر - اتباع الفاظل اندر - تيكزسز بر .
 چوقومق - چوقيمق - قوش بورنى بلان
 چوقيمق - التقاط قيلمق - جيم چوبلامڪ -
 نوقران آغاچ چوقومق - قاز چوقودى .
 چوقونمق - قازغه چوقونمق يعنى برادى
 تونوب توروب قازغه چوقوندرمق .
 چوقوشمق - بركالاشوب چوقومق .
 چوقونمق - اوزين اوزى چوقومق - اهل
 صليب عملين قيامق .
 چوقوندرمق - تعبيد ايتمڪ يعنى نصرانيه كا
 ادخال قيلمق .
 چوك - ياكه چوكى ديرلر آلت تناسل كا
 اسمدر فارسى دههم بومعنا ده مستعملدر .

چومان - چانا طرزنده قابوقدان یاصاغان
نرسدر آطفه جیکوب یورورلر - اما
چغتای لغتنده چومان دیب تنبل - کاهل
وعبد القفا کسنهنی ایتورلر کاهایزده
هم بومعناده ایتولکاننی بار .

چومچه - چومج - چوموج - چمچه - نوصتاغان -
صوصما .

چومق - صوغه چومق - باطیق - غواصلق
ایتمک - مالغه و دولت کا چومق -
غایت بای بولمق .

چومورمق - چومدرمق - باتورمق .
چومهله - اورغان کولته لردن اویوب قویغان
بر آرابمقدارنده کولته: پچان - صالام -
موک - آروش چومهله سی - پچان چومهله سی -
قارا بوغدا ای چومهله سی .

چومک - مپچکاده و کیسما کده مثلا: صموارده
صو آغوزوب ینه طغوب قویارلارکه
چومک شولدر .

چوموج - چومج - دوستاغان - نوصتاغان .
چومق - غوص ایتمک - صوغه چومق -
آشلق آراسنه چومق - چاباغان پچان
آراسنه چومق .

چومورمق - چومدرمق .
چومنامق - چومق معناسنده .
چونکه - ادات تعلیل کبک مستعمل - کاهای
ادات تشبیه .

چی - خام - جوش - پشماکان: چی کیر بیچ -
چی ایکماک - چی برانکی - چی ایت -
چیلی پشلی بومورقه - پشار پشماس بومورقه .
چیتون - مشکل - صعب - عسیر .

چیتونلک - مشقت - صعوبه عسره .
چیتونلانمک - مشکل بولمق - قیون بولمق .
چیتوک - ایچ ایتوک - چدیک ماده سین قارا .

باغی کوتارلمک یعنی بر نرسه ننگ بر
باشنه باصفاچ ایکنجی باشی کوتارلمک .
چولماک - سفال - بالچقدان معمول صاونلار .
چولماکچی - چولماک یاصاوچی - چولماک
صانوچی .

چومادان - اصلی فارسی سوزیدر - کیوم
صاوتی دیمکدر - جامه دان دیکان
سوزدن محرفدر .

چه - چا - حرفدر - الی معناسنه - کیچکچه -
اویلکچه .

چه - چننگ کسره سی بلاننی نرسه معناسنه
فارسیدر - لغتیزده استعمالی بار .
چهارشنبه - آطهننگ دورتچی کونی .
چرای .

چهره - یوز - بیت - ظاهر - فارسیده مطلقا
صورت آدمی

چیبیار - مانور - گوزال - کورکام - مجبتلی .
چیان - چایان - عقرب - یلان چیان هر بر
جنس موزدیات: چیان اونی - اضراس
کلب ات نشی .

چیت - قرای - نقایه - طرفی - ناحیه .
چوماشمک - چوکلامک .
چومورمک - چونکرمک .

چومورمک - چونکورمک - آطنی ایدانوب
یبارکانه صرغرفان کبک ناوش بیرمک .
چومور - چومار - صغرلارنی صوغارغانده
نصوبت قیلورلار صغرلارنی صوغه میل
قیلدرمق اوچون .

چومار - قاموردان پشورورلر - بر معروف
آشدر .

چومارلق - مخصوص کيفتده معمول بر نوع
اوندر .
چوماشدرمک .

چېچك - چېچك - ساچك - زهر - ازهار -
ريحان - عتجه دن بایولمش - شكوفه:
جدری یعنی بالالار چېكى .
چېچلانمك - چېچك آتمق - نزه .
چېچلانمك - چی بولمق - بووش بولمق -
التهاب پیدا بولمق: فولتوق آستی
چېچلاندى - آط جیلکاسی چېچلاندى قاموط
نیدی دیرلر .
چېچلاندرمك .
چیسو .
چیسولانمك .
چیراق .
چیرانمق .
چیرامق .
چیر - آورو - سرخاو - مرض - خسته:
صوق چیر - بیزكاك .
چیرلی - آدرولی - اوز چیرلی - اویاناكلی -
مصروع - زباند اشلی .
چیرلامك - آورمق - آورو بولمق .
چیرلانمك .
چیرام - اولن - بچن - چیراملك - باشلاوك -
چیراملنمك - چیرام اوسمك - چیرام فارس
تلنده هم بچانلك ومرعی یردر .
چیرك - دورندن بر معناسنده اصل فارسی
سوزی بولوب چهاربك یا كه چاربك دن
تحریری قیلوب چیرك دیرلر: ایكى چیرك
بارطی نصف - اوچ چیرك ثلثة ارباع -
دورت چیرك - ایكى ساعت چیرك -
چیرك آرشون .
چیرت - کبسماك چیرتی - چېچلاك چیرتی -
چیرت - چېچلاك ننگ نوبنده نوب
اونورغان کیرنوكدر .
چیرتمك - بیک آرنغه پکی بلان یا كه قایچی

بلان کبسمك - طرناق بلان چیرتمك -
نناکه شاق اویوننده .
چیرتدرمك - چیرناركا بیورمق .
چیرنوشمك - بربرینی چیرتمك .
چیرکین - چرکن ماده سین قارا .
چیرتوش - چیرتوش اویون - اوتولمش
کشی نی چیرنالر .
چیرو - چربك ماده سین قارا .
چیشمه - چشمه - عین - منیع - حیات
چیشمه سی - قدرت چیشمه سی .
چیز - نرسه .
چیشمه لك - چیشمه كوب یر .
چیشمك - مطلقا بیلاكان نرسنی چیشمك -
صالمق - آیاق چیشمك - ایزوباوین
چیشمك - اشطان باوین چیشمك -
بوطانی چیشمك .
چیشدرمك - بیلاكان نوبوننی چیشمك -
كامزول باوین چیشمك .
چیشونمك - اوستده کی کیوملرنی صالمق .
چیشولمك - بیلاكان نرسه اوزندن اوزی
چیشولوب کیتمك .
چیشوندرمك - غیر کشن ننگ کیومین
صالدرمق .
چیمق - بر یردن خارج کا چیمق - ایودن
چیمق - یوقاری چیمق یعنی آشمق -
میدانغه چیمق یعنی طهور ایتمك -
خاطر دن چیمق یعنی اونوتیق - یانكا
کتاب چیمق - آوزدان سوز چیمق -
جان چیمق اولمك - بر پار ادرسدن
بر چاپان چیمق - بش آرشون چت دن
بر کولمك چیمق - یامان اسم چیمق -
قوناقفه فارشو چیمق - یوقاری چیمق
یعنی نصر ایتمك - باباغی خبر

قبولرلار .	بوش چقمق .
جیکلاوک - جوز - جیکلاوک آغاچی	چقارمق - اخراج اینمک - کتاب چقارمق -
جیکلاوک مایی .	کیندر مایی چقارمک - گل صوی چقارمق -
چیک - حد - ثغور - چیت .	قیودان صو چقارمق - صیرچق بالا
چیکمک - آرتقه نابا حرکت اینمک - ناقیا	چقارمق - چچک چقارمق .
چیکمک - نارتمق .	چینفو - نونیا - اشپانر .
چیکدرمک - جیکورمک - آرتقه نابا حرکت	چین - عرب چه صین - قطای مملکتی ننگ
ایندرمک - آطنی آمباردان چیکروب	اسمیدر اصل چین من بافت تأسیس
چقار .	قیلغان مملکتدر .
چیکونمک - آرتقه چیکمک آرتقه حرکت	چیکا - چیکا صفال .
اینمک - چیکونمک کونوملامک -	چیکدا - عناب - ایکده - بر معروف نبات .
نایناقلامک .	چیلپق - چلپق - توننوک - ضف العین .
چیلاک - جغنایده چلک اینتولور - دلو:	چیکرنکه - جراد - صرنجه: اوراق چیکرنکه سی .
صو چیللاکی - قیو چیللاکی - قورو چیللاک .	چیکمان - پوصتاو چیکمان - طولاً چیکمان
چیہ - معروف جیمشدر .	دبرلر برنوع کبوم در .
	چیکمان فالوبی دبرلر - نکو چیلرلی اراده

(حرف الحاء)

زاویه، حادہ .	ح حرفی حساب جملده سکز عددکا اشارندر:
حاشا - ادات عربیہ دندر - انکار: حاشا لله	الفاظ ح حرفی بلان بوقدر .
هج اول اش بوقدر .	حاجب - ایشکچی یعنی نوبنده نور غوچی -
حاصل - حاصل بولمق - پیدا بولمق -	علم نشر یعدہ کذلک بعض اعضاننگ
مطلقاً بولمق - حاصل سز فایده اسز .	پردہ لری حاجب آنالور .
حاصل کلام - عاقبت - نہایت - تحصیل	حاجت - کیراک - ضرور - لازم - حاجت استامک،
حاصل - ممنوع .	حاجتمند - فارسیدر محتاج وصاحب حاجت .
حاصلات ارضیہ - یعنی ایگون آشلق .	حاجتلی - حاجتی نار کشی - محتاج .
حاصلات صنایعہ - معمولات وقول عمل لری .	حاجتلانمک - حاجتلی بولمق - محتاج بولمق .
حاضر - مہیا - آتور - موجود - حاضرکا	حاجی - حج قیامش آدم - بعض خصوصہ
کرذی یعنی سعی واجتہاد سز نعمت کا	حج قیلماغان کشی کادہ اینتہلر .
ناقل بولدی .	حادہ - زاویہ، قائمہ دن کچراک باغی

حاضر لاماك - حاضر ایتمك - طیار ایتمك .
 حاضر لانتك .
 حاضر لانتك - نی كا حاضر لانتك - سفر كا
 حاضر لانتك - کیوملر نكنی کیونك -
 ساعتلر نكنی تاغنیق - قولنكا بیلا اینكنی
 كیمك - تویونچك نكنی آلمق .
 حاضر! یعنی ندا - نیز بول دیكان كا جواب .
 حاضر كی - اوشبو وقتداغی .
 حاضر كی زمانه .
 حافظ - قرآن حفظ قیلغان كشی - حاجی
 افندی قیلندن بو هم عنوان لقبدر:
 حافظ افندی .
 حاكم - حكم قیلغوچی - توره - صودییه .
 حال - قدرت - قوت - نوروش - حال
 بندی یعنی قوتم بندی - نی حالنك بار
 یعنی نوروشنك نی کیفیتده - نی حال
 بولدی یعنی یاش واقع بولدی -
 حال احوال صورامق - اورتا حاللی
 یعنی بابلیغی اورتا - ایلیلی منك كا
 حالی یتنه .
 حالا - یعنی اوشبو حالده - حاضر بوزمان .
 حال لانتك - حال كسب ایتمك - آنچه لانتق
 معناسنده .
 حالب - بویرا كدن مثانه كا بول كیتور كوچی
 طامور .
 حامض - آچی - علم کیمیاده زهر نرسه نی
 حامض آنالا: حامض کبریت یعنی
 كوكرت آجیسی كوكرت زهری كوفاراض
 مایی در .
 حامله - یوكلی خاتون - كوملی خاتون .
 حاب - دوانتك مسغوفندن اولاب یاصاغان
 بورچاقدر: وهم اولوق ودانه معناسنك هم
 مستعملدر: حاب سجستانی فاقوله اسپیدر

هیل دخی آننك اسمی در .
 حبه - توكاراكدانه - دوا اولچاوی در - حبه
 یا كه بوغدا ی دیرلر - مملكت اصطلاحنده
 گران .
 حمة السوداء - شونیز - قارازیره اولوغی در .
 حبس خانه - زندان - حبس كا صالمق .
 حبق - بوتنوك معناسنده .
 حتی - ادانداندر تا كید و تصدیق .
 حجاب - پرده - حیا - حجاب ایتمك یعنی
 حیا ایتمك .
 حجامت - قان آلدرو .
 حج قیلماق - بیت شریفی كا زیارت قیلماق .
 حجت - شاهد - كواه - صك - فارسی ده
 چك یا كه چك تسمیه قیلنور: بانكالارنك
 چك دیكان كنه گه لری اوشبو سوزدن
 مأخوذدر - اما روس تلمده كوب اسم
 بلان تسمیه قیلنهدر: اوجت ماده سین
 قارا .
 حجره - مدرسه ایچنده و کیت ایتچنده بولمه .
 حدر - اعضا اوبوشو - برعلت در .
 حد - چبك - تغور - منع - جزا معنالارنده -
 هر كم اوزی نك حدینی بلمك یعنی
 هر فعلده حالنه و شأنه لایق درجه دن
 تجاوز قیلماق - نی حدلی یعنی نی چاقلی .
 حد اورماق - حد صومق .
 حرام - حلال نك ضدی - هر بر شریعت
 منع قیلغان نرسه .
 حرام زاده - یعنی حرام دان توغان: خائن -
 دنی - حبس .
 حرص - آچ كوزلیك .
 حرصلا نك - حرصلا نك - آنچه جیارغه
 صالونمق .
 حرص - طماع - آچ كوزلی .

حرف - طرف - ایرن - ایرناو معناسنده
 دخی حروف هجاردان بر حرفدر .
 حروف هجما - الفی بء - الفی بی - قدیم
 ناقتاحرفی دبرلر ایدی - اونوتولوب بیتکان
 وجه تسمیه سین اینتایک - باصمه هنری
 کوب آچولماس بورون اوستادلار بالالارغه
 الفی بی آغاچ ناقتاغه یازوب اوقوتالار
 ایدی شول جهندن ناقتاحرفی آتالمشدر
 وکذلک باشقه طائفه دهده بیله بولمشدر
 مثلا: فارسی حلقنده پلمه آتالمشدر
 وبعض خلقده تعلیم ناقتاسی تسمیه
 قیلنمش اییری .
 حرارت - اسیلک .
 حرارة الکلی - بویراکده بولغوجی حرارت .
 حرقة الموده - معدنه قزدرو - یوراک قزدرو .
 حرقة البول - سیدک آورتدروب کیلو .
 حروف - حرف ننگ جمعیدر حرفلر معناسنده .
 حروف معانی - یعنی معنا حرفلری درکه بر
 معنا اوچون وضع قیلنمشلاردر - حرف
 جرلر - حرف عطفلار .
 حروف مبانی دیرلر - بنا حرفلری درکه کلمه
 ترتیب قیلنمش اوچون وضع قیلنمشلاردر .
 حروف شمسیه - قویاش حرفلری دیمکدرکه
 الف لام صونکننده مشدد بولورلار .
 حروف قمریه دیرلر - آی حرفلری
 دیمکدرکه الف لام صونکننده نشدیدی
 قبول اینتاسلر .
 حروف معجمه - نقطالی حرفلر .
 حروف موهله - نقطه سز حرفلردر .
 حروف چاره - حرف جرلر - مدحولته مجرور
 اعرابی برکوجی حرفلردر من عن الی
 کملکردر اما اسانمزه حرف جرلر
 اوشبولاردر: اوچون - پلان - مثلا

حروف عطفی - عطفی حرفلری - برکلمه
 برکلمه کا یاکه بر جمله بی بر جمله کا قوشا
 تورغان حرفلردر تلمزده: هم - دخی -
 ینه - کنه - وهم - ودخی - تاغی -
 تقی - یاکه - کبک حرفلردر .
 حروف شرط - شرط حرفلری - نحو اصطلاحه
 تلمزده: اگر - اگرده - کرچه - اگرچه .
 حروف استثنا - استثنا حرفی تلمزده: الا -
 مکر - اما .
 حروف تشبیه - تلمزده: کبک - شیکالی .
 هشم - طنکقاولف - بورون پلان سویلاشو .
 حصیات المثانته - مثانته تاشلاری .
 حفقان - یوراک سیکرو - برعلندر .
 حرکت - یورو - قیلمداو - سینر قیلو .
 حرکت - کسب - هنر - صنعت: حرکت
 اینتمک - کسب اینتمک .
 حرکتلانیتمک - معیشت قازغانقی - آقچه
 حاصل اینتمک - قازغانقی .
 حرمل - اوزرلک دبرلر بردوائی اولندر .
 حرمت - عزت - نعمت - حرمت اینتمک .
 حرمتلامک - اکرام اینتمک - ضیافت اینتمک -
 حرمتلی - عزتلی - حرمت کالایق - محترم -
 صاحب العزة .
 حرمتسز - مذموم - حرمت کالایقنی یوق .
 حس دیرلر - آدمکه بولغان قوتندر - حس
 ایکی تورلوبولادر حس ظاهری وحس
 باطنی دیرلر هر ایکسی بشار. قسه در:
 حواس خمسہ ظاهری: بصر - سمع -
 شم - ذوق - لمس در - دخی حواس خمسہ
 باطنی کذلک بش در: حس مشترک -
 خیال - وهم - حافظه - متصرفه در بولارننگ
 تفصیلی هر قایسی اوز ماده سننده کیلور .
 حساب - صانار - آلاچاق بیراچک - علم

حساب .

حساب - فكر - ظن - كمان .
 حساب اينتك - اويلامق - صاغشلامق .
 حساب چيل - ايجر حسابي .
 حسابلاشيق - آراداغى ايساب حسابنى
 بنورشمك .
 حسابلاب بليك .
 حسابلى - صانالغان - عددى معلوم .
 حسابسىز - نهايتسىز - بلا نهايه - غايت
 كوب - غير متناهى .
 حسابچان - ايسابلاوچان - بر تين اوچون
 جاني چقار .
 حسد - كوئچيلىك - حسد قيلمق .
 حسرت - قايقو - الم قلب - حسرت چيكمك -
 حسرت كورمك .
 حسرتلانمك - قايقورمق - الم چيكمك -
 قورو حسرت .
 حسك - نيمور نيكاناك آنالور براولندر .
 حسن عاربت: عاربت كوركاملك ديرلر
 يعنى اينتك كرشان بلان وكيوم سالوم
 بلان حاصل بولغان كوركاملك در فارسى
 تلنده حسن خداداد آننگ مقابليدر
 يعنى خداننگ عطاسى بولغوچى
 كوركاملك .
 حشمت - اولوغانى - بايلق .
 حشمتلو - اولوغ وباي آدم .
 حشيش - بچان - اولن - يافراقلار .
 حشيشه الاسرار - پنج اوتى - تيلبران اولنى .
 حشيشه الدينار - قولماق .
 حشيشه الملقه - قاشق اوتى .
 حشيشه السعال - اوڭى انا يافراغى .
 حصه - پاي - اولوش - سوم .
 حصير - چبطه - خواه قامشدان خواه

موچالادان .

حصير اوتى - چبطه ونمازلق صوغا تورغان
 برنوع قامشدر .
 حصيرلامق - چبطه لامق .
 حضرت - عزت وحرمت اوچون اسم لركا
 قوشولور بر كلمه در - اما كوب راك علم
 اهلنه - خطا شلارنده جناب معناسنده:
 حضرت عمر - احمد حضرت - فلان فلان
 حضرتلرينه - حتى بعض كهنه لر
 جنابنى هم علاوه قيتلار فلان فلان
 حضرت لرى ننگ جناب عاليلرينه .
 حضور - محضر - قارشى - قاش -
 حضور نكزغه كيلدم يعنى قارشنكزغه
 كيلدم .
 حضور - راحت - ونسلى - كيف - وكونكل
 آچومعناالارنده: حضورغه چقمق - حضور
 قيلمق - نفس ننگ كونكل بولا تورغان
 اشلر همه سى حضوردر .
 حضورلامق - تسلى تايبق - سويونمك -
 ذوقلانمق - لذت تايبق - جماعدان
 لذتلانمك - بيك قچوتقان يرني مونچده
 چابقاچ حضور حاصل بولور - حضور
 ايبداش .
 حضور تورمق - حضور تركلك اينمك يعنى
 راحت زهمتسىز ومخت سز .
 حفظ - صاقلامق - يادده نوتمق .
 حفظ قيلمق - كونكل كايكلامك - قرآن حفظ
 قيلمق تمام قرآننى كونكل كايكلامك .
 حق - اجر - چال - بها .
 حق - بها - اجره - استحقاق - بو نى حق
 تورا يعنى نى بها تورا - من ده بر تين
 حقنك يوق يعنى بر تين آلاچاغنك
 يوق - منم مخصوص كتابمنى باصدر ورغه

حکمت - سب - سر - عقل - قول صحیح .
 حکمة عملیه .
 حکمة آلهیه .
 حکمة طبیعیة - درخندر علم ماده بین قارا .
 حکیم - طبیب - اهل حکمت .
 حلال - حرام ننگ ضدی در - شرعاً استعمالی
 جایز بولوب عقاب و عذاب دان معافی -
 پاک معناسنده: فلان حلالی یعنی فلان
 خانونی حلال ایتمک یعنی عفو قیلیمق
 بجیل لامک .
 حلال زاده - اصلی نسبی پاک - جلالدن
 توغان یعنی حلال آنا آنادان .
 حلتیت - شیطان بوغی دیکان نرسه .
 حلتیت اوتی - بالدرغان .
 حلقه - آلتا - بوجورا - متصوفین لارننگ
 آلتا روشلی تزولوب اوتورولاری .
 حلوا - معلوم نرسه در - گلوا - نوعی کوبدر -
 قدرت حلواسی - ترنجبین - تحفیف
 قیلوب البه دیرلر .
 حلیب - حاضر صاوغان و حاضر ایچماکدن
 چققان سوت .
 حما - بیزکاک - حمیات - معروف آورودر .
 حماض - آچی قوزغالاق - قوزقولاغی -
 قوزغالاق صووندان معمول شراب کذلک
 حماض آتالور .
 همال - کراکس - یامشک - یامچی .
 همام - مونجه .
 هماچی - مونجه چی .
 حمل - یوک - قورصاق .
 حمل - سنهء شمسنه ننگ اولکی آیدر .
 هما - یا که قما بر معروف نیاتدر که حانونلار
 آننگ بلان طرناقلا رین بویارلار .
 منظل - ابوجاهل قار بوزی - تاش قابانی .

سننگ آصلا حقنک بوق - سوزنک بیک
 حق - حق سوزلی - الحق مر یعنی
 حق سوز آچی بولا - حق الله یعنی زکوة .
 حقکوی - حق سوزلی معناسنده .
 حق قوشی - یا که اسحاق قوشی در کبچلرده
 آغاچدان باش بلان توبان صالئوب
 حق حق دیب نچرور .
 حقه باز - کوز بووچی - کوز بوغوچی .
 حقی تورماس - یعنی بهاسی تورماس -
 ارزماس خدمت حقی تورماس دیرلر
 یعنی فایداسی خدمت مشقتی برادرینه
 تورماس که عبث کا خدمت ایتمک بولور .
 حقیقت - چن - راست - بوسوزننگ حقیقتی .
 حقوق الاسلام - حقوق العباد .
 حقلیق - سن آنا حقیق حقلا یعنی . . .
 حقارت - حقارت قیلیمق - اوروشیق -
 سوکک - آلفاظ قبچه لر بلان اوروشیق .
 حقلق اوزره - یعنی عادل - عدل - حقشناس .
 حقیقی دوستم - یعنی خیانت سز .
 حقه - قطی - قطبچی - قطر چی .
 حق تعالی - الله تعالی - خدای تعالی -
 تنکری تعالی .
 حقلق - درست لک - راستق .
 حکاک - مهر یازوچی - تاشقه نورلو
 یازولار کبسوچی .
 حکایت - قصه - تاریخ - اکیت - اوزون
 اکیت - حکایت .
 حکایت قیلیمق - حکایت سویلامک .
 حکم - حکم ایتمک یعنی بر خصوصده قانون
 ونظامنی اجرا ایتمک .
 حکومت ایاسی - حکمدار - حکمران -
 ناچدار یعنی پادشاه - سلطان .
 حکومت - هیئت - اداره .

معناسنده: سوت حیوانی یعنی سوت بلان تریه لنوچی حیوان - اولن حیوانی اولن بلان - ایت حیوانی ایت بلان تریه لنوچی - یورط حیوانی - قر حیوانی - صو حیوانی •
 حوت - سنه شمسینه ننگ ۲۱ نچی آبیندر - ناریح طبیعی ده یونس بالفی در •
 هیله - آلد او - هیله اینتک آلد امدق •
 حی عالم - حی العالم - بر دوائی اولندر - یز او طی هم آنالور فارسیده بیس بهار •
 منجره - بوغاز تو بونده بر قطیچق درکه ناوش چقار ورغه معین آلت در جفتایده بوغورداق نسیمه قیلنور •

حوادث - یانکا خبر - واقعات - مفرد اورنینه مستعمل •
 حوصله - ایچ - معده: طار خلقلی کشینی حوصله سی طار دیر لر • قوش ننگ بوکسه سی کذلک حوصله آنالور •
 حیات صوی - آب حیات دلبر محبوب •
 حمیت - غیرت - کوچیلک - حمیت سز ایرلر - غیرت سز ایرلر •
 حیران - تعجب - تحسین: حیران بواق - حیران اینتک •
 حیوان - انساندان غیر همه جان ایاسی - هی حیوان! آدم کایر نوع حقارت سوز درکه حیوانچده عقلنک و مغرفتنک یوق

(حرف الحاء)

خاتونسزلق - خاتون یوقلق - عزوبه •
 خاج - قاج - صلیب معناسنه •
 خادم - خدمچی - مالای - یالچی •
 خار - فارسیده تیکانک معناسینه بعض عبارتلرده مستعملدر •
 خارجه - بر مملکت خارجنده بولغان اشلر: امور خارجه - امور خارجه وزیری •
 خارق عادت - عادنده یوق نرسه •
 خارپشت - فارسیده کرپی معناسنده •
 خاص - مخصوص - فقط •
 حاصلانمق - خاص بولمق - قصد قیلمق - تخصیص قیلمق •
 حاصلانمق - خاص اینتک - تعیین قیلمق •
 خاصیت - خاص صفت: خاصیتلی فایدالی - خاصیتلی نبات و چچک •

خ - حرفی حساب جملده آلتی بوزکا اشارتدر •
 خانم کلی - خانم چچکی - ایری چچکی و ایری یافراغی بار بر نباتدر اورلوغی بعینه ماچی بورماغی ننگ اورلوغی •
 خاتون - قاتون - قادین - سیده - صاحبه - کدبانو کبک - نساء وزوجه معناسنده کوبرک مستعملدر - کوزال خاتون یا که کوزال عورت او طی بر نباتدر •
 خاتونلی - خاتونی بار - او یلانگان کشی - اینکی خاتونلی کشی •
 خاتونشا - محنت - خاتونلار طبیعتلی کمسنه •
 خاتونسز - طول یعنی ابتدا^۴ خاتونی یوق یا که بر زمان بولوب ده خاتونی اولمش یا که طلاق قیلنمش •

خاطر - کونکل - خاطر سز یعنی اونوتچاق -
 خاطر مه توشدی ایسمه توشدی خاطر م
 قالدی یعنی اوپکالادم - خاطر تابق -
 خاطرین رعایه قیلمق - خاطر قالدرمق
 کونکلی صندرمق - خاطرده تونمق -
 خاطر دن چقیمق یعنی اونوتمق - قالعان
 خاطر چققان جان .

خاقان - پادشاه - شهنشاده و پادشاهلار ننگ
 پادشاهی (اصلده هوهانگ) فغفور و حاقان
 چین کذلک چین پادشاهلارینه لقبدر .
 خالص - صافی کدورتسز - پاک: خالص
 آلتون - خالص آدم یعنی اخلاق
 مذمومه دن ذائنه بر نرسه قاتوشماغان
 آدم صافی کونکلی آدم دیمک .

خلوصانه - حصوصا یعنی خلوص قلبدن بلاریا .
 خاله - آنا بلان بر توغمه طوطا .
 خالتی - یار اتقوی - الله تعالی - خدای تعالی .
 خام - چی - پشماکان طعامده وچیمشده هم
 مستعملدر: خام آدم یعنی نادان
 و تجربه سز - چی تیری یعنی ایلاماکل
 تیری .

خان - کاروانسرای - رباط - خان تاتار
 پادشاهلاری ننگ عنوانی - چنکز خان -
 اوغوز خان - شعالی خان .

خانق الکلب - ات بوغان .
 خانق الذئب - بوری بوغان .
 خانق النمر - قیلان بوغان .
 خانقاه - متصوفین لار ننگ تکیه لری .

خانم - حالا خاتون عنوانی برینه خانم
 اینتولور: فاطمه خانم .

خانه - مطلقا یورط - عربچه بیت معنا سنه:
 خانه یا که کارخانه اش مقامی - صابون
 کارخانه سی - پیالا کارخانه سی - کاعز

کارخانه سی - ابدست خانه - حاجت
 خانه - طهارت خانه - غسل خانه - خانه
 لفظی بیگ کوب اورونده مستعملدر:
 ابدستخانه - طهارت آلا تورغان بولمه .
 اجزا خانه - دارو صانا تورغان خانه -
 مملکت اصطلاحنجه آپتیکا .

آش خانه - آش صاتوچی خانه سی یا که
 آش پشره تورغان ایو .

اصلاح خانه - یعنی اش دان چقوب
 یورکان آدم لرنی اصلاح قیلور .

باصه خانه - یا که طبع خانه - کتاب قرآن
 طبع قیلنور بر کارخانه در .

کتب خانه - کتاب خزینه سی .
 پوستلی خانه - منزل بمنزل بیبارله یعنی

خط و غیر - تفصیل حاجت توکل .
 تعلیم خانه - علم خانه - مکتب و مدرسه لر .

علاج خانه - آورو خانه - شفا خانه -
 آورو و خسته لر اورنی .

خلوت خانه - اولاق بولمه .
 درس خانه - درس بولمه سی .

دفتر خانه - محکمه لرده کوبدانکی
 کاعز لر خزینه سی .

رصد خانه - علم هیئت مدرسه سی .
 شراب خانه - می خانه - مملکت

اصطلاحنجه کاباک .
 عبادت خانه - معبد - مسجد - کلیسه .

قهوه خانه .
 گل خانه - گل تربیه قیلا تورغان یر .

مسافر خانه .
 منزل خانه .

خانه لفظی فارسی سوزی در اما نامزده
 هم غایت مستعمل لفظدر:

خانه آفت - فتنه یورطی دنیادان

کنايه در .
 خانه باد - جيل يورطى (قورصاقى) .
 خانه زر - آلتون خانه سى كه فلک
 شمسى کنايه .
 خانه زرین - آلتون خانه فلک
 بروج دان کنايه .
 خانه سپل ريز - نزاع قوبتار و چى يورط -
 باده و خمر دن کنايه .
 خانه ششدر - آلتنى ايشکلى يورط -
 دنيا دان کنايه يعنى جهات سه اعتبارى
 بلان شمال جنوب مشرق مغرب
 تحت قوق .
 خانه شير - سوت يورطى - ايجچا کدن
 کنايه .
 خانه غول - شورالى يورطى - دنيا در .
 خانه فردا - تانکداغى يورط - آخرت
 يورطى مراد .
 خانه فروش - يورط صانوجى -
 دنيا دان عزالت .
 خاور - اصداد دان در مشرق و مغرب خاور
 زمين ديرلر مغرب و مشرق معنا سنه .
 خاين - خيانتلى - ظالم - وفاسز .
 خبازى - بر نياتدر ايه کومه چى ياکه ماچى
 بورچاغى .
 خبر - سوز - بحتمل الصدى والکذب مکالمه -
 خبردار - متيقظ .
 خبردار بولمق - بليک .
 خبرلشمک - بر برينه خبر بيرشمک - بر
 برينى صوراشا نورمق .
 خبر ايتمک - اخمار - خبر آلمق (استخبار) -
 خبر بيرمک اخطار .
 خبر - محوده مبتداء غه مقابل کلمه در ياکه
 جمله در خبر مبتداء ديرلر .

ختم - بترو معنا سنده: قرآن ننگ باشندان
 تا آخرينه قدر تماما او قومغنى ختم ديرلر -
 بر ختم اونوز پاره هر پاره دورنار
 حزب دن بوز يکرمى حزب بولور .
 خدا - خدای - بولکمه فارسیده ايکى نورلو
 مستعملدر - برى مرکب صورتنده درکه
 خود آى ديگانندن فققدر واجب الوجود
 معنا سنده الله تعالى ننگ اسملرندن بر
 اسم در - خدای تعالى - الله تعالى -
 حق تعالى - ينه مفرددر صاحب و ايا
 معنا سنه .
 خدا فروشان - مراى و صورت او غريسى
 صوفيلاردان کنايه درکه طشلارندان
 مطلا و ايجلرندن معرا .
 خدایى - خدا راضى او چون قيلنمش نرسه .
 خدایى کشى - يعنى رياسز و حيله سز .
 خدایى - خلقى - بلا خدمت قرده اوسکان
 نرسه: صولى بعض يرلزده خدایى
 اوسه در ايمش .
 خدننگ - فارسيدر قاينون آغاچى معنا سنه:
 تير خدننگ - قاينون اوق .
 خديو - خندننگ کسره سى بلان مالک و پادشاه
 و افندى معنا سنده مالا مصر پادشاه سى ننگ
 عنوانيدر .
 خدمت - اش - عمل - لوازم .
 خدمتى - خدمتکار - خدمت ايتوچى -
 خدمت ادا قيلغوچى .
 خراب - فارسيدر - ويران - تلف -
 چيمروک - بوزوق .
 خرابات - ياکه خراباتى - ميجانه و قاباتى
 ديگان مکاندر - و آنده متصل بولغوچى
 دغى خراباتى آتالور .
 خراطين - خراطين - بر نوع صوالچاندر -

یا که حیوان بیان قیلنسه خریطه نمک
مصغری خریطه بولور .

خزان - کوزکونی - خزان بللری کوزکی
جیللری که یافراقلارنی صارغایتور .

خزر - تورک قدیم طائفه لرندن حوزار -
یا که خزر دیکان طائفه قریمغه قدر
یرلرنی استیلا قیلوب بولغاریلار
منقرض بولمشلاردر - بجز خزر استرخان
دینگری .

خزنه - خزینه - خزانه - ایچنده مال حفظ
قیلنه تورغان محل .

خزینهچی - خزینه دار .

خسته - آورو - مریض ومرض: خسته
بولوق آوروق .

خسیس - مسک - نجیل - صاران .

خسیس لک - صارانلق .

خشخاش - مک - مک باشی خشخاش نخمی
مک اورلوقی .

خشم ایتمک - آچولانوق - غضب ایتمک .

خشم - دعوچی - دوشمن .

خصیه الثعلب - ساطریون - دوابی تاموردور .

خط - یازو - صزق - رسم خطوط: یعنی
نسخ - کوفی - ثلث - رقعہ - تعلیق .

خطوط هندسی - یعنی هندسه علمنه مخصوص
خطلار: خط مستقیم توغری صزق -

خط منحنی کا کوری صزق - خط متوازی
ینشه صزق - خطوط افقیه یعنی افقی

بولغوچی صزقلار - خطوط عمودی یعنی
عمودی بولغوچی صزقلار .

خطوه - آدم - مهندس لر حسابچه آدم
۳۲ بارماق آرشنمرغه مصادف بولور .

خنجاق - قنجاق - قیجاق ماده سن قارا .

خلاف - خلافلک - حقه خلاف - واقع کا

دواغه استعمالی بار کبک .

خراج - جزیه - ایمانا .

خربق - آقسرغاق - خربق ایبض -
خربق ابود .

خرج - صرف - مصرف: خرجمه آقچه یوق
خرجم کوب .

خرچلک - خرچلک آقچه - حاجت کا
تونارلق آقچه .

خردل - معروف بر اورلوق در کران اورننه
مستعمل: آق خردل - قارا خردل .

خردل دانه سی قدرکنه - یعنی جزء نرسه -
بیک آز نرسه .

خرده بین - کوزبلان کوروب بولمای تورغان
واق نرسه لرنی کورسانکوچی نوع پیالادر .

خرشف - بر نبات دوائی ننگ اسپدر .

خرقه - تعریفنه کوره لسانمزده بشمت دیمکدر .
خرلد امق - غرلد امق - خرخر یا که خرخر

بوغارده پیدا بولغان برناوشدر .

خرما - تمر - معلوم جیمش در - خرماننگ

دورت مرتبه سی باردر چچک وقتندان
ناکه اوسوب یتکوینجه: اول چچک

قویولوب خرما صورت باغلاغاچ طالع -
جیمشی کورنه باشلاغاچ بلج - خرما

طعمی بلنماس بورون بسر - کامل
پشوب ینکاج رطب آنالور .

خرنوب - قوزاقلی جیمش .

خریدار - مشتری - وآلچی .

خریطه - یرننگ بر معین قطعه سین یا که
بوتونلایین بیان قیلغوچی کا عذر هم

خریطه، عمومی وخریطه، خصوصیه
اسلمری بلان آنالور .

خریطه - مصغر اوقولسه - آغاچ - یا که

اورمان - یا که بر بنا - یا که آدم -

اولا - خوش خوش - سوزلاکانده
 منکلم ننگ سوزین جو بلب تورمق -
 خوش کورمک - معقول کورمک .
 خوشلامق - خوش کورمک .
 خوشلانمق - خوش حال بولمق - شادلانمق -
 کونکل خوشلانمق .
 خوشاماط :- (خوش آمد) خوشامادلی کشی
 یعنی طاریلکا توتوچان
 خوشاب - طعام دزان صونک کینرورار بر
 شربتندر - طویده بیرله نورغان
 شربت ننگ اصلی بودر .
 خوشهریم - ارچکلکی بولاماج - نوزسز .
 خوشنود - راضی - ممنون معنالارنده: خوشنود
 ایتمک - راضی قیلیمق .
 خولجان - کالغان ذیرلر بر ناموردور .
 خیار - قیار - خیارشنبیر .
 خیانت - ظلم - جور - جفا .
 خیانت ایتمک .
 خیره لنمک - قاماشیق: کوز قاماشیق .
 خیف - فارسجه نأسف و تحمیر کلمه سی در -
 دریع - قدیم لغتمزده غالطاق دیکان
 سوز مسوع ایدی خیف معناسین افاده .

خلاف - خلاف سوز .
 خلافک ایتمک .
 خلایق - مفرد مقامنده مستعمل .
 خلته - خلطه - قالطا - کسه - فابچوق .
 خلق - اهالی عالم - آدمیلر - خلق ایچنده
 خلق آراسنده بین الناس .
 خلیل - دوست .
 خمسین - سوم جیلی - آفریقه ده بولور
 زهر جیلندر .
 خوارزم - تورکمان حکومتی قدیم بای تختی
 اورکانج ایدی حالا هیوه .
 خواجه - ایا - صاحب - بای معناسنده:
 یورط خواجه سی - کبیت خواجه سی -
 باقچه خواجه سی .
 خور - مسخره - حقیر .
 خورلامق - حقارت قیلیمق مسخره قیلیمق -
 تحقیر و تذلیل ایتمک - هر نرمه نی
 اعتناسز و اعتبارسز خور تونمق - ابر
 خورلامق پوصدورور آش خورلامق
 قوصدورور .
 خورلانمق .
 خوش - بخشى معناسنده: خوش آدم -
 خوش ایسن - خوش کیلاسز - خدش

(حرف الدال)

داد - فریاد و فغان معناسنه و انتقام معناسنه -
 ودخی عدل و انصاف .
 دادکر - عادل .
 دار آغاچی - عیبلی و کناهللی کشینی آصا
 تورغان تاغان .

د - حرفی ایچد حسابچه دورت عددکا اشارتدر .
 داخل - عرب در کر کوچی معناسینه داخل
 بولمق - کرمک .
 دایما - همیشه - علی الدوام - هر قاچان .
 دایم - همیشه - هر قاچان .

دار دنیا - دنیا یورطی .

ذارو - دوا - سبب - علاج - امل - ایم .

دار سلامت - اوجماح - جنت .

دارو خانه - علاج خانه .

داروایتیمک - علاج ایتمک - دوا قیلماق .

دار شفا - علاج خانه - شفا خانه .

دار شفقه - یتیم لارکا شفقه بر یورطدر .

دار قفل - یوروج .

دارچین - معروف حوش ایسانی دوابی بر

قابری در .

داری - باروت .

دادگر - عادل

داء ثعلب - ساچ - سقال وغیر نوکلر

قویولور داء ثعلب دیرلر - داء الحیه .

داستان - مثل - وحکایت معناسنه .

داش - ادات جمله سندندر یا که مطلقا

ادات مشارکه تعمیر قیلنور که فارسی دان

مأخوذدر کلمه ننگ آخربنه الحاق قیلنور

وبر خصوصده غیر بلان مشارکننی افاده

قبلور: یاقداش - آولداش - اسداش -

آداش - آنداش ننگ مخفی در -

سبقداش - ایبتاش - ت حرفی یا که

د حرفی بولسه ده جایز .

داغلامق - آط آیاغنه داغا صومق -

داغا کیرنمک - داغلامق آلدامق

معناسنه هم مستعملدر .

داغالاتیق .

داغالاشیق .

داغالاتیق .

داغا - جغتایده تافا یازولور - نعل - آط

داغاسی .

داغ - الم - هجران - داغ هجران .

دال - بوناق - شاخ - غصن .

دانا - عالم - معرفتلی .

دانشمند - عقللی - عالم .

دانه - فرد - حبه - بر دانه اوغلی وبر

دانه قزی - بر دانه یورچاق .

دانه لیمک - اورلوق باغلامق - عوامچه

توبصاغه اوتورمق .

دان اعلان - دانی چقدی: پارقر آلیق دان

بولسون .

دالدا - قدیمی سوزدر وجغتای ده فایدا

وشفا معناسنده استعمالی ایشتولکانی

بار ایدی .

دانلقلی - مشهور - آناقلی - اقوام واقرائی

آراسنده معروف .

دالا - صحرا - چول - دشت .

داول - بیک قوتلی جیل - بوران - اویورمه .

داو - دو - اولوغ - ضور - کبیر .

داول چچکی دیرلر - فارسجه بادانکیز بر

چچکدر که جیل سز کون یافراغین اووب

هواغه اوچورسانک بر آز جیل چغوب

کیمته ایمش نناکه کوشول صورغانده

جیل ضعیف بولسه بر آز صرغراچ جیل

پیدا بولا مجربدر .

داولکی برابیر .

دائره - توکاراک - دایره هندیه - نصف

نهار بلمک اوچون بر آلتدر .

دختر - فز - فارسی سوزیدر - موندان

تخریف ایتوب دعی دیرلر فاهشه لر

مقنده .

دخی - ینه - تاغی - هم - وهم .

دال - بوناق - وچبق معناسنه - طول او یوق

طابانی ننگ بر جزئی دخی دال آنالور .

دهده - ددی - آغا - آغای معناسنده .

در - ادات ربطدر - خبرکا کرور: زید

دری قدیم - زمانده فارسی نلی
یدی شعبه اوزره بولوب بری زبان
دری دیرلر ایدی برهان قاطعه
تفصیلی باردر .

دریا - دینکز - اولوغ صو - آننک علمی
دریا دیب قوبارلار غایت عالم دیمکدر .
دریغ - کلمه، تحسردر - قزغانچ و اوکنوج
معناسنده - آی های مقامنده اینولور
فارسی سوزیدر .

دسترخان - دستارخان - آش یاولق - سفره .
دستور - رخصت - اذن - اجازت - دستور
ببرمک رخصت اینمک - دخی نظام
وقاعده .

دستمال - فارسی در - بر آرتخریف قیلوب
تاستمال دیرلر - معناسی قول سورتنکوج
دیمکدر .

دسته - قسم - مقدار - اون دان عمارقدر :
بر دسته آلما - دیسته - دسته اصل
فارسی لغتی بولوب تونام معناسنده
مستعملدر .

دعا - الله دان صور او .
دعای - دعا قیلوچی - خیر خواه - دعا کوی .
دغدغه - تشویش واضطراب و طمّس زلف
معناسنه .

دعوا - محکمه لرده مخاصه - نزاع .
دعوالی - انانیتلی یعنی من دیب مافتنا بوچی .
دعوت - ضیافت .

دعوتچی - یعنی اوندا اوچی .
دعی - دال ننک ضمه سی بلان فاحشه قزلار
معناسنده .

دفتر - حساب کتابی - کپیٹ دفتری .
دفته - عرب چه غار - بر آغاچدر .
دفته - یافراغی خوش ایسلی آغاچ - غار -

عالم در .

دورت - اربع .

دورتچی .

دورتاز .

دورتلب .

دورتنک .

دورتلی .

دورت پوچماق .

درجه - مرتبه - منصب - جغرافیه ده طول
درجه سی - عرض درجه سی - میزان
الحرارنده جلی لقی درجه سی - صالقونلق
درجه سی .

داردار - بر آغاچدر عرب شجرة البق -
فارا آغاچ - فاراغای آغاچی توکل مو .
درد - اراده - تلاو - استاو : درد بار
درمان یوق .

دردلنمک - رعبتلانمک .

دروو - حاضر - زلفم - شول ساعتده .

دردر قالتراقق .

درمان - علاج - دارو - تدبیر - چاره .

درمان - قوت - کوچ - قدرت .

درمانلی - قوتلی - کوچلی .

درمانسز - قوتسز - ضعیف .

درس - سبق : درس آلمق - درس او قومق -

درس بیرمک .

دروازه - قابقا .

درست - حق - واقعی - صحیح - چن -

توغرو - راست .

درستلامک - صحیح اینمک - وفاق اینمک .

در - فارسینده ایشک معناسنده در .

درهم - مثقال .

دری - اشک کا منسوب معناسنده در - لغت

دغه اورلوغی حب الغار - دغه چبه
 دیرلر - بافراغی دغه کا او حشار بر چبه در .
 دغلی - آغو آغاچی دیرلر بر نماند رایکی آرشون
 اوسار فایناتوب یورط ایچنده تورلو بر کا
 سیمولسه بورچانی بنرور .
 دقبغه - ساعت ننگ ۶۵ دان بری - بیک
 آرزماندان عبارت .
 دقبغه شناس - نچکه سرلرنی فهم ایتوچی .
 دکان - کیمت - سودا مقامی .
 دك - نك - چه - چاقلی - قدر - تمکلی -
 چبکلی - آدانداندر انتهاء غایه او چون
 عرب چه الی معناسنه مستعملدر مفعول له
 اعرابی بلان مستعمل .
 دکانچی - کیمتچی .
 دل - فارسیدر د ننگ کسره سی بلان کونکل
 وقلب .
 دلال - دیبچی - دلالت فیلعوچی .
 دلاویز - فارسی در - کونکل آچوچی محبوب
 ومرغوب نرسه معناسنه که محبوبلر مراد در .
 دلخواسته - فارسیدر کونکل تلاکان نرسه دیمک
 محبوبدن کنایه .
 دلخزن - عاشق مخزونندن کنایه .
 دماغ - عرب چه در می معناسنه - فارسی -
 مغز .
 دم - فارسیدر - صولو - ونفس - بیک آز
 وقتندن عبارت .
 دمبدم - هر وقت هر صولوده - دمام -
 دخی بو معناده .
 دلبر - کونکل آلفوچی - کونکل تارنقوچی
 یعنی محبوبلردن کنایه در .
 داخس - بر آورو در بارماق ششار حصوه اطرناق
 یانندان - جلان قاراغی بولسه کیراک .
 دلپذیر - فارسیدر کونکل تلاکان و کونکل

قبول ایتار نرسه .
 دان - دن - دین آدانداندر لار : - عن -
 من معنالارنده .
 دفعه - کيسا کتون - قتلادن - ایسکار ماسدن .
 دنره - فارسیدر عربیسی طنبور - دومبرا
 موندان محرف سوزدر .
 دنکچه چلامق - دنکچه چلاب توتورمق .
 دنیا ایمانی - آنچه دیمکدن کنایه در .
 دنکدامک - دنکدامق - انواع اصواندان .
 دده - دده - ددی - کتابلارده آنا بلان
 بر توعمه قونداش - لکن لغتمزده مطلقا
 آغای دیبسی اورونده .
 دمعه - کوز آورو در که کوزدن باش آغار .
 دنیا - عالم - جهان .
 دنیاوی - دنیاغه منسوب نرسه - دنیا نرسه سی .
 دنیاقت - دنیاقتی ناچار .
 دنی - فارسی در حسیس وزبون کهنه .
 دوپه لامک - قینامق .
 دوچار - فارسی در ایکی دورت معناسنده
 ایکی کشی ننگ ناکهان او چراشاقندان
 عبارتدر اما اصطلاحمزده بر نرسه کامبتلا
 بولمق ده مستعملدر : یامان خاتونغه
 دوچار بولدی .
 دور - زمانه - احوالات .
 دن - دان - دین - ادات جمله سندندر
 عربده - من - وعن معنالارینه .
 دوغا .
 دوخا بلان بیچان چایا - یعنی بر او بر سوزنی
 ایکنچی سی ایکنچی سوزنی سویلاسه
 کنایه قیلنه در .
 دوی الاذن - قولاق شاولاو .
 دوار - دخی عرب چه بر آورو اسپدر که
 لغتمزچه باش ایلانو .

- دوئنگیما - طونگقیما - قالقوب و بیوک بولوب
 تورغان نرسه دخی بولد اغی تیکز سزلیک لر .
 دوئنگی دانگقی - اتباع الفاظ اندر که اصلده
 اصواتدان بولمق جهنندن تیکز سز بولده
 آریا تاوشلانوب بارماقندان کنایه در .
 دورسورمک - دنباده جضورلق بلان ترکلیک
 ایتمک .
 دوشنبه - جمعه دان صونک اوچنچی کون ننگ
 اسمیدر عرب چه ائنین .
 دولت - بایلق - مملکت - اقبال و سعادت
 ادبار و نحوست مقابلیدر .
 دولت قوشی - همای قوشی - مطلق بخت
 معناسنده .
 دولتی کشی - بای و مالدار کشی .
 دیو دولت - فارسیدر - اوز دولتنه اوزی
 دوشمان بولغان کشینی ایتور لر یعنی
 دولت ننگ قدرین بلمایچه تافی واسراف
 ایتوب بتورگان آدم .
 دیربیا - تریبه دن معرف: اسباب - ماده -
 آش دیر بیاسی یعنی آشفه لازم بولغان
 نرسه لر .
 دیر بیلامق - دیر بیاسین بتکروب اشلامک .
 دوربین - ناظوره - یراقدان کورسانور
 بر آلتدر .
 دورت - چهار - اربعه - دورت کتاب -
 دورت مذهب - جغتایده تورت یازلور .
 دورت کوز - کوزلوک کبان آدمدن کنایه در .
 دورت آنا - امهات سفلی یعنی عناصر
 اربعه دن عبارتدر که: صو - هوا - توفراق -
 او طدر .
 دورت دفتر - یعنی دورت کتاب که: قرآن -
 انجیل - زبور - تورات در .
 دورت اخلاط - اخلاط اربعه یعنی: بلغم -
- دم - صفرا - سودا .
 دورت فصل - وفصول اربعه یعنی: یاز -
 کوز - قش - جای .
 دورت یاق - دورت طرف: شمال - جنوب -
 مشرق - مغرب .
 دورنار - هر بر احدکا دورت .
 دورتچی - رابع - چهارم .
 دورنلیک - دورت تین الک - صوملق .
 دورنلی - دیرت دانه .
 دورنلامک - دورت ایتمک .
 دوزخ - فارسیدر - تموغ - جهنم - وعذاب .
 دوزخلق - تموغلق - جهنملک .
 دوست - احباب - آشنا - دوست اصلده
 دوپوست - یگ جان ایدی ایکی تن
 بر جان دیکمکن عبارتدر .
 دوستاق - آشنالق - محبت .
 دوستکان - توستاغان ماده سین قارا .
 دوستلاشمق - دوستلق پیدا قیلمق -
 دوست بولوشمق .
 دوشمان - عدو .
 دوشمانلق - عداوه .
 دوشمانلانوشمق - بر برینه دوشمان
 بولوشمق .
 دومرا - یا که دومبرا - عرب چه و فارسی چه
 طنبور یا که تمبور معروف بر سازدر .
 دوکی - ارز - برنج .
 دونمک - ایلانوب قایتیق - سوزدان
 دونمک - ایلانمک .
 دوندرمک - یوز دوندرمک - اعراض
 ایتمک .
 دونگفر - خنزیر - هی دونگفر - حقارت .
 دوه - توه - معروف هیواندر - دوه جونی .
 دهن - مای .

دینکز •	دیانت - دین - تقوالق - پرهیزکارلق •
دینکز صوغانی - بصل عصل •	دیدار - فارسیدر - کورش وکورش
دیوار - ایوننک دورت دیواری - مسجد	معنالارنده •
دیواری •	دیانتلی - منقی - توفیقلی •
دیوان - کنفی دیب معروف: دیوان خانه -	دیسته - اون دانه - بر دیسته آلهما - فارسبچه
پادشاه سرای •	دسته دن معرفدر •
دیوانه - احمق - جولار - نینتاک •	دیلبوکا - دورت قولاج بر باودرکه آطنی
دیو - پری • • •	آننک بلان یوروتورلر •
دییمک - ایتمک - آنامق - نسیمه قیلیمق -	دین - ملت - مذهب •
سورلامک •	دین صانوقی - دین اوغریسی - صوفی
دییمک توکل - اینورکا حال یوق یعنی	بارد - لغتمزده آق کلاپوش - منصور •
تعریفدن عاجز •	دین بوزغوقی - اول معناده •
دیگما - دیگما - یا که دیگه دیگه دیگه - لسانمزده	دیندار - دیانتلی - دین توتوقی •
قازنی بیله چاقرالار •	دینکز - بحر - دریا - قارا دینکز - آق

(حرف الذال)

ذغیره - رزق - کوب حلق اوچون	ذ - حرفی ایچن حسابنده یدی بوزکا برابردر •
حاضرلنمش آرق •	ذات - شخص - نفس - غین - صاحب
ذمه - اوست - جیلکا - ذمه کا لازم نرسه •	معناسنه: ذات شریفی •
ذراعت - زراعت ماده سین قارا •	ذات جنب • { آورو
ذوالحجه - سنه قمریه ننگ آقتوق آیدر •	ذات ربه • { اسلمری
ذوق - تلذذ - ذوق ایتمک کیفی صفا	ذاتلی - معرفتلی - تربیهلی •
سورمک •	ذاتسز - معرفتی یوق تربیه کورماکان
ذوقلانمق - رغبت ایتمک - حضورلانمق •	کش موطاوکا •
ذوالقعد - سنه قمریه ننگ انچی آیدر •	ذاتی - جسمانی - معنوی ننگ مقابلی •
ذکر - آلت - لا یقال •	ذکر - ایس ده توتو - ایس کا توشرو •
ذکر ششو - ورم قضیب •	ذکر قیلیمق •

(حرف الراء)

- ر - حرفی حساب جمله ایکن یوزگا یورور .
 راتیج - ناراط صاغزی - ناراط چایری طبدیه
 مستعملدر .
 راز - سر - یاشرون سر - ایج سری -
 ما فی الضمیر - محرم راز سرداش -
 آشنای قریب .
 راسن - آندز دیرلر بر اولندر کلزار
 و جمنز ارده قارا .
 راست - درست - حق - چن - نوغری -
 مستقیم - صحیح: راست کیلمک -
 اوچرامق - تصادق قیلیمق .
 راسته تونمق - اشانمق - تصدیق قیلیمق .
 راستلامق - راسته تونمق .
 راستلق - نوغریلق - حقیق: راستلق
 کوزنی تورته .
 راحت - طایح - حضور - ایرکون: راحت
 تورمق - بیکراحت برده طایح سزاینگان
 کشی یوق - استراحت قیلیمق - یال
 ایتمک .
 راحتلامک - حضور تابعی .
 رازبانہ - رازبانج - بر معروف دار و اولنی در
 برهان قاطع ده مذکوردرکه آدم علیه
 السلام دان روایت اوزره قویاش حمل
 برجنه نحو یلی کونندن سرطان آینه قدر
 هرکون بردهم رازباننی برابر ایلچاوده
 شکر بلان سفوف یاصاب تناول قیلسه لار
 هر تورلو مرض و علتدن امین بولورلار .
 رازبانہ، ماقی .
 راضی - ممنون: راضی بولمق - قناع
 قیامق - تحمیل بولمق .
- راضیلق - رضا - رضاشوق - بر برندن
 راضی بولوشوق .
 راق - راک - ادان تفضیل لردرکه اسم
 صفت ننگ آحرینه الحاق قیلنورلار .
 راوند - روند - معروف دوا در قطايدان
 کیلور .
 رای - هندستان پادشاهلارینه علمدر .
 ربانی - رب قه منسوب .
 ربون - فارسیدر - خدمتچی کا خدمت دن
 مقدم بیرلکان اجره در مملکت اصطلاحچه
 دادانکه .
 ربع - ربع مجیب ناقناس - آلت ارتفاع .
 ربیع الاول - سنه قمریه ننگ ۳مچی آیدر .
 ربیع الاخر - سنه قمریه ننگ ۴مچی آیدر .
 رجه - نیلبران اونی .
 رحمت - مغفرت: الله رحمت اینسون یعنی
 الله آنی مغفرت قیلسون - شکر - سنکا
 رحمت یعنی شکر .
 رحمتلی - رحمتک - مرهوم .
 رحیم آیت - مرهبا .
 رحیم سز - شفقت سز .
 رخام - برنوع قاطی طاشدر فی الواقع مره
 طاشیدر .
 رخصت - اذن - جایز - منع بوق معنا سینه .
 رخصت ایتمک - اذن بیرمک - جایز کورمک .
 رخ - باباقاق - فارسیدر - رخارنک - وصفنده
 سانی برعزل نظم ایدی کم .
 رزق - آرزق - آش - آشاملق - رزقلانمق -
 ناماق تویدروب تورمق .
 رستاق - قزیه - قصبه - اول - بازارلی

آول - فارسیدر .

رسم - صورت - مکہ رسمی - استاذ اول
رسمی - مسجد رسمی .

رسم خط - قواعد کتابت بیاننده .

رسم - عادت - نظام: رسم اینمک - ترسیم
اینمک - مساعہ قیلمق - بر بناننک
یاکہ شهرننک رسمن آلمق ونقش
توشرمک .

رشدبہ مدرسہ سی - یعنی ۳ نجی درجہ
مکتبی - گیمنازیہ .

رشہ - جای کونارده بولور تومان کبک نرسہ در .
رعایہ قیلمق - شفقت - و مرحمت .

رشتہ - بخارده بر آوردر آیاقہ چقار - ایت
بلان نیری آراسندہ بولور .

رعنا - زبفا - گل رعنا - کوزال .

رغبت - ذوق - حضور .

رغبت اینمک - قزقمق - ذوقلانمک - ذوق
اینمک - علم کا رغبتی بار .

رکوع - نمازننک بر رکنی در .

رکعت - برجژی .

رمضان - سنہ قمر بہ ننک ۹ نجی آیدر -
روزہ آبی .

رئیس - باشلق .

روح - جان معناسنہ و کذلک نفس ناطقہ
معناسینہ ودخی جبرائل علیہ السلام .

روح - مملکنمزچہ اسپرت: روح نشادر -
روح اروش .

روز جزا - قیامت کونی .

روزگار - جیل - زمانہ - زمانہ بی قرار .

روزہ - صوم - تحریف قیلوب اورازادیرلر .
رنج - رنجو - مشقت - محنت - آورو .

رنجیمک - نارضا بولمق - اوروشمق - الم
قلب چیکمک .

رنجیمک - خفلامق - جفلامق - جفا قیلمق .
رنجشمک - بربری آراسندہ نارضالق بلان
بیزوشمک .

رنجو - الم قلب - نارضالق .

روا - فارسیدر جایز معناسندہ تلمزده ہم
مستعملدر ولایق و درست معناسندہ
ومعقول معناسندہ .

روایت - حکایت - قصہ .

روش - اصل فارسچہ سوزدر: طرز وقاعدہ
وسیرت معناسندہ در وهم تلمزده کذلک
اوشبو معنالارده مستعملدر: نی روشلی -

اوشبوروشلی - نی روشچہ - اوشبوروشچہ .
روش سز .

ربحان - خوش ایسلی چچک - ربحان
بری - ربحان الملک .

رعای - عربچہ سوزدر - بورون قانلو
معناسندہ .

رعشہ - قالتراوق دبرلر بر آوردر .

رمد - یعنی کوز آوری - مطلقا .

ریاح المعده - معده ده جیل پیدا بولور بر
آوردر .

رصد - اجسام سماویہ دن بر نرسہنی قاراب
نوروب تجربہ قیلو .

راصد - کوک حکمت لرین تجربہ قیلفوچی .
رصد خانہ - یا کہ رصد مدرسہ سی - یا کہ

تجربہ مدرسہ سی دیمک ممکن - علم
هیئت مدرسہ سی جمیع آلنلری بلان .

رستانی - بازارلی آول - مجمع ناس .

روشنق - ضیا - یاقنیلق .

روشن - یاقنی - ضیالی - نورلی معناسینہ .
روشنلامق - روشن اینمک - یاقنورنمق .

روان - آقوچی - سریع السیر - ونیز
بورکوچی معناسندہ تیز و درحال معناسینہ

وروح معناسینه هم کیله در ابوعلی سینا
ایتدی اکر روان اطلاق قیلنسه مراد
نس ناطقه بولور واکر جان اطلاق
قیلنسه مراد روح حیوانیدر - بو خصوصه
حکما مذهبی کوبدر .

روزه توتوق - صوم قیلمق - ایمانا واحتسابا
نانکدان قویاش بایوغونجه آشامای
توروق - آشاو ایچودن منعلائمک .
روس .
روس - روسیه .

(حرف الزاء)

ز - جرفی حساب جمله یدی کا
حسابیدر .
زاج - عربی کوفراض .
زاج مایی - حامض کبریت آنالور .
زاده - ولد - اولاد - آدم زاده آدم اولادی:
شاهزاده پادشاه اوغلی - بیک زاده بیک
اوغلی - حلال زاده - حرام زاده .
زاد - اصلده فارسیدر - ولد - وبالاونسل
وذریه معنلارینه در .
زاده - هم اول معناده در - حلال زاده -
حرام زاده دیرلر حلالدان توغان
و حرامدان توغان معناسنده .
زراهه - آفریقده بولور بر حیواندر که صفتی
غیر حیوانلارغه بالکلیه مغایر آلدی آباغی
بیک اوزون آرت آباغی قصه .
زراوند - بر دوابی طامردر طبعده مستعمل
ومعروف نرسه در ایکی تورلو
بولور .
زرده - بر معروف اولندر که یاز باشنده چقار
آشقه استعمال قیلورلار .
زره - جزافا - نو بر کلمه در که کوب
اورونلارده مستعملدر: بلاملاحظه - بلا
سبب - بلاجهه - بلامناسبه دیکان کبک

اورونلارده ایتولور .
زار - سار - اصلده فارسیدر - ادات
جمله سندن تلمزده هم مستعملدر مثلا:
قاپونسار کلزار شیکلی .
زار لفظی - نبات جنسندن بولغان نرسه
اسمی ننگ آخرینه الحاق قیلنوب منبت
واوساچک بر معناسین افاده قیلادر یا که
کوبلک معناسین افاده قیلادر مثلا:
قاپونسار وکلزار دیب قاپون کوب
اوسکن یرکا ایتولور - اوشبوزار لفظی
بر ابرینه تانار تلمزده لقی یا که لک دیکان
ادانلاره مستعملدر مثلا: فارسیده کلزار
دیکان سوزنی تلمزکا چچیک لک دیب
ترجمه قیلمق کبراک نناکه اولنلک -
چمنلک قارمالق اوصافلق - قوافلق -
جیلا کلک وغیرلر نناکه مثلا: کلزار -
چمنزار - مرعزار - لاله زار .
زار - فارسیدر - شکایت - نارضالق -
ناملایم واقعه: حقیر وذلایل - وتضرع
ونیاز معناسینه .
زارلانمق - شکایت قیلمق .
زاغ - قارغه .
زاول - یا که زابل سیستان ولایتی ننگ اسمیدر

قار آراسند بولور نچكه كنه آق وقار باشلى
قورنذر صوغه صالحاچ صونى غايت صالحون
وهم غايت لذتلى اينار اول صوغه آب
زالال ديرلر .

زلزله - ير تتر او .

زلف - محبوبلر ساچندن كنبه زلفى سپاه
قارا ساچ .

زمان - وقت - چاق - عصر .

زمان - حكما قاشنده مقدار حر كه فلك
اعظم دان عبارتدر .

زكام - طماو - نزله .

زلف عروس - تورلو چچكللى بر معطر نباتدر .
زمره - بولوك - طائفه: ايندكولر زمرهسى -
يامانلار زمرهسى .

زهر بر - غايت صووق معنا سينه در - عربده
آى وقمر معنا سينه هم مستعمل:

لا يرون فيها شمس ولا زهر برا .

زنبيل - جوكانن ياكه طال چيقتندان معمول
بر طرفدر .

زنجفر - قزل صر - اصلده كونه صوى بلان
كوكرت دن مركب معدندر .

زنجبيل لامق - زنجبيل بلان بيلامك .

زنجبيل - بر طاموردر هندستاندان كيلور
وهم قطايدان كيلور .

زنجبيل مرباسى - زنجبيل دن قاينانوب
ياصاغان اعلا مربا هم دارودر .

زنجبيل شامى - آندز طامورى در زنجبيل
شامى ديرلر .

زنجبيل - نيموردن ياكه غير معدندن معمول
نرسه در تحريف قيلوب چلبير ديرلر .

زب - بر اداندر تقويه صفت او چون اسم
صفت قه قوشولا .

زب زنگار - غايت زنگار - آچق زنگار .

زابليستان ياكه زاويلستان ديرلر ايدى
لغت زاوى فرس قديم لغتندن بر شعبه
اسميدر قديم زبان زاوى ديرلر ايدى
حالا مهجوردر .

زاهد - اهل الله - پرهيزكار - تقوا - عابد .
زاهدلك - تقوالق .

زاهد خشك - قورى صوفى - صالحون
صوفى - زمانه اصطلاحنجه آق كلاپوش .

زبرجد - معروف قيمتلى ناشدر .
زبر - فارسيدر اوست معنا سينه - زير

وزبر كيتوردى يعنى آستون اوست كا
كيتوردى .

زبون - فنا - ناچار - پس - دنى -
ودخى بى چاره وكرفتار معنا سينه هم
مستعملدر .

زبونلك - پسلك - ادنىلك .

زبون بولمق .

زحمت - چيتونلك - مشقت: زحمت چيكمك -
زحمت نارتمق - قيون اش كا دوچار

بولمق: زحمت - آورو - نيرزدمى -
بيزكاك زحمتى .

زراعت - ايگون ايگو .

زكاة - زكوة .

زعفران - معروف صارى بويادور - زعفران
بار ايوكا جلان چيان كرمائى ايمش .

زخير - ايچ كيتو - عادتى ايچ كيتودن باشقه در
فقط بر تورلو لايلاغنه كيلور .

زكاوة - زيراكلك - زكى .

زردك - كيشر .

زرنب - دخى بر اولندر .

زالال - عربده وهم فارسيدده مستعملدر:
عربده صائى وغبارسز معنا سينه - اما

فارسيدده زالال ديكان بر قورت در طاوولارده

زندان - حبس خانه .	زهر - آغو - معناسنده عرب ده سم دیرلر .
زنکار - توسلردن بر مخصوص توسدر -	زهر تیرمک - زهرلامک .
فارسیدان ماخوذر .	زیبق - کونه صوی - سیماب فارسچه .
زنهار - فارسی ده کوب معناسی باردر -	زوال شمس - یا که فیء زوال .
اما لغته زده غایت التماس و اوتنو معناسین	زوقا - دار و اولن لری جمله سندن بر اولندر .
افاده اوچون مستعملدر - زنهار بیر	زهر - آغو - مشیاق - سم - آچی .
دیرلر - زنهار اصلده امان طلب	زهرلامک - آغو بیرمک - زهرلب اونرمک .
قیلمق معناسین افاده قبلور .	زهرلنمک - زهر آشامق .
زنهارلامق - یعنی زنهار لفظی بلان اوتونمک .	زهره - اصلده اوت معناسنده در اما لغتمزده
زوج - ایر .	جرأت و بهادر لقدان کنایه در و اوصال
زوجه - خاتون .	معناسنده در: زهر کشی و زهره لی کشی
زوال - زایل بولمق - کیتمک - ناقص	دیرلر .
بولمق - تنزلده بولمق .	زیان - ضرر - فایده سز .
زور - اولوغ - داو - کبیر - ضرر - هم	زیانلی - بوزوق .
لغتمدر: اصلده فارسی سوزی در فارسی	زیارت .
تلنده قوت و کوچ معناسنده در .	زیارت قیلمق .
زورایمق - اولوغ بولمق - اوسمک .	زیتون .
زورلامق - اولوغلامق .	زیتون مایی .
زوراط - ضرراط - صابان آشلقنی اوروب	زیرا - فارسی دان مأخوذ سوز در ادات تعلیل
مخصوص کیفیتچه اویوب قویولموش	جمله سندن در لغتمزده هم بو معناده
کولته لردر: آرپا زوراطی - بوغدای	مستعملدر: چونکه - آننک اوچون -
زوراطی .	لانه معناسینه .
زورنا - سرنا - اویون قورالی .	زیفا - کوزال - مانور .
زیانداش - عرب چه صرع آتالور .	زیفا بویلی - کورکام بویلی .
زیانداشلی .	زیراک - اونگون عقللی .

(حرف الزاء الفارسی)

ژ - حرفی لسانه زده یوقدر مکر اجنبی	ژولاب .
کلمه لرده: پوزار - ژورنال - وغیر .	ژوولدامق .
ژنه کومبه سی .	ژارکوی .
ژوان .	

(حرف السین)

آشامق - فاقدم فاقدم آچلدی تنگه لری ساچلدی .	س - حرفی حساب جملده آلتمش قه حسابدر .
ساچلدی رمق - ساچلمش (یتمک - ساچمک . ساچو - چاچو - چچو - نشر بندر: اورلوق ساچو - آروش چاچو - صابان آشلق چاچوی - ساچو وقتی - چاچو اوستی . ساچ باش - چاچ باش - چچ باش - اتباع الفاظداندر - پراکنده و پیریشان: منم - کتابلار همه سی چچ باش یانا - نوکوم چاچوم - نوکو ساچو	سائل - صور اوچی - صدقه چی - خیرچی - تلاچی . ساچ . ساچ - چاچ - چچ - نوک - باش نوکی - عرب چه شعر الرأس - ایرلر ساچی - خاتونلار ساچی - ساعت ساچی - قارا ساچ - قونگفورت ساچ - صاری ساچ . ساچ اورکوچ - چچ اورکوچ - نساطافه سی ساچلارین اورورلر ناصادره . چچ اورکوچ دیرلر ایت آراسنده جیلکا سنکری . ساچ کیناروچی - سرتراش .
ساچاق - چاچاق - یاولق و آش یاولق کبک نرسه لر ننگ چیتینه توتقان پراکنده هاشیه در: یاولق ساچاغی یعنی یاولق قراپی - جیلدی چاچاغی - اوقاچاچاق - مانکلای ساچاغی یعنی قدیمراک قزلار مانکلایلارینه اوقاچاچاق بیلیلر ایدی . ساچاقلی - چاچاقلی - چاچاقلی یاولق . ساچک - چاچک - چچک - ربمان - گل - ورد: ساچک آتمق - ساچک توکومک - ساچک - جغتایده چچک - وعند البعض چچکه .	ساچ کیناروچی - سرتراش . ساچلی - ساچی بار: قارا ساچلی - قونگفورت ساچلی - صاری ساچلی - ساچلی بولدوز - قویرقلی بولدوز - اوزون ساچلی - بودره ساچلی . ساچمک - چاچمک - چچمک - صاچمک: آروش ساچمک - بوغدا ای ساچمک - پراکنده ایتمک - پیریشان ایتمک - تاراتمق - تارقاتمق - نشر ایتمک - آتجه ساچمک یعنی نثار قیلیمق - سوز ساچمک یعنی فاش ایتمک - ایدکولک ساچسانک ایدکولک اورورسن . ساچدرمک - ساچارکا امر ایتمک - یا که یاللامق .
ساچرامک - چاچرامک - چچرامک: صو ساچرامک - باچچرامی ساچرامک - قارا ساچرامک - ناچار قلم قارا ساچراتا - چیکمن کا بالچق ساچرادی - سیکرمک . ساچراتمک - صو ساچراتمک - بالچق ساچراتمک . ساچراشمک - برکا ساچرامک . ساچراتمک - ساچرامک مرادنی: ساچراب چقدی - سیکروب چقدی - ساچراب	ساچ کیناروچی - سرتراش . ساچلی - ساچی بار: قارا ساچلی - قونگفورت ساچلی - صاری ساچلی - ساچلی بولدوز - قویرقلی بولدوز - اوزون ساچلی - بودره ساچلی . ساچمک - چاچمک - چچمک - صاچمک: آروش ساچمک - بوغدا ای ساچمک - پراکنده ایتمک - پیریشان ایتمک - تاراتمق - تارقاتمق - نشر ایتمک - آتجه ساچمک یعنی نثار قیلیمق - سوز ساچمک یعنی فاش ایتمک - ایدکولک ساچسانک ایدکولک اورورسن . ساچدرمک - ساچارکا امر ایتمک - یا که یاللامق . ساچشمک - برکا ساچمک - یا که ساچارکا بولوشمق و یاردم ایتمک . ساچلمق - ساچلمش بولمق - رزق ساچلمق یعنی ساچلمش رزقنی باروب باروب

سازنده - ساز چالوچی - خواننده - جرچی:
سازنده و خواننده اوزی اویناب جرلای
تورغان کسنه .

ساعت - زمان - آن - هین .

ساعت - اصطلاحده آلتمش دقیقه وقتدان
عبارتدر دقیقه دیگانمز دخی آلتمش
ثانبه بولوب ۲۴ ساعتز بر کچه
وکوندوزدر: بش ساعت - اوج ساعت
یاریم - ایکی ساعتدن چیرک کیم -
اون ایکچی ساعت اون دقیقه .

ساعت - بر آلتدرکه آنتک بلان وقتنی
اولجارلر یعنی ساعت وقت ننگ مقدارین
بلدرر: قویون ساعتی - دیوار ساعتی -
قوم ساعتی - آلتون ساعت - کوش
ساعت - منبه ساعت - قویاش ساعتی -
ساعت بیتلکی - ساعت آخر زمان
معناسنده - ساعت آخر صولو - ساعت
صوقق .

ساعتلمه - وقت بلدروچی آلت .

ساعتچی - ساعت اوستاسی .

ساعتلاب - ساعت حسابی بلان: ساعتلاب
خدمت ایته .

ساعتلامک - ساعت مقداری بلان عمل
ایتمک .

ساعتلانمک - ساعتلی بولمق - ساعت آلمق .
ساعتلی - ساعتی بار کشی .

ساغر - شراب اچارلر بر صاوندر - پیاله
چرکه - قنح .

سال - فارسیدر - عربی ده سنه - لغتمزده
یل - جیل پیل .

سال نامه - سالنامه - کالندار - غره لک .

سام - اسم در نوح علیه السلام ننگ اوغلی .
سام جیلی - سوم جیلی .

توشدی - ساچراب کیتدی - ساچراب
اویاندی - قورقوب اویاندی .

ساچرامه - چاپرامه یعنی ساچراب کیتکرو-
عوام خاتونلار ننگ بالالارینه بددعالری .
ساحل - جار - یاقا - بوی - یار - چیت -
قرای .

ساحر - سحرچی - کوروچی - کاهن .
ساحره - سحرچی خاتون .

ساده - بوش - تکلف سز - عادتی یعنی
مزین توکل - اعلا توکل - ساده کشی
یعنی ریاسز کشی و تکلف سز کشی .

ساده - بیزا کسز و نقش سز - دخی آحمق
ونادان کسنه گاده ایبتولور ساده کشی
دیرلر - دخی ساده دل و صافی کونکللی
و حیانتسز معناسنده هم اطلاق بار -
مملکت اصطلاحنجه پراصتوی و پروجتک .

سار - زار ماده سین قارا .

سارت - صارت - ایراندان تورکستان غه
باروب تورغوچی قزل باش .

ساری - صاری - قدیم جغتای نلنده الی
معناسنده ایدی مثلا: الی مکه مکه
ساری دیب معنایبرله یعنی مکه کاچاقلی .

سار - یاکه زار - اذات قسمندن بولوب
کوبلک معناسین افاده قیلور فارسیدان
آلومشدر مثلا: ریکسار - شاخسار -
کوهسار - لغتمزده هم اوشبو معناده
مستعملدر مثلا: قایونسار - اوصاقسار -
قاراماسار .

ساز - اویون قورالی - قوبوز - کارهون -
اسکر بیکه - صبزغی - ششتار: ساز

چالمق - اوینامق - کلا هر بر موسیقه
آلتینه ساز اطلاق قیلنور .

سازی - اویونچی - کلرمونچی - اسکر بیکه چی .

- سانچمق - چانچمك - چنچمك - سانچمق -
 قادامق: اينه بلان سانچمك - سونكى
 بلان سانچمك - پچاق بلان سانچمك -
 سانچمك ننگ لفظندان مفهوم اوچلى
 نرسه بلان قادامك وقاداب كرتمك .
 سانچدرمك - سانچ ديب امر ايتمك - امر
 ايتوب سانچدرمك .
 سانچشمك - سانچكانده بولوشمق - سانچشمك
 آورنمق .
 سانچلمك - سانچلمش بولمق: زياده
 غيرزلانمك .
 سانچشمك - آورنمق - صزلامق .
 سانچو - سانچو آورو - سانچو اوچلى بر
 معروف نبات .
 سانچكى - چانچكى - چنچكى: ايكى جىلى
 ياكه اوچ جىلى كچكته تيمور سنكدر
 طهامنى آلوب آشارلار - قورت
 چانچكى سى بال قورلى ننگ چاغاتورغان
 اوغى .
 سانچكىلى - چانچكىلى: چانچكىلى چىق -
 چانچكىلى نيكاناك .
 سانچكىلامك - چانچكى بلان آلوب آشامق .
 سانچمك - سانچمق - چنچمك - سانچمك
 بلان مرادى .
 سانچو - چنچو - وجع جنب .
 سپاس - فارسيدر - حمد ثناوشكر معناسينه;
 سپاهى - اسپاى ماده سين قارامق .
 سپاهلامق - اسپايلامق .
 سبب - جب - هبل: هر نرسه كه آننگ بلان
 غيركاتوصل قيلنور - طريق - عله - يول -
 نى سببلى - نى عله بلان - نى بهانه بلان .
 سبچى - موصل - اولاشدرغوچى - سبچى
 بوماق .
- سبب ايتمك - سببن كورمك .
 سب - سوكو: سب قيلمق .
 سباب - سوكوچان - كوب سب قيلغوچى .
 سبزه - ياشللك - سبزاوات: نبات بقليله -
 خضر اوات .
 سبزاواتچى - بقال - سبزه صانوچى .
 سبت - شنبه .
 سبات - عربچه صووق بيزراك - صووق
 چير .
 سبمك - سبمكى قارا .
 سبرمك - اكنناس قيلمق - كنس ايتمك?
 سبركى بلان چوب چارنى اوچورمق -
 وتوزان توفراقنى ازاله ايتمك .
 سبرنمك - سبردرمك - سبروركا قوشمق -
 سبروركا ياللامق .
 سبرشمك - بركا سبرمك - سبروركا بولوشمق
 وياردملاشوب سبرمك .
 سبرلمك - سبرلمش بولمق .
 سبرنمك - اوزين اوزى سبرمك -
 اطرافلارين سبرمك .
 سبركالامك - هميشه سبره تورمق - كوب
 مرتبه سبرمك .
 سبركى - چاروب - سبره تورغان آلت:
 مونجه سبركىسى - اندر سبركىسى -
 ير سبركىسى - بعض لسانده طرما -
 بوروك سبركىسى .
 سبرندى - سبروب تاشلاغان چوب:
 مزبله - چوبلك .
 سبروچى - فراش - چاروب كش .
 سجاده - نمازاق - نماز جاي .
 سجده - يركا بوكولو - سجده قيلمق يركا
 يوز نوبان بوكومك - مانكلانى يركا
 تيكورمك - نابونمق - آله انخاذايتوب

سدد الاذن - قولاق طومالانو - بر علتدر .
 سد دطحال - طالاق باغلانو - طالاق سده لری
 یعنی طلاق ایچنده بولغان قان یوللاری
 باغلانو .
 سددالدماع - می باغلانو یعنی می ایچنده کی
 قان طاهارلاری باغلانو .
 سد دکلی - بویراک باغلانو - بویراکدا کی
 سده لر .
 سراب - اسی کونلرده یراقدان صو کبک
 یالتراب کورنور بر هوادر مسافرلر صو
 بار دیب کوب وقت آلدانالار ایمش .
 سراندیب - یاکه سرندیپ هندستانده
 مشهور جزیره در - طاوی هم سرندیپ
 طاوی دیب آنالادر مهبط آدم علیه
 السلام در آنده آدم علیه السلام ننگ
 آیاتی ازی ظاهر دیب هم روایت بار .
 سر - باش - فارسی در - سرانجام: باشقه
 کیلکان واقعات - سرگذشت .
 سرحد - چپک - نهایت - غایت .
 سر عسکر - عسکر باشلقی - سرخوش -
 سکران .
 سردار - سر عسکر و عسکر باشلقی معناسنده .
 سرکره - ضبطیه باشی .
 سر - سین ننگ آستی بلان - باشرون
 نرسه - سرباشرمک - سرنی فاش ایتمک .
 سرداش - محرم راز - همراز - بر آوزده .
 سرلاشمک - سر سوزلرنی سویلاشمک -
 وباشرون سوزلرنی سویلامک .
 سرخاوات - فارسیده سرخباد دیکان سوزدن
 معرفد رزل جیل دیکدر بر مرض اسپیدر .
 سرخاو - آورو - مرض - الم - درد .
 سرخاوامق - سرخامق - آورمق - مریض
 بولمق .

بر نرسه کاسجده قیامق - شکر سجده سی -
 عبادت سجده سی - تلاوت سجده سی .
 سجده - سجود - نماز ننگ بر رکنی در .
 سچوک - سوچوک - طاطلی - سچوکک -
 طاطلی لق - سچوک نل - طاطلی سوز .
 سچی - خمر - آراقی - هر بر ایسرتکچ .
 سختیان - ساختیان - ساختیان: کچه و برن
 تیرسندن معمول کوندر .
 سحر - کهانت - کور و چپک - سحر ایتمک .
 سحر کلام - بلیع و کلام فصیح کا هم سحر حلال
 اطلاق باردر هر بر کلمه سی بر سحر در
 دیرلر .
 سحرچی - کاهن - جادوچی .
 سحرلامک - کوز باغلامق - کهانت ایتمک .
 سحر - سحر آشاو .
 سخن - سوز - کلمه - فارسی چه سخن چین:
 سوز اوغری سی .
 سنده - باغلانش بیر - سده، طحالیه .
 سرای - سارای - صارای - آمار: سرای
 دولت - وسرای سرور - اوجه امدان
 کزایه - سرای شرور خرابات
 و بمخانه لردن عبارتدر .
 سبق - اوزمق و اوزوشمق معناسنده یعنی
 علم باینده اوزوشمق: سبق اوقومق -
 سبق بیکلامک - سبق اوکراتمک -
 سبق اوقوتمق .
 سبل - کوزده بر آورو درکه لغتمزده جار
 آنالور کوزین جار قابلا دی دیرلر -
 دخی قوش کرپک دیکان آوروغه هم
 او حشایدر .
 سدر - عرب چه بر آورو اسپیدر که بر اش کا
 حیران و متعیر بولوب باش ایلانوب
 کیتمک و حیران لغدن کوزلری طونمق .

ادوی دیرلر فارسجه کیلدارو هم آننک
اسمیدر .

سرخچه - فارسجه قزاق اسمیدر بالارغه
پیدا بولور - عربچه حصه آنالور .
سرقوت - سارقوت - صارقوت: قالدان طعام
براوننک آشاغاندان طعامی وعردیرلر .
سرنای - سورنای - زورنای: معروف
سازدرکه طبل بلان برکا چالارلار .

سرو - معروف بر آغاچ اسمیدر غایت زیفا
بویلو آغاچدر سروازاد آنالور سروازاد
دیب نسمیه سینه سبب بودرکه - مجنون
کوردی که بو آغاچنی براد بالطه بلان
کیسار - بوی بیک زبفاغه کوره لیلی کا
اوحشانتوب اول کشی کا آنچه بیروب
بو آغاچنی آزاد قیلدی .

سریش - صرش - فارسیده یابشدراتورغان
نرسه اسمی در چپلم وکراهمال وغیرلر .
سزا - جزا معناسینه فارسیده وهم مکافات
معناسینه در - بخش ده هم یاماندهده
مستعملدر .

سزاور - یا که سزاور - جزا ومکافات
مستحق وتیوشلی وهم مناسب وموافق .
سز - ضمیر مخاطبدر عربچه سی: انتم -
سز - سز - سز .

سز - حرف جر - بلا - بغیر - قولسز -
آچه سز - مال سز - توفیق سز .

سمت - ضعف - قوت سز - درمان سز - سمت
اندام - کوچ سز .

سستلک - ضعف لک - قوت سز لک .
سعادت - اید کولک - سعادت دارین .
سعادتلو - سعادتلو عبد الرفیق افندی -
دولتو وسعادتو .

سعی - اجتهاد - طرشاقی - اقدام - همت .

سفارت -

سرخاولانمق - سرخاو ایتمک .

سرخاولانمق - سرخاولی بولمق .

سرخوش - ایسرك - مکین: سرخوش
بولمق - ایسرمک .

سرکا - خل: خمر سرکاسی - ایکماک سرکاسی -
آق سرکا - قزل سرکا - فارسیده هم
سرکا آنالور عربچه خل دیرلر ادامدر -
دخی ده باش ده ساچ آراسنده پیدا بولور
بر آق نرسه در فی الواقع بت ننگ
ماده سی در .

سرکالامک - سرکابلان اصلاح قیلدی: باش
سرکالامک - باشده سرکا پیدا بولمق -
(سرکا لفظی قارا) .

سرکالانمک - سرکا کا اورلمک: صرا
سرکالانمک .

سرکنجبین - سکنجبین - بال بلان سرکادن
مرکب شرایدر .

سرگنی (اشیا ابرازی اوچون یابلان جمعیت
رسمیه) .

سرمایه - مایه - صوما: صاتو مایه سی -
صاتو سرمایه سی .

سرنامه - خط ومکتوب طشینیه یازغان یازودر
مملکت اصطلاحچه ادریس دیاسنی
اورونده استعمال قیلمالی - مثلا: مکتوب
فلان شهرده فلان غه - یا که بر قولده
سرنامه دیرلر خط باشنده عزتلو
وسعادتلو .

سرور - شادلق - سونج .

سرور - خواجه - سرور انبیا .

سرسام - عربچه در - بو بر آورو درکه
می ننگ بزده سی ششار .

سرخس - عربچه در آباغاولنی در ایچداکی
قورطلارنی چقارورغه بی نظیردر قوزغون

- سفارت - ایچی لک - ایچی بیارمکک .
 سفاقت - احمقاق - وجولارلک .
 سفر - یول - یورو - سیاحت - عزیمت .
 سفر ایتمک - یول یورمک - سیاحت قیامق -
 سفر چیکمک .
 سفره - آش یاولق - دسترخان - مائده .
 سقر - تهوغ - جهنم - سقر قطعه من السقر .
 سکز - هشت - ثمان - یدی ده بر سکز .
 سکزچی - یدی قالب سکزچی سی .
 سکزار - سکزار تین - سکرار صوم .
 سکزلک - سکز صوملق .
 سکزلی - مثنی - سکزلی شم یعنی بر
 قدافده سکز دانه .
 سکزلاب - آنده سکزلب کشی بار - نامعلوم
 ولا علی التعیین .
 سکزلامک - سکز ایتوب یاصامق - سکز
 مرتبه ایتمک .
 سکزارلب بومک - هرکم کاسکز دانه ایتوب
 بولمک .
 سطح - توبه - اوست - فوق .
 سعال - یوتال - یوتکرو .
 سعال یابس - قورو یوتال .
 سعال کلبی - بوما یوتال .
 سقط - آناسندان جانسز توغان یا که ناقص
 اعضا توغان بالا - یا که عوام اصطلاحه
 نوشورکان بالا .
 سقوط لهات - کچی تل نوشو .
 سقوط معده - ایچ نوشو .
 سکنه - دفعة هوش کیتوب یقلو .
 سکزدن بر - ثمن - سکز برده سکز = ۶۴ -
 سکز یوز - ثمانهائة .
 سکسان - ثمانون - هشتاد .
 سکسانچی .
 سکسانلی .
 سکسانلک .
 سکسانلاب .
 سکسانشار .
 سکی - عوام یورطلارنده بولادر بیوک بر -
 ایکی تورلو تزمه سکی - جان سکی دیرلر .
 سکی آستی - سکی قازناسی .
 سلام - سلام بیرمک - سلام آلمق - سلام
 ایتمک سلامغه بارمق .
 سلاملاشمک - بر برینه سلام بیرشمک .
 سلامت - صحت - عافیت - صاؤ - ایسان .
 سلامتلک - صحت - صاولق .
 سلامتلانمک - نریلمک: صحت تابمق -
 صحتلانمک .
 سلطان - پادشاه - امیر - حکومت دار .
 سلطنت - سلطانلق - پادشاهلق: سلطنت
 سورمک - سلطنت تخنی .
 سلکومک - سلوکمک: تحریک ایتمک - قول
 سلوکمک - یاولق سلوکمک - چیکمانلی
 سلوکمک .
 سلکوتمک - تحریک ایتمک - فالترانمق -
 قیلمانمق .
 سلکوشمک - برکالاشوب سلوکمک .
 سلکونمک - فالترامق - متحرک بولمق -
 قیلمدمق .
 سلکوندرمک - فالترانمق - قیلمدمق -
 تحریک ایتمک .
 سلکنچک - متحرک بولغان نرسه: سلکنچک
 آربا .
 سات - عربچه صلاحیت دیکان سوزدن
 محرفدر: صلاحیت - وجبداش لک -
 وقابلیت معناسنده .
 سلنلی - قابیلنلی - جبداش - زیراک .

سنکری - سنکری ایت - سنکری بافراق
یعنی باقا یا فراقی .
سنکرمک - مخاط قیلیق: بورون سنکرمک .
سنکرشمک - برکالاشوب بورون سنکرمک .
سنکرنیک - جامنی قولینہ آلفاج نوکورونہ
سنکرنہ .
سنکریک مانکفہ - بورون صوی .
سنکمک - کرمک - بانمق: صوبرکاسنکمک -
مامق قہ مای سنکمک - آش سنکمک
یعنی معدہ آہ ہضم قیلنمق -
کیومک نامکی ایسی سنکمک یعنی نفوذ
وخلول ایتمک .
سنکدرمک - بوتنوک ماین مامق قہ سنکدروب
آورتقان نش کا قویمق .
سنکوشمک - سنکمک بلان مرادنی .
سماوع فارسی دہ مطلقا گومبہ معناسینہ درکہ
پردہ اوسار .
سنبل - دوائی برنیاندر اوج تورلو بولور:
سنبل ہندی - سنبل جبلی - وسنبل
رومی دیرلر .
سنبل تر - محبوبلرنیک زلفی وسچی در
وزلفی نگار دیرلر .
سنک - سناک صابلی وبارماقلی بر آلت درکہ
ایکون خلقی صالام وپچان کوتارورلر
فارسبچہ دان ماخوذدر - شنہ آتالور .
سندرہ - سندورہ - سوندورہ: ایو ایچندہ
بر مقدار پرنی بیوک ایتوب ایکنچی
طبقہ منزندانہ یا صارلار .
سنکشدرمک - سنکدرمک کا مرادنی .
سنبوسہ - سہبوسہ فارسی درلسانمزندہ صومصہ .
سنجاب - تیون .
سنہ - یل - ۱۲ آی بریلدر - برسندہ در -
شمسیہ سنہ - قمریہ سنہ .

سات سز - قابلیت سز - غبی - فہم سز .
سلنلانمک - سلنلی بولمق - قابلیت کسب
ایتمک .
سکل - فارسی اشکل در - سکل آباق آت
دیرلر کہ طویاقلاری آت بولور .
سل - برمرضدرکہ لغتمزندہ سیل نسبیہ قیلنور
ابتدائی یونالدر نہایتی اوپکا چروب
هلاک بولور .
سلس البول - بول متصل کیلوب نورو -
سیدک ناچی ناچی کیلو .
سلاحشور - فارسیدر قورال قاتوشدروچی
یعنی غازی ومبارز وصوغوش قیلغوچی
معناسینہ: سلاحشورلق ایتمک - غزا
قیلمق - وجنگ قیلمک - صوغوشمق .
سلوکمک - سلوکومک: چیکماننی سلوکمک
توزانی توشسون .
سلوکدرمک .
سلوکوشمک .
سماع - طنکلامق - اویون طنکلامق .
سماعی - سماع کا منسوب .
سماعا - ایشتوب - سماعاکنہ ایتہ یعنی اول
کشی دن ایشتماکچی کنہ ایتہ .
سماق اوطی - دوائی براولندر .
سمیح - صبیح .
سمت - سمت قدم - سمت راس یعنی
آباق آستی باش اوستی - اوشبو
سمتارده یعنی اوشبو طرفلارده .
سمج - سماجہ - چرکین - قباحت .
سناہمکی - ایچ کینارور بر یافراقدر .
سن - سنین - ضمیر مخاطب مفرد - انت -
تو .
سنکر - نامور: قورونامور - غصبہ - سنکر
آوروی - غصبی المزاج .

- سؤال - صوراو - صوروغ: سؤال قيلمق -
 صورامق .
- سواد - تحرير - يازو: سواد ايتمك -
 تحرير قيلمق - قاراغه يازمق .
- سوادخان - اوقورغه يازارغه بلكوچى يعنى
 ذى فنون توكل .
- سودا - قابغو - فكر - صاعش .
- سوداوى - خيالى - سوداوى المزاج .
- سوت - لبن - حليب - شير: صيرسوتى -
 كچه سوتى - قوى سوتى - بيه سوتى -
 آنا سوتى - طانا سوتى - آنا سوتى بلان
 كرمان طانا سوتى بلان كرماس - آنا
 سوتى كيك حلال - سوت ايمزمك -
 سوت كيك آتى .
- سوتلى - سوتلى آش - سوتلى چومار .
- سوچى - خمر - آراقى - مى .
- سودا - صانو - صانو آلو - تجارت - بيع
 شرا: سودا قيلمق - سودا ايتمك -
 آلوش بيروش ايتمك .
- سوداكر - صانوچى .
- سورتمك - برنرسه ننگ اوستوندان توزان
 وجووش وبلچراق كيك نرسالرنى
 سورتوب آلمق - وازاله قيلمق: بيت
 سورتمك - ترزهنى سورتمك - كاوشنى
 سورت - بدن كاماى سورتمك - ديوارغه
 بويواسورتمك - اوسنال كالمق سورتمك -
 ياولق بلان بورون سورتمك .
- سنى - اهل السنة والجماعتدر - خارجى
 مقابليدر .
- سواد اعظم - اصلده اولوغ شهر ديمكدر -
 اما طريق اهل السنة والجماعة مراددر .
- سورتدرمك - سورتاركا امر ايتمك - التماس
 قيلمق - ياكه بالالمق .
- سورنوشمك - بر برينه ياردم ايتوب
 سورنمك بولوشقى .
- سورنولمك - سورنولمىش بولمق .
- سورنومك - تورنولمك - آبونمق -
 ادرنومق .
- سورنوندرمك .
- سورنكچ - سولكى - ناستمال - بويوا
 سورنكچ - پومالا .
- سورنكالامك - كوب مرتبه سورنمك .
- سورسومك - ايسلانمك يعنى يامان ايس
 بولمق - ايت بوزولمق .
- سورسومك - ايتنى وقتنده آشامىچه
 سورسوتدم .
- سورمك - قومق: ردتيلمق - طردقيلمق -
 سوق ايتمك - كتونى اولغه تاباسورمك -
 اوط بوتون اولنى سورروب چقىدى -
 عمر سورمك - سلطنت سورمك - صابان
 سورمك - صوقا صوقالامق - آشلق
 ساچمك - ايكون ايكمك - اما بوسوزننگ
 اصل وضعى صابان ديكان آلت بلان
 يرني يرتمق - وصوقالامق - صابان
 ماده سين قارا .
- سوردرمك - قودرمق - صابان سوردرمك .
- سوروشمك - بركا سورمك .
- سورولمك - مردود بولمق - مطرد بولمق -
 مقهور بولمق .
- سورگوج - صورغوج .
- سورمه - سرمه عربچه برم معروف كحلدر -
 سورمه تارتمق - كوز سورمه سى -
 تش سورمه سى - سورمه تاشى ائمد - توتبا .
- سورمه لنمك - كوزلر كا سورمه تارتمق -
 سورمه لى بولمق .
- سورمه دان - سورمه صاونى - مككله .

سوروم - سهل کنه توتون: چای سورومی
یعنی چای اوستونده چقوب تورغان بو۔
خمر سورومی ماقمور بولو۔
سوروملانمک۔
سورمهء خاکبین - فارسی درخسرو پرویزنمک
امور غریبه لرندن بری در شوند این
سورمه درکه بر مرتبه کوزکا تارتولسه
پرنمک ایچی طشی کبک ظاهر کورنور
ایدی حتی قوتی بریلغه قدر تارتولور
ایدی دیرلر۔
سورامک - اوسترامک - تارتمق: برنرسه نی
بر طرفندان توتوب یردن اوستراب
بارمق - قویروغندان توتوب تیری نی
بازارغه سوراب بارمق - جر و جذب
ایتمک۔
سورانمک - سورارکا قوشمق - کازانکادان
بورانه نی آط بلان سورانوب چقارالار۔
سوراشمک - برکا پاردملاشوب سورامک۔
سورالمک - سورالمش بولمق - سورالوب
بورمک۔
سوره - بقره سوره سی - اخلاص سوره سی۔
سوره لامک - سوره لاب او قومق - ایچک لاب
او قومق مقابلی۔
سورولمک - صونمق - صالفونلتمق: اوط
سورولمک - قویاش اسی سی سورولمک۔
غیرت سورولمک - محبت سورولمک -
علم سورولمک یعنی علمده رواج بتمک
و علمنمک قدری بتمک۔
سورولدمک - اسی سین کیموتمک -
غیرت نی قایتارمق۔
سوران - قزو نوکل - مہج سوران یعنی
مہج کا آز یاغولغان قایتار نوکل۔
سورانکی - سوران۔

سورمک - قومق - قوالامق۔
سورو - سوری: مندرنمک ایچکی قات
طشی - مندار سوریمی - نوشاک
سوریمی۔
سورلوکمک - نی بولسه ده همه سی بر یاقفه
تابا یاتمق - آرش سورلوکمک - قوی
آشاق جیل بلان بر یاقفه تابا سورلوکمک۔
سوروم - توتون - ایس۔
سوروملی - توتونلی - ایسلی۔
سورسومک - صاصیمق - ایسلانمک۔
سوز - کلمه - لفظ - کلام: بر آوز سوز - سوز
سویلامک - سوز قویمق - سوز بیرمک -
سوز ایتمک - سوزنده تورمق - طاطلی
سوز - ملایم سوز - معقول سوز - آچی
سوز - آچق سوز - بیان سوز - مبهم
سوز - معناسز سوز - ضرور سوز -
آور سوز - قاطی سوز یعنی خاطر
قالدرا تورغان سوز - یخشس سوز جان
آزوغی یعنی جاننی راھتلاندر -
صالفون سوز یعنی آدمنمک کونکلین
یقا تورغان و خاطر نی قالدرا تورغان
سوزدر - صوق سوز دین بولور ایمان
قارانغو یعنی آدمنمک خاطرین صندرا
تورغان سوز ایتوچی کشی کا ایمان
نوری لکمی ایمش۔
سوزچان - کوب سویلاشکوچی - سوزکا
جووارد۔
سوزلی۔
سوزلامک - سویلامک - ایتمک - دیتمک:
مکالمه قیلمق - تکلم قیلمق۔
سوزلاتمک - سوزلارکا امر ایتمک -
صوراشدردمق۔
سوزلاشمک - سویلاشمک: بر بری بلان

سوكدرمك - سوكماكاياردم ايتمك - سوكماك
 سببن قيلمق: قونورتق.
 سوكوشمك - بربريني سوكمك - مفاعلة.
 سوكونمك - اوز آلدينه سوكونمك يعنى ...
 سوگوش - تجرش - يامان سوز ايتوشو.
 سوكلو - سيوكلو - محبوب - محبتلى - عزيز.
 سولوك - قان صورغوچى مشهور نرسه در:
 سولوك صالحق - سولوك اونورتق.
 سوزمك - بالف سوزمك - جتمه بلان.
 سوزدرمك - سوزاركا امر ايتمك.
 سوزكوچ - جتمه - وغير بالف سوزا
 تورغان آلت.
 سوت سوزكوچ - سوت ايلاكى.
 سوفسطاييه - فلاسفه دن برطائفه در آلا راج
 فرقه در: برى لا ادريره در اعتقادلارى
 شولدركه - شى ننگ ثبوتينه ولا ثبوتينه
 معرفتمز يابوشماى بو سببن جميع اقسامك
 توقفده مز ديرلر - ايكنچى سى عنديه در
 آلا در ديرلر كه حقايق اشيا اعتقادقه تابع در
 ديرلر - اوچونچى عناديه در آلا ر جميع
 نرسه كا انكار قبالارده تورالار.
 سوك - كيندر اورلوغى ننگ سوتيدر كه كسال
 بلان آشارغه خاضرليار - كسالى ابوده
 سوگى طشده.
 سولكى - بيت سورتكوچ - ناستمال.
 سوم - حس - حس لهس - سوم طويماس -
 حس سز.
 سوم سز - حس سز - سوم طويماس.
 سومسور - حس.
 سومسورى قويولمق - يعنى دفعه بر خبر
 ايشنوب متخير بولمق.
 سونكو - سونكى - رمح: چانچه تورغان آلت.
 سومك - سويبك - سيومك: محبت ايتمك -

سويلاشمك - مكالمه قيلمق.
 سوزلانمك - سويلانمش بولمق - ياكه
 اوزينه اوزى سويلانمك - اوز آلدينه
 سويلاشمك.
 سوز كيسمك.
 سوز اوتمك - يعنى نافذ القول بولمق -
 قومى ايچنده سوزى مقبول بولمق.
 سوزمك - برصيق نرسه ني چوپراك آرقلى
 سوزمك - ايلاك آرقلى سوزمك يعنى
 آغوزوب چقارمق - قوي نرسه ني صقمق -
 كوزلرين سوزوب قارامق.
 سوزدرمك - سوتنى ايلاك آرقلى سوزدرمك -
 سوزاركا بيورمك.
 سوزولمك - سوزولمش بولمق.
 سوزكوچ - سوزه تورغان آلت - سوت
 سوزكوچى.
 سوزمك - موكوز بلان قادمق: صير
 سوزمك - نكه سوزمك - صغر سوزدى -
 نكه سوزدى.
 سوزوچان - سوزوچان بوزاو يعنى سوزاركا
 عادتلانكان بوزاو - وغيرلر.
 سوزمه - صيوغن آلمان قانوق - قاطى قانوق.
 سوس - معروف نبات ننگ قابوغى جب
 ايتوب ارلرلر: جيتون سوسى - كيندر
 سوسى - باصا سوسى.
 سوس سيمان - سوس كبك - سوس كاه شابه.
 سوسارمك - سوسرمك: سوس كبك بولمق -
 توزمق.
 سوسارتمك - توزدرمق.
 سوسن - لاله - معروف چچكدر.
 سوكمك - سب قيلمق - تشنيع ايتمك -
 شتم ايتمك - قذق ايتمك: قباغت
 الفاظ بلان اوروشمق.

- یارانق - مودت ایتمک - اوخشانق - قول بلان شاپولدانوب سویمک .
- سودرمک - سیودرمک: هرکم کا اوزنکنی اوزنک سودره بلورکا کبراک یعنی شویله بول که سنی هر کم سوسون یاراتسون - سودرکان ده نل بیزدرکان ده نل .
- سوشمک - بر برینی سومک - تعشق ایتوشمک - عاشق بولوشق .
- سونمک - سیونمک - شاد بولمق - سرور حاصل ایتمک - مسرور بولمق .
- سوندرمک - شاد ایتمک - آنک کونکلمینه سرور ادخال ایتمک .
- سونشمک - برکا سونمک: براونک شادلغینه شادلانق .
- سونچ - سونورکا دلالت .
- سونچی - سیونچی - سیونچی: سیونچ واقعه ایشکانده بیرلمش نرسه .
- سونمک - اوط سونمک: یالغونی بتمک یوق بولمق - قزوی بتمک - یورط سونمک یعنی برواقعه ده بوتون جماعت قرولوب یورط بوش قالمق - علم سونمک یا که علمننک اوطی سونمک .
- سونار سونماس - اتباع الفاظ قبیلندن - بیک ناچار جانودان کنایه در: شوی سونار سونماس جانا .
- سوندرمک - اوطی سوندرمک - فتنه نی سوندرمک .
- سویاک - عظم - استخوان: آدم و حیوان بدننک ایت آراسنده قاطی نرسه - خرما سویاکی - فیل سویاکی - آدم سویاکی .
- سویاکی - سویاکی بار .
- سویاکسز - سویاکسز ایت: سویاکسز نل نی ایتماس .
- سویا کلانمک - سویا کلی بولمق - سویاک حاصل بولمق - سویاک کا ایلانمک .
- سویکامک - تیرمک - تیکرمک - یوقنورمق .
- سویکالمک - یعنی بر باچراق نرسه کا یاغن باروب کیومن بویامق .
- سویامک - ترامک - سویاب قویمق: اوتونتی قویماغه سویامک - اسناد ایتمک .
- سویانمک - سویاماکا امر ایتمک .
- سویاشمک - سویارکا بولوشمق - یاردم ایتوب سویاشمک .
- سویالمک - سویالوب یا که نرالوب تورمق: قویماغه سویالمک - باغاناغه سویالمک .
- سویال - سویان: بدن کا چققان قوطر سیمان قاطی نرسه در .
- سویانلی - سویان چققان .
- سویانلامک - سویان چقمق .
- سویلامک - سوز ایتمک - نلفظ ایتمک - نکلم قیلمق - حکایت قیلمق - قصه سویلامک - توغری سویلامک - یالغان سویلامک .
- سویلاتمک - ایتدرمک: حکایت قیلدرمق - قصه سویلاتمک .
- سویلاشمک - مکالمه قیلمق - بربری بلان سویلامک .
- سویلانمک - اوز آلدینه سویلاشوب تورمق - اوزینه اوزی سویلاشمک - مرلدامق - مغردامق .
- سویمک - سومک ماده سی .
- سهشنبه - ثلثا - جمعه دان صونک اوچونچی کون .
- سیاق - روش .

سیاقلی - سودا کار سیاقلی یعنی سودا کار اودشاشلی .

سیاه - قارا - سیاه روی قارا یوزلی یعنی کناھلی .

سیبکل - یوزده چوار نرسه لر بولور خصوصا یاز کونی - عرب چه نمش دیرلر .

سیبکلی - بیتنده سیبکلی .

سهر - یوقلاما ییچه اویاو اوزدرمی - یوقوسزاق آوروینه هم سهر دیرلر .

سیبمک - توکمک - صالحق: گلکا صو سیبمک - قیارغه صو سیبمک - اورامغه قوم سیبمک - یرکا آروش سیبمک -

ساجمک - یازوغه قوم سیبمک .

سیددرمک - سیبارکا بیورمق .

سیبوشمک - برکالا شوب سیبمک .

سیبولمک - نوکولمک - ساچرامک - سیبولمش بولمق .

سیبکچ - صوسیبکچ - صوسیبه تورغان آلت .

سیدک - بول .

سیدکلک - آلت نئاسل - ذکر - قضیب .

سیراک - طغز - وقوی ننگ نقیضی: سیراک آروش - سیراک کیلاس - تورماننگ سیراکی بخش .

سیراکلامک - سیراک ایتمک .

سیراکلانمک - سیراکلانمش بولمق .

سیراکلک - سیراک بولمق .

سیرتمه - سیکرتمه: نوشامکا نعتلمش بر آغاچدر آنکار بیشک آصارلار .

سیرتمه لی - سیرتمه لی قویو .

سیزمک - حس قیلمق - قرینه بلان آنکلامق - بلمک .

سیزدرمک - آنکلانمق - تفهیم ایتمک .

سیزشمک - مفاعله سیزمک - بری ننگ

سرین بری سیزمک .

سیرلمک - حس قیلنمق - آنکلانمق .

سیزنمک - سیزمک معناسنده .

سیسکانمک - دفعه برناوش ایسنگاچ قورقوب

کینمک - سیکروب کینمک .

سیسکاندرمک - قورقتمق .

سیسکانوچان - یعنی دفعه برناوش ایشتسه

قورقوب کینوچان .

سیدک آورتوب کیلو - بر آورودر عرب چه

حرقه البول .

سیدک توتولو - احتیاس البول .

سیدرکچی و بول کیتورکچی دارولار -

عرب چه مدرات البول .

سیدکنک سرکا بولور - بو هم تعلیق محال

محال قیلنندن ایتوله تورغان برسوزدر

مثلا: بو اش بولای بولغونچه سیدکنک

سرکا بولور دیرلرکه - سیدکنک سرکا

بولوی محال بولغان شیکلی سننگ بو

اشنگ ننگ بولمقلی کذلک محال دیمکدر .

سیکرمک - اصله عناسی برنرسه اورنوندان

قوپوب یوقاری کوتارلمک - دخی

اورنوندان قوپوب بر طرفه ساچرامک:

سیکروب منمک - سیکروب توشمک -

سیکروب چقمق - ات کشی اوستینه

سیکرمک - آط سیکروب چابمق .

سیکرتنمک - سیکرورکا بیورمق: قاش

سیکرتنمک - شباعا سیکرتنمک - آط

سیکرتنمک - آطنی سیکرتوب چابمق .

سیکرشمک .

سیکرنمک .

سیکرکلامک .

سیکرتدرمک .

سیکرش بوکان - برنوع بالالار اویونی در .

سيومك - سومكشى قارا .	سيكرتمه - سيرتمه ماده سبب قارا .
سيونج - فرح - سرور - شادلق .	سيهرمك - سيمز بولمق - نيمن ايتمك :
سيونچى - جعل يعنى بر سيونج حبر كيتوركان	بدنده ماي حاصل بولمق .
كشى كا بيرلماش نرسه در: قولاق	سيهرتمك - حيواننى سيهرتمك - حيواننى
سيونچى سى - قز كيلوشكاج بيرله تورغان	تريبه قيلولب آشاتوب سيمز ايتمك .
ذاتلار .	سيهرشمك - بركا بركا آشاب سيهرلتمك .
سيلان لعاب - آوزدان نوكروك آقملق	سيهر - مايلى - فربه - سيمز: سيمز كشى -
برغلندر .	سيهر صارق - سيمز آط .
سيهر - فارسيدر كموش كوكر اكلى معنا سندن	سيهرلانمك - سيهرمك .
يعنى محبوبلر نيك آق و صاف و براق	سيهك - بول ايتمك - آستقه .
بدن نازنين لرى در .	سيدرمك - بولنى ادرار قيلمق - بالانى
	بوطلارندان توتوب پس پس ايتمك .

(حرف الشين)

بولمق .	ش - حرفى ابجد حسابنده اوچ يوز عدد كا
شاپولدامق - شاپ ايتدمك - بر نرسه نى	يورور .
بر نرسه كا اوروب شاپ ايتكان تاوش	شاباش - بر كلمه، تخم سبب در - شاد باش ديكان
چقارمق .	سوزدن مخفقدر - شاباش ياكه شاه باش
شاپردامق - شاپردامق .	يعنى پادشاه بول - اش دن توقنارغه
شاپردانمق - شاپردانمق - شاپر شوپر	وقت يتكانده شاباش ديرلر: ايمدى
ايتدمك .	اش بندى شاد بول - ياكه ايمدى اش
شاپطردامق - بولار هم اول معناده .	بندى پادشاه كبك غم سز بول - دغى
شاپطردانمق .	بارك الله معنا سندن - ودغى كاها شاباش -
شاد - مسرور - شادمان - وفره ناك: شاد	بندى تمام معنا سندن - وعملدن توقنا
بولمق - مسرور بولمق - وفره ناك	معناسينه .
بولمق .	شاپالاق - شاپلاق - سله - شاپالاقى بيرمك
شادلانمق - شاد بولمق - مسرور بولمق -	سله اورمق: شاپ ايتدروب باشقه
سونمك .	صوقمق .
شادلاندرمق - سوندرمك - سرور ايتمك -	شاپ شاپ ايتمك - شاپولدامق .
شادلانوشمق - كوب كم سنه لر بركا شادلانمق .	شاپولدامق - شاپ ايتكان طاوش پيدا

عمودی بولغان نر سەننك تېكز لکن کورساتور .
 شاقوللامق - شاقول بلان اولچامك .
 شاکرد - متعلم - او قوچی - تلمبند : ساعتچی
 شاکردی - اینوکچی شاکردی - تکوچی
 شاکردی - صوقاچی شاکردی .
 شال - اوّل باشده هندستانغه مخصوص
 بوندان منسوج برذات ایدی - هالا :
 جون شال - مامق شال - جفاك شال -
 دیورلر .
 شال چالما - باشقه چالورلار جوندان نورلو
 توسده چوار بولور متصرفین لار کیارلر .
 شالقان - ساجم - شاجم - شلقم : شالقان
 مای - شالقان اشناسی - شالقان اورلوغی -
 شالقان کابسته .
 شالغی - بردوایی اولندر متروشکه منزله
 تیرلاتور اوچون اچارلار .
 شالوار - شالبار - چالبار - عرب چه سروال .
 شاماخ - قطای طاریسی دیورلر بر غله در
 جاورس جنسنندن لکن آندان کوب
 واقدر .
 شاطالاتی - طبرصف - شاطالاتی آت کوتارور .
 شاقشی - شاحشی - قباحت - نجس - مردار .
 شاولامق - اورمان شاولی - باش شاولی -
 قولاتی شاولی .
 شاولانمق .
 شاولاشمق - خلق نی کا شاولاشا - جیبولوب
 بریولی شاولامق .
 شاوله - شوله - شعله - هواده کورنگان
 قزل لندر : اوت شوله سی - قویباش
 شوله سی .
 شاهباز - قارچه .
 شاه - پادشاه - امیر - سلطان .

شادلق - مسرور بولمقلق : بیرام - عید -
 شادلق کونی - شادلق بیرامی .
 شار - شار - اتباع اصواتدان در .
 شارلامق - شارلدامق - شارشار اینتیک .
 شارلانمق - شارلدامق
 شاقشی - شاقشی - فارسی دان مأخوذدر
 شاقشی دیورلر مطلق ایسکی کیوم معناسنده
 اما لسانمزده قباحت و نجس - و ناپاک -
 بلچراق .
 شاقشیلایمق - نجسلامک - وقباحت اینتیک .
 شارط .
 شارطلایمق - اتباع اصواتدان در - شارط
 اینتیک : صووقده اورمانده آغاچلار
 شارطلای .
 شارطلانمق - شارط ایندرمک - کنوچی
 چبرقی شارطلانا .
 شارق - مخصوص طاوش ننگ کیفیتی .
 شارقلدامق - شارقلداب کولمک - شارق
 شارق اینتیک .
 شارقلدشمق - جیبولوشوب برکا شارقلداب
 کولمک .
 شاشمق - عتقدان یازمق .
 شاشقان - دیوانه - جولر .
 شاشرمق - شاشدرمق .
 شاطر دایمق - بوهم تاوشدان مأخوذ کلمه در
 شاطر اینتیک .
 شاطردانمق .
 شاقلدایمق - آغاچقه آغاچ برولوب حاصل
 بولغان طاوش .
 شاقلدانمق .
 شاقردایمق - شاقردایمق - شاقردایمق .
 شاقردانمق .
 شاقول - آلات هندسه دن بر آلتندر -

یومورقه - تاوق آستونونده یاتوب چپش
چقماش فارسی پلغده .

شب بوی - شوی - برهوش ایسلی چچکدر
لکن ایس کیچ ظاهر بولادر شوننگ
شوی تسمیه قیلنور .

شب چراغ - شچراغ - بر جوهردرکه - کیچ
وتونله شم کبک یاقتی لق بیرور .

شباغا - قرغه - نایان توتو - شباغا سالو .
شباغا صالحق - قرغه صالحق .

شبههلی - مشکوک - متهم .
شبهه سز - شک سز - یقینا .

شراب - ایچملک - خمر - آراقی - صرا - می .
شرابخانه - میخانه - قاباقی - خرابات .

شریت - شین کسره سی بلان - بال صوی
باللی صو .

شرارت - یاوزلق - یامانلق .
شرط - عهد - وعده - شرط ایتمک .

شرطلاشمق - سوز قویوشمق - شرط باغلامق .
شرطنامه - شرط یازوی .

شرکت - شریک لک - اورناقلقی - برنیچه
نوعسی بار : شرکت مضاربه - شرکت
مخاطره - شرکت مفاوضه .

شرطلامق - شرط ایتوب طاوش چقارمق .
شرلامق - شرشر ایتمک - صوارشرلامق -
شرلامق .

شرلانمق - شرشر ایتمدرک .
شروب - چیمش صفندیسندان معمول
شراب .

شریان - شاه طامور - نبض طاموری -
تیبه نورغان طامور .

شریعت - یول - نظام - قاعده .
شریعت اسلام .

شریک - سودا شریکی - عام شریکی

شیربان .
شاه نامه - بر معروف کتاب اسمیدر .
شاهزاده - شهزاده - پادشاه اوغلی - ملک
راده .
شاهتره - دواغه استعمال قیلنور بر اولندر .
شاهد - کواه - نانق .
شاهدلک - شهادت - تانوقلقی - اثبات -
دلیل .
شاهین - لاجن : شاهین باقشلو - قارچه
کوزلو .
شاید - بلکه - انشاء الله - توقع -
فارسیده یارار معناسینه .
شب - قوتلی - اولوغ - مجسم : آلا ر شب
صاتو اینه - بویل صو شب کیله .
شب - فارسیده کیچ معناسینه .
شب بوی - برچچک اسمی در .
شبیمانی - زاج قسمندن بر نرسه در .
شبللی - قوتلی - اولوغ - داو .
شبكة - رشتکه معناسنده - ضرب شبکه .
شیکلی .
شبكة لامک - شبکه بلان احاطه قیلمق .
شبه جزیره - نصف جزیره .
شبهه - شک - ظن - گمان - ریب - واهمه .
شبهه لنمک - 'شکلانمک - ظن اینمک -
گمان قیلمق .
شاه دانه - بنک اورلوقی .
شاه طامور - یاکه تیر طاموری - دواپی
بر طامردر .
شایسته - لایق و مناسب .
شبرد امق - شپرد امق .
شباب - عربی در بکت لک .
شبابمک - شبلانمک .
شبرچک - شبرچک یومورقه - بوزولغان

شفاۑ - دوا - علاج - دوادان فایده کورو:
 شفا بیرمک - صحت بیرمک .
 شفالی - دوائی - فایدالی دوا .
 شفالانیق - دارودان فایده کورمک .
 شفاعت - یاردم - اعانت - شفقت -
 شفاعت قیامق .
 شفاعتی - یاردچی .
 شفتالو - معروف جیمش - عاشقلار
 اصطلاحنده بر شفتالو بیرمک - اوبمک
 معناسنده .
 شفق - قویاش بایوغاندان صونک قزلق:
 شفق باتیق - شفق بایومق - یسیع
 وقتی کرمک .
 شقایق - شقایق نعمان - کلاچک چچکی -
 معروف چچکدر .
 شکار - آو آولامق - شکاره چقمق - آوغه
 چقمق - وصید قیلمق - فارسی در .
 شفقت - یاردم - بولوش - مرحمت .
 شفقت ایتمک - مرحمت ایتمک - یاردم
 ایتمک .
 شفقتلی - مرحمتلو .
 شفقتچان - یاردچان - یاردم قیلوچان .
 شقاقل - زردک صحراي بر دوای نامورد .
 شقیقه - یارطی باش آورو یعنی باش ننگ
 بر یاغی آورتور .
 شقیقه، یمنی - باش ننگ اونک یاغی آورتور .
 شقیقه، یسری - باش ننگ صونک یاغی آورتور .
 شکایت نظلم - براوننگ یامان فعلن
 سویلامک - غمازلق ایتمک - شکایت
 قیامق .
 شکر - شیکر - سکر - قند: شکر کارخانه سی -
 نبات شکری - قوم شکر .
 شکری - شکر بلان معمول - شکر قاتوشمش .

سبقداش .
 شریکک - شرکه - اورتاقلق .
 شعبان - سنه، قمریه ننگ بدچی آبی در .
 شغرداق - شغردار اوچون کاوش آستینه
 سالالار .
 شغردامق - اصوانداندر: ایشک شغردامق -
 آربا شغردامق .
 شغرداتمی - شغر شغر ایندرمک .
 شجر الغار - دفته آغچی .
 شجر السنه العصافیر - بر معروف آغچدر
 دواغه استعمالی بار .
 شخس - فارسیدر شاخشی و شاقشی آندان
 محرفدر .
 شتر - توه - جمل .
 شتر مرغ - فارسیدر توه قوشی .
 شخص - معین آدم - کشی .
 شعره - شعر - توك - کورپک - قوش کورپک .
 شعبده اویونی - یا که مطلق شعبده - حقه
 بازار ننگ نیز کورلک هنری بلان کورساتکان
 اویونلاری در - کوز بومق اوشبو
 قیبلندندر .
 شغردامق - شغر شغر ایتمک - آربا
 شغردامق واقعا مایلاماچ آربا البته
 شغردار .
 شقرچی - کون شقرچی یعنی بیگ صوق
 کون - آیاق آستی شقر شقر ایتمسه کون
 شقرچی دیرلر .
 شقرچیلانمق - شقرچی بولمق .
 شغل - اش - اشد بولمق - فراغت ننگ
 ضدی .
 شغل لیمک - اش بلان مشغول بولمق -
 فراغنده بولماس سزلق .
 شغل لندرمک - مشغول ایتمک .

خواه نظم - خواه نشر .
 شکر عقیق - محبوبلرننگ ایرنندن و آوزندان
 کنایه در .
 شلمق - کینمک - بامق - ذهاب ایتمک .
 شمال - صونک یاقی - نون یاقی طرفی .
 شمال شرقی - مشرق بلان شمال آراسی .
 شمال غربی - مغرب بلان شمال آراسی .
 شمال - شننگ فتحه سی بلان قطب شمالی
 طرفندان ایسکان جیل .
 شمدی - ایمدی - اش ایمدی - حالا .
 شمس - قویاش - سنه شمسیه .
 شمسیه چادر .
 شم - شمع - مای شم - بالاوز شم - شم
 کارخانه سی .
 شمدل - شم اوتورنا تورغان نرسه فارسی دان
 مأخوذدر فارسیجه شمدان دیرلر شم
 صاوتی معنا سنده .
 شمورت - شومورت .
 شنکفردامق .
 شنکفرداتمق .
 شوال - شوال آبی - سنه قمریه ننگ
 اونوچی آبی در .
 شوخ - شوق - شایان - جبتوز - اویانسز .
 شوخلاتمق .
 شورپا - فارسیده شورپاجدر - شولپا: ایت
 شورپاسی - بومورقه شورپاسی - بالاق
 شورپاسی یعنی صو فقط صو .
 شوکت - سلطنت - عظمت .
 شوکتلو - عنوان پادشاهی - شوکتماپ -
 شوکتمدار .
 شولای - شول - شولوق - شول اوزی -
 عینی .
 شهادت - کواهلغ - نانوقاق: شهادت

کلمه سی

شکرلامک - شکر بلان اصلاح قیلیمق .
 شکر قاموش - قصب شکر .
 شکر - ثنا - حمد - مدح: شکر ایتمک -
 تشکر ایتمک .
 شک - شبهه - گمان - ظن .
 شکلانمک - شبهه لنمک - خوفلانمک -
 آزراف قورقمق .
 شکلاندرمک - شبهه صالحق - خوفلاندرمک -
 قورقتمق .
 شکلی - شکلی بار - شکلی شکلانور
 چیکمانون بورکانور .
 شکل - صورت - درجه - شکل هندسی .
 شکل - شیکل - مشابهه - اوچشاش .
 شیکلی - اوچشاشلی - مشابه .
 شیکلسز - بد صورت - بد منظر - کریه
 المنظر .
 شلته - طعنه - اورشو - اوروش .
 شلته لامک - طعنه قیلیمق - اوروشمق .
 شلغم - شالغان - سلجم .
 شانیه - شاولاو - فاوغا - دوشمان ننگ
 ضررینه سونمک .
 شانیه قیلیمق - آ شولای کبراک آنکار دیب
 دوشمان ننگ ضررینه سونمک .
 شمارمق - شما بولمق - نیکز بولمق -
 اوتماس لیمک - آط شمارمق یعنی
 قولقلارین آرتقه یانقوزوب تشلارکا
 قصد قیلیمق .
 شمارتمق - شما ایتمک - یالتراتمق .
 شکر - محبوبلرننگ لعل لبندن کنایه بولور
 دخی سوزندن و لعل لبندن کنایه در:
 شکر دین شربن بال دین طاطلی -
 نل نیبر اتوب اینکان سوزلرننگ .
 شکر ریز - طاطلی و هلاوتلی سوزدن کنایه در

شیشمنك - بوتون بدن ششمك .
 شیشدرمك - شیش چقارمق - شیش پید
 قیلیمق .
 شیشه - قاروره .
 شیطان - ابلیس - شیطان - حیلہ کار - فتنہ -
 یامان کشی حقندہ شیطان دیب اورشودان
 اولوغ عبارت یوق: شیطان قاپچوغی -
 شیطان سبقی - شیطان بوغی - حلتیت -
 شیطان سیدکی - بر پیالاسیمان یوقا
 معدن .
 شیطانی - شیطانغه منسوب .
 شینکمك - یوشامق - طراوتی کیتمك -
 شینکان برانکی .
 شینکدرمك - یوشاتمق .
 شینکان کیشر - شینکان طورما .
 شهریار - اولوغ پادشاه - معاصر پادشاه لاردان
 همه سندن آرتوق شوکتلو وعظمتلو
 پادشاهدر .
 شیرب - نازا - یانکا - باش - طری -
 طراوتلی .
 شیرازه - طشلاغان کتابلارننک باشلارنده
 جفاک بلان تککان شیراز .
 شیرین - طاطلی - شیرین سیما - محبوبلر
 حقندہ وجہ ملیح .
 شیش - نچکه نیمور - شش کباب یاصارغه -
 کیمان شیشی .
 شیش کباب .
 شیطان صقالی - هلیون - قوش قونمز .
 شیفته - آشفته مخفی در عاشق ومدھوش -
 واسپردام عشق معناسینه .

کلمه سی - شهادتین کلمه سی - شهادت
 یارمق - شهادت شهیدلک .
 شهر - آی - شهر رمضان - شهر ذوالحجه .
 شهر - قلفه - قصبه - ولایت شهری .
 شهید - شهید حقیقی - شهید حکمی -
 شهید بولمق .
 شهری - شهرلک - شهر کشی سی .
 شمع - شم معناسنده عربده مطلقا بالاوز .
 شمعدان - فارسی در شم صاوتی یعنی
 شمدلدر .
 شنکشیمق - ات شنکشیمق - ات جلامق -
 ات اولامق .
 شوم - نشام .
 شوملق - کناه شوملقی - کناه کسافتی .
 شوکران - بالدران - آغو اوطنی: زهر
 اولندر براو تناول قیلسه جنون پید
 قیلور .
 شوک (المبارک) - برنباندر .
 شوکت - اولوغاتی - مهابت .
 شوکتلو پادشاهمز .
 شونیز - فارسیندر عربچه حبه السوداء
 دیرلر - چورک اوطیدر - ایکماک اوطنی .
 شوری - نسج عملنده بر آلتندر .
 شهرت - مشهورلک - مشهور بولمقلق -
 معروف لقی .
 شهرتلی - مشهور - شهرت کا لایق .
 شی^۶ - نرسه - ذاب - جوهر - همه موجوداتنی
 شامل - شی توکل - لاشی .
 شیخ - قارت - واعظ - مرشد .
 شیش - ورم .
 شیشمك - ورم پیدابولمق - شیش چقمق .

(حرف الصاد)

سورمك يعنى صابان بلان صوقلامق:
 صابان آشلف - صابان اوستى - صابان
 اوراغى - صابان طوي - صابان آشلف
 باصوى .
 صابقه اوتورنمق .
 صابلام - بر صابلام تكار جب يعنى اينهكا بر
 مرتبه صابلارلق مقدارلى جب .
 صابلاملى تكار جب - آننگ مقابلى جومغاقلى
 تكار جب ديرلر .
 صابمق - يولدان بر ياققه چقمق - يول
 صابمق قارشى دان كيله تورغان كشىكا
 يول بيرمك - يولدان چقمق - يول
 آداشمق .
 صابمق - نوزاتمك - چينوككا باش صابمق
 يعنى چينوككا يانكا يوزلك يانكا صاغرى
 يانكا تابانجه ياصامق .
 صابدرمق - دابارغه بيورمق - آزدرمق -
 چينوككا باش صابدرمق - سوبلاشه
 تورغان سوزنى ايكنچى سوزكا صابدرمق -
 برسوزدن ايكنچى سوزكا عدول قيلمق .
 صابوشمق - بر برينه يول صابوشمق .
 صابوشدرمق - ايكنچى طرفقه دوندرمك .
 صابون - اصلى يونان سوزى بولوب حالا
 جمع السنه شرقيهده صابون تسميه
 قيلنور: ايسلى صابون - مارجه صابونى -
 بر نبتاندر .
 صابونلى - صابونلاغان نرسه - صابونلى
 قولونك يلان توتما .
 صابونلامق - صابون بلان جومق - صابون
 سورتمك .

ص - حرفى حساب جملده نوقسانغه
 برابردر .
 صاباقى - باشاق - خوشه - ياكه چوق:
 ميلاش صاباغى - شومورت صاباغى -
 يوزوم صاباغى - تويمه صاباقى -
 (صاباقى صابدان مأخوذ) .
 صاباقلى - صاباقلى ميلاش - صاباقلى يوزوم .
 صاباقلامق - تويمه صاباقلامق .
 صاب - ادانداندر - اسم صفتقه قوشولا:
 صاب صارى - صاب صاران - صاب
 صالقون - صاب صاصى - صاب صاى .
 صاب - توتقوج - توتمه - قبضه - وهر بر
 آلت ننگ قول توتنانورغان يورى: بالطه
 صابى - پچاق صابى - سبركى صابى -
 چالغى صابى - اوراق صابى - كوراك
 صابى - پكى صابى - كيساو صابى -
 قاشق صابى - چيلاك صابى .
 صابلى - صابى بولغان نرسه - كموش صابلى
 پچاق - صابلى آياق - صابيلاق .
 صابلامق - صاب اوتورنمق - صاب قويتمق:
 پچاق صابلامق - بالطه صابلامق - چالغى
 صابلامق - اينه صابلامق يعنى اينه
 كوزينه تكار جب كرتمك .
 صابلانمق - صاب قويدرمق - صاب ياصانمق .
 صابلاشمق - بركا صابلامق .
 صابلانمق - صابلانمىش بولمق .
 صابلىق - صابقه يارارلق نرسه ياكه صاب
 اوچون حاضرلمىش نرسه .
 صابان - بر صوقلارغه بر آلتندر - عربچه
 ممرات آللور - حرأة قورالى - صابان

صانوَ - بِيَع - سودا - صانوَ ايتمك - صانوَ
ايتدرمك - صانوَ آلو بِيَع و شرا .
صانوَچى - بايَع - سودا قَيْلغُوچى - سودا كر -
بازركان - بايَع - صانوَ ب آلُوچى
مشتري .
صانوَلاشمق - بهاسين سوبلاشمك - بهاسينه
تارنوشمق .
صانلق - صاناسى نرسه .
صاچمك - ساچمكى قارالور .
صاحب - ايا - خواجه - منصورى - مالك :
صاحب العز - صاحب الدوله .
صاخبتيان - سختيان .
صاران - بچيل - لثيم - قاطى - صاران
بولمق - صاران ابرده مال تورور .
صارانلق - بچل - لثامت - صارانلق ايتمك .
صارانلانمق - ابتدا جوهر د بولوب
صونكندان صاران بولمق .
صاراى - سراى - سراى - آمبار -
دولت سراى .
صارصامق - خفا بولمق - كونكل سز بولمق .
صارى - اصغر - صارى ماى - صغر ماى
يعنى سوتدن مستخرج .
صارغاييمق - صارى بولمق - صارى غه
اورامك - قايقودان صارى نوس صوقمق -
عشقندان صارغاييمق .
صارغايتمق - صارى ايتمك - صارى غه
بويامق .
صارق - قوى - فغم : صارق ايتى - صارق
نيرسى - صارق نيكاناكي .
صارقمق - صرقمق - ناچى ناچى نامق
صارقدرمق - صارقمق - صرقمق -
صرقمق - ناچى ناچى ناموزمق .
صارقوت - صارقت - سرق - آشاغاندان

صابونلانمق - صابون نيكان - صابون
يابوشقان .
صابونچى - صابون صانوَچى - صابون
اوستاسى .
صابون - مايدان كلدن وتوزدان كيميا
عملچمه معمول معروف نرسه در - خاصيتى
صوبلان استعمال قارانسى آغارتمقدر :
توبه صابونى - نوغى بيك كويدر جميع
انواعى صابون آنالور بعض قيدلر بلان .
صابيلاق - صابلى آياق - صابلى جاماياق .
صاناشمق - آداشمق - يولدان چقمق -
توفيق سز بولمق - صاناشوب ايجمك -
اوزين اونونمق - يانكلشمق - يوقوده
انگفراشمق .
صاناشدرمق - يانكلشدرمق - آداشدرمق .
صاناشقان - آداشقان .
صانمق - بِيَع ايتمك - آنچه بلان مالنى
آلوشدرمق - مالنى مالغه صانمق يعنى
معاوضه قيامق - آنچه صانمق -
نسبه كا يعنى كوناسى كا صانمق - آط
صانمق (اسم صانمق) يعنى يامان اسم
كونارمك - كشى ننگ آطن صانمه بهتان
ونهت قيلمه - دين صانمق يعنى دنيا
جهنندن دين كا نقصان كيتورمك .
صاناشدرغوچى - وجنلندر كوچى دارولار
عرب چه محدرات .
صاندرمق - صانارغ، قوشمق - ياكه براوكا
بر نرسهنى صانارغ بيرمك .
صانوشمق - بركالاشوب صانمق .
صانولمق - صانولمى بولمق - سودا حالى
رواج تابمق .
صانقالامق - كوب صانمق - هر وقت
صانوب نورمق .

- قالغان نرسه عرب چه سؤر: ات صار قوتی -
 ماچی صار قوتی .
 صارمق - چرنامق - چولقامق - نورمک -
 آباق صارمق یعنی آباق قه چواقاو یا که
 آباقچو چرنامق - باش صارمق یعنی
 باشقه اورپاک چرنامق - آغاچقه قورت
 صارمق یعنی اومارطادان آبرولوب
 چققان بال قورطی بونون جماعتی بلان
 نونوشلای آغاچقه قونمق - کیلاب
 صارمق - آباق صارمق آیاققه چاپاطا
 چرنامق .
 صاردرمق - صارورغه امر ایتمک .
 صارشمق - برکا صارمق مفاعله .
 صارلمق - یابوشمق - قورچمق - مویون غه
 صارلمق اصولونمق .
 صارنمق - بورکانمک .
 صارماشمق - یابوشمق - اورمه لب اوسمک .
 صارماشق - اورمه - اورمه لب اوسه تورغان
 اولن - ات ایچا کیسی .
 صارمصاق - صارمساق - ثوم - صارمصاق
 ایسی .
 صاری اصغر - زرد - صاری آلتون -
 آچق صاری - قاراصاری: صاری زهمتی
 برقان - صاری پاپادیه - صاری بویاو -
 صاری چچک - صاری هلیله - صاری
 یاسمین - صاری یاقوت - بومورقه
 صاریسی .
 صاریلق - صفره .
 صارغلت - صاریسیمان - آفقه مایل صاری -
 صارغلت یاشل - صارغلت قزل -
 صارغلت زنگار .
 ساز - صولق بانقاق یر - ساز قاموشی -
 ساز موکی - ساز جیلاکی .
- صارلق - بانقاق .
 صارما - اورپاک - لفاغه - چالما .
 صاروط اولنی .
 صاری چنطیانا .
 صاری قورا جیلاکی .
 صاری زهمتی - عرب چه یرقان آتالور .
 ساز جیلاکی - یا که موک جیلاکی .
 صانی - پاک - پاکیزه - خالص - غبارسز:
 صانی کوش - صانی صو - صانی پیلا -
 صانی بال .
 صافلامق - صانی اینمک - تصنیه قیلیمق -
 خالص اینمک .
 صافلانمق - صانی بولیمق - خالص بولیمق .
 صاقا - برکچکنه قوش - قزل توش .
 صاقال - لجه - قابا صاقال - اوزون صاقال -
 کجه صاقال .
 صاقاللی - صاقالی بار - داو صاقاللی .
 صاقا - صاقمه - بالطنه ننگ صاقاسی یا که
 صاقمه سی .
 صاقلامق - محافظه قیلیمق - صیانت اینمک -
 قاراوللامق - یاشرمک - صاقلاب
 نورمق .
 صاقلانمق - محافظه قیلدرمق - صاقلانمق .
 صاقلاشمق - برکا صاقلامق - صاقلا رغه یاردم
 اینمک .
 صاقلانمق - تحفظ اینمک - احتیاط قیلیمق -
 غفلت دن چقمق - اجتناب اینمک .
 صاق - منبیط - متحفظ - صیانتلی .
 صاقاو - سلپی تل - بیلنا کلی تل .
 صاقاولانمق - صاندوغاچ صاقاولاندی .
 صال - بورانه صالی - اونون صالی - صال
 اونونی .
 صالاش - چاطر - چادر - صالاش قورمق -

صالونئق یعنی اچا باشلامق - ایسركا
صالونئق یعنی اوزین ایسرك قیافتنده
کورساتمك .

صالوندرمق - توبان تابا توشورمك - ات
تلبین صالوندردی .

صالون صولون - اتباع الفاظل اندر یعنی
بخته توكل - بچاننی صالون صولون ایتوب
کوناردی - کیوملری صالون صولون .

صالونقی - چیکمان ننگ بر ایتاکی صالونقی -
النکی صالونقی - اتباع الفاظل اندر .

صالیپی - یومشاق - طارتولوب تورمای .
صالما - بر نعمت در: چومار - توقماچ - اوماچ .
صالماق - آورلق - ثقلت .

صالماقلی - آور - ثقیل - محکم .
صالماقلانئق - آورایمق - آور بولمق -
صالماقلی بولمق .

صالقون - صوقق - بارد - سرد: صالقون
صو - صالقون هوا - صالقون صویپی
تقوای بارد .

صالقونئق - برودت - صوقلقق .
صالقونلامق - صوقونئق - صالقون ایتمك .
صالقونلانئق - كذلك .

صالقونلانئق - صالقون بولمق .
صالقونچه - آزرالق صالقون - صالقونسیمان .
صالقون تیمك - صالقون صوقمق -
برودتلانمك .

صالقونلقدان باش آورتو - عرب چه صداع
بارددر .

صاماوار - صوار - خود جوش .

صان - عدد - اعداد - تعداد - حساب -
اعتبار - بدن - گاوده - خلق آراسنده
آطی صانی بار یعنی معتبر آدم - صان
صان ایتوب بونارلامق - صان اعضا -

قویاشدان حمایه اوچون چادر یاصامق .
صالمق - قویمق - یورط صالمق - پولاط
صالمق - صوارغه صوصالمق - چنایاقغه

چای صالمق - چینیک کا چای صالمق -
دوکی نی قاپچق قه صالمق - طوننی
رهن کا صالمق - باشنی ایسرك کا صالمق -

سوزنی ذهن کا صالمق: سوز صالمق -
کوز صالمق - قارامق - یولغه صالمق .

صالام - هر نوع آشلق ننگ کیبکان قاملی
یاکه کوبشه سی: آروش صالامی -

بوغدا ی صالامی - بورچاق صالامی .
صالام باش - دیزلر - جامدوغنی کمسنه درکه
جوهر عرفاندان بهره سز حکمت
واذغاندان محرومدر .

صالیپی - یومشاق - چیراق نوكل - نارتولوب
تورمای .

صالیپی لق .
صالیپلانئق .

صالوم - ایمانا: صالوم صالمق - ایمانا
صالمق - جیم صالمق .

صالو - قازیلیمه .
صالولامق - چانا صالولامق - چانا یول ننگ

بریاغندان بریاغینه شووب قاغولمق .
صالدرمق - صالورغه امر ایتمك یاللامق -

یورط صالدرمق - طامغا صالدرمق -
خطنی پوچطغه صالمق - استرخانغه
یوك صالمق .

صالوشیق - برکا صالمق یعنی براو بلان
برکا یارد ملاشوب صالمق .

صالونئق - صالئمیش بولمق - آصولونوب
نورمق - الونوب نورمق - توبان تابا
میل قیلیمق - توبان توشمك: توشام دن
اورما کوچ اویاسی صالونئق - اچارکا

صاووق - صغر صاووق - صغر ایچماکین
 تارنوب قصبوت سوت چقاروق .
 صاودروق - صاوارغه قوشوق - صیرنی
 کورشی خانونینه صاودرا .
 صاوشوق - برکا صاووق .
 صااولوق - صااولمش بولوق
 صاون صغر - یعنی صاوا تورغان صغر .
 صاوق و صالحون - صووق .
 صایوق - حساب اینمک - ظن اینمک -
 نخمین قیلوق - حرامنی حلال کا حلالنی
 حرام کا صایوق - آنی سن نادانغه صایما
 یعنی سن آنی نادان دیب اویلاما .
 صایدروق - حساب ایندرمک - صاناتوق .
 صایوشوق - برکالا شوب صایوق .
 صایبولوق - آط بوغوشی کا صایولا امانادان
 شی کاده صایولمای .
 صای - تیران نوکل - آز - ناقص: قیوننک
 صوی صای - آننک دولتی صای .
 صایلق - آزلوق .
 صایاروق - صاپلانوق - صای بولوق -
 صایوقوق .
 صایون - ادانداندر - هر مرتبه ده معنا سنده
 بارغان صایون اوچرامای .
 صبا - اصلده مشرقی طرفندان ایسکان جیل -
 صبا جیلی - لطیف جیل .
 صباح - ایرته - ایرته کا - صبح - طانک
 وقنی .
 صبان - صابان .
 صایصقان - صایوصقان عربده عقق دیرلر
 فارسی ده عکعک .
 صایصقان چا کردی .
 صبر - چداو - چدام - تحمل - صبر اینمک -
 چدامق - تحمل قیلوق .

عضو - بدن نیچه صانندن عبارت: آیاتی
 صان - قول صان .
 صانلی - معتبر - شهرتلو .
 صانسز - صن سز - اعتبار سز - دنی: صانسز
 اینمک یعنی اعتبار قیلماق تحقیر .
 صانامق - عد قیامق - حسابلامق .
 صاناتوق - صاوارغه قوشوق - صانارغه
 بویوروق .
 صاناشوق - صانارغه یاردم اینمک - براو کا
 بر نرسه نی صانارغه بولوشوق .
 صانالمق - صانالمش بولوق .
 صانلامق - عزت اینمک - اعتبارلی توتوق -
 معتبر کورمک .
 صانوق - حساب اینمک - ظن قیامق -
 آچ دنیا ده ایکماک یوق صانور .
 صاندوغاچ - بلبل - عندلیب .
 صاندوق - صندوق: آقچه صاندوغی -
 کتاب صاندوغی .
 صانکراو - قاطی قولاق - چوقراق -
 صانکراو کاف .
 صاوت - وعاء - تاباق - ظرف: کموش
 صاوت - طالش صاوت - آغاچ صاوت -
 بال صاوتی - شکر صاوتی - توز صاوتی -
 قاراصاوت - بال صاوتی بلان ل ۲ قداق .
 صاوتلی - یعنی صاوتی بلان صاوتله الی نرسه .
 صاو - صحت - سلامت - ایسان .
 صاوق - سلامت لك .
 صاوقوق - صحت لنمک - تریلمک .
 صانکراولوق - قولاق ایشتماکانلک -
 عربچه صم .
 صاوروق - اوچوروق - توزدروق - جیل ننگ
 اشی صاوروق اوت ننگ اشی قاوروق .
 صاوری - صاغری ماده سی .

صربا - صربالانوپان یعنی قتیچان آط
 خصوصنده اینتاوور.
 صربالانئق - قنقلانئق.
 صرع - زیانداش زحمتی.
 صرغه - قولاق آلفهسی - جغتایده اسرغه
 یازولور.
 صرغج - دخی صورغج دیکان نرسه لکن
 صرغج یازمالی.
 صرلان - یابوشقای اولن.
 صرلی - بیزا کلی - کیرتلی کیرتلی یعنی
 آغاج نرسهنی کیسوب بیزاك یاصالقان
 یاکه بویاو بلان یول یول اینتوب
 بویاغان نرسه.
 صربیزاك - کیرت.
 صرلامق - صرلی اینئک - کیرتلب و کیسوب
 بیزاك یاصامق.
 صرلانئق - صرلارغه قوشمق.
 صرلاشمق - برکا صرلامق.
 صرلابئق - صرلانئش بولمق - صرلانئق
 کاه تکلفلانئک معناسنده مستعملدر:
 هی بوققه صرلاناسن دیرلر.
 صرئق - خط - خطوط.
 صرئمق - خط تارئمق - زان صرئمق -
 جدول تارئمق.
 صرذرمق - صزارغه بیورمق - یاکه باللاب
 صرذرمق.
 صرئشمق - برکا صرئمق - یاردم و بولوشلق
 اینتوب صرئمق.
 صرئلمق - صرئلمش بولمق.
 صرئمق - یعنی آرقلانئق وضعیفلانئک -
 وحیوان صرئوب بندی یعنی غایت
 آرق بولوب قالدی.
 صرئئمق - بوهام اول معناده.

صبر - آچی تامور - صبر سقطورا دیرلر -
 سوقوطرا برجزیره اسمیدر باب المنذب
 بوغازینه فارشی بحر محیط هندی ایچنده
 اوشبو صبر دیکان دارو سوقوطرا
 جزیره سندن کیله در.
 صبرمق - صبرمق - سبرمک - بتورمک.
 صبرامق - صابرامق قارا.
 صبرقان - طچقان - تچقان.
 صبرچق - طچمق - نیزاك اینئک.
 صبرا - قر - بولون - یاشلاوئک.
 صدف - سذب - انجو قابوغی.
 صر - قزل صر - زنجفر.
 صرا - پڑا - آرپا صوی.
 صراف - آقچه آلو شوچی.
 صرب - صفالبه دن بر قومدر.
 صرت - صرط - آرق: طاو صرطی - پچاق
 صرطی - قاج صرطی.
 صرطلامق - صرطلاب او بومق.
 صرعه - زیانداش دیکان آورو.
 صرف - خرج - خراجات - اخراج: صرف
 اینئک خرج نوتئق.
 صرف - فقط - محض - صرف یالغان.
 صرمه - صرمق دان - صرغان بیشمت.
 صرمق - بیشمت - کلابوش صرمق.
 صردرمق - نکوچی کا بیشمت صردردم.
 صرئشق - بورو کینه قار صرئشمق یعنی
 غایت یابوشمق.
 صرئش - صرغج - یابوشدرور نرسه - کراهمال.
 صدف اوطلی - سذب اوطلی - عربچه
 - سذاب.
 صداع - باش آورو.
 صداع حار - اسیلکدن باش آورتو.
 صداع بارد - صالقولنقدان باش آورتو.

صزلاوق - جوان - بدن کا چققان نرسہ .
 صزلامق - آورتیق: باش صزلامق - آیاق
 صزلامق - قورو صزلاو .
 صزلانیق - آورتدرمق .
 صزلانیق - آورمق .
 صف - صوغش صفی - صف الحرب: بزینک
 مسجد کا ۲۰ صف کشی کرا - صف
 تارتیق یعنی کشیلرنی صف صف ایتوب
 نزمک .
 صفا - حظ - کیفی - کیفی صفا قیلیمق - صفا
 وعشرت .
 صفت - چہرہ - صورت - نعت: ممدوح
 صفت - مذموم صفت - وصف .
 صفتلامق - توصیفی ایتیک - بر نرسہ نینک
 صفتی بیان قیلیمق .
 صفرا - اوت - اخلاط اربعہ دن برسی -
 صاری .
 صفراوی - صفرای المزاج .
 صفغنیق - التجا قیلیمق - استعاذہ قیلیمق .
 صفغندرملق .
 صفغناچق پر - ماجا .
 صفر آبی - سنہ، قمریہ نینک ۲ نجی آیدر .
 صفال - لچہ - صاقال - ریش - آق صفال
 یعنی ایل قارتی .
 صفیق - صفوب چقارمق - قصیق - کر
 قصیق یعنی جوغان کز نینک صووین
 قصوب چقارمق - صفوب چقارمق -
 تورما صووین صفیق . بوکمک . بالاوز
 صفیق - یغلامقدان کنایہ در .
 صفدرمق - صفارغہ امر ایتیک - یا کہ
 باللاب صفدرمق .
 صفغشیق - برکا صفیق یا کہ یاردم ایتوب
 صفیق .

صفغلمق - صفامق صفامش بولیمق - بوکولمک -
 ایوننک مانچاسی صفغدی - ایکماک
 کیسکاندہ بچاق صفغادر بوکولہ .
 صفغدرمق - بوکمک .
 صفغنیق - استعاذہ قیلیمق - التجا قیلیمق .
 صفغندرملق - التجا قیلدرمق .
 صفغندی - عصارہ - صفوب چقارغان صو .
 صفغمالی - بوکولمالی - صفغلا تورغان نرسہ .
 صفغناچاق پر - ملتجا - ماجا .
 صلوات - دعا - صلوات کوہری - قوس
 قزح .
 صلاحق - یابوشدرمق - نرزہ کا زاماصکہ
 صلاحق - مورجانی - میچنی بالچق بلان
 صلاحق .
 صلاتیق - میچی صلاتیق - صلازغہ قوشمق .
 صلاشمق - برکا صلاحق - صلازغہ یاردم
 ایتیک .
 صلاتیق - یابوشمق .
 صلنق - صالنتق - آقصاق .
 صلنقلامق - آقصامق .
 صلناو - بہانہ - وسیب - علہ - اوصراق
 خاتون غہ لان (اوغلان) صلناو .
 صلنامق - صلناو ایتیک - صلناو یاصامق:
 اوزی اوصردی منکا صلنادی .
 صلناولامق - سبب تابیق - بہانہ قیلیمق .
 صمان - صالام مادہ سین قارا .
 صغ - سیخ - چاہر - صومالا .
 صنامق - تجر بہ قیلیمق - فارامق - قیلوب
 فارامق - امتحان قیلیمق .
 صنانیق - تجر بہ قیلدرمق - صنانہا یعنی
 خلق سنی صناسن .
 صناشیق - بر برینی صنامق - تجر بہ
 قیلوشمق .

صنالمق - تجر به قیلنمق - تجر به قیلنمش بولمق .
 صندوق - صاندق - نابوت .
 صنعت - حرفت - هنر - اوسنالمق - صنعت ایاسی .
 صواب - توغرو - درست - خطا و صواب .
 صو - معروف صیوق نرسه در عربی ماء - فارس آب - آقار صو یعنی جلقه صوی - قار صوی - بغمور صوی - کول صوی - دینکز صوی - عصاره یعنی جیبشدن چغارغان صو: لیمون صوی - آلما صوی - چچک صوی - گل صوی - ایت صوی یعنی ایت شور پاسی - آوز صوی یعنی توکروک - معادن صوی - یوز صوی ابروی یعنی حیا - صو بوتنوکی - صو صفری - صو ناشوی .
 صوسزلق - قورولق - صوصاو - عطش .
 صولی - صولی قاربوز - صولی آلما - صولی لیمون .
 صوصامق - عطشان بولمق - ایچاسی کیلمک .
 صوصانمق - ایچاسی کیلدرمک - توزلی آش صوصانادر .
 صوصن - ایچاسی کیلو - عطش - صوصن قاینمق یعنی عطش دفع قیلنمق .
 صلوات - صلوات ننگ جمعسی در صلوات دعا معناسنک - ودخی صلوات نماز معناسنک دره .
 والله تعالی دن رحمت معناسنده - وینه پیغمبر علیه السلام غه صلوات ایتمک دیمز اللهم صل علی محمد آخرینه چه تلفظ قیلمق .
 صلوه وصله قیلمق - ذی رحم محرملرکا اولاشمق ویوروشمک و بولا کلاشمک .
 صلوه - اصلده تز معناسنده عرب چه ایکی

تیزکا صلوین دیرلر - صلوة (یعنی نماز) دیکانمز تحریک الصلوین بولغان اوچون صلوة دیب تسمبه قیلنمشدر چونکه نمازده تزلرلی قیلداتمق - بر بوکمک بر یازمق کبک عمل لردر .
 صلوات کوپری - کوکداکی غلامت لردن بر علامت در عرب چه قوس قزخ دیرلر فارسچه کمان شیطان آنالور یعنی شیطان جبهه سی .
 صلیب اکبر .
 صنمق - صینمق ماده سین قارا .
 صنوبر - عرب چه در ناراط معناسینه - هب صنوبر ناراط اگیسی .
 صنعت ایاسی - هنر ایاسی - ارباب صنایع .
 صوصوغانی - بصل عنصل .
 صو بوتنوکی - نعنغ الماء .
 صو سول - اصلی صوسیل - اتباع الفاظ اندر: صو - دریا - کورلاوک - صو ناشوی .
 صو یاناغی - صو یانا تورغان یا که آغا تورغان چوقور .
 صنم - پت - صن - نری .
 صنم خانه - پتخانه - صنم پرست لرننگ عبادتخانه سی .
 صنم پرست - صنم غه ناینوچی - بت قه ناینوچی .
 صوصه - نسج عملنده بر آلت در بو آلت واسطه سی بلان منسوجاتغه آرقاو صالورلار .
 صولانمق - بولانمق - نرزه صولانمق - صو حاصل بولمق .
 صولاندرمق - صو پیدا قیلمق .
 صوارمق - صوغارمق - حیواننی ایچرتمک مزروعات قه صو سیبمک .

صونی چیرپك بلان صوصیق - قازاندان
آشنى ئوصتاغان بلان تاباقته صوصیق -
اندر تاباغندان آروشنى قاپچىقه
صوصیق .

صوصوب آلمق - علمنى صوصوب آلوب
بولماق .

صوصوبق - دخى كوب آشامقدان كناية
قىلنور .

صوصومق - صوصارغه امر ايتىك .

صوصىچ - صوبات كىك نرسه لرنى صوصا
نورغان آلتىر .

صوصىچلامق - صوصىچ بلان آلوب صالحق:
آغاچ صوصىچ - تيمور صوصىچ .

صوصىچلامق - يعنى چابىنى صاندوغندان
تيمور صوصىچ بلان آلوب قارامق -

چابىچى لىر آراسنده معهود عملدر .

صوصلا - صرادىكان اچملىك نىك اصلى در .
صومق - چومورمك - صوروب اچمك -

صوروب بوتىق - نش صومق .

صوزدرمق - صوزتمق .

صومق - صورامق .

صوزمق - قول صوزمق - قولنى اوزايتىق -
كونكل صوزمق طمع قىلمق - اشنى

اوزاقتە صوزمق - يورطنى صوزمق

يعنى رهن كا بىرمك ياكە صاتمق -
آياتى صوزمق وفات بولمق .

صوزدرمق - اوزايتىدومق - بوى غە
صوزدرمق .

صوزوشمق - بىر بىرىنە قول صوزوشمق .
صوزولمق - اوزايتىق - اورولمىك .

صوصار - سنكسار - سمور - سىجاب -
معروف هيواندر: صوصار تىرسى -

صوصار طون .

صوغارمق - كىرپچنى صوغارمق - قوروجنى
صوغارمق .

صورامق - نلامك - استامك - التماس
قىلمق - آقچە صورامق - سوز صورامق -

صدقه صورامق - قرض غە صورامق -
قىمت صورامق .

صوراتمق - صورارغه امر ايتىك .

صوراشمق - ايسانلىك صاولقى صوراشمق -
براودن براد حقندە صوراشمق - حال

اهوال صوراشمق .

صورالمق - صورالمش بولمق .

صورانمق - تلانمىك - صدقه صورامق .

صورت - صفت - تمثال - تصوير .

صورت اوغرىسى - ياكە صورت صانتوچى
دېرلر - شول كشى دركە اوزىن صوفى

كورساتوب مرادى دنيا فايداسى بولمق -
صورتلى - صورتى بار - صورتلى كتاب .

صورتلامك - صورت باصامق - تصوير قىلمق .
صورتلىنىك - مصور بولمق .

صورغىچ - خط مهورلامك اوچون معروف نرسە در .
صورغىچلامق - صورغىچ بلان يابوشدرمق -

صورغىچ صلامق .

صومق - ايمىك - مص ايتىك - امتصاص
قىلمق - صومق چقارمق معناسنده:

بىردن آغاچنى صوروب تارتوب چقارمق
كوشول صومق - كوشولنى يعنى اندر

تاباغنده صوققان آشلىنى كوراك بلان
آلوب آتمق - تاكە كىپا كلارى

اوجسون .

صوصىق - مايعات وحبوبات كىك نرسەنى
بىر صاوندان ياكە بىر بىردن ايتكىچى بىر كا

بىر آز بىر آز آلوب صالحق - مفعول له
اعرابى بلان مستعمل: كولدن مېچكا كا

صووق قوللی - یعنی اوغری دان کنایه .
 صوفی - صالقون صوفی - متعصب - آق
 کلاپوش - آلاز حقننده: صوفی صوغان
 سویماس کورسه فابوغین ده قویماس .
 صوفاق - زقاق - اورام - طریقی عام -
 قمرناس .

صوقا - آلات زراعتدن اینک کبیرا کلی سی:
 صوقانپیری - صوقانترته سی - صوقاجیی -
 صوقا فالاغی - صوقا صوقالامق .
 صوقاچی - صوقا صوقالاجی - صوقا اوستی .
 صوقالامق - صوقا بلان بریرتمق .
 صوقالانتق - بر صوقالارغه یاللامق .
 صوقالاشیق - برادکا - صوقا صوقالارغه یاردم
 اینتک بولوشوق .

صوقالانتق - صوقالانتش بولمق .
 صوقر - کوزسز - کورماس - اعی .
 صوقمق - ادرمق - برمک - ضرب اینتک:
 نیبور صوقمق - آروش صوقمق -
 کیندر صوقمق - کوپر صوقمق - کیرپچ
 صوقمق - آقچه صوقمق - آشلقنی بوز
 صوقمق - چبرگاو صوقمق .
 صوقدرمق - صوغارغه قوشوق - کاوش کا
 قاداق صوقدرمق .

صوقوشوق - صوغشمق - بر برینی صوقمق -
 جهاد قیلیمق .

صوقولمق - صوغولمق .
 صوقونمق - صوغونمق - قاغونمق .
 صوقوم - صوغوم: ایت اوچون صویاسی
 آطنی آشانالار - صوغوم غه آط آشانامز .
 صوغوچی - صوغوم صویوچی .
 صولاعای - صونک قول بلان عمل قیلغوچی -
 صولاق .

صولاق آط - ایشکنن کرکانده اول صونک

صوغان - بصل: قرصوغانی - باقچه صوغانی -
 دبنکز صوغانی بصل غنصل .

صوغش - حرب - جهاد - غزا .
 صوغشمق - غزا اینتک - جهاد قیلیمق -
 توبه لشمک - (صوقمقدان در) .

صوغوق - صاوق - صووق: صووق آلمق -
 صووق نیمک - تبرد اینتک - صووق
 چپیر یعنی بیزکاک - صووق سوز -
 صووق آییلار زهمیر بر - صووق صو .
 صووقلق - صالقونلق بیل صووقلقی -
 حرفه بول .

صوونمق - صالقونلانتق - تبرید اینتک .
 صووندرمق - صوونمق - صالقونلانتق .
 صوفی - مندین - متشرع - منقی - پرهیزکار -

صالقون صوفی - صالقون صبو - جاهل
 صوفی نمادکه خلق آرا و ملاء ناسده
 اوزین متصوفین لر جمله سندن کورساتور
 اما فی الواقع اوزنده تصوف ننگ
 شایه سی ده بولماس آلاز حقننده آق
 کلاپوش مصطاح بولور .

صوفیلقی - دیانت - تقوالقی .
 صوفیلانتق - مندین بولمق - تقوا یولینه
 کرمک .

صوری - صورو - بر معروف توسدر: صورو
 قویان - صورو ماچی - صورو قورت -
 اومارطاده بولور بر نوع قورت در - دخی
 صوری قورت دیرلر - محنت سز
 ومشقت سز اوقات کبچرو .

صوغوم - آط .
 صوغولمق - صویارغه حاضر لاکان آطدر .
 صوغونمق - آوزغه ضور قانمق .
 صوغوندرمق - براوننگ آوزینه نعمت
 قابدرمق .

صوصادم چونکه حرارتندن قتی -
 صوندیلار جام طولوس شربنی (بیت) •
 صوندرمق - بیردرمک •
 صونک - صونکنندان - صونکره: اونک قول -
 صونک قول •
 صونکلایمق - صونکغه قالمق •
 صونکغی - آغرداغی - آفتوق •
 صونکغیای - مشیمه •
 صویر - صویر قوشی - قر طاوغی •
 صویمق - ذبح اینمک - بوغازلامق - جوکا
 صویمق یعنی آغاچ ننگ قابوغین صویمق
 قوبنارمق •
 صویدرمق - بوغازلامق - ذبح ایتدیرمک •
 صویوشمق - یاردملاشوب بر حیواننی
 صویوشمق •
 صویولمق - اوزین اوزی صویمق -
 قول ننگ تیرسی صویولدی - قاراماننک
 جوکاسی صویولمادی •
 صویونمق - یعنی کیوملرنی صالوب بالانغاج
 بولمق •
 صولق •
 صولقلدایمق - مشقلدایمق - بر کیفیندرکه
 بارماقنی قصوب بیلاکاج ناموری صولق
 صولق ایتوب تیبه در •
 صولقلدایمق - آورتقان بارماقغه صوغان
 پشروب بیلاسنک صولقلدانا •
 صولو تارایو - ضیق ننس - بر آورودر •
 صویوب قابلاغان - عرب چه بعینه دیکان
 اورنینه استعمال قیلنور مثلاً: فلان کشی
 کبک دیه چک - اورونده فلاننی صویوب
 قابلاغان •
 صیاد - آوچی - آوآولاچی - صیادالروخ
 دیرلر مراد عزراقل علیه السلام در •

آباغی بلان کرور •
 صوقر دولت - دولت کا نا اهل کشی دولت کا
 ابرشسه ایتورلر - فارس ده چشم
 آسمان کوراست •
 صوقلانمق - قزقمق - یاراتمق (کاها)
 عاشق بولمق: چتمه چانی اورام بوینه *
 صوقلانورلار زیفا بویونکا •
 صوقلاندرمق - قزقندر - یاراندرمق •
 صوقلانوشمق - بر برینه صوقلانمق -
 قزقمق •
 صوقلانغچ - صوقلانورلار نرسه •
 صووق - صوغوق - صالقون - بارد -
 سرد - سرما •
 صوق پیزکاک - صووق چیر - عرب چه
 سبات - وحمای بارد •
 صووق تیبک - صووق صوقمق - صالقون
 تیبک - برودتلانمک •
 صوقلانمق - صوق بولمق - صوونمق •
 صوقلاندرمق - صووندرمق - صووق
 اینمک •
 صولوش - نفس - تنفس: صولوش آلمق -
 تنفس قیلمق •
 صولامق - تنس قیلمق •
 صولی - معروف غله در •
 صوما - جمع - سرمایه •
 صوم - بر صوم - یوز تین - بش صوم -
 بش صولمق •
 صومعه - فارسیده صومعه دیرلر - اصلده
 مثلث الشکل نرسدی ایتورلر صونکنندان
 صومعه غه اسم بولمشدر اما صومعهنی
 مثلث الشکل یاصامق اولی در •
 صونمق - بیرمک - عرض اینمک - الفنا
 قیلمق - تقدیم اینمک - عربیه صونمق:

- صیپامق - صیپامق - صیپامق - صیپامق - صیپامق - صیپامق -
 یتیم ننگ باشندان صیپامق - یخشی سوز
 ایتیمک - صیپارغه صیپامق بولماسه
 صیپارغه تلتک بولسون .
 صیپمق - صیپمقنی قارا .
 صیپجان - صیپجان - نچقان .
 صیپجان اونی - سم الفار .
 صید - شکار - آو .
 صیپیرچق - شیبیرچق - معروف قوشدر .
 بعض لغتده صغرچق - فارسیده سارج
 دبرلر صیرچق آندان محرفدر .
 صیبر - صفر - صیر .
 صیورمق .
 صیوزنتق .
 صیورشمق .
 صیورلوق .
 صیوزلامق - آورنتق - متالم بولوق -
 رجبیک .
 صیوزلاتیق - آورندرمق - رجبتمک - متالم
 ایتیمک .
 صیوزلاتیق - آورمق - نظلم ونچبر ایتیمک .
 صیوزلاوق - صیوزلاوق ماده سین قارا .
 صیپمق - صیپمقنی قارا .
 صی - صیافت - آش - آش - نعمت -
 صی حرمت .
 صیلامق - نعمت قویمق - آشانیق -
 صیافت قیلیمق - آشانیق ایچرنیمک .
 صیلاتیق - براونی براوکا امر ایتوب
 صیلاتیق - یاکه آتچه بیروب صیلاتیق .
 صیلاشیق - بر برینی صیلامق - مفاعله
 صیلامق .
 صیلاتیق - صیلاتیق بولمق - بزادون صی
 حرمت کورمک .
- صیپجان - حرمتجان ایکیماکلی نوزلی .
 صیراق - بالطر - آیاق نزدن توبان -
 سانق .
 صیقل - عربی در یالتراوق معنا سینه .
 صیقللی - یالتراوقلی .
 صیقل بیرمک - یالتراوق .
 صیپق - صغیق - کرمک - اورناشیق -
 ایکی آط باشی بر قزانغه صیپای -
 ایکی پادشاه بر مملکت کا صیپای - کاوش
 آیاقغه صیپای یاکه آیاق کاوش کا
 صیپای قایسی درست - بواش عقلغه
 صیپای - بو نرسه شریعت کا صیپای -
 بوارچه کا یوز کتاب صیپای .
 صیغدرمق - صغدرمق - صیدرمق .
 صیوشیق - صیغوشیق - صفشیق .
 صیونیق - صیغونیق - صفنیق - التجا
 قیلیمق - استعاده قیلیمق .
 صیوندرمق - صغندرمق .
 صیوناچق بر - صغناچق بر - ماچا - ملتچا .
 صیقق - صیقق - نعصر ایتیمک -
 لیمون ننگ صوبن صیقق .
 صیقدرمق - صغارغه بیورمق .
 صیقوشیق - صغوشیق .
 صیقولمق - صغولمق .
 صیقندی - عصاره - لیمون صقندی سی یعنی
 لیبوندان صغوب چقارغان صو .
 صیوان .
 صیوا - دیوارغه صلاغان کرج .
 صیوق - مایع - صیوق بالچی - صیوق
 چای .
 صیوقلای - مطلقا صیوق نرسه .
 صیوقلامق - صیوق ایتیمک - اول قوبی
 بولغان نرسه سی صیوق حالینه کینتورمک .

بولوب صونکندن ان صیوقه ایلانمک ماي اریکاج صیوقلانا.	صیوقلانمق - صیوق ایندرمک. صیوقلاشیق - برکا صیوقلانمق. صیوقلانمق - صیوق بولمق - اول قانی
--	---

﴿ لهجهننك اولكى جلدی موندە نام ﴾

﴿ موندان صونك شاید ایکنچی جلدی اوزاقلامای چقار ﴾

